

Incipiunt Singularia notabilia cum additōibus
in locis suis iuxta alphabeti ordinem insertis fa-
mosissimi utriusq; iuris Monarche domini Lu-
douici Pontani de Roma qui suo tempore fuit
Auditor Rote et Aplice sedis Prothonotarius.

Incipit littera. A.

Alimenta | Cum simpliciter ali-
menta legantur non spe-

cificata quantitate. tunc pro qualitate p[ro]p[ri]e
debentur. et quantitate patrimonii testatoris. l.
cum alimenta ff. de ali. et ci. lega. hoc est uerum
nisi una cum alimentis legata sit dos. quia tunc
debent commensurari alimenta iuxta quantita-
tem dotis. et si dos fuit magna ita debent esse a-
limenta. similiter si parua. ut est casus singularis
quem nullus notauit. in. l. cum unus. §. alimentis.
ff. de ali. et ci. le. §. m. unam lecturam glo.

Alimenta | Legantur alimenta usque ad puber-
tatem. quomodo capitur pubertas. dicas in femina
in. xiiii. anno. In masculino in. xviii. et est speciale
in isto casu. casus est in. l. mella. ff. de ali. et cib.
lega.

Abstinentia | Qualiter debeat fieri absti-
nentia. Respondetur quod abstinentia ita moderate de-
bet seruari ne peccetur. quia ut dicitur tex. de co-
se. di. v. non mediocriter peccat qui necessaria
corpori detrahunt. Item dicitur glo. in. c. i. d. off. cu.
quilibet rebus suis parce debet uti. etiam dicitur
tex. uentris namque ingluuias ad luxuriam prouocat
et facile omne corpus bonum dissoluit. Id notum
est hęc membra sibi ipsi inania fore. unde fit ut
uicinitatis coniunctio confederationem arguat
uiciorum. hoc dicitur tex. xx. di. §. i. Item dicitur tex.
no. c. di. c. communia. non enim plusquam necesse est
debemus corpori deseruire. sed eius infirmitate
reficere.

Absolutio | Duo florentini contrahunt se-
nis et iurant seruare contractum. tandem unus
ipsorum uult petere absolutionem a tali iurame-
to coram ep[iscop]o senensi. uel eius uicario an possit.
Et uidetur quod stante opinione pro uera que est
quod requiratur citatio partis ad absolutionem iu-
ramenti. modo scis quod contrahentes in alieno ter-
ritorio non possunt ibi conueniri nisi reperiantur
ibidem. uel ibi habeant bona. ut in. c. romana. §.
contrahentes. de fo. compe. in. vi. et. l. heres ab-
sens. d. iudi. Si ergo requiratur citatio et ipse du-
cis non potest. uidetur quod non possit fieri ista ab-
solutio. preterea potest quis conueniri in loco con-
tractus quando agitur de ipsius contractus im-
plemento. sed quando agitur de ipsius dissoluti-
one non uidetur iure cautum quod quis conueniatur
in loco contractus. de hoc uidetur casus in. l. ii.
C. ubi et apud quem. ubi ad dissolutionem con-
tractus sequitur forum rei. contrarium tamen est
uerum. quia ne dum pro executione contractus
quis forritur forum in loco contractus sed etiam
quando uult petere eius dissolutionem. ad hoc est

casus unicus in. l. in contractibus. §. in omni. C.
de non nu. pe. Hanc etiam opinionem ponit La-
pus in additionibus eius. et dicit idem. sed non
per hunc tex. et refert. et sequitur do. Anto. in
c. proposuisti. de fo. compe. ubi dicit esse casum
quod in ueritate non probat.

Absens | Nota quod omnes absentes causa rei
pub. ut ambasciatores. licet habeant multa priui-
legia tamen qui data opera et affectans causa rei
pub. abest. non gaudet illis priuilegiis. l. et quidam
ex qui. ca. ma. l. pe. quomodo et quando. l. uniuersi. C.
de lega. li. x. §. m. unam lecturam. ad cuius decla-
rationem sciatis quod omnes illi qui absunt causa rei
pub. in officio parui ualoris presumuntur affec-
tate abesse. tex. est singularis in. l. spadone. §. si.
ff. de excu. tu.

Actio | Vbi plures actiones competunt pro
una re consequenda. Iudex conuentum condem-
nare non potest priusquam reus ab aliis liberetur. Ca-
sus est unicus et male notatus in. l. pupillus. in
fi. de noua.

**Actionem iniuriarum filio competentem po-
test pater remittere. l. sed si unus. de iniuriis. fal-
lit ubi iniuria fit filio illam in personam sibi co-
iunctam. quia tunc pater remittere non potest in
filii preiudicium. Casus est unicus et singularis
in. l. lucius. §. m. lec. bar. ff. so. ma.**

Actio | Nota quod in personalibus actionibus p[re]-
cium succedit loco rei. ut. l. uenditor ex heredi-
tate. ff. de here. uel acti. uen. In realibus autem
habes. l. si. rei. et precium. ff. de peti. here. et. l.
mater. C. de rei uendi. modo quero quomodo in apote-
caria an precium succedat loco rei. et dicas quod non
nisi in subsidium. casus est singularis cum glo. sua
in. l. i. de distrac. pig. et bar. notat in. l. qui a de-
bitore. in prin. ff. de his que in frau. credi.

Actio | Dicitur tex. in. c. nonnulli. de rescriptis.
quod si agere uolens pluribus actoribus in qualibet
actione impetrat unum iudicem delegatum quod
talis impetratio caret effectu. modo pone quod re-
us patitur se conueniri et respondeat. nec oppo-
nat. utrum ualeat processus. uidetur quod sic p[ro]-
notata per Inno. in. c. cum. M. circa fi. de constiti.
sed contrarium est uerum etiam parte non oppo-
nente. glo. est singularis in. c. dispendia. de rescri-
ptis. in. vi.

Actor | Communis est opinio quod procurator
constitutus ad causam simpliciter intelligitur e-
tiam constitutus ad futura quid in actore. an sit
idem. dicitur quod non. casus est singularis in. l. item e-
orum. §. sed si actor. quod cuiusque uni. no. et est rati-
o quia debet interuenire decretum iudicis. quod
non trahit ad futura. §. l. cum simi. de decre. ab-
or. fa. et da intellectum ad. l. si actor de ap. ubi
dicitur quod procurator tenetur appellare sed non
prosequi appellationem. l. inuitus. C. de procu. §.
in actore secus est ut ibi. nunquid error quo quis
appellat a sententia pro se lata noceat appellati-
uide in littera. E. in uerbo si error. incipit ap-
pellans.

Accusatus | Quidam fuit criminaliter ac-
cusatus ad penam fisco applicandā. lata est sententia
cōtra accusatum. qui appellat. Iudex appellonis
pronuntiat bene appellatum et male iudicatum
et sic contra fiscum procurator fisci vult dicere
sententiam nullam eo quod non fuit citatus sed tan-
tum accusator. quero an sit nulla. et ad unum fa-
cit quia ubi quis interesse pretendit debet cita-
ri ut. l. de unoquoque. de re iudi. et. l. nam ita di-
uus. eo. ti. nec ob. si diceretur accusator efficitur
dominus litis. quia quis in causa criminali non
efficitur dominus litis. casus est singularis in. l.
fi. C. de iniur. ubi dicitur tex. quod licet causa crimina-
lis agatur per procuratorem tamen uerba sen-
tentie debent concipi in dominum ergo zc. nā
si esset effectus dominus litis sententia deberet
concipi in procuratorem. ut. l. i. C. de sentent. Bar.
mouet istam questionem et dicit istam sententi-
am esse nullam. Istam fallaciam addas ad. l. de u-
noquoque de re iudi. dictum est bar. in. l. i. §. ff. ad
turp. quod adde ad. l. et si sciuerō. C. de infa.
et. l. quid ergo. ff. eo. ubi tractatur an iudex pos-
sit minuere penas in preiudiciū fisci.

Accusator | In multis casibus potest quis post
mortem accusari ut in. §. per contrarium insti.
de here. que ab inte. Quero nunquid accusator
mortui debeat se inscribere ad penas talionis si-
cut accusator uiui. de quo in. l. qui crimen. C. q.
accu. non pos. glo. habes singularem quod sic. xxiii
q. ii. c. sane profertur. §. si forti. qui apud aliquos
est canon. §. per contrarium.

Accusatio | De crimine lese maiestatis potest
quis accusari etiam post mortem. l. fi. C. ad. l. iu-
maie. et insti. de heredi. que ab inte. §. per con-
trarium. Quero infra quantum tempus post mor-
tem delinquentis durat ius accusandi. tex. est in
l. ii. C. de apo. dicitur quod ius accusandi et puniendi
hereticum mortuum durat quinquennium. Idem
dicas in delinquente in principis maiestate. glo.
est singularis in. l. manicheos. C. de hereticis.

Accusatus | Pendente accusatione de furto uel
homicidio decedit accusatus relicto herede quo
casu accusatio criminis extinguitur quo ad per-
sonam. C. si re. uel accu. mor. fu. Modo pone quod
heres pro purgatione sui defuncti petit defunc-
tum declarari delictum non commisisse an possit.
dic quod sic. non ergo extinguitur accusatio quo ad
effectum declaratiuum. casus est singularis in. l.
filio. §. si. de ali. et ciba. lega. et notat bal. in. l. i.
C. ne ex deli. defunc.

Accusatus | Accusatus de crimine capitali si
positus est in uinculis debet pristinae libertati
relaxari quando constat eum non deliquisse. non
expectato quod feratur sententia. Idem in incarc-
rato propter debitum. quia debet relaxari. cum
constat eum non debere soluere. tex. est singula-
ris in. l. nullus. dum dicit interim retineri. C. de
exhiben. re. et istum notat Ia. lon. et bal. in. l. sz
et his. ff. de in ius uo.

Adoptio | Quero utrum pater possit adop-

tare filium spurium uel naturalem. Et dicas quod
non. ea ratione ne una uia prohibita alia conce-
datur. i. ut spurium patri succedat per uiam ado-
ptionis. casus est in. l. legem. C. de natu. libe. cuz
autent. quibus modis natu. effici. legit. §. et nos
non licuit.

Aduocatus | Aduocatus consistorialis si
fuerit absens per biennium uel cum licentia per
quinquennium suo officio ipso iure priuatus in-
telligitur. casus est in. l. fi. C. de aduo. diuer. indi.
De aliis autem matriculatis absentibus uide bar.
in. l. pe. que incipit ex eo. ff. de testa. mi.

Aduocatus | Nunquid aduocatus uerbosus
possit aduocatione priuari. glo. est singularis quod
sic. in. l. ex ea parte. ff. de postul. et est tex. in. l.
paulus rescripsit Ia. ii. de re iudi. quod iudex pro
lationem diffinitive sententie eadem die supplet
contra accessoriam. et habetur in. c. cum appel-
lationibus. de ap. in. vi. Quero quid in arbitro.
questio fuit magna rome. nihilominus fuit dec-
sum quod idem in arbitro quod in iudice. et idem
esset in delegato. glo. est singularis in. l. quia ar-
biter. ff. de arbi.

Adultus | Adultus faciens testamentum si
remittit tutori suo redditionem rationis non in-
telligitur remittere ea que de bonis suis sunt a-
put tutorem. tex. est in. l. aurelio. §. g. g. et. l.
creditor. §. ticia. de liber. lega. hoc est uerum nisi
talis tutor sit pater pupilli. quia tali casu intelli-
gitur omnia que de bonis pupilli sunt aput pre-
z. Casus est unicus in. l. aurelius. §. ticius testō.
de libe. leg.

Adulator | Adulator utrum possit esse ac-
cusator. et quid in facili litigatore. Casus est sin-
gularis quod sic. iij. q. v. c. similiter in tanta. in glo.
in. v. gratiosi litigabant.

Adultus | Nunquid adultus possit dare tu-
torem filio suo in testamento. Dic quod sic. tex. est
singularis in. l. iij. §. quis. ff. de adm. tu.

Adulterium | Propter adulterium muli-
er perdit dotem. nunquid autem perdat bona
parafrenalia. glo. est singularis quod sic. c. plet uq.
de dona. inter uirum et ux.

Adulterium | Mulier deprehensa in adulterio
est infamis etiam non condempnata ipso iure. l.
palam. §. que in adulterio. de ritu nup. Quid in
uiro. dic quod non sed requiritur sententia. glo. est
singularis in. l. et si crimen. C. de adul. Simile in
dicta. l. palam.

Alienatio | Quero de tali dubio super quo
consului. Iudex bononiensis ad instantiam illo-
rum de candetolis interdixit uni administrationem
bonorum suorum per certum tempus. qui talis
prohibitus alienauit durante prohibitione. demum
uult talem alienationem reuocare. utrum sit da-
re aliquod remedium quod non possit. Et dic quod alie-
natio nulla est propter temporale impedimentum
et cessante impedimento si in quinquennium non
fuit reuocata ulterius reuocari non potest. tex.
est singularis in. l. si maior factus ratu habuerit.

accusator mortui utru-
debeat se inscribere ad penas
talionis sicut actor uiui.

Ius accusandi mortui he-
retici. In crimine lese ma-
iestatis durat quinquennium.
post mortem non amplius.

alias est in .l. i. de contrahen. emp. et per hoc li
 mita regulam quod ab inicio de reg. iuris.
[Alienatio] Prohibitus alienare sine decreto
 rem illam non potest alienare etiam habita lice
 tia nisi primo iudici declaret causam quare alie
 net. glo. est singularis in .l. ii. C. quando appella
 non est neces.
[Ambasciator] Ambasciator uel alius cui
 pro itinere faciendo statutum est salarium si in
 loginquas partes iturus est. potest singula ebdo
 mada sibi habere unum diem quietis nec propte
 rea perdit salarium eius diei magis q̄ pro aliis.
 glo. est singu. in .c. cupientes. §. qd si per. xx. de
 elec. in .vi. quod multum notat lo. de imo. in .l.
 cont. nuus. §. cum ita. de .p. obli.
[Amicus] Dicit Cy. in .l. exigendi. c. de pro
 cura. cuius opinionem sequitur bar. in .l. non so
 lum. §. qui alienam. ff. de procu. Et doc. in .l. sed
 et he. eo. ti. ponunt q̄ sicut coniuncta persona po
 test pro coniuncta agere sine mandato ita amicus
 pro amico. per .l. nemo. §. qui frater non est. ff.
 de her. in sti. Item posset allegari tex. in .l. uerū
 ff. pro socio. Sed ego credo hoc non esse uerum
 quia propterea dicit in .c. cum. c. canonicus. de
 offi. dele. q̄ canonicus potest recusari suspectus
 in causa concanonici. et hoc propter suam dilec
 tionem et amicitiam necnon coniunctionē. que
 censentur inter eos esse. et tamen glo. est ordi
 naria q̄ canonicus non agit in causa concanoni
 ci sine mandato. cum. m. de consti. Secundo sic
 inter beneficiatum ecclesie et ipsam ecclesiam cē
 setur fore magnum ius dilectiōis et amicitie et
 tamen habes q̄ beneficiatus in ecclesia non po
 test regulariter agere pro ecclesia sine mandato.
 tex. est fm cōmunem lec. et glo. in .c. coram di
 lecto. de offi. dele. licet fallat in aliquibus casibus
 notatis in .c. cum olim. de testi. et in .c. si quis pre
 sbiterorum. de re. ec. non alie. Tertio me mouet
 l. tutori. C. de neg. ge. ibi etiam illis uerbis satis
 est ut in paucis amico libere consulatur et sic in
 duco. nam ibi patet q̄ negociorum gestor erat
 amicus. et in si. subdit. q̄ si nō agit in iudicio nō
 potest ei imputari culpa. quia si egisset posset ei
 obici de carentia mandati. Item speciale est in
 interdicto recuperande quia amicus habebat a
 lege tacitum mandatum pro amico. nam tu ha
 bes q̄ ui deiectus potest incontinenti recupare
 etiam per amicos. l. deuotam. de mate. c. cum di
 lecto. de sen. ex. cum si. Sed quid dico probatur
 ex casu unico de sin. in .l. i. secundum ueram lec.
 glo. approbatam super uerbo retinebat. C. si per
 uim. uel alio modo. et ibi bar. facit maximum fe
 stum. ergo in contrarium est ius cōe. et per istū
 tex. ego reprobauī in curia romana. viii. senten
 tias latas ultra montes. et partim in curia roma
 na cum ageretur de interdicto recupe. poss. per
 minus legitimam personam et non habentē mā
 datum. Ego autem feci probari q̄ inter agentē
 et alium cuius nomine agebatur uigebat maxia
 amicitia et ita pronuntiaui et habui maximam

laudem. licet aduocati clamauerūt contra me co
 ram papa. sed solum per istum tex. me defendi
 ab eis. et habui maximum honorem ecclesiasti
 corum flo. et est ratio specialitatis in .d. l. i. in o
 dium uiolenter possidentis. preterea speciale est
 fauore pupilli quod solempni amicitia sibi cōiunc
 tus intelligatur habere tacitum mandatum ad
 agendum pro eo. l. ii. ff. qui pe. tu. ergo in cōtra
 rium est ius cōe. et fm hoc facit. l. ii. de neg. ge.
 secundum ueram lec. non ob. l. hec autē. §. defen
 di. ex. qui. causis in pos. ea. quia loquitur ex pre
 conuenti. ego autem loquor quo ad agendum et
 hoc ego mihi reseruaueram.
[Appellatione rei] Clausula ap. re. i. rescri
 ptis principis uel pape appōita non tollit appel
 lationes iustas. l. i. §. interdum. a qui. ap. nō licet
 et per canonistas in .c. ut debitus. et. c. pastorā.
 de ap. fallit in cardinali cui si cōmittitur causa
 ap. re. propter eius dignitatem ab eius sentētia
 non appellatur siue iusta siue iniusta. Ita bal. in
 l. i. ff. de offi. prefec. preto. pro quo dicto uidet
 glo. in .d. §. interdum.
[Appellatio] Duo prorogāt iurisdictionē uni
 us a cuius sententia als non appellatur. et coraz
 illo litigant qui iudex fert sententiam. Ille con
 tra quez est lata uult appellare. queritur an pos
 sit. et dic. q̄ non. casus est singularis i. l. epistole
 C. de epi. audi.
[Appellatio] Dicit tex. in .c. gratum. de offi.
 dele. q̄ appellans ab interlocutoria si post appel
 lationem reuertitur ad iudicem a quo appellauit
 et coram eo facit aliquem actum uidetur renun
 tiare appellationi interposite. ut plene in .c. si a
 iudice de ap. in .vi. hoc est uerum nisi ille actus
 ad cuius expeditionem reuertitur appellans im
 pugnetur uel reprobetur a parte aduersa. uel a
 iudice a quo est appellatum. quia tūc per talem
 actum impugnatum appellans non uidetur re
 nuntiare appellationi. c. cum uenisset. de eo qui
 mit. in posses.
[Appellatio] Iudex a quo appellatur potest ap
 pellanti prefigere terminum. j. quem se presen
 tet iudici ad quem. et hoc est uerum si iudex de
 fert. si autem refutat appellationem tunc nō po
 test prefigere terminum. et si prefigit nulliter p̄
 figit. dictum est singulare Inno. in .c. si. de actio.
 et ita seruat in curia. licet specu. in ti. de app.
 In quarta parte sequitur. j. que incipit reueren
 do uel sanctissimo teneat contrarium. non tamē
 aliter refert Inno. et tenet do. de sanguiminiato
 c. i. de appel. in .vi.
[Appellatio] Quando appellatur a snia diffi
 nitua iudex a quo appellatur potest statuere
 terminum. j. quem debeat comparere coram iu
 dice ad quem. modo pone q̄ iudex a quo defert
 appellationi et statuatur terminus infra quem
 fides sibi fiat q̄ ipse se presentauit coraz iudice
 ad quem. Modo quero si. j. fm terminum statu
 tum nō fuit facta fides iudici a quo. q̄ appellās
 se iudici ad que presentauit. appellatio censet

*Ex supra dictis collige
 quod amicus pro amico sine
 mandato nō potest agere iudici
 in iudicio de re. p. de. et
 in fauore pupilli ut hic*

deserta. bal. mouet in. l. omnes. C. de ap. et dicit
q̄ licet appellans omittat facere fidem iudici a
quo. j. terminum. non tamen appellatio censet̄
deserta poterit tamen tali casu iudex a quo sta-
tim post terminum suam sententiam executiōi
mandare non obstante pendentia appellationis.
adeo q̄ illa executio non reuocatur per titulum
nil nouari ap. pen. Dicitur est frederici de senis
in suis consiliis. consilio. xxvii. et refert butri.
in. c. ex insinuatione de ap.

¶ Appellatio Non potest appellari a sententiā
qua iudex pronuntiat ad ulteriora procedendū.
nulla facta mentione expensarum si pars tacuit
per. xv. dies. etiam si iudex post illud tempus
talem condemnat ad expensas de quibus post
nullam fecerit mentionem. de quo uide in litte-
ra. e. in uerbo exceptio.

¶ Appellatio Appellanti et alleganti se fuisse
impeditum in primo termino an detur secūsus
si probet se fuisse impeditum per unum testem
et petat sibi deferri iuramentum in defectum se
miplene probationis uide in littera. i. in uerbo
iuramentum in. c. quod incipit ad finiendum et
prosequendum.

¶ Appellatio Si ep̄o uel capitulo conceditur p̄
uilegium q̄ ab eius sententiā non appelletur an
possit appellari a sententiā sui uicarij. uide in lit-
tera. p. in uerbo priuilegium in. c. quod incipit
conceditur priuilegium.

¶ Appellatio De iure canonico licet a senten-
tiā uicarij non appelletur ad constituentem euz
ut est tex. in. c. romana. de ap. in. vi. tamen d̄ iu-
re ciuili a sententiā uicarij appellatur ad consti-
tuentem. casus est in. l. a proconsulibus et in. l. p̄-
cipimus. C. de appel.

¶ Appellatio Appellatione emptionis et uēdi-
tionis quid ueniat. uide in littera. e. in uerbo
emptio.

¶ Appellatio Confessus et conuictus tō audi-
tur appellans. l. obseruare. C. quorum ap. nō re-
que est canonizata. ii. q. vii. quorum. et habetur
in. l. qui sententiam. C. de pe. et. l. creditor. §. iul-
sus de ap. Canoniste autem fuerunt in alia opi-
nionē q̄ confessus absq̄ q̄ sit conuictus non ap-
pellat. et habetur hec opinio in. c. cum speciali. §.
porro de ap. et c. romano. eo. ti. in. vi. Secus si ē
conuictus in sententiā et cōfessus post quā tūc
non denegatur appellatio. glo. est singularis in. l.
non tantum. ff. de appel.

¶ Appellatio Appellatione uulneris quid ueniat.
uide in littera. l. in. c. quod incipit uulnus.

¶ Appellatio Nunquid in appellatione possit
remitti ordo iuris consensu partium.

¶ Appellatio Nota tex. in autentica ei qui. C.
de tem. ap. qui est canonizatus. ii. q. v. qui dicit
q̄ instantia appellationis cause durat āno. et ex
causa biennio. quo elapso manet firma sententiā.
et debet executioni mandari. Modo quero an
eo termino elapso possit appellatus dicram appel-
lationem prosequi. Legiste de hoc nihil habent

et uidetur q̄ non quare in iudicijs pares esse de-
bent actor et reus. l. ff. cum si. de fruc. et li. exp.
Cy. dicit sic. aut appellans non continuat nec fu-
it appellationem prosequutus et tunc etiam ap-
pellatus dicto tempore decurso appellationem
prosequi non poterit etiam si appellans consen-
serit. hinc est casus in cle. si appellationē de ap.
Appellans prosecutus appellationem coram iu-
dice ad quem licet non dum ad finem deduxit.
et tunc perempta instantia potest appellatus p̄-
sequi appellationem etiam in uno appellanti. ita
habes tex. singularem in. c. ex parte de Rptis.
fm singularem intellectum glo. quem ibi prose-
quitur Io. an. et ibi Anto. in. c. sepe. de appel. et
domini de rota et etiam prosequitur fredericu s̄
at inuenies in dictis locis.

¶ Appellatio In appellatione interlocutoria ne-
cessaria est insertio cause. secus in appellatione
a diffinitiuo. modo pone q̄ appellans in diffini-
tiuā expressit causam et friuolam utrum p̄ hoc
appellatio sit nulla ipso iure. et dictum est singu-
lare Io. an. q̄ sic in. c. cordi. in ultima columpna.
de ap. in. vi. in nouella. et mouetur quia in con-
tractu cause appositio non est necessaria. tamen
si apponitur falsa uiciat cōtractum. ergo simile
in appellatione allegat notata in. c. si. de condi.
appo.

¶ Appellatio Vbi appellans comparet coram
iudice a quo. et aliquem actum facit uidetur ap-
pellationi renuntiare. ut in. c. cū uenisset. de tes-
et in. c. gratum. de offi. delega. hoc est uerū ubi
talis actus qui fit coram iudice a quo sonat i fa-
cere. secus si sonat in pati. quia tunc per istum
actum non uidetur renuntiare appellationi. ut
dicit Iono. in. c. cum olim secundo in fi. de testi.
Secundo fallit ubi talis actus qui sonat in face-
tendit ad appellationem fortificandam. ga tunc
non uidetur appellationi renuntiare. glo. est in
c. si a iudice. de ap. Terio fallit ubi talis actus
licet sonet in agere. tamen pro parte aduersa sit
refutatus. quia tunc nunq̄ uidetur per istum ac-
tum appellationi renuntiare. glo. est in. c. cū ue-
nisset. de eo qui mit. in pos. ca. rei suan.

¶ Appellatio Au a sententiā lata super causa
que desiderat celeritatem possit appellari. puta
dampni infecti. specu. in ti. de ap. §. in quibus.
x. sed nunquid quando iudex. in ti. de offi. sud.
§. iudicis officium. x. sed an. in eisdem nihil fir-
mat licet de hoc uidetur tex. in. l. fi. de ap. resc̄.
q̄ non possit appellari. Sed dubium mihi facit. l.
i. C. d̄ peda. iud. ubi uidetur tex. apertus q̄ pos-
sit appellari. nisi dicas regulariter non posse. ut
in dicta. l. fi. fallit ubi sit causa mixti imperij. ut
puta causa dampni infecti quia tunc poterit ap-
pellari. ut. d. l. placet quam nemo inducit.

¶ Appellatio Appellatione dampni an ueniat
impena. uide in littera. d. in. x. dampnum. inci-
pit nunquid appellatione.

¶ Appellatio Omnipotentis dei postulato suf-
fragio. quo ad primum. quo queritur an ualeat

Confessus absq̄ eo q̄ sit. q̄
uictus nō p̄ appellare

appellatio a precepto de exequendo facta absq[ue] cause cognitione. Videtur dicendū q[uod] licet bar. ad hoc nihil allegās in l. ab executore. ff. de ap. tenuerit q[uod] non. et similiter butricarius in l. ab executore. C. quorum ap. non recit. tamen opinio eorum est falsa et a modernis cōmuniter repro bata hīs rationibus. prima q[uod] talis sententia est interlocutoria habens uim diffinitiuē. ut firmat ange. et omnes secuntur in l. stipulationum. §. i. ff. de. obli. et in l. imperium. ff. de iurisd. om. su. et ita ipse expresse consuluit et do. pe. de An cha. quorum consilia poteris uidere etiam si li bet. Sed in appellatione ab interlocutoria habente uim diffinitiuē. omnia ea circa insertione sūt precise seruanda que in appellatione a diffinitia ut tenet lo. an. et omnes secuntur in c. peruenit. scdo. de ap. et bal. in l. minoribus. C. de his qui ut indig. et in l. iusiurandum. et i. l. ad pecu nias. ff. de iuriu. et est glo. singularis in c. si. de elec. in. vi. in. h. inanes. ergo non est causa expri menda. cum nec in appellatione a diffinitia sit expressio cause necessaria. ut l. appellati. in fi. et l. seio. §. non solere. cum ibi notatis. ff. de ap. **Secunda ratio** quia in appellatione ab interlocuto ria uera est necessaria cause expressio. ut in c. cor di. d. ap. in. vi. et ut plene nō. in c. ut debitus. et in c. interposita. de ap. et in l. ii. de ap. et in l. ait p̄tor. §. permittitur. ff. de mi. fuit ista uidelicet. ut iudex a quo diligenter aduertens ad causam expressam. causam considerans ueram et proba bilem. moueatur ad ipsam interlocutoriam reuo candam. put potest. l. quod iussit. ff. de re iudi. et. c. si a iudice. de ap. i. vi. et. c. cum cessante. eo. ti. in antiquis. sed hec ratio cessat in interlocu toria habente uim diffinitiuē qualis est ista de qua. quia cum interlocutoriam uim diffinitiuē habentem iudex reuocare non possit ut conclu dit glo. in d. c. si a iudice. in. vi. in. h. inanes. et lo. an. et do. anto. in. c. cū cessante allegato in r̄ica de re iudi. **Tertia ratio** quia in appellatione ab interlocutoria fuit necessaria cause expressio. ratio est quia ex ista expressione et nō ex alia po test appellatio coram iudice ad quem uerificari et sic est necesse q[uod] expressa oporteret iudicem interloquentem fuisse iniuriatum parti appellā ti. ut in cle. appellati. de ap. et in. §. permittitur et plene notatur in l. ii. et. l. per hanc. C. de tēp. ap. sed hoc non habet locum in appellatione ab interlocutoria habente uim diffinitiuē qualis ē hec de qua. quia cum appellans ab interlocuto ria habente uim diffinitiuē possit iustificari ex aliis causis q̄m in appellatione expressis. ut singu lariter concludunt domini de rota in suis deci sionibus. cccc. lxxxiii. quas poteris uidere ergo zc. **Quarta ratio** quare legisse mouentur ad di cendum q[uod] dum appellatur a precepto de exe quendo requiritur cause expressio est. quia re gulariter ab ea appellari non potest nisi excedat iudex in curia ut in d. l. ab executore nō. et i. l. ab executione. et in c. nouit. de ap. cum ibi nō.

Interlocuto ria uim diffi nitiuē habet iudex et reuo candū p̄t.

Sed ista ratio nulla est. et clare probo. ratio quia cum cōmittitur appellatione remota nō potest a sententia appellari nisi ex causa per quam ex presse a iure permittitur appellatio. ut plene nō in l. i. §. si. a qui. ap. non licet. et tamen dicto ca su in appellatione a tali sententia experiri non licet. et ideo iustum casum reseruat sub dicta re gula. l. seio. cuius contrarium uidetur si procede ret ratio bar. et bu. estq[ue] hec ueritas. et ita ser uat palacium apostolicum. et ita in eodem sepe pronunciaui. **Quo ad secundum.** An statutum prohibens a sententiis latis super executione i nstrumenti quarantigiati appellari habeat locuz isto casu. uidetur dicendum q[uod] nō. quia statutū talia instrumenta priuilegians intelligitur d̄ ua lidis non autem de nullis. ut est hoc fm qd̄ nōt lo. an. referens disputatiue in additi. specu. i. ti. de sen. in. §. hoc interdictum. et bal. in l. si absen tis. C. si cer. pe. et. l. eam. et. l. si causam. C. de ex ecu. rei iudi. et in mille locis habetur. sed hoc i nstrumentum est nullum proxime probatum. s̄. **Quod autem ita sit probatur.** quia dicitur in eo deficere nomen imperatoris quod est unum de requisitis ad solemnitate m instrumenti ut in auten. ut proponatur no. impe. in prin. et quod nō. in l. generali. C. de tabu. li. x. et. c. inter dilec tos de fi. instru. et. l. iurisdictionum. §. quod fore. ff. de pac. **Secundo** quia fuit examinatum et pub licatum parte non citata cuius citatio de necessi tute requiritur in tali casu. ut concludit Cy. in auten. si quis in aliquo. C. de eden. et. l. ii. ff. de fi. instru. c. albericus de testi. re. cum p. de fi. in instru. et specu. de instru. edi. §. ostenso. h. quali ter. et etiam uerbum maximum eo casu quo p̄t iterum tabellio edit. cum per prius eidem fuisset editum. ut l. si quis ex argētariis. §. si. et. ibi nō t bar. ff. de eden. et plene pet eundem in l. i. de ta bu. exhi. et hec sufficiant. **¶ Appellatio** A delegato appellatur ad delegā tem. ut in toto ti. quis et a quo. mō pone q[uod] epus delegauit causam unī canonico qui tulit senten tiam a quo appellatur ad uicarium. an ualeat ap pellatio. Ponit Archi. in c. ii. de consue. vi. ubi dicit q[uod] si c. quia ep̄i et uicarij idem est tribunal ut ibi et in c. romana. de ap. in. vi. Ego de hoc dicto dubito. quia per totum parificare uidetur ratio casus in contrarium. nam ista duo equipā rantur appellatio a iudice interposita. et recusa tio iudicis ut suspes. de ap. super eo. sed ego ha beo casum q[uod] si delegatus ep̄i recusatur ut suspe ctus causa debet coram ep̄o agitari non coram uicario. ut est casus in c. si contra unum. de ap. **¶ Ad rationem archi.** responde. quia licet sit unū tribunal. non tamen est idem in causa delegata. ab ep̄o. quia in eā maior est delegās uicario. un de ad uicarium tanq[ue] ad minorem non potest ap pellari. quod nota perpetuo. **¶ Appellatio** Procurator tenetur. appellare a sententia lata contra dominum licet sit dubium an teneatur primam p̄sequi. l. mutus. C. de p̄cu.

Episcopi et uicarij idem est tribunal.

In causa delegata ab ep̄o ad ipsū est appelladū et nō ad uicariū

et. c. non iniuste. eo. ti. Nunc quero quid in de
fendente sine mado tanq negociorum gestore
nunquid iste talis teneatur ad interesse actione
negociorum gestorum. uidetur q non. quia uir
gociorum gestioni uoluntas gerentis responde
re facit. quia satis est sicut ut in paucis amicis
laboribus consulatur. l. tutores qui. §. ii. ff. d. ad
minif. tu. et. l. tut. ff. de neg. ge. In contrarium ui
detur ueritas. quia. s. tenetur saltem interponere
appellationes. als tenetur ad interesse. casus est
singularis in. l. liberto. §. litis. ff. de neg. ge.

Appellatio Dicit tex. in. l. interpositas. de
appel. q quando appellatur ab interlocutoria iu
stificatur appellatio si ipse offert se statim pro
baturum causas expressas. Idem etiam si non di
cat statim uel incontinenti quia illud subintelli
gitur. tex. est singu. in. c. exhibita de iudi. quo
casu sufficit probare ad iustificationem app. q
ipse obtulit se probaturum se incontinenti. non
autem requiritur probare iuste uel iniuste ap
pellatum. ut. d. l. interpositas.

Apostoli Reperitur i actis q iudex dedit
aplos. nec dicitur de quibus. dic q intelligit de
reuerentialibus si non constat d quibus. ut in. c.
dilectis filiis. ex. de ap. et ibi refert do. anto.

Arbiter Quem locum debet eligere pro da
da sententia arbiter. uide in littera. s. in uerbo
sententia.

Arbitramentum Quero nunquid arbitramen
tum retractetur pretextu instrumentorum no
uiter reperorum. Fredericus de senis ponit in
suis consiliis numero. xxiii. quod incipit petrus
rector ecclesie qui sic decidit. aut ille qui produ
cit instrumenta in causa reductionis sciebat in
strumenta esse penes se et noluit producere co
ram arbitratore sed producit in causa reductois
et tunc aut non produxit simplicitate quia cre
debat obtinere sine illis et potest producere aut
dolo non produxit ut aduersarium litibus uersa
ret. et tali casu concluditur q arbitramentu no
retractatur per ista instrumenta. allegat do. Io.
an. in. c. inter monasterium de re iudi. fallit hoc
in ecclesia quia si rector ecclesie compromittat
in aliquem ut arbitratorez dolo desit instrumē
ta producere potest tamen producere in causa
reductionis quia dolus rectoris non preiudicat
Aut non produxit quia non inuenit et poterit
producere ut ibi. Sed si sit in sententia criminali
lata an retractetur pretextu instrumenti uou
ter reperi. uide in littera. s. in. x. snia.

Arbiter An dispositio legis sit debitori de
officio iudicis. de qua in littera. f. super uerbo
iudex delegatus. an habeat locu i arbitro. dic q
non. quia ad hoc ut arbiter possit facere pceptu
requiritur litis contestatio. ita dicit bal. in. l. eos
C. de executione rei iudi. pro quo facit. c. uno de
legatorum. de offi. deleg. ubi papa arguit de de
legato ad arbitrum. et uide omnia in dicta litte
ra. i. in uerbo iudex delegatus. ubi habes an habe
ant locum in iudice delegato. Item au terminus

x. dierum qui datur confesso habeat locum corā
arbitro. dic q non. ita dicit bal. in. l. eos. C. d. ex
cep. rei iudi. An autem terminus qui datur iudi
catis habeat locum in arbitro mandante et non
opponente termino. dic q non. sed per arbitruz
debet prefigi terminus. tex. est in. l. si cum dies
§. si intra. ff. de arbi. iuncta glo. i.

Arbiter Dicit tex. in. l. si quis in conscriben
do. C. de pac. q arbiter facit litem suam male iu
dicando. Modo quero an faciat litem suaz negli
gendo iudicare intra terminum sibi prefixum.
tex. in preallegata. l. in. x. neglexerat nihil facit
quia intelligitur si neglexerat exceptiones oppo
nere que de iure poterant opponi. Sed tu dic q
facit litem suam per tex. singu. in. l. i. §. sciendū
x. diuis. iuncto. §. precedenti. ff. de pac. conuen.
et allegat bar. in. l. si. C. de contra. emp. In arbi
tratore an faciat litem suam. uide tex. in. l. ii. ff.
pro socio. et est glo. insti. de oblig. que ex quasi
male. et uide autem. decernimus. C. de arbi.

Arbiter Factum est compromissum corā ar
bitro d una re. et pendente compromisso res pe
riit quero utrum arbiter possit arbitrari super i
teresse sine nouo compromisso. et dic q sic. tex.
est singularis in. l. nec distinguemus. §. causa p
missa. x. item non est cogendus. ff. de arb.

Arbiter quando a lege uel statuto datur ter
minus arbitris ut si sit statutum q si duo primi
arbitri discordes fuerint possit tertius arbiter
esse uel debeat esse potestas. Hoc casu iste talis
tertius poterit solus ferre sententiam. secus si a
partibus eligeretur hic tertius quia tunc unacu
aliis debet pronuntiare. l. sicuti. §. si. de arb.

Arbor Bar. in. l. i. ff. arb. ced. format questi
onem. An ueniat puniendus iste qui destruit ar
bores i suo territorio positas. Sed ego quero an
plantans arborem in suo que extēdat ramos su
per meum me ignorante puniatur pena aliqua.
An possim illud quod supra meum extenditur
siltim mea auctoritate incidere. et dicas q a ut
illud quod super re mea extenditur edificat to
taliter super re aliena. et tali casu quatenus extē
ditur in medio non possum auctoritate incide
sed deo agere corā iudice ut id excidat. tex.
est in. l. quemadmodum §. si protectum. ad. l. ac
quis. et. l. i. C. de interdicitis. Aut id quod exten
ditur edificatur in re cōmuni mihi et tibi. et ta
li casu quod extenditur possum propria aucto
ritate destruere. tex. est singularis sm ueram le
turam glo. in. l. sed si inter me et te. ff. de serui.
urba. predi.

Argumentum Argumentum a cōtrario
sensu locum habet in statutis. ut nō. in. l. i. de cō
di. infer. quod limita uerum fore nisi ex eo ar
gumento sumpto a contrario sensu statuentes
in penam inciderent ut est glo. unica in cle. i. in
uerbo. exquisitis de usu. et pone exemplum in
dictante q quilibet non possit recipere. ultra so
lidum pro flo. cum statuentes forent. excōmu
nicati quod nota.

quando iudex dedit aplos
et nō dicitur de quibus
Intelligitur de reuerentialibus
et nō de refulatorijs

argumentū
a contrario sensu
in locis hinc
statutis qd
nōnt hic

Arma | Portare arma est de iure prohibitū
l. ad. l. iul. d. ui. que autem sit pena rustici intrā
tis ciuitatem cum armis uide in littera. r. in. h.
rusticus.

Ars | An esse cocum sit ars. et in eo qui fo-
dit herbas. uide in littera. c. in. h. cocus.

Artifex | Artifex qui promittit facere per
seipsum non potest facere per substitutum. l. in
ter artifices. ff. de solu. ad idem tex. l. imperato-
res de pollici. et. l. continuus. §. qui insulam. de
h. obli. pone modo q̄ talis promittens est banni-
tus a loco ubi promissit. an possit facere per sub-
stitutum. dic q̄ sic per tex. nō. in. l. de pollicita-
tionibus. ff. de pollici.

Articulus | Accusatus q̄ occidit. alius ar-
ticolat et ponit q̄ ad sui defensionem occidit. et
ita testes producti deponunt. an iste articulus
ita simpliciter probatus probet et inducat excu-
sationem. dic q̄ nō. sed debet ponere se occidisse
ad necessariam sui defensionem et q̄ als non po-
tuit uiam euadere. et hoc dictum fuit singu-
lare bal. in. l. unica. C. de confess. quod nota.

Incipit littera. B.

Annitus | Nunquid bannitus
ad terminum. x. dierū

si certum quid non fecerit uel non com-
paruerit possit impune offendere ante elapsum il-
lorum dierum si constat eum in termino facere
non posse et comparere non posse. uide ang. io. l.
stipulatus mihi apculo. ff. de h. obli.

Bannitus | Solum princeps seu ciuitas nō re-
cognoscens superiorem potest bannitis dare li-
centiam remeandi. l. relegati. in. fi. ff. de pe. et
notat bar. in. l. is qui reus. de pub. iudi. hoc esse
uerum nisi bannitus alios multos duxerit in for-
ziam ciuitatis in qua bannitus est personaliter.
qui similiter erant banniti. quia tunc iudex po-
test ob remunerationem dare sibi licentiam. ut
est tex. singularis in. l. nō omnis. §. si. ff. de leg.

Bannitus | Bannitus relegatus uel positus ad
confinia potest compellere debitorem suum ut
alibi soluat q̄ in loco promisso si ab isto loco ipse
est bannitus cum ibidem procuratorem consti-
tuere non possit. tex. est unicus iuncta glo. ab a-
litis male notatus in. l. usuras. C. de solu.

Bannitus | Per pacem factam cum bannito
simpliciter intelligitur facta restitutio non autē
remissio. casus est singularis. x. coll. de pace con-
stan. in. h. priuilegia omnia. ubi uide bal.

Bannitus | Bannitus fuit inuentus in loco a
quo fuit bannitus. quero qua pena puniatur. dic
q̄ pena deportationis in cuius locum hodie suc-
cedit decapitatio. tex. est singularis in. l. mathe-
maticis. de epi. audi. de confinato est tex. in. l. re-
legati de penis.

Baptizatus | Quero nunquid baptizatus
cum credit mori possit promoueri ad ordinem
presbiteralez cum hoc quodammodo faciat ex ne-

cessitate. dic q̄ non nisi ordo presbiteralis defici-
at uel sanitas illud suadeat. casus est. li. di. c. si
quis in egritudine.

Beneficium | Beneficium collatum per ui-
carium epi ad hoc habentem speciale mandatum
si tempore collationis erat constitutus alius ui-
carius utrum teneat collatio. uide in littera. ui-
h. uicarius.

Beneficium | Quero utrum filius condemp-
natus crimine lese maiestatis priuetur beneficio
ecclesiastico iam quesito. Et pmo uidetur q̄ sic
nam talis filius infamis est. l. quisquis. C. ad. l.
iul. maie. sed infamia ne dum deiecit a dignita-
te querenda sed remouet a iā quesita. l. infamia
C. de decu. li. x. ergo priuatur tali beneficio. et
sic dicas. iudex secularis non potest quem pua-
re ecclesiastico beneficio. fm. l. cum probatio. ff.
de proba. que dicit. delictuz tuum punit nō ego
et sic non principaliter eum punit secularis iu-
dex sed in consequentiam. In contrarium tamē
est glo. singularis. lvi. di. satis peruersum. quod
uerum. si est crimen lese maiestatis temporalis.
secus si diuine. quia tunc priuatur. ut in. c. unico
de scisma. et. c. quocunq̄ de heret. li. vi.

Beneficium | utrum collatio beneficii possit
probari per conferentem beneficium. uide in lit-
tera. t. in. h. titulus in dicto quod incipit quidā
dicit.

Bona | Bona dampnatorum ad mortem de-
bent publicari. Modo quero quid de indumentis
dic q̄ sunt officialis iudicantis. qui pecuniaz ex
dictis rebus redactam conuertit in necessitatez
sui officii. tex. est singu. in. l. diuus. de bo. damp-
dum loquitur de pannicularia.

Bona | Statutum dicit q̄ ad quemcunq̄ per-
ueniunt bona alterius omnia sioe in ultima uo-
luntate siue ex contractu. siue inter uiuos ipse
tenetur pro debitis illius cuius fuerūt bona. mō
quero bona ticii deueniunt non simul sed sepa-
tim utrum iste teneatur ad debita uigore costi-
tutionis et statuti. dicas q̄ non. in. l. si pecuniaz.
la piccula quam ibi ponderat bar. ff. de pe. le.

Bona | Quero cui applicentur bona rebellū
sita extra territorium bannientis. uide in litte-
ra. s. in. h. summa. i dicto quod incipit licet mag-
na sit dubitatio. ubi uide quomodo publicentur
bona.

Bona | Ordo mendicantium est incapax re-
tentiois bonorum tam in cōmuni q̄ in particu-
lari. ut i. cle. exiui. de. h. sig. Modo quero cui ap-
plicentur ista bona ingredientis religionem. po-
nit Inno. et Io. an. in. c. in presentia de pro. spec.
in. §. i. h. iii. de sta. mo. ponit bar. in tractatu mi-
no. in ultima questione. v. libri. frede. consilio
xxvi. et bal. in auten. ingressi. de sa. san. ec. Alii
dicunt q̄ ecclesie romane eo q̄ habet fiscum. sz
non in fisco in hoc quia ut notat Io. an. in. c. si.
i. vi. in nouell. papa abstulit ius succedendi ta-
libus ab ecclesia ro. q̄ ingrediunt talia mōsteria
Alii dicunt q̄ uenientibus ab intesta. per autē.

Indumenta Dampnatorū ad
mortē. eui p̄tineat.

bo. da. de bo. prescrip. hoc est uerum nisi hec bo
na sint relicta illi qui ingreditur monasterium
cum grauamine. cum conditione si sine liberis &
cederet quia tunc non applicant uenientibus ab
intesta. sed debent expendi ad pias causas. casus
est singularis in auten. de san. epi. §. sed hoc pre
senti. in fi. et ponit ange. in questione que inci
pit nobilis quidam genere. in ultimis uerbis.

C Bonorum possessio | Casus in quibus bo
norum possessio fuit necessaria ponuntur p glo.
in. l. certuz. C. unde cognati. et unde leg. et. l. om
nium. C. de testa. sed adde alium. tu scis q here
ditas non aditur per procuratorem. l. paulus. de
ac. her. alias incipit per procuratorem. sed bono
rum possessio sic. l. iiii. §. acquirere. de ac. pos. et
ex hoc resultat pulcher effectus. nam si aliquis
nomine pupilli instituti heredis agnoscat bono
rum possessione de iure pretorio iudice sciēte
pro quo fit agnitio esse pupillum tali casu agno
scens facit talem pupillum heredem etiam si nō
habeat mandatum ante ratihabitionem. casus ē
singularis in. l. pe. ff. de bo. pos. titulo generali.
licet sit simile fm intellectum bar. l. seruus eodē
titulo.

C Blasphemia | Ille qui dicit al nome sia de
dio. uel ad respectu de dio. an uideatur blasphe
mare deum. uidetur q sic. ut in autē. ut nō lux.
con. na. et. c. ii. de mal. et in. l. i. si quis impera. ma
ledix. xv. di. qualis. et i epistola canonis aposto
li principium ibi. cum michael archangelus. zc.
In cōtrarium est ueritas. dico ex cōmuni usu lo
quendi quia ista sunt uerba iniuriosa et contu
meliosa potiusq̄ maledictio. ff. de here. insti. l. q̄
tens. §. si quis nomē. fm intellectum rogerii. nō
ergo omnis contumelia est blasphemia uel male
dictio maxime fm cōmunem usum loquendi in
felici patria in his sermonibus sceleratis. et ita
consulo.

C Blasphemans | Statuto cauet q blasphemās
deum puniatur in centum. alio autem statuto q
si iudex condempnat contra formam statuti lu
at penam. Quidam blasphemauit dicendo ad de
specto de dio. Iudex condempnauit eum in cen
tum nunquid in scindicatu iudex poterit cōdep
nari tanq̄ condempnans contra formam statuti.
Et uidetur primo dicendum q iudex debet cō
dempnari. quia ista uerba potius tendunt ad cō
tumeliam q̄ ad maledictionem. ff. de here. insti.
l. quotiens. §. si quis nomen. quia nomina ex cō
muni usu loquendi sunt intelligenda et pene sūt
restringende. de regu. iu. i. vi. in. c. i. penis. et. c.
odia. et de spon. c. ex litteris. et sic cōsultuit do.
bal. consilio. xii. Contrarium puto uerius. quia
dato q stemus usui uerborum potius q̄ significa
tioni uocis. l. non aliter. ff. de le. iiii. et nōt glo. i
c. nonnulli. de resc. tamen in hoc casu non resce
dimus a dispositione legali. l. iiii. de. §. sig. ubi ta
lis sic proferens dicitur blasphemans. et notat
xxii. q. i. in. c. si quis per capillum. et bal uidetur
sentire suo consilio de pena iudicis taliter iudi

cantis sed tantum de interpretatione uerborum
et eorum significatione. nam in penis aliter iu.
dicatur contra delinquentem i creatorem q̄ cō
tra naturam. primo casu seruatur rigor omnino
secundo casu fauet equitas. ut notat inno. in. c.
dilecti. extra de iud. potuit enim iudex adherē
do se legali dispositioni condempnare ad penaz
predictam. et sic iudex non incidit in penam di
cti statuti. ita dico et consulo

Incipit littera. C.

Capitaneus | Capitaneus uel po
testas uidens rix-

antes ex fenestra non mittens familiam
potest suo officio priuari. et dicitur iusta causa
priuationis. ita bal. dicit in. l. i. §. quies. ff. de of.
pre. ur. ubi allegat dictum Cy. in. l. si seruus. C. de
noxa. quod dictum loquitur in potestate haben
te filium rixosum. quo casu si non prouidet po
test licite ab officio expelli. sed satis habere au
toritate bal.

C Causa | Vbi causa cōmittitur consilio sapie
tis cuius expensis debeat cōmitti. uide theoricā
bar. in. l. si postu. ff. de adul.

C Causa criminalis | Quero utrum in causa cri
minali concedantur indutie deliberatorie. uide
tur q sic. quia in criminali pcedit ad instar cāe
ciuilis. l. absentes. ff. de pe. in ciuilibus concedū
tur ut in auten. offeratur. C. de litis contē. secū
do quia ubi maius periculum ibi cautius est agē
dam. c. ubi periculum. de elec. in. vi. glo. tamen
est singu. in contrarium. ii. q. iiii. de indutiis.

C Causa | Quero pupillus processit in causa au
toritate tutoris et sic factus est dominus istā
tie. l. nulla. et. l. ex pluribus de procu. ubi iudex
citat tutorem et non pupillum ad audiendū sen
tentiam an ualeat sententia. bar. ponit in. l. furi
oso de reg. iu. Io. an. refert in. c. in nomine domi
ni. de testi. in nouel. et ponit bar. et bal. in. l. i. C.
de sen. et in. d. l. nulla. et i. d. l. ex pluribus. et di
cas q talis sententia ualeat. licz quidaz doc. p sup
dicta dicant contrarium. iste est tex. singu. in. l.
si ideo. ff. de eue. et bal. facit festum ad hoc pro
positum. in. l. si quando inuitos. C. de testi.

C Cardinalis | Cardinal per quot testes pos
sit condempnari. uide litteram. t. in. §. testis. in
dicto quod incipit duo testes.

C Calix | Calix non potest fieri nisi de massa
argentea uel aurea nō autem plumbea uel enea
est tex. ibi calix et patena de conse. di. i. afs. ii.
ubi autem calix legatur quomodo debeat fieri.
uide. §. in ultima uoluntate in. §. calix.

C Casus fortuitus | Casus fortuitus cōtin
gens culpa illius cui est facta promissio an obli
get promittentem usde litteram. o. in. §. obliga
tio. c. potest quis. An ueniat casus fortuitus ap
pellatione periculi. uide litteram. p. in uerbo pe
riculum.

C Casus fortuitus | Regula est q cum eius rei

Calix nō potest
de massa
bea. l. tunc
tin de auto
argento.

A pecunie

quam possideo dominium est penes alium et si res pereat casu fortuito periculum est domini. l. pignus. cum si. C. de pig. act. hoc uerum quando dominium talis rei est penes alium iure comuni. secus si iure speciali ut priuato. quia tali casu perit periculo possessoris non autem domini. glo. est sing. in. l. non omnes. §. si pupillus. h. eius. ff. si certum pe. quam solus notauit. nam ibi dominium solute per pupillum suo creditori remanet penes eum ex priuilegio ante consumptionem glo. postea ponit questionem incidenter. quid si pecunia illa perit casu fortuito. nota et scias in ducere.

Casus mirabiles Casum mirabile quoque posteriores creditores prioribus preferunt uide litteram. p. in. h. priuilegium. alium uide in littera. e. in. h. ecclesia. alium in littera. m. in uerbo mutuum.

Casus mirabilis occurrat. quidam cessit iura sua potentiori non ratione officii sed quia magnus ciuis quo casu actio remanet apud cedentem quero an possit alii cedi. uel an in ea exercenda possit constitui procurator. casus est unicus. l. eum miles. de ali. iu. mu. ca. ua.

Cautio Cautio mutiana an habeat locum in contractibus est dubium. et potest habere locum. ut in. l. siue apud acta. C. de transac. et. l. i. C. de pac. Sed quero quid in dona. cau. mor. casus est singularis in auten. de nup. §. que uer o nuc. h. siquidem mortis causa. et allegat bal. in aut. cui relictum. C. de indi. uid.

Capelle In ecclesiis cathedralibus plerumque reperitur capelle quibus presunt capellani seu uicarii qui non sunt canonici. quero an isti similes capellani habeant uocem in capitulo una eum canonicis in ecclesia cathedrali. casus est quod non in. c. si. §. precipimus. de sta. mo. quem tex licet loquatur in clericis regularibus Inno. tamen extendit ad habentes capellas in ecclesiis secularibus.

Carcer Si rescriptum uel mandatum factum iudici dicat quod compellat debitores comites ad soluendum cum omni exactioe que uidebitur sibi necessaria non potest propterea eos incarcerare ubi carcer a iure communi uel municipalis prohibitus est. dictum est bal. quem nico. de mat. allegat in. l. i. C. si propter pu. pen.

Clausula Clausula generalis non obstantibus statutis uel priuilegiis aut constitutionibus quibuscunque non tollit constitutionem iurata. glo. est singu. in. c. cum non deceat. de deci. i. vi. Idem dicas in clausula non obstantibus pactis uel capitulis quibuscunque quia non tollit pacta uel capitula iuramento uel sententia firmata. glo. est singu. in. c. dudum. §. pe. in. h. pacta. extra de sepul.

Clausula Communis est opinio quod quando mandatur duobus uel tribus cum clausula quod si unus uel duo affuerint quod tunc unus solus procedere possit. est necesse quod sciat alium uel alios non posse

Nota de cla. non obstantibus.

esse in congoscendo ut nolle. glo. est et ibi omnes communiter. in. c. prudentiam. de offi. deleg. et. c. cum plures. eo. ti. et bar. in. l. multum interest. ad condi. et demon. et bal. late in. l. falsus. C. de fur. Modo pone. papa committit tribus quod examinent unum super ydoneitate. et casu quo eum re. peterint ydoneum sibi provideant de certo beneficio de ydoneitate tamen remittendo eorum conscientias cum clausula predicta. quod si unus uel duo interesse noluerint uel non potuerint unus solus possit procedere. Modo pone. quod unus ignorans uoluntatem aliorum processit licet illi nolint interesse an processus sententia irritetur decisio rote que uult quod supradicta doctrina fallat in casibus beneficialibus in quibus casibus tenet processus et sententia. et ita dicunt domini mei de rota. c. lvi. deci. ubi allegant. viii. di. c. ueritatis. et allegant notata in. c. dilecti. ad fi. extra de ap.

Clausula Clausula petens sibi iusticiam ministrari in libello posita operatur ut licet conclusio libelli sit inepta tamen sustineatur ut possit sententia ferri si ex narratione appareat intentio libellantis. Ita Io. calde. hosti. et mod. in. c. ii. de ord. cog. Sed glo. v. q. i. quia presulatus tenet libellum ualere sine conclusione. et eam sequitur Inno. in. c. examinata. de iudi. sed anto. ibidem dicit speciale in spoliato et tenet in. l. i. ff. de e. de.

Clausula Clausula ista. suppletur omnes defectus siquis in eo interuenit de nostre plenitudine potestate apposita in rescripto supplet omnes defectus preter defectum persone supplicantis uel contrahentis. uerbum est singulare spec. in. ti. dele. et refert archi. in. c. cenonoman. et de ista clausula uide de. pastoralis de re iudi. et in c. inter dilectos. de fide instru.

Clausula Clausula motu proprio non inducit dispensationem contra defectum persone. glo. est singu. in. c. si romana. de preben. tu quam tenementi.

Clausula Compromittitur in aliquo tali ad facta clausula. quem ut bonum uirum elegimus solum habito respectu ad eum non alium. quid operetur hec clausula. die ut pars lesa non possit laudam reducere ad arbitrium boni uiri. dictum est singulare bar. et non alibi in. l. iiii. §. tam et si in suis finalibus uerbis. ff. de arb.

Clausula Clausula que quotidie ponitur in instrumentis constituimus arbitrum procedendi omni die et omni hora in scriptis et siue scripti operatur effectum mirabilem. scilicet quod de gestis coram eo statur eius nude relationi et informationi. et sic poterit esse testis. dictum est bar. in auten. nisi breuiore. C. de sen. et facit magnum festum butr. in. c. cum ad sedem de resti. spo.

Clausula Quid operetur clausula appellatione remota. uide. s. in littera. a. in dicto quod incipit appel. re.

Cedere Cedere promittens ius bonum liberat transferendo tale ius in cessionarium ex quo est

uadet libellu sine conclusionem quia fundat sup spolio

Suppletio defectuum quid opit.

Clau motu proprio

Clau: appellatōe remota.

competat actio. promittēs autem cedere ius me-
lius liberatur cedendo ius ex quo causatur iudic-
is officium. promittēs uero cedere ius optimū
non liberatur nisi cedat actionem efficiētē. seu
efficacem. glo. est notabilis in l. i. C. quando et
qui. quar. pars de. li. x. et ibidem uide ang.

Cedere | Vtrum ecclesia possit cedere bonis
sicut quilibet priuatus. et uidetur q̄ non quia
principalis causa propter quam fuit introducta
cessio. fuit ne debitor moriatur in carcere. que
ratio cessat in ecclesia. l. generaliter. §. et ius. C.
de epi. et ele. Sed in contrarium est ueritas. licet
canoniste dubitent in. c. odoardus. de solu. an cle-
rici gaudeant priuilegio cessionis. sed casus est
singul. q̄ gaudeant in auten. ut deter. sit nu. cler.
§. inuestigant. ad fi.

Cecus | Cecus non potest compelli ad soluē-
dam onera uel collectas ciuitatis. tex. est in. c. v.
de censi. et ita consuluit do. anto. de bu.

Certi conditio | Certi conditio competit
contra uxorem amouentem res mariti uel con-
tra maritum. ut in. l. si concubinam. §. non solum
ff. de re amo.

Clericus | Clericus non potest conficere in-
strumentum sed si conficit ualeat. l. uniuersas. C.
de de. cu. li. x. per bar. et in. c. sicut. ne cle. u. mo.
Modo pone q̄ sacerdos scribit legatum ecclesie
sue an ualeat. Et primo uidetur q̄ sic quia pot-
est esse testis pro ecclesia. ut in. c. cum nuntius. de
testi. In contrarium facit quia pater non potest
scribere in aduenticiis bonis filii quia in conse-
quentiam sentit lucrum. l. impubez. §. i. ff. de fal-
ubi est glo. singul. ergo idem in sacerdote qui in
consequentiam sentit lucrum. tamen dic q̄ pot-
est et ualeat nec punitur pena d̄ his qui sibi ascribunt.
Ita tenet Io. an. in. c. cu inter. de re iudi.

Clericus | Clericus est persona cregla unde
ei debet mitti iuramentum ad domum. ut in. c.
clerus. xxi. di. nunc quero. clericus debet exami-
nari per quem debet fieri citatio. an per iudicē
secularem uel ecclesiasticum. et uidetur q̄ per se-
cularem ne continentia cause diuidatur. l. nulli
prorsus. C. de iudi. sed contrarium est uerum et
priuilegio clerici continentia cause diuiditur.
tex. est singul. xiiii. q. ii. c. quanq̄.

Clerus | Clerus non uenit appellatione popu-
li. c. i. de preben. c. si sententia. de sen. ex. in. vi.
Sed an clericus ueniant uonine districtualiū. dic
q̄ sic. ubi priuilegium concessum domino tempo-
rali pro se et suis districtualis cōprehendit cle-
ricos. uerbuz est singulare Io. an. per illum tex.
in. c. si. de offi. dele. in. vi. in nouel. ratio quia po-
testas temporalis potest distingere clericos in
certis casibus quos not glo. xxii. q. v. princeps.
Sed pone q̄ conceditur priuilegium regi et pri-
uilegiis suis an ueniant clericus. dic q̄ sic. casus ē
in. c. dilecti. de fo. compe. quem nota.

Clericus | Clericus potest in laicum compro-
mittere. glo. interlinearis est in. c. si diligenti. d̄
fo. compe. fm. aba.

Clericus | Clericus minor si cōtrahit cū laico
in suis primonialibus et uult petere restitutōez
in integrum debet eam petere coram iudice ec-
clesiastico fm butri. in. c. constitutus. de restitu.
in inte.

Clericus | Clericus non potest prorogare iur-
isdictionem alterius iudicis sine consensu epi.
c. significasti. de fo. compe. et glo. in. l. i. ff. de iu-
di. hoc uerum quando uult prorogare iurisdic-
tionem iudicis penitus non sui. secus si iudex non
sit omnino incompetens. quia tunc nō est neces-
sarius consensus epi. dictum est Innoc. relatum
ad tex. in. c. dilecto. in glo. in. p̄. conueniri. la. ii.
de offi. archi.

Clericus | Clericus an possit esse procurator
laici. uide in littera. p. in. p̄. procurator in dicto
quod incipit clericus.

Creditor | Creditor recusans accipere debi-
tum sibi oblatum congruo loco et tempore non
perdit ius illud repetendi. l. sed si postea. de arb.
l. si per emptorem in fi. ff. de ac. emp. et plene i
l. si decem. et in. l. si debitor offerret. de solu. fal-
lit in creditor e rei pu. qui si recusat solutionem
sibi factam congruo loco et tempore perdit ius
iterum petendi. casus est in. l. nulli. et in. l. fortis-
simi. C. de ero. mi. an.

Creditor | Qd̄ dicitur creditorem mittendū
in possessione pro mensura debiti ut in auten. C.
de bo. auc. iu. pos. intelligitur uerum nisi debitor
spothecasset bona omnia creditori. quia tunc po-
test fieri missio in omnibus. ut in autē. de exhi-
re. §. si uero. ubi ange.

Creditor | Creditores uidentes debitorem
pauperem uolunt sibi remittere certam partem
debiti. tunc tali casu statur maiori parti. l. maio-
rem. ff. de pac. et. l. pe. qui bo. ce. pos. Modo po-
ne q̄ omnes creditores uolunt remittere debitū
excepto uno. an ille possit cōpelli. Moderni di-
cunt idem q̄ statur. s. maiori parti. Tu dic q̄ ille
tex. habet locum ubi omnes uolunt remittere;
sed est discordia in quota. non autem quando u-
nus non uult remittere aliquid. casus est scdm
unam lecturam glo. in. l. apud cellsum in prin. de
do. ex. Contra hoc est glo. in. l. et seruum. §. si. ff.
de pac. que uidetur uelle contrariuz. uide ad ma-
teriam unum pulchrum dictum positum in litte-
ra. p. in. p̄. pactum. quod incipit pone casum.

Creditor | Habeo unum debitorem qui est d̄-
bitor mei debitoris et in eadē summa an possim
compellere eum ut faciat compensationem. dic
q̄ non. uide in littera. d. in. p̄. debitor.

Creditor | Creditor adulti non potest esse cu-
rator nec tutor. quid in curatore qui dat bonis.
an possit dari creditor curator. dic q̄ sic. casus ē
singularis a nemine ponderatus in. l. debitor. de
nego. gest.

Citatio | An sit reperiri in quo ualeat sentē-
tia sine citatione. uide in littera. s. i dicto quod
incipit sententia lata sine citatione.

Citatio | Eo casu quo iudex potest inquirere

Clerici gaudet priuilegio
cessiois

pruilegiū cecoz:

Clericus p̄ scribere
re legatū ecclesie sue et
ualeat nec punitur aliqua
pena

Clericus dicit p̄ so. a. eḡ
gia

Clerici gaudet priuilegio
cōcesso regi et prouin-
cialib⁹ suis

Sentētia lata
sine citatione

competat actio. promittēs autem cedere ius me-
lius liberatur cedendo ius ex quo causatur iudic-
iis officium. promittēs uero cedere ius optimū
non liberatur nisi cedat actionem efficiētē. seu
efficacem. glo. est notabilis in l. i. C. quando et
qui. quar. pars de. li. x. et ibidem uide ang.

Cedere Vtrum ecclesia possit cedere bonis
sicut quilibet priuatus. et uidetur q̄ non quia
principalis causa propter quam fuit introducta
cessio. fuit ne debitor moriatur in carcere. que
ratio cessat in ecclesia. l. generaliter. §. et ius. C.
de epi. et ele. Sed in contrarium est ueritas. licet
canoniste dubitent in. c. odoardus. de solu. an cle-
rici gaudeant priuilegio cessionis. sed casus est
singul. q̄ gaudeant in auten. ut deter. sit nu. cler.
§. inuestigant. ad fi.

Cecus Cecus non potest compelli ad soluē-
dam onera uel collectas ciuitatis. tex. est in. c. v.
de censi. et ita consuluit do. anto. de bu.

Certi conditio Certi conditio competit
contra uxorem amouentem res mariti uel con-
tra maritum. ut in. l. si concubinam. §. non solum
ff. de re amo.

Clericus Clericus non potest conficere in-
strumentum sed si conficit ualeat. l. uniuersas. C.
de de. cu. li. x. per bar. et in. c. sicut. ne cle. ul. mo.
Modo pone q̄ sacerdos scribit legatum ecclesie
sue an ualeat. Et primo uidetur q̄ sic quia pot-
esse testis pro ecclesia. ut in. c. cum nuntius. de
testi. In contrarium facit quia pater non potest
scribere in aduenticiis bonis filii quia in conse-
quentiam sentit lucrum. l. impubez. §. i. ff. d. fal-
ubi est glo. singul. ergo idem in sacerdote qui in
consequentiam sentit lucrum. tamen dic q̄ pot-
et ualeat nec punitur pena d̄ his qui sibi ascribunt
Ita tenet Io. an. in. c. cu inter. de re iudi.

Clericus Clericus est persona cgregla unde
ei debet mitti iuramentum ad domum. ut in. c.
clerus. xxi. di. nunc quero. clericus debet exami-
nari per quem debet fieri citatio. an per iudicē
secularem uel ecclesiasticum. et uidetur q̄ per se-
cularem ne continentia cause diuidatur. l. nulli
prorsus. C. de iudi. sed contrarium est uerum ex
priuilegio clerici continentia cause diuiditur.
tex est singul. xiiii. q. ii. c. quanq̄.

Clerus Clerus non uenit appellatione popu-
li. c. i. de preben. c. si sententia. de sen. ex. in. vi.
Sed an clericus ueniant uonine districtualiu. dic
q̄ sic. ubi priuilegium concessum domino tempo-
rali pro se et suis districtualis cōprehendit cle-
ricos. uerbuz est singulare Io. an. per illum tex.
in. c. si. de offi. dele. in. vi. in nouel. ratio quia po-
testas temporalis potest distringere clericos in
certis casibus quos not glo. xxii. q. v. princeps.
Sed pone q̄ conceditur priuilegium regi et pri-
uilegiis suis an ueniant clerici. dic q̄ sic. casus ē
in. c. dilecti. de fo. compe. quem nota.

Clericus Clericus potest in laicum compro-
mittere. glo. interlinearis est in. c. si diligenti. d̄
fo. compe. fm. aba.

Clericus Clericus minor si cōtrahit cū laico
in suis primonialibus et uult petere restitutiōez
in integrum debet eam petere coram iudice ec-
clesiastico fm butri. in. c. constitutus. de restitu.
in inte.

Clericus Clericus non potest prorogare iur-
isdictionem alterius iudicis sine consensu epi.
c. significasti. de fo. compe. et glo. in. l. i. ff. de iu-
di. hoc uerum quando uult prorogare iurisdic-
tionem iudicis penitus non sui. secus si iudex non
sit omnino incompetens. quia tunc nō est neces-
sarius consensus epi. dictum est Innoc. relatum
ad tex. in. c. dilecto. in glo. in. §. conueniri. la. ii.
de offi. archi.

Clericus Clericus an possit esse procurator
laici. uide in littera. p. in. §. procurator in dicto
quod incipit clericus.

Creditor Creditor recusans accipere debi-
tum sibi oblatum congruo loco et tempore non
perdit ius illud repetendi. l. sed si postea. de arb.
l. si per emptorem in ff. de ac. emp. et plene i
l. si decem. et in. l. si debitor offerret. de solu. fal-
lit in creditor e rei pu. qui si recusat solutionem
sibi factam congruo loco et tempore perdit ius
iterum petendi. casus est in. l. nulli. et in. l. fortis-
simi. C. de ero. m. an.

Creditor Qd dicitur creditorem mittendū
in possessione pro mensura debiti ut in auten. C.
de bo. auc. iu. pos. intelligitur uerum nisi debitor
ipothecasset bona omnia creditori. quia tunc po-
test fieri missio in omnibus. ut in autē. de exhi-
re. §. si uero. ubi ange.

Creditor Creditores uidentes debitorem
pauperem uolunt sibi remittere certam partem
debiti. tunc tali casu statur maiori parti. l. maio-
rem. ff. de pac. et. l. pe. qui bo. ce. pos. Modo po-
ne q̄ omnes creditores uolunt remittere debitū
excepto uno. an ille possit cōpelli. Moderni di-
cunt idem q̄ statur. l. maiori parti. Tu dic q̄ ille
tex. habet locum ubi omnes uolunt remittere;
sed est discordia in quota. non autem quando u-
nus non uult remittere aliquid. casus est scdm
unam lecturam glo. in. l. apud celsum in prin. de
do. ex. Contra hoc est glo. in. l. et seruum. §. si. ff.
de pac. que uidetur uelle contrariuz. uide ad ma-
teriam unum pulchrum dictum positum in litte-
ra. p. in. §. pactum. quod incipit pone casum.

Creditor Habeo unum debitorem qui est d̄-
bitor mei debitoris et in eadē summa an possim
compellere eum ut faciat compensationem. dic
q̄ non. uide in littera. d. in. §. debitor.

Creditor Creditor adulti non potest esse cu-
rator nec tutor. quid in curatore qui dat bonis.
an possit dari creditor curator. dic q̄ sic. casus ē
singularis a nemine ponderatus in. l. debitor. de
nego. gest.

Citatio An sit reperiri in quo ualeat sentē-
tia sine citatione. uide in littera. s. i. dicto quod
incipit sententia lata sine citatione.

Citatio Eo casu quo iudex potest inquirere

Clerici gaudet priui-
legio cessionis

priuilegiū cecoz:

Clericus p̄ scribere
re legatū ecclesie sue et
ualeat nec punitur aliqua
pena

Clericus dicit p̄so. eg-
gia

Clerici gaudet priuilegio
cōcesso regi et prouin-
cialibus suis

Sentētia
sine cit

nam ecclesia et ciuitas equipantur. l. si. C. de sa. san. ec. sed priuatus inuito rectore potest facere id quod pertinet ad ornamentum ecclesie. l. i. §. ait pretor. ff. ne quid in lo. sa. ergo pari ratione debet posse in ciuitate. nihilominus contrarium est uerum q̄ non possit. et ille debet dare licentiam qui est dominus murorum et stratarum. tex. est unicus et singu. in. l. si. §. si. ff. de cloacis

Ciuitas Ciuitas mutuans pecuniam non habet ius tacite ipothecae nisi sit res pu. romana. ut est casus singularis in. l. ii. li. x. C. de debi. ciuit. que casum adde ad bal. in. l. ii. C. de here. uel ac. uen. ubi enumerat priuilegia ciuitatis. ubi autem ciuitas promitteret certam quantitatem uini uel olei uel si intelligitur si remotis rei pu. necessitatibus aliquid superest. casus est notabilis in. l. si quis. la. ii. C. de aque duc. li. x.

Ciuitas Dicitur statutum q̄ qui stat in ciuitate. x. annis habeatur pro ciue. pone q̄ unus non stetit tanto tempore continue sed stetit per. vii. annos an efficiatur ciuis. quia statutum sic loquens recipit interpretationem a comuni iure. tex. est secundum bar. q̄ sic. l. cum delationis. §. fabinus ff. de fun. instruc. et in. l. si quis ita. de condi. et demō. que nihil ad hoc facere uidetur. sed facit l. maiorem. ff. de. §. sig.

Ciuitas Ciuitas ratione publice utilitatis potest compellere ciuem uendere in uiliore pretio tex. est singu. l. si pendente. §. siquidem cloacaris ff. de usu fru. fallit in eo qui fuit decurio ciuitatis. l. decuriones. C. de rex ad ciui. perti.

Ciuis Quidam est effectus ciuis alicuius ciuitatis per statutum seu reformationem. querit utrum dicatur uere ciuis an. improprie. in quo dic q̄ aliquem esse ciuem non est actus iuris naturalis sed ciuilibis quod apparet ex ipso nomine ciuis. secundo quia de iure naturali non erat ciuitas. et in nascendo dicitur quis ciuis seu efficitur. Est enim constitutio iuris ciuilibis que facit aliquem ciuem per originem dignitatem uel ad optionem. C. de inco. l. ciues. li. x. unde non e dendum quidam sunt naturaliter ciues quidam ciuilibiter. quia hoc iure non. cauetur. unde omes sunt ciuilibiter ciues. alii tamen per naturalem originem. alii per aliam causam. unde si ciuitas fecit statutum q̄ quicumq̄ habet ibi domum sit ciuis uere ciuis erit. ff. de. §. sig. l. edificia. et ibi not. et eo. ti. l. prouinciales. de sta. ho. l. in urbe. ideo ciuis est quicumq̄ inuenitur qui munera subeat Sed iste de quo queritur et si repertus ergo uere ciuis est municipalis. ff. ad munic. l. i. ibi proprie. unde debet tractari sicut ciuis illius ciuitatis que eum facit ciuem.

Ciuitas Ciuitas tota post finitum officium uult confirmare officialem puta potestatem uno excepto. an possit. dic q̄ non. tex. est unus in au. ten. de defen. ciui. §. si. §. ubi cuncta.

Ciuilitas Ciuilitas priuilegio quesita an tra. seat ad heredes. breuis est conclusio. q̄ aut e uariabilis ad nutum concedentis et tunc no tra. sit.

ad heredem. aut perpetuo. et tunc transit. ita dicit bar. in. l. libertus. §. patris. ff. ad muni. licet i. l. absumptio filius dixit cogita. et tangit bal. qui uariat et bar. in. l. i. C. de pa. qui si. distra.

Ciuis Ciuis nouus an ceseatur ignorare statuta. uide litteram. s. in. §. statutum.

Ciuitas Intrans muros ciuitatis uel exiens non per ianuam punitur capite ut fuit in remoto. tex. in. l. siquis. de re. diui. Modo est questio an ide sit ingredientis muros castris aut foueas aut sticcatum si loco murorum sint. dic q̄ sic. casus est in. l. de fertorem. §. necnon. et. §. siquis uallu. ff. de re mili.

Crimen Iudex ecclesiasticus cognoscens a crimine ecclesiastico contra laicum utrum possit illi penam carceris imponere. uide litteram i. §. iudex incipit nota q̄ carcer.

Concessio Priuilegium concessum seruientibus collegio unius artis. an extendatur ad seruientes per substitutum. uide litteram. p. in. §. priuilegium.

Concubina Vxor sequitur forum uiri. l. cum quedam puella. ff. de iurisd. om. iudi. Concubina autem non. l. de uiro. ad fi. ad munic. fallit singulariter in concubina clerici que sequitur forum clerici. glo. est notabilis. xxxi. di. eos qui et alia glo. est. xi. q. i. clericum. et ratio est q̄ concubina clerici est de familia clerici. familia aut clericus sequitur forum clericus. ut dicit tex. de cōsecra. di. lxxxviii. iudicatum. quia familia clerici gaudet priuilegio clericus. l. i. C. de epi. et cle.

Conductio Quidam conduxit domum cum pacto q̄ non teneatur de incendio. unus de familia sua comburit domum. an talis colonus de incendio teneatur siue dolo siue casu ille comburatur. dic teneri. quia uerba nolo de incendio teneri n̄ uerificantur de incendio facto per familiam conductentis. casus est in. l. in lege. as incipit qui in sulam. ff. colonus. ff. lo.

Conductor Conductor potest locatorem de domo expellere quando eam uult necessaria refectione reparare. quero nunquid resecta domo debeat conductor in illam reponi. dic q̄ sic. et conductor compellitur. glo. est singu. iuncto tex. in. l. si duo. §. cum inquilinis. in uerbo testariq̄ dominum. ff. uti. pos.

Conductor Pone casum. Ego conduco nauis ad portandum certos boues qui in mari moriuntur et proiciuntur. an pro illis habeam soluere pensionem eo quia per eum no stat. et dic q̄ aut fit conuentio de illis portandis. aut de illis in mari ponendis. aut dubitatur. primo casu pro illis no soluitur pensio. secundo casu sic tertio casu quando dubitatur quomodo fuerint concepta uerba tunc debetur pensio ac si portasset. tex. est singu. in. l. si uebenda in prin. ff. ad. l. ro. de fac.

Conductor Conductor an teneatur de opere uicioso. exemplum. utrum magister qui fabricauit domum uiciosam teneatur illam suis sumptibus reficere. dic aut magistri conducti sunt ad totum

nihil p̄ fa. ere aliqd ex q̄ ad ornamentum. seu utilitate ciuitatis. sine licetia. domini muror. et stratar.

Ciuitas mutuans no h̄t tacita ipotheca fallit in ciuitate romana.

Septem annos q̄tinuos efficiatur q̄s ciuis

Ciuilitas priuilegio q̄sita perpetuo tra. sit ad heredes

pena qua punitur in casu ciuis te p̄ muro et ideo in castro d̄ satis

no seruatur talis p̄tea

il sed

opus perficiendum et tenetur. aut de die in die et tunc secus. casus est singularis et peregrinus in l. ea lege. §. locati. ff. locati. quod intellige sine dolo

¶ Conditio Res condicione astricta dicitur esse in ea causa condicione impleta qua erat condicione pendente. tex. est in l. si. ff. si ex noua causa agatur. et sic uenditor talis rei non tenetur emptori purificata condicione si in uenditione promisit defendere sibi domum et manuteneere ea condicione et forma.

¶ Conditio Dicit glo. ordinaria. ff. de cond. et demon. in l. nam ad ea que iura conditionalia ex publicatione non transferuntur in fiscum. pro quo allego casum singu. in l. intercidit de condit. et demon. quod limito uerum de iure conditionalis condicione causalis. Secus uero si illa iura fuerint conditionalia condicione mixta uel potestatiua quia tunc transferuntur in fiscum. casus est singularis in l. in facto. §. si. ff. de cond. et demon. Secundo limito illam ueram si loquamur in iur. conditionalis ex ultima uoluntate. Ius enim condicionalis ex contractu inter uiuos transfertur in fiscum omni casu quecumque sit conditio siue causalis siue mixta. casus est singu. l. inter socerum. §. si. de pa. do.

¶ Confessio Confessio hoc modo facta. Confiteor me recepisse a te centum et plus uel minus prout continetur in libro rationum tuarum. an hec confessio probationem inducat de centum. et uidetur primo que non. quia ut confessio probet debet esse certa. l. certa. ff. de confessio. sed hec non est certa. ergo. zc. Tu dic que probat in illis centum que exprimentur. nec illa clausula plus uel minus habet uisum. ut est in x. sing. fm bar in l. publica. §. si. ff. de po. quem multum comendat bal. in p. l. ca. c. de po.

¶ Confessio Confessio facta absente parte nihil operatur. ut notanter uoluit bar. in l. cum scimus de agri. et cen. et uide reportata in l. si pacto que penam. c. de pac.

¶ Confessio Confessio extraiudicialis non prodest ad actionem sed tantum ad probationem. l. publica. in si. ff. de po. Sed quid si est facta in iudicio. dic que prodest ad actionem. allegat glo. fz et si possessori. §. item si iurauero. ff. de iniur. et idem tenet Cy. in l. i. c. de confes. quomodo et go uocatur ista actio. dic que uocatur utilis actio confessoria. tex. est unicus in l. proinde. §. si probari. ff. ad l. acquil. quod nota.

¶ Confessio Confessus fui recepisse a ticio noie dotis centum que sibi promisi restituere soluto mat. appet que post confessionem de recepto. recepit quinquaginta. nec apparet que ista alia quinquaginta aliter receperim. mortua uxore pater repetit centum quos sibi promisi soluto mat. dicit maritus licet fuerim confessus recepisse centum tamen non recepi nisi quinquaginta que apparet post confessionem recepisse quid iuris. dicit tex. que ubi precedit confessio receptionis de pluri et

Tene mentij. hinc relata.

sequitur postea receptio de minori que precedes confessio presumitur simulata. unde non potest recipi nisi illud quod apparet solutum. tex. est singu. fm bar. in l. ab anastasio. c. man. Sed uide quod in simili dicit tex. in l. minor. xxv. an. cui fideicom. de mi. que ubi post confessionem de recepto superuenit alia confessio de illis dandis presumitur illa prima confessio simulata. quem tex. allegat bal. in l. si absentis. c. si ccr. pe.

¶ Confessio Ex confessione delicti extraiudiciali facta absente parte offensa. non resultat probatio delicti adeo ut sequi possit condempnatio glo. est in l. capite quinto. ff. de adul. pro qua allegatur tex. in l. comodo. §. si. ff. de edi. edic. Sz resultat indicium quod sufficit ad torturam confitentis nam licet confessio extraiudicialis non probet plene delictum inducit tamen ut possit puniri delinquens tanquam se glorians de delicto. que autem sit pena. dic arbitraria. tex. est singularis in c. quid sit graue. de exce. prela. quod nota que fecit mihi honorem.

¶ Confessio Confessio extraiudicium sine causa non probat. l. cum de indebito. c. de probat. cum si. secus si in iudicio. ut in c. si. de conse. qd in facta coram arbitro. dic que probat. glo. singu. in l. i. ad si. ibi. h. expresse. de interroga. acti.

¶ Confessio Confessio ab amministratore facta non inducit obligationem sed probationem aduersus dominum cuius negocia gerit. l. si. ff. de insti. l. publica in si. ff. de po. Quid si confessio simpliciter sit facta a tertio in epistola que tamen non potest inducere probationem contra dominum quia non ab administrare. an inducat obligationem contra confessum. dic que sic quia inducit obligationem constituti. casus est singu. in l. quidam. ff. de consti. pe. et illum notat bal. in l. si quando. c. de consti. pe.

¶ Confessio Confessio erronea potest reuocari quid in confessione ficta inducta per statutum an possit reuocari probato errore sol. mouet Io. an. in ti. depositi. h. viii. in adi. que incipit uidi dubitari et do. anto. in c. si. de confes. allegat tex. in l. quoniam de infra.

¶ Confessio Confessio uera facta in uno iudicio preiudicat in alio. l. si. ff. de arb. Quid in ficta utrum preiudicet. dic que non. tex. est singu. fm unam lecturam. in l. i. §. diuus. ff. de iu. si. Ite confessio facta non preiudicat heredi confitentis nisi iudex declaret per sententiam illud propter quod quis confessus dicitur et fingitur. ita bar. in l. eius qui delatorem. ff. de iu. ff. hoc uerum nisi ea ficta confessio insurgat ex morte illius fide confitentis. quia tunc illa transit in heredem sine declaratione ut est in ficta confessione inducta pro se in confitente in carceribus ita limita dictum bar. hoc singulariter dicit bal. in l. si. c. qui testa. fa. pos.

¶ Confessio Confessio facta in clericum per laicum dicitur facta in potentioem unde non ualet nisi apponatur causa iusta. dictum est Inno.

No: est tene meij

attendet tene mentij qd iudicij cui contingit

Confessio in epistola

Confessio erronea

Confessio uera

In.c. ex parte de alie. iud.

Confessio Licet uera confessio domini in iudicio facta sibi preiudicet etiam in alio ut notatur in.l. una. C. de confes. tamen si procurator unum confitetur in iudicio licet illa confessio sibi preiudicet in illo iudicio tamen in alio iudicio ab illo diuerso si illa confessio producitur domino non preiudicat. dictum est notabile compos. in.c. per inquisitionem. de elec. in fi.

Confessio Si per confessionem superuenientem post primum et secundum decretum interpositum non facta fide de debito an confirmet quod actum est. uide bal. in.l. ut debitum. de hered. acti.

Confitetur Minor qui confitetur statim potest petere restitutionem in integrum absque eo quod doceat. an uera uel falsa sit confessio. quia hoc ipso quod est confessus dicitur ledi secundum ange. p. illud tex. in.l. certum. §. in pupillo. ff. de confes.

Confessus in criminali causa uirtute confessionis non potest immediate dampnari. sed opus est ut formetur inquisitio uel accusatio que probabitur ex confessione. dictum est bal. in.l. i. C. de confes. quod allegat Inno. in.c. p. inquisitione de elec. in.vi.

Confessio facta in tortura non preceditibus indicis. an recoualescat si superueniant indicia. uide in littera. t. in. x. tortura.

Confessus se habuisse et recepisse et habere. an possit opponere exceptionem non numerate pecunie nota quod talis confessio obligat eum cui fit ad soluendum et hoc fauore dotis de quo uide dicta in.l. i. ff. de sol. ma.

Conferre Nunquid frater teneatur conferre fratri uel in partem suam computare illud quod dedit sue filie in dotem patre uiuo. uide litteram d. i. x. dos in dicto quod incipit unus ex duobus fratribus.

Collegium Pater potest in collegio fabaz dare pro filio. l. ei qui. §. illud cum sequenti. ff. de cuius. uni. no.

Collegium Vbi papa mandat collegio ut fiat quicquid iuris est tunc non tenetur quilibet de capitulo uel collegio de perse considerato obedire. puta si papa mandat sub pena excommunicationis capitulo uel collegio senensi. quod canonicorum per eos creatum recipiant in choro. dictum est singulare Inno. in.c. eam te de septis. et plene per hosti. in.c. bone. el. ii. de postu. prela.

Collegium Quero quando citatur collegium uel uniuersitas. an sufficiat citare maiorem partem an non sit necesse quod fiat uniuersitate congregata. bal. in.c. i. de mi. et uas. allegat dictam archi. in.c. comestationes. xxiiii. di. et de hoc est glo. in.c. bone memorie maguntine. glo. singulos. ex de elec. que allegat. d. c. comestationes.

Collegium Officialis potest cassare collegium honestum si habet statutum inhonestum. casus est singularis secundum bar. in.l. sub pretexto. C. de traslac. quem bal. refert et sequitur in.c. i. in. §. con

uenticulas. de pac. iura. fir. colla. x.

Collegium Intrans collegium nouiter an possit compelli ad soluendum debita collegii. uide litteram terem. d. c. nunquid nouiter.

Collegium Vtrum unus unius collegii gaudeat at priuilegio uolens transire ad aliud si fecit se cancellari a matricula illius collegii etiam post cancellationem usque quo se ad alterius collegii matriculam scribi faciat. dic quod sic. casus est notabilis et ita consului in.l. §. si. de bo. posses. ex re. mili.

Collegium Omnes de collegio possunt facere ut unus qui non sit de collegio possit reddere uocem in collegio. tex. est in.c. scriptum. de elec. et in.c. bone de postu. prela. Modo pone quod tantum unus de collegio contradicit quod iste non collegiatos reddat uocem. an possit iste reddere uocem tanquam maior pars consentiat. iuxta. l. quod maior ad municii. dic quod ubi tractatur de admittendo uocem auctorisabilem eum qui non est de uniuersitate tunc unus solus contradicendo annullat uoluntatem omnium aliorum. dictum est copiosius originaliter. et idem Io. an. in nouel. in.c. scriptum de elec.

Collegium A collegio priuatus eo quia ad aliud collegium transit non potest per illos de primo collegio reseruari uox ut possit interesse perficiendis in illo. tex. est in.c. constitutum. de elec. secundum uerum intellectum.

Collegium Quando collegium indiget procuratore ad agendum in causa necessaria etiam si sint in discordia possunt decuriones ciuitatis sine mandato agere. glo. est singula in.l. procuratores. C. de decu. li. x. alia est glo. que dicit quod tali casu potestas habet mandatum a lege. in.l. nulli quod cuius. uniuers. no.

Comunis res Habens rem comunem cum ticio pro ea integra defendenda tantum expendit quantum fuisset expensurus solum pro parte sua. quero utrum possit dimidiuz repetere. dicat quod non. tex. est singularis in.l. ex parte. ff. fami. herc.

Comunis consensus Ex comuni consensu potest obseruantia ordinis iudiciali remitti licet non possit ordo postponeri. notat glo. in.c. de causis de offi. dele. et in.c. si. de iudi. in.vi et in cle. i. de libel. obla. et in auten. offerat. C. de li. contes. hoc uerum in causa prima. secus in causa appellationis. quia non est necessarius ordo iudicialis. ita specu. in ti. de libel. concep. §. utrum. x. argumentum.

Comodatarius Comodatarius tenetur de dolo lata culpa et leui. Modo pone quod comendans rem dicit conferua istam rem tuo arbitrio An re perdit teneatur comodatarius. dic quod non secundum bar. in.l. i. ff. de solu.

Compensatio Compensationis exceptio oici non potest sacerdoti petenti decimas secundum glo. singu. vi. q. i. decime. al. s. i. q. vi. decime.

Compensatio Creditor alterius olim suo

Tunc mē
qz singu
lare dē

No: qd hic
dicit a-
mentj

si p filio p- dact hypmā l' fabaz.

ma mader collegio ut fuerit qd unus qd

ut si tota uniuersitas
collegij debeat citari
an sufficiat qd maior
pars citet.

In petitis de
mis. no. admi
exceptio excep
sacerdotis.

creditori moroso non opponit exceptionem cō
penationis temporis. casus est in l. actilicianus.
de pac.

de m.
In l. a.
a. Jupait
amicus.

Coniuncta persona | pōt agere sine man
dato. C. quia nonnulli. de rescrip. l. exigendi. C.
de procu. l. sed et hec. cum si. ff. eo. ti. Quero an
in spiritualibus coniuncta persona possit agere
sine mandato pro coniuncta persona. Hec fuit
questio specu. in ti. de coniuncta persona. §. i. q. d.
quid est causa spiritualis. ubi determinat q. nō.
et nihil boni allegat. Rota idem determinavit.
cccc. xxxv. decisione. als. cccc. xxxvi. allegat
tex. in. c. fi. de iudi. in. vi. ubi tex. presentialiter
dicit filio agentis in spiritualibus causis tamen
pater de hiis se intrmittere nō habeat nec q. q.
paternus curatur consensus. tamen non bene p.
bat quia dicit q. in spiritualibus non potest pa.
ter pro filio comparere ut administrator legiti
mus. unde opinio istorum dupliciter probatur.
et sic ad causas spirituales agitandas requiritur
speciale mandatum. ut notat glo. i. c. qui ad agē
dum. de procu. in. vi. unde admitti non potest
coniuncta persona pro coniuncta per regulā. l.
patri. ff. de mi. So. sic. ut cōiuncta persona possit
agere pro coniuncta requiritur aduersario petē
te ut caueat de rato. cautio rati que continet in
teresse. l. iiii. §. sed si forte. ff. de iudi. sol. et dicta
l. exigēdi. que cōmittitur ad interesse ipso ratū
non habente. sed ista cautio rati attento q. com
mittatur ad interesse i spiritualibus prestari nō
potest. ergo. zc. Spiritualia enim nullaz extima
tionem recipiunt nec interesse certum. quia est
in infinitum. i. q. i. quam pio. Sed ista non ē bo
na quia ibi in causis spiritualibus potest admit
ti procurator cum cautione de rato. glo. ē sing.
in. c. coram dilecto. de offi. deleg. que probatur
in tex. per. c. per nostras de arb. et per tex. in. l.
procurator ad exhibēdum. §. si quis procurator.
ff. rem. ra. ha. ubi habetur q. per procuratorem
agatur iudicium status et ibi prestatur cautio.
et tamen in libertatem non cadit extimatio. et
de hoc sunt iura vulgaria et interesse ibi extima
tur per adiectionem pene. unde dicas q. cōtra
determinationem specu. et rote est glo. singul.
in. c. cum pridem. in. §. sed si dicebat. de pac. ut
est ibi casus. So. dicto q. aut queritur an in spi
ritualibus pater possit ut coniuncta persona age
re pro filio. et dico q. sic. casus est in. c. accēdes
de procu. ubi tex. dicit patrem in causa mīmo
niali posse pro filio constituere procuratorem et
ipsum simpliciter intelligendo. aut loquimur in
alia persona coniuncta et non potest per ratōm
predictam in. d. l. patri.

Spiritualia
nulla exti
mationem
recipiunt

pater in et no.
ble psone q. iud.
te admittit
sine mandato in
spiritualibus
pro filio.

**Coniuncta persona non potest recipere solu
tionem pro coniuncta.** casus est in. l. ii. ff. ut leg.
no. ca. fallit ubi illa persona p. qua recipitur so
lutio esset prodiga uel infans quia tunc potest
casus in. l. patris. ff. de mīno. sic inducendo. con
iuncta persona habet mandatum a lege omia fa
ciendi que requirunt speciale mādatum. sed sic

est in casu nostro ergo. zc. Idem in furioso. l. ii.
§. si. ff. so. ma.

Comemoratio | Ratio quare cōmemorā
tio sanctorum fit in die mortis potius q. in nati
uitate. quia cum moritur ascendit ad gloriam.
ponit glo. in. l. cum quidam. ff. de auc. tu.

Compromissum | Si partes compromit
tant in aliquem et promittant stare eius mādā
to et non apparet an ut in arbitrum an ut in ar
bitratorem. in dubio intelligitur compromissum
ut in arbitratorem. tex. est singu. fm intellectu
hosti. quem refert Io. an. in. c. uenies. extra de
iure iu.

Compromissum | Compromisso facto q. arbi
ter possit ferre sententiam presentibus ptibus
et absentibus. que clausula ualet ad. l. diem pro
ferre. §. si quis litigatoribus. ff. de arb. Arbitr
tulit laudum parte non citata an sit nullum. Spe
cu. singulariter dicit q. sic in ti. de arb. §. excipit
tur. §. sed pone. quod non est alibi. et ita pronū
tiau.

Arbiter nō pōt ferre sententiam
parte nō citata

Compromittunt | Duo compromittunt in ali
quem quorum unus promittit mille nomine pe
ne. alter uero promittit cētum. queritur an ista
inequalitas reddat stipulationem nullam. dic q.
non. sed debz reduci ad equalitatem. Sed modo
quero an reducatur ad paritatem pene. maioris
an minoris. dic q. minoris. dictum est spec. in ti.
de arb. §. sequitur. §. sed contra hec.

**Compromissum factum i arbitrum cū pacto
q. taliter pronuntiet est nullum.** ff. de arb. l. qua
lem. quid autem in arbitratore si eo modo fiat i
eum compromissum. dic q. in arbitratore ualet
tale pactum. ita dicit ange. in. l. si cōuenerit. ff.
de re iudi. qui nihil allegat. pro eo tamen noto
casum in. l. i. §. post operis. de no. ope. nuntia. in
telligendo q. ibi fuit compromissum in iudi. cez
prout in arbitratorem prout necessario debet i
relligi.

**Compromissum factum in duos arbitros cū
potestate eligēdi tertium incertum non ualet.**
tex. est in. l. item fundus. §. si in duos. de arbit.
Quid autem in arbitratoribus an possint dari e
ligēdi tertium incertum. bal. in. l. i. c. de his q.
po. no. in lec. antiqua. dicit q. sic. et allegat dictū
singu. Io. mo. in. p. ca. de arb. in. vi. sed de hoc ē
casus fm unam lecturam glo. in. c. cum a nobis.
extra de arb.

Locus | Quero utrum esse cocum imperato
ris sit dignitas. bal. notat in. c. i. q. s. sit co. ul. mar.
in ufi. feud. q. sic. Sed an esse cocum sit ars. uide
tex. q. non. in. l. si uenditor. §. i. et. ii. ff. de edi. c.
dic. Et an fodere herbas sit ars. glo. est singula.
q. non. in. l. lexq. tutores. §. i. de admī. adde qd
habes in littera. o. in. §. officium in dicto quod
incipit tu scis.

fodere herbas nō est ars.

Correcta | An correcta ratione legis dica
correcta. lex. uide litteram. f. in. §. facio.

Consuetudo | An ualeat consuetudo que
disponit contra. l. uide glo. in. l. rem non nouam.

C. de iudi. et ibi doc. pro quibus uide omnino i littera .l. in scdo dicto. ubi hec glo. reprobatur p canonistas.

C. Consuetudo nulla excusat quem ab euatōe pene. pone. c. auaricia de elec. in. vi. q. si epus an confirmationem pape administrat bona epalia p uatur beneficio ut ibi. Modo pone q consuetudo q epus electus ante confirmationem admīnistrat an ista consuetudo excuset istuz epm a pena. dic q sic. glo. est singu. in. c. cum uenerabilis. de consue. ec. intellige de pena temporalī. a pēa autem infernali non excusat. glo. est ordinaria x. di. deniq.

C. Consuetudo Licet cōfirmetur per sententiā iudicis ipsa consuetudo. non tamen confirmatur per sententiā arbitri. uerbum est singulare. Joh. an. in. c. abbate. de. x. sig. et refert bal. in. c. i. de cog. feu. quod nota rogo te.

C. Consuetudo Ad hoc q secunda consuetudo tollat primam oportet q secunda sit prescripta. Vnde consuetudo secunda non prescripta non tollit primam prescriptam. glo. est in. l. nemo. q. temporalis. de re iudi. hoc uerum in consuetudine concernente causam petitorū. sed in concernente causam possessorū secunda cōsuetudo etiā non prescripta tollit primam prescriptam. ut dicit bal. in. c. i. de feu. cog. et fuit dictum Jo. an. i c. ecclesia. extra de elec.

C. Consuetudo Aduersus consuetudinē an possit epus dispensare. uide litteram. d. in. c. pone in ecclesia

C. Consuetudo permittens sportulas quas ius canonicum prohibet an ualeat. uide. q. in uerbo sportule.

C. Consuetudo preter legem prescribitur decēnio. glo. c. fi. de consue. in. vi. et. xxi. di. c. cōsuetudo. fallit ubi esset consuetudo preter legem q derogaret iuri alicuius ecclesie. quia tunc illa nō censetur ualida nisi fuerit obseruata per annos xl. dictum fuit singu. Inno. in. c. cum dilectus de consuetu.

C. Consuetudo Non ualeat consuetudo p quam disponitur q conuentus collegium uel capitulū possit eligere prelatum de uoluntate cuiusdam laici. c. cum terra. de elec. Modo quero an ualeat consuetudo q capitulum debeat significare mortem prelati populo. Itē q debeat habere ab illō licentiam anteq procedat ad electionem. dic q sic. ut in. c. sunt. de elec. et ibi per Inno.

C. Consuetudo an possit inducere ut minor utatur insigniis ad electionem que competūt alicui maiori ratione dignitatis. uide in littera. i. in. x. in signie.

C. Consuetudo potest dare iurisdictionem. tex est et ibi bar. fm unum modum legendi in. l. fi. ff. de aqua plu. ar. et tex. est in. c. cum contigat. de fo. compe. adde. l. fi. c. de ser. lib.

C. Consuetudo per mulieres induci non potest. dictum fuit bar. in. l. i. ff. de p.

C. Consuetudo Vbi plures sunt in collegio fm

consuetudinem preferitur qui primo receptus ē sed de iure debet preferri ille qui est positus in maiori dignitate licet post fuerit receptus. tex. est singu. in. c. statutum. de maio. et obe. et ē ratio quia ordo temporis succumbit ordini et maiori dignitati.

C. Consilium Ex consilio nullus obligatur i contractibus. l. ii. q. si. ff. man. et in regula iuris. nullus. fallit quando ille non erat als facturus. l. furti. q. ope. ff. de furtis. facit. c. sicut dignuz ex de homi. cum si. Hic quero. nunquid consulens de detectione uel spoliatione teneatur interdico unde ui. in mandato est clarum q tenetur. l. i. q. de iecisse. ff. de ui. et ui. ar. in casu uero pposito di. q non nisi in subsidium cum spoliator nō sit soluendo. dictum est Inno. in. c. querelam. de elec. sed contrarium fuit determinatum in. d. c. sicut dignum.

C. Contractus Contractus factus a pncipe semper habet instar bone fidei. ut in. c. i. q. in ciuitate. ubi bal. dicit de pace. constan. xlo. bone fidei. x. colla.

C. Contractus Glosa ordinaria in. l. conuerso. d. acti. et obli. et in. l. i. in fi. de contrahen. emp. dicit q ad hoc ut contractus qui consensu pficit ualeat inter absentes est necesse q cōsensus uēdētis et donantis pateat per nuntium ad hoc specialiter destinatum. Quero quid in donator uel emptore. an sit necesse q eorum uoluntas si militer pateat per nuntium specialiter ad id destinatum dic q non. sed sufficit qualiscunq probetur. dictū est singu. archi. xxx. q. v. in. c. illud etiam restat bal. in. c. de confes.

C. Contractus Ratione cōtractus per procuratorem celebrati si procurator est generaliter cōstitutus potest procurator in loco contractu cōueniri. casus est singu. in. l. heres absens. q. apud labeonein. ff. de iudi.

C. Contractus Si contractus et ultima uolūtas concurrūt preferitur ultima uolūtas. exēplū. si testator mandat heredi q debeat mibi. x. arbi trio gai. mortuo gaio declaratiōne non facta ubi esset simplex uolūtas ex contractu a persona rēceditur. l. fi. c. de contrahen. emp. Sed in proposito casu ratione ultime uolūtatē simul functē si gaus moriatur nihilominus tenet dispositio. ita dicit bal. singulariter in dicta. l. fi. per. l. i. si heres testō. de ac. emp.

C. Contrahentes Id quod dicitur contrahētes licite se posse decipere. l. in cause. de mi. locū non habet in clerico. glo. est singularis. x. q. iii. hoc ius porrectum quod limita ueruz fm hosti. quando prelatus scire debeat ualorem rei ignoranti. secus si scienti. ut notatur in. c. i. de emp. et uendi.

C. Consensus Consensus ubicunq pluriū ut singulorum tertio afferunt preiudicium semper requiritur unitas prestationis. nam si sepatim prestatur tunc tertio preiudicium non afferret exemplum in casu. l. fi. c. qui bo. cede. poss. ita

an gñis
teneat
consilio

nō ualeat consuetudo p quā elis
pōt q eligat. prelat. de
uolūtatē alicuius hyci

Consuetudo Inducta p muli
et nō ualeat

habes tex. singu. de quo ibi bar. facit festum. l. suum. als incipit marcellus. g. hodie. ff. d. pac. et bar. in. l. omnes populi. et ibi ang. facit cronicas ff. de iur. iu. Sed ubi preiudicat iure si omes tuc preiudicat etiaz si sepatim prestetur. l. p. fundu de serui. rus. pre. l. si autem plures. ff. de aq. plu. ar. ar. ff. co. pre. d. l. si uenditor. quod patitur fal lentias quas nunc non examino.

Consulere Nota tex. in. l. sancimus. C. de aduo. diuer. in. q. doc. potest cogi ad cosulendu et ad hoc allegatur glo. in. l. ii. C. de pre. sa. scri. li. xi. Sed in causa in qua quis est aduocatus an possit cogi ad consulendum dic q no ut moder ni allegant. l. proxime. ff. de hris qui intest. dele. Sed ego pro eo do calum in. l. nemo. C. de ass. et licet habeas. l. quicquid. C. de postu. q quis no potest esse aduocatus et iudex tamen q qs non possit consulere iudicem in causa in qua est ad uocatus non habes nisi ibi. s. in. l. nemo alega.

Aduocatus in causa in qua est no potest consulere iudice.

Contumacia Ratione contumacie potest iudex peruenire ad deuastationem edium cotu macis. tex. est singu. in. l. si is cum quo. ff. comu ni diuidundo

Contumax Ex contumacia quis non dampnatur nisi precedente cominatioe. l. si apparitor C. de coar. li. xii.

Contumax Tu scis q contumax contra que est capta tenuta comparens et soluens expelas atq illud faciens quod a principio si fecisset no fuisset concessa tenuta potest illam reuocare fm. l. si penden. ut in. pos. leg. Sed hoc limita uerum quando a principio potuisset impedire ex priui legio et non de iure comuni. tex. est singula. fm ange. in. l. die. g. plane. qui satisda. co.

Conuersi Quero utrum laici conuersi habeant uocem in capitulo illig ordinis cui se obtulerunt. hec duo stante simul q quis sit couersus alicuius ordinis et q sit laicus. cum professus alicuius ordinis est ille qui profitetur se seruaturq omnia que mandat ordo cui profitetur et pmit tit tria. i. castitatem paupertatem et obedientia ut habetur de sta. mo. c. i. quasi dicat. cum querimus an conuersi ecclesie secularis puta. ea cathe dralis habeat uoce in capitulo. et hoc cau Inno. est sibi contrarius. nam in. c. ii. de insti. tenuit laicos conuersos ecclesie secularis no habere uocem in. c. ne dum si in eo capitulo tractentur spi ritualia puta creare canonicum sed etiam quan do tractantur temporalia puta alienare rem ecclesie. Sed in. c. cum. m. ferrarien. de constitu. te nuit contrarium dicens conuersos ecclesie secu laris habere uocem in capitulo quando in eo trac tantur temporalia. Sed uerior est opinio negati ua que probatur per. c. nouit de his que fiunt a prelato. ubi papa mandar superiori in capitulo q nullum debeat recipere in capitulo nisi cano nicos ipsius ecclesie. sed ius canonicatus non ca dit in laicum conuersum ut est casus in. d. c. ii. de insti. ergo aut querimus an habeat uocem in capitulo ecclesie regularis laici conuersi eiusdez

regularis ecclesie. et tunc dicendum q aut que ritur an habeat uocem in electione prioris ul ge neralis ipsorum. et tunc dicas q non. ut est ho die casus in. c. ex eo. de elec. in. vi. fallit nisi hoc adquisierint ex antiqua consuetudine ipsi laici. quia tunc possunt in electione interesse. nota est Inno. in. d. c. nouit. et si dicas laici non possunt e ligere per consuetudine ut in. c. massana de elec. respondeo q illud habet locum in puris laicis. sed conuersi non sunt puri laici imo sunt psona ecclesiastice quia de eo profitentur. Aut queri tur an isti laici professi habeant uocem in capi tulo dum in eo tractantur temporalia nam hinc pendunt leges et prophete. nam istud dubitatio nis reliquit specu. in titulo de scindico. g. i. plo. quid de conuersis. et eam sub dubio reliquit Io an. in. nouel. in. c. i. de procu. fredericus de senis in suis consiliis. consilio. c. v. aut. ccvii. quod pe nes aliquos est. c. vi. seu. cc. vi. tenuit q non sed nihil boni allegat. Sed mihi uidetur q sit casus notabilis in. c. et si xpus. de iureiu. in. plo. nolu mus nos. iuncto tex. cum subscriptone pape ubi patet q non sunt de capitulo quia si essent non esset opus ut papa eos nominaret si includeren tur in subscriptione. et tangitur in. c. cum olim. de arbi.

In laici conuersi mona chii non habent uocem in electione prioris.

an laici professi habeant uocem in capitulo in eo tracta f temporalia

Cumulatio Quando probationes diuersi generis ad unum effectum debeant cumulari ut de bar. in. l. admonendi. ff. de iureiu. et per cano nistas in. c. ueniens. et. c. licet ex quadam testi. et uide duo dicta in littera. t. in. x. testis. in dic to quod incipit pone q unus.

probationes diuersi ge neris cumulate

Custos carceris an teneatur de facto socii. exemplum. dicit statutum siquis de carceribus fugiat puniatur custos tali pena. quidaz aufugit facto unius ex custodibus an alius teneatur. dic q non. quia iuste confisus est de socio. Idem in castellano a sociis prodito. ut de eorum facto no teneatur. tex. est singu. in. l. si. g. interdum. ff. d. custo. reorum.

Custos carceris no tenetur de facto co-custo dis socii

Incipit littera. D.

Dammum Ad emendaz dam ni illati in suo terri torio an teneat dominus. glo. in autē. ut nulli iudices. g. quoniam uero dicit q no. alia tamen glo. sing. quam sequitur bar. in. l. ne quid plo a prioribus. ff. de incen. rui. na. dicit illud p. cedere quando dampnum est illatuz domino ig norante. secus si sciente et no contradicente cu possit. et ideo est. quia quilibet debet rem suam custodire ne quid illicitum in ea comittat adeo q si comittitur puniatur. ut in. c. i. de usu. in. vi. et. l. i. de fal. mo. et. l. quicunq. C. d. here. et uult anto. in. c. i. de resti. spo. Item hoc limita uerum nisi passus dampnum soluit pedagium domino loci in quo dampnum passus est. quia tunc dñs etiam ignorans renetur ad emendam dampni. hoc uult archi. q. ultima. c. siquis peregrinos. et

210

Pedagia soluit propter
securitatem strati

Dampni applicatioe an
veniat impensa

fustigatus pro debito
quod non potuit solvere
et non tenet post pini
et minor fortuna

no: bona questio

refert bal. in. c. l. in. x. colla. qui seu. da. pos. ratio
est quia ista pedagia solvuntur propter securita
tem stratarum. et hinc dicit odofre. in auten. ha
bita. C. ne filius pro patre. q. solvens pedagium
non potest capi pro represaglis ratione pdicta.
et refert bal. et sequitur in. c. l. que sint rega. x.
colla. quod adde ad bar. in dicta. l. ne quid.

Dampnum Dampni appellatione an ueniat
impensa. uideatur q. non. per tex. in. v. in nostra.
de iureiu. hoc tangit bal. in. l. i. C. unde ui. in re
petitioe et nil allegat Archi. determinat. is. q. si
in primis ubi dicit. q. aut loquimur in cōtractu
aut in iudiciis. Primo casu non uenit impensa.
quia debet fieri stricta interpretatio. ita loquitur
d. c. in nostra. Secundo casu ut quia in libello pe
to dampna bene uenit propter latitudinem be
nigne interpretationis que fit in iudiciis. l. si q.
intentione ambigua. ff. de iudi.

**Dampnum datum a tigris in re pignora
ta an sit debitoris uel creditoris.** dico q. credito
ris. quia debet adhibere omnem diligentiam. l. cu
igitur. de pig. acti. et tenetur de dolo uel leui cul
pa. l. si cum uenderet. q. uenit. de pig. ac. et con
tractus gratia utriusq. fit. insti. qui. mo. re. obli.
g. si. et no. in. l. contractus de reg. iu. et culpa est
permittere rem deuari. excusatur tamen a ca
su fortuito uel culpa leuissima. l. que fortuitis. C.
de pig. ac. et ita dixi de facto senis.

Debitor sicut impedimento guerre no. ac
cedens ad soluendum excusatur. ita excusatur si
sit treuga. casus est singularis que solus bal. not
in ti. de pa. constan. c. l. q. uasalli qui. col. x.

Debitor qui non habz unde soluat luit i cor
pus. l. si quis ita quod. ff. de iuris. om. iu. cum si.
pone q. talis fuit fustigatus quia non poterat sol
uere et postea peruenit ad pignorem fortunam
an possit cogi ad soluendum. hanc questionem po
nit bal. in. l. si. C. de in ius uo. ubi tenet q. no. q.
fustigatio illa credit loco solutionis. pro quo alle
go tex. in. l. sed si unus. q. si ante. de iniur. sed p
hac decisione sunt due glo. una in. c. sicut dignu
de homi. alia in regula peccatum. in. vi. que alle
gant bonum tex. xliii. q. vi. c. si res. ubi ratione
probatur.

**Debitor pro modico debito an possit iurari
suspectus** adeo q. possit capi. dic q. non. uerbum
est singulare bal. et non alibi in auten. sed saz ne
cesse. C. de do. ante nup. ubi hoc uult glo. et glo.
in auten. minorum. qui dari tu. pos.

Debitor qui propter speciem tenetur ad pe
cuniam soluendo speciem liberatur a redibitōe
pecunie. tex. est et non alibi fm dy. i. l. si fundu
pro fideicomisso de leg. i. sed tu da simile in. l. si
uero. q. si. ff. so. ma. quod nota ad casum. l. roga
sti si cer. pe. ubi quis propter speciez tenebatur
ad pecuniam.

**Debitor ostendens geminatam quietatōem
unius debiti an possit unum repetero tanq. inde
bitum solutum.** uide in littera. g. in. x. geminata

Debitor in centum uult compellere debito

rem suam ut liberet alium creditorem sui debi
toris qui est suus creditor in eadem summa. an
possit. dic q. non. casus est singul. in. l. rem. q. si.
de compensa.

Debitor Tu habes in auten. hoc nisi. C. de
solu. q. si debitor non potest soluere nec requi
rit ementes. potest compelli creditor ut recipiat
in solutum meliorem rem ipsius debitoris quod
limita non habere locum in ecclesia quia potest
aliam dare non meliorem ut in auten. hoc ius. C.
de sa. san. ec. Item fallit in minore qui potest da
re uiliorem. in. l. magis puto. q. ne passim de re.
eorum.

Debitor quem constat statim posse soluere
an debeat habere dilationem que abs. concedit
miserationis causa ad soluendum. ponit solus Cy
in. l. una. q. exactio. C. de re. ux. acti. ubi dicit ta
lem dilationem non dari. allegat quia cōdemp
nato actione personali lex concedit terminum
quatuor mensium. l. ii. et. iii. C. de usur. re. iudi.
et in. c. querenti. de off. deleg. sed iste terminus
potest per iudicem tolli ut est casus in. l. debi
toribus. et. l. ii. de re. iu. et in. c. quo ad consulta
tionem extra de re iudi. quod non credo ueruz.
quia iura que allegat nolunt q. possit tolli totali
ter. sed q. possit abbreviari per iudicem. terminus
qui datur a lege sine facto iudicis per iudicem no.
potest tolli. ut in regula indultum. de reg. iu. in
vi. sed hunc terminuz dat lex sine facto iudicis
ergo iudex non potest illum auferre. et de hoc
est casus notabilis in. d. q. exactio. Item dicens
sum paratus soluere non uidetur renuntiare di
lationi date sibi a iure. casus est singul. in. l. si de
bitori. de iudi.

Debitum Ad debita collegii ante ingressuz
suum contracta soluenda. non potest nouiter in
trans compelli. per tex. singul. C. de decu. l. prou
dendum. li. x. quem allegat dy. in. l. incola. la. i.
ff. ad munici.

Decretum Electionis an faciat plenam p
bationem pro electo. no. Inno. in. c. innotuit de
electione. et in. c. mihi. et per illum tex. tenet q.
non.

Decretum Nota q. secundum decretum est
secunda iudicis aggrauatio punitiua contumacia
durante. primum autem est prima aggrauatio
contumacie. Item secundum decretum non iter
ponitur nisi contra latitantem que latitatio est
dolosa occultatio in fraudem creditoris facta ut
est tex. in. l. fulcinius. q. si quis possederit. ex q.
cau. in pos. ea. quod intelligo uerum nisi pericu
lum esset in mora. quia tunc etiam contra no. la
titantem potest secundum decretum interponi.
istud est singulare dictum lo. an. in. c. consultat
onibus. de offi. deleg. in nouel. quem refert bal.
in. c. i. de mi. et ual. qui contu. est. x. colla. quod
adde a. l. l. eum qui. in. q. si. in. glo. de priuif. cre
di. et dicte. l. fulcinius. q. adeo.

Decretum Quero utrum secunduz decretu
sit sententia diffinitiuua uel interlocutoria. cuius

fallit in ecclia

fallit in mi

Secundum decretum
est.
primum decretum
quod interponitur
secundum decretum
decretum?

et contra no. la
tante interponitur
secundum decretum
si sit periculum
in mora.

Interlocutoria
est sententia
et non diffinitiva

Secunda dicitur
est sententia
interlocutoria
et non diffinitiva

questionis magnus est effectus. q̄ sententia in
terlocutoria nunq̄ transit in rem iudicatā. l. q̄
iussit. de re iudi. et per bar. in. l. ii. de app. reci.
et bal. in. l. ii. de epi. audi. Dy. in. l. si functa. §. si
forte de damp. infec. Sed dico esse sententiaz in
terlocutoriam ut est glo. sing. in. l. presenti. §. cū
autem. §. admonendum. C. de hiis qui ad ec. cō
fū. Secundo probō sic. sententia diffinitiva non
potest dari contra minorem indefensuz et si da
tur est nulla. l. contra pupillum et. l. acta. de re
iudi. cum si. et secundum decretum potest dari
contra minorem indefensum ergo non est diffi
nitiva. l. si minor. C. de bo. auc. iu. po. Tertio si
cut sententia diffinitiva non fertur l. nō cōtes.
l. si. §. illud. C. de tem. app. et si datur est nulla.
sed secundum decretum potest dari lite nō con
tes. l. cum proponis. C. de bo. auc. iu. pos. ergo et
ex hoc resultat id quod dixit Inno. in. c. dilecto
de. §. sig. ubi tenet singulariter q̄ quando appa
ret iudici missionem ex secundo decreto iniuste
emanasse illud semper poterit reuocari hoc cō
muniter impugnant canoniste et bar. idem uult
in. l. non uidetur la. l. ff. de iudi. licet non alleget
Inno.

Decretum Si reus conuentus est cōtumax
constitū sūmarie de petitione agens reali debet
mitti in possessionem illius ex primo decreto et
comparens infra annum recuperat possessionez
ablatam satisfacto de impēlis factis in lite si nō
comparat imissus post annū efficitur uerus pos
sessor. in. l. auten. ei. qui. C. de bo. auc. iu. pos. et. c.
quoniam ut lite non contes. Quero an talis im
missus possit reum compellere infra annum ad
rem recuperandum et se defendēdum. uidetur
q̄ non per regulam regule indultum de re iudi.
in. vi. Sed ius dat sibi hoc beneficium annale er
go. zc. De secūdo quia penis legalibus debemus
esse contenti. l. stipulatio ff. de. §. obli. ergo. zc.
determinant Archi. et Io. an. in. l. i. de hiis qui
mit. in. pos. in. vi. allegans duas. l. hoc probātes
scilicet. l. qui legati. C. ut in. pos. lega. et. l. i. §. qd
ergo. de uen. in. spi. licet anto. de bu. i. c. ii. de do.
et contu. de hoc dubitauerit.

Decretum Dicit tex. in. l. ait pretor. §. qui
autem. de bo. auc. iu. pos. q̄ imissus ex primo de
creto potest repetere expensas factas in lite et
eo uolente possessionem recuperare et in re ipa
zc. si non fuerit necessaria sed actor solum puta
uerit illas necessarias licet sit contra regulam. l.
sed an ultro. ubi casus singu. de nego. ge. Quero
an dictus. §. habeat locum de iura. ca. dic q̄ nō
dictum est singu. hosti. quod cōmendat Io. and.
in. c. cum uenisset. de eo qui mit. in. pos.

Decretum Item quero an dilatio annalis quā
habet passus primum decretum possit per iudi
cem prorogari. dic q̄ sic. casus est singu. in. d. c.
cum uenisset ibi dum dicit annum et diem. quīs
hosti. et Io. an. dicant ibi factum propter cōsue
tudinem terre quod fieri potuit.

Decretum Tu habes in. l. quāuis de bo. auc.

iud. pos. et in. c. contingit de do. et contu. q̄ ius
sus imitti ex primo decreto habetur pro imisso
si per reum impediatur imitti. quero an sit uey
hoc quo ad interrumpendum prescriptionē. dic
q̄ non. glo. est singu. in. c. sine possessione. de re
iuris. in. vi.

Defensio est a iure naturali. unde licet uī
uī repellere cum moderamine. zc. l. scientiam. §.
qui cum aliter. ad. l. acquif. l. ut uim. ff. de iuriu.
Modo pone q̄ quis in defendendo excessit mo
dum quia cum potuisset se saluare absq̄ eo q̄ oc
cidat occidit. nunquid iste excessus puniatur. l.
cor. de si. tanq̄ homicidium an uero puniat pena
iudicis arbitrio reseruata. bar. ponit in. l. i. C. un
de uī. ubi dicit q̄ non ut homicida sed ut culpa
bilis debet puniri arbitrio iudicis de quo dico
esse unicam notam Io. an. i. c. significauit de pe.
et remissione. Sed Io. an. non bene aperit ibi id
quod dicit bal. sed ipse ponit istam questionem
in. ti. de homi. quam refert fuisse disputatam p
ubertum de bobio qui decidit per duo iura. qd̄
supradictum est. primo per. l. graccus de adult.
scdo allegat tex. in. c. olim in. fi. de resti. spol. s̄
tu allega casum in. l. si adulterium cum. §. idem
pollidius. §. si maritus. in. fi. ff. de adul. et ibi uī
de glo. allegantem alias leges que hoc uidentur
probare.

Delegatus Si causa delegatur iudici ordi
nario et ipse procedat non facta mentione dele
gationis an ualeat sententia. uide litteram. i. in
§. iudici.

Delegatus Habes in. c. si. de dila. q̄ coram
delegato debet quis comparere licet sibi nō ostē
dat originalem cōmissionem sed exemplū quia
debet ei credere. hoc limita nisi delegatus sit p
sona uilis et longinqua a loco ubi citat partem.
quia hoc casu non cogitur comparere per inspe
ctionem exempli. ita dicit Inno. in. c. cum in iur
de offi. deleg. et allegat specu. erronee. in. c. ii. d̄
dila. ita specu. in. ti. de cita. §. iam de citatione.
§. sed pone.

Delegatus ad uniuersitatem causaruz dicit
habere quasi ordinariam iurisdictionē. fm glo.
in. c. cum causam. de ap.

Delegatus Si reuocato primo iudice delega
to alio dato. ambo procedant parte non opponē
te ualeret tunc acta per eum quem superior cō
firmauerit postea. dictum est Inno. in. c. ceterū
de rest. et in. c. cum in iure de offi. deleg.

Delictum Statutum uel lex puniens unū
delictum et presupponens aliud nō includit illū
in quo non uerificatur delictum presuppositum
de hoc est glo. una et singu. in. l. mancipia. §. ad
uocandum de ser. fugi. C. fm bu. ibi exemplum
dicit statutum turbans aliquem in possessione pu
nitur pena centum. et rem seu possessionem ab
latam restituit. tale enim statutum punit unum
delictum turbationis et presupponit aliud dum
dicit rem ablatā restitui. Modo pone turbantē
nō abstulisse possessionē an puniat pena statuti

qui potest se saluare absq̄
eo q̄ occidit et tamen occidit
nō punitur ut homicida sed p̄
iudicis arbitria.

delegatus ad uniuersita
te causaruz dicit habere qua
si ordinaria iurisdictionē

23

Tene menti qd dicit dicitur

dic q non per illam glo. quia delictus presuppō
situm non uerificatur in eo. uel pone exemplū.
statutum dicit q executores testamenti deputa
ti ad testamenta exequenda infra annum nō ex
equentes puniantur pena excommunicationis. et
restituunt epō res que sunt penes eos exequen
de. Executores non sunt executi quia epus pro
cessit ad excommunicationem. emuli sui impetra
uerunt omnia beneficia sua. papa cōmisit audito
ri ut si apparet iniusta excommunicatione beneficia
illa restituantur sibi. ego per illam glo. determi
naui iniustam cum non uerificaretur id qd sta
tutum presuppōnit. quia iste nunq habuerat bo
na imo semper fuerant penes heredem.

Describi Emi unam rem meo nomine quā
feci describi in libro cōmunis meo et fratris no
mine frater me patiente soluit tributa pro rata.
queritur an per hoc dominium sit translatum ī
fratrem pro dimidia. dic q sic. casus est singul.
fm bar. in. l. rura. C. de om. ag. dese. li. x. tu adde
licensualis. C. de do. et. l. solemnibus. C. de re i
uendi. et adde ad glo. l. ii. de pub. et ita cōsului.

Depositum Deposita ē res tua apud me
quam repetis. ego dico nolo reddere. quia alius
fuit protestatus ne tibi reddam an hec protesta
tiu probetur plene per meum iuramentum. dic
q sic. casus est unicus in. l. si quis ad fi. C. de po.

Dilatio concessa super sorte an intelligat
concessa super accessorio usurarum. duo sunt iu
ra uidelicet. l. cum soluendam. ff. de distrac. pig.
que parum facit. alius tex. est in. l. solutum. q. si
paciscatur. quem nota. quia non est alibi. quod li
mita ubi debitor cui non est facta dilatio sortis
petendi sortem principalem sit suspectus de fu
ga ul dilapidatione sui patrimonii. nam tunc di
latio super principali non extenditur ad accesso
rium. casus est singularis fm unam lecturā in. l.
quesitum. ff. de pig.

Dictio hec super tali re quid importet pu
ta mutuo centum super tali re ul lego alimenta
super tali re. dic q denotat pignoris obligationē
tex est singularis in. l. co dicillis. q. instituto. ff. d
leg. ii. quem singulariter notat bar in. l. fundus.
ff. de adm. leg. licet bal. super hoc uerbo plura
dixit in. l. l. C. cōmunia de leg.

Dignitas esse cocum principis an sit dig
nitas. uide litteram. c. in. x. cocus. quid autem in
senescalco. dic q sic. tex. est in. l. athletas. x. sig
natores. ff. de infra.

Dispensatio facta ab inferiore a principe
non potest reuocari a contraria uoluntate dispē
santis. glo. est singu. in. c. cum ex eo. de electi. in
vi. et allegat. c. ex tua. de fi. pres.

Dispensatio Stante consuetudine in ecclesia
q ad canonicatum nemo admittatur nisi nobilis
ex genere sit. queritur an epus possit dispēfare
euz nobilitate animi et uirtutis. dic q sic. Inno.
et hosti. in. c. cum dilectus de temp. or. ponunt
casus in quibus epus potest dispensare. hoc tñ
x. ponit Inno. in. c. si. de clericis non resi. ubi dī

cit q potest. Sed an possit aduersarius constitu
tionem consilii dispensare. dic q non fm archi.
in. c. licet canon de elec. in. vi. quod dicit uerum
nisi ex iusta causa fm Io. de ligna. in. c. at si cle
rici de iudi. quod non est alibi. sequitur rota de
cissione. de. lxxxiii. iuxta modum ordinem al
lebat. l. si hominem. ff. man. que. l. bene facit.

Dioceses Vbi aliqs habet plures dioceses
puta quia subiectus epō aretino propter benefi
cium. Item epō senensi propter cōmilitium et ī
aliquo loco fit mentio de diocesi uel iurisdicōe
An intelligatur respectu originis uel beneficii
ut in materia ultimatum uoluntatum. habes ca
sum in. c. statutum. q. cum uero unam dietam d
septis in. vi.

Doctor legēs uetitus aduocare si aduocat
priuatur salario et a matricula eximit fm bal. ī
l. plicet. C. de epi. et cle.

Dolus et lata culpa equipantur. l. qd
nerua. ff. de po. quero quid si libellant de dolo
et probatur de lata culpa an sequatur condemp
natio uel absolutio cum dolus non sit probatus.
uidetur q absolutio quia sententia debet esse cō
formis libello. l. ut fundus cōi. diu. c. licet heli.
de si. sed dolus deductus in libello non est pba
tus. ergo. In contrarium facit. nam uerba libelli
sunt latissime impetranda. l. si quis intentioni. ff.
de iudi. sed lata culpa includitur sub dolo ergo.
glo. in hoc singu. in. l. illud in. x. hoc iudicio. ff. d
libel. ca. uult q absolutio fieri debeat et eaz alle
gat bal. in. l. ii. C. de proba. et ita ibi determināt
in suis consiliis non recordor nunc in quo.

Dolus Sicut metus qui non cadit in consti
tem uirum non releuat eum cui illatus est. l. ii.
et. l. metus. q. me. cau. ita occurrit in eo qui uult
excusari uel rescindere contractum ob dolum ad
uersarii ita et probz et deducat q ille dolus eti
am decepisset doctū et probū uirū. dictū est nō
bile bal. in. x. ca. C. de rei uen. qui allegat Inno.
ita te netur in. c. si. quod me. cau.

Dolosus Contra dolosum itersse probatur
per iuramentum. uide plene in. l. semper. q. offi
cio. ff. quod ui aut clam. ubi tex. et. l. si quando.
C. unde ul. et de materia in. l. i. C. de sen. que p
eo. et est gio. in. c. ex parte de fo. compe. quod si
mita uerum si dolus sit in cōmittendo. secus si ī
negligendo. quia tunc debet interesse plene pro
bari contra dolosum. casus est singu. l. argentari
us. q. cum autem. ff. de ede.

Domus certe persone an possit destrui ut
ciuitas fiat decora. uide in. x. officialis.

Dominium intelligitur translatum etiaz
per consignaturam rei quam a te emo quasi in
ducta sit traditio. tex. est singu. in. l. q. si neq. q.
fi. de pe. et con. re. uen.

Dominium utile habens sciens habentem di
rectum illud alienare et non cōtradicens an sibi
preiudicet. dic q aut directe dominus nō fuisse
alienaturus nisi habens utile consensisset et tūc
sibi non piudicat. casus est singu. in. l. aput celsuz

Nō q singulari est et
mēti tenendū.Mutuo sup talire qd
Importet hec clausula.uerba libelli
latissime sunt
impetrandaaccusatio in
libello de dolo
et nō probat
nisi de lata
culpa absolutioNō hoc sin
gulare ad
qd dicit

Donatio cau
sa mortis est
contractus stricti
iuris

Res als pro
hibite donari
possunt donari
propter remu
nerationem et
si sint res imo
biles

§. questum cum sua glo. de do. excep.

Donatio causa mortis est contractus stri
cti iuris habens non per omnia naturam bone fi
dei. tex. cum glo. in. l. seie. §. bone. de dona. cau.
mor. ex quo collige q. l. minorem. C. in qui. cau.
priuilegiis mino. In actione ex testamento q
sit bone fidei nō habet locum in donatione cau
sa mortis.

Donare non potest minor etiam cum decre
to. l. si. §. cum autem. C. si maior factus fuerit li.
x. quod fallit in donatione remuneratoria que
uideat posse fieri etiā in immobilibus et auctori
te tutoris. quod primo probatur. per tex. li. q. ii.
§. pro remuneracione. et. c. quicunq. suffragio
ubi apparet res alias donari prohibitas propter
remuneracionem posse donari. ita ergo et i casu
nostro cum minor et ecclesia equipentur. c. i. d
restit. in integ. secundo probatur per tex. l. si. als
l. si unus libertus. ff. si qui in fra. pa. ubi liberto
promissa est donatio remuneratoria etiaz si per
illam pars patroni minuatur quod als non esset
concessum et hoc est maxime uerum. si forte sit
de consuetudine loci prout est i glo. l. si ante. ff.
so. ma. de consuetudine bononie. ad quod facit
tex. in. c. ceterum de dona. ubi in simili dicit ua
lere consuetudinem habilitantem prelatum ad
donandum res ecclesie. nō tamen excessiue quē
als constat inhabilem esse ad donandum. quod
nota ad limitationem dicti. §. cum autem. et ita
dicit prima fronte uideri equum et non laudo
in dicta. l. si ante.

Donatio Est facta donatio quantitatis de q
si extrahatur. id quod debz solui. pro gabella do
natio. non requirit insinuationem. sed si non. ex
trahatur. insinuatio est necessaria. quero an hoc
casu sit necessaria insinuatio ista. est casus quem
bar. allegat in. l. quotiens. ff. ad. l. fal. qui singul.
dicit q ad insinuationem euandam est detra
hendum illud quod nomine gabelle debet solui.

Donatio est facta pluribus donariis eodez
tempore excedens sumam quingentorum aureo
rum an requirat insinuationem. dic q sic. quia
talis donatio debet considerari in concreto. uer
bum est singu. lo. an. in addi. in ti. de dona. in. §.
i. in addi. que incipit imo plus dic.

Donatio In donatione causa mortis nō habz
locum cautio mutiana uide in littera. c. in uerbo
cautio mutiana.

Donatio Dixi in. l. si diuortio. ff. de. §. obli.
an cōfessio de dote recepta emanās inter uiruz
et uxorem constante matrimonio inducat ratā
donationem. et conclusio est ibi q sic. Itē habes
q donatio inter uirum et uxore potest reuocari
usq. ad ultimum uite spiritum donantis. l. cum
hic status. §. ait oratio. ff. de do. inter ui. et ux.
nunc pone q de facto maritus faciens testamē
tum dixit confessionem quam feci uxori mee d
centum acceptis esse fallam. Quero an per hec
uerba uideatur reuocasse talem donationem lo.
an. ponit in ti. de dona. inter ui. et ux. et refert

disputatum et conclusum q non inducatur re
uocatio donationis quia presumitur testator po
tius uoluisse dicere se falso confessum ad hoc ut
sciatur q illa centum habet ex ti. donationis nō
ut debita pro quo uidetur casus in. l. cū hic sta
tus. §. penitentiam. ad fi.

Donatio est facta consanguineo cuius dona
tionis respectu etiā cadit remuneratio. quero
utrum presumatur donatio causa consanguinita
tis an causa remuneracionis. dic q causa consan
guinitatis. tex. est singu. in. l. tutor. §. que tuto
ribus. ff. de excu. tuto. et est utile scire. quia do
natio remuneratoria insinuationem non requit.
lacquilius regulus. ff. de do.

Donatio Dicit. l. ideoq. ff. d dona. inter ui.
et ux. q si uolēti mihi donare causa mortis mā
do q det uxori intelligor ego donare uxori qa
mando sibi tradia uolente mihi donare. l. nō sed
si uir. §. q legaturus. als incipit si legaturus di
cit q si testatori qui mihi legauerat mādo q re
mihi legatam leget uxori mee istud mandatum
non inducit donationem. quero que est ratio dif
ferentie inter istos duos casus. nam per omnia
legata fere sunt excquata donationi causa mor
tis. l. marcellus. de dona. ca. mor. dic q ratio est
quia. l. ideoq. maritus iussit uxori dari quod sibi
erat mortis causa donatum. et sic patet q ex do
nacione causa mortis transfertur dominiū absq
traditione. igitur ibi inducitur donatio. sed i. §.
q legaturus nihil maritus transfert in uxorem
quia dominiū legati transfertur a die mortis
in legatarium non autem a die conditi testamē
ti prout in dona. ca. mor.

Donare Prohibiti inter se donare dona. nō
uidentur. inter se prohibiti facere donationem
inuicem reciprocā. l. quod autem. §. si uir uxo
ri. de do. inter ui. et uxo. licet bal. et Cy. in. l. si
pater puelle. C. de inoffi. testa. allegent. pro hoc
dictum. p. de quibus miror. sed tu limita et itel
lige uerum si donatio unius incontinenti sequa
tur donationem alterius. sed si ex interuallo. qa
tunc quis sit donatio reciproca. non ualet. casus
est singu. in. l. que uxor uiro. als incipit que a
nupto. ff. de do. inter ui. et ux.

Donatio Quero de quadam questione que
est de facto florentie et cōsului. An donatio rei
cuius cōmertium donatarius non habet in parti
culari obliget donationem saltem quo ad exti
mationem licet non ad ipsam rem in legato. sūt
casus infiniti et per canonistas in. c. si filius de
testa. ubi non habetur cōmertium in cōmuni es
set clarum per. l. inter stipulantem. §. sacram. ali
qui allegant glo. in. l. multum. ff. de. §. obli. que
dicit q eius rei cuius non est cōmertium in cō
muni et tunc nec ad rem nec ad extimationem
obligat. casus est singularis in. l. i. §. extimatiōe
de contra iudi. Aliquando est prohibitum. com
mertium in odium ipsius alienantis et fauorem
tertiū. et tunc sit ualida alienatio facta in ignorā
tem secus in scientē. ut in. d. l. si. d litig. declara

do. inter ui. et ux. q
et remuneracionis psumit do
natio facta ca. consanguinita.

p donacione causa mortis
traheret dominiū absq
traditione et ante morte
donatoris et in legato. q

4

glo. l. multum preallegatam.

¶ Donatio Ego declaro tibi unum pulcherrimum passetum. Quidam donauit rem cum hoc qd donatarius sit obligatus quolibet anno ex ea dem darc ticio. x. staria grani. demum res reuertitur ad donantem. quero nunquid donas remaneat obligatus ad dampnum illa. x. Mouet guil. et refert ang. in. l. sed si hac. §. prostituta de in. ius. uo. et ponit questionem in re emphiteotica. que ad dominum reuersa eam non obligat. quod probo primo per tex. in. l. ticia. ff. de ali. lega. et l. eius. §. ticia de ali. lega. Item facit. l. si. in. fi. de contrahen. emp. fallit primo nisi dans adiecerit. ipsi rei conditionem per quam uelit euitare aliquid turpe. quia tunc illa res reuersa reuertitur ad dantem cum eadem qualitate. l. i. C. si man. ita uen. ne. persti. fallit secundo nisi rei cui on. g. adieci sit adiectum cum obligatione rei qa tunc censetur reuertit cum eade qualitate hoc probat ex generalitate. l. si conuenerit la. ii. §. si fundus ff. de pig. ac. et. l. debitorem. C. de pig.

¶ Donatio ex causa ingratitude reuocatur l. si. C. de reuo. dona. c. si. de dona. fallit si sit donatio remuneratoria. tex. est singul. iuncta glo. in. l. si pater. §. i. §. irreuocabilis. ff. de dona.

¶ Donatum accipiens sibi in testamento relictum non potest illud nullum dicere. sed quid e. accipit quid sibi mortis causa donatum. dic. id e. casus est singul. in. l. si uero. §. sed si mor. de bo. liber.

¶ Dos Dotis fauore uerba enuntiatua emissa propter aliud non propter se includunt plenam probationem. tex. est singul. in. l. ii. C. de do. prom. et ad minus in dote semper faciunt plenam probationem. ut mirabiliter dixit bar. in quoda suo consilio quod incipit ticius et seius fratres uenerunt ad diuisionem.

¶ Dotem promisi extraneus p filia mea. ego pater ut fideiussor illius principaliter promittentis soluo dotem. an possim repetere a principali id quod ut fideiussor solui pro dote filie mee. dic q non. casus est unicus in. l. profectus os si pater non quasi pater. ff. de iur. do.

¶ Dos Dicit. l. unica. §. exactio. C. de rei. ux. ac. q in matrimonio soluto morte mariti dos consistens in re immobili statim debet restitui sed i mobili infra annum. pone q in principio fuit in re immobili puta fundo qui uenditus est p maritum et sic eius loco subrogata est pecunia redacta ex predio. quero infra quantum tempus debeat fieri restitutio dic q infra annum. nec hoc casu talis pecunia sortit natura rei in cuius locum subrogatur. casus est singul. in. l. cum i tu. do. §. si fundus. ff. de iur. do.

¶ Dos Pro dotis restitutione fienda uxori q casu non possit uxori ex aliis bonis satisfieri p mittitur alienatio rerum que sunt subiecte restitutioni fideicommissi. Secundo pone mulier dedit dotem marito et pro ea maritus dedit fideiussores ex forma statuti uigentis florentie et ueniens

casu soluto ma. uxor repetit dotem ab heredibus mariti qui dicunt non tantum esse in patrimonio mariti q possit satisfieri quare uolunt uendere res subiectas restitutioni fideicommissi. fideicommissarii autem dicunt talem uenditionem non debere fieri sed debere uxorem agere contra fideiussores. quero an datio fideiussorum faciat cessare beneficium autentice res que uides prima facie q sic. quia tex. illius autentice uidetur permittere alienationem pro tali solutione quando patrimonium non sufficit. sed patrimonium fideicommissarii reputatur unum cum patrimonio principalis iurisdictione. casus est singul. in. l. si plures. §. propterea. ff. de fideiuss. ergo satis uidetur q sufficiat patrimonium fideiussoris. Secundo non est dubium q inuecta et illata sunt tacite obligata pro pensione domus. sed datio fideiussoris facit cessare istam obligationem tacitam. casus est in. l. pe. ff. qui. mo. pig. uel ipo. sol. ergo uidetur pari ratione q faciat cessare beneficium separationis. ergo et istud pari ratione. Ultimo facit tex. in. l. et heres de preca. ubi prouisio hominis facit cessare prouisionem legis. et ita consuluissim nisi glo. dedisset mihi unam alapam. que e in. l. si. ff. de pac. conuen. que est singul. et ultimo q semper. specialis prouisio uxoris non faciat cessare prouisionem legis inductam in fauorem dotis et mulieris. et eam nota quia est uera. na conditio dotis non potest fieri deterior facto mulieris. l. actilicinus. de pac. do.

¶ Dos Dicit autentica sed quauis. C. de rei. ux. ac. q mortuo primo uiro filia potest compellere patrem ut sibi det eandem dotem. quero an idem sit si uelit ingredi monasterium. Io. an. non tancer dicit q sicut in titulo qui si sint legit. §. i. in addi. que incipit marti. defunc. et est ratio fm eum ratione euitande absurditatis. na si nubens secundo uiro potest compellere cur non id e sit de deo.

¶ Dos In dotis solutione secuta interpellatio. mora intelligitur comissa elapso biennio. et die contracti matrimonii. et intellige contracti per transfusionem ad domum et supportationem bonorum matrimonii. casus est unicus in. l. si. §. i. C. de iur. do.

¶ Dotalis res Quando res dotalis traditur extimata et in illa extimatione maritus est deceptus re ipsa ultra dimidiam iusti precii non potest maritus uti beneficio. l. ii. C. de rescin. uen. si tempore dotis restituende illa desit extare. glo. est multum notabilis in. l. si circumscripta. ff. solu. matri.

¶ Duplicatio dictionis operatur p usq si non esset duplicatio. et pone exemplum. communis est doctrina in. l. criminali. C. de iurisd. com. iudi. et in. l. iubemus. §. sane. de sa. san. ecc. cum queritur an bona dampnati propter delictum perdat dampnatus ipso iure uel per sententiam. Respondetur aut lex uel statutum loquitur per uerba futuri temporis ut perdantur et tunc

Abandonph.
 Cata. iudicium
 pena ipso iure.

Abba enuncia
 tunc profata
 propter aliud
 probat. si bis
 proferantur.

privilegiu
 cessit propter
 pecunia nō pōt
 reuocari.

Ecclesia
 si quis
 ecclesia
 petet restitu
 tione coram
 die ecclesie
 suo.

Intelliguntur per sententiam et non ipso iure.
 Modo pone dicit statutus si quis fecerit instru-
 mentum sine die uel dei nomine puniatur in cē-
 tum libris quinimo instrumentum cassetur et
 irritetur. an hec uerba intelligantur per senten-
 tiam iudicis an ipso iure. dic quando ista uerba
 sic adinuicem coniunguntur semper intelligunt
 ipso iure. ita singulariter dicit bal. in ti. de pace
 constan. v. coll. c. ultimo in glo. in. d. privilegia
 omnia. facit quod notat bar. in. l. cum scimus. d.
 agri. et cen. de confessione duplicata ubi etiam
 dicit tex. in uerbis enuntiative prolati et emis-
 sis propter aliud nec propter se ut licet non p-
 betur tamen secus sit si bis proferantur.

Dux An dux qui ex privilegio potest ea
 que potest imperator in terris uicariatus etiaz
 ex plenitudine potestatis possit auferre re uni
 et dare alteri sicut potest imperator. bal. in. l. q
 se patris. C. unde lib. dicit q nō. adde q licet im-
 perator possit reuocare priuilegium. alii datum
 ut. c. ueniens de prescrip. hoc est uerum nisi ex
 priuilegio acceperit pecuniam quia tunc illud
 tanq factum uenale non potest reuocare quia
 ex ea uenditione uidetur obligatus. Sed contra
 hoc dictum est casus unus in. l. ticius puep. ff.
 de obs.

Incipit littera. E.

Ecclesia Cathedralis preferitur
 aliis creditoribus persona

libus sacerdotis. exemplum. si clericus habz plu-
 ra debita personalia quedam ecclesie cathedrali
 quedam aliis ecclesiis quod intellige uerum qn
 clericus alia debita ecclesie cathē. uel epō igno-
 rantibus siue contradicentibus secus si sciētibus.
 uerbum est Io. an in. c. eam te. de eta. et quali.

Ecclesia dicit se lesam ex contractu inito cū
 seculari coram quo iudice petet restitutionem
 in integz. dic coraz ecclesiastico. Ita dicit Inno.
 in. c. cum sit de fo. compe. allegat. c. i. de resti. in
 integ. et. c. pe de re. ec.

Ecclesia uel fiscus habet fundum in quo p-
 longissima tempora stetit quidam colonus modo
 fiscus uel ecclesia dat in emphyteosim uel in feu-
 dum an emphyteotarius uel feudatarius teneat
 stare illi colono qui diu in ea re stetit. In re pri-
 uati expeditum est q non. l. emptorem. C. loc.
 et per Inno. in. c. si. ne pre. ul. su. In emphyteota
 autem ecclesie uel fisci quidam allegant. l. ulti.
 ff. de iu. fis. que nil facit. ego autem allego casuz
 singularem q emphyteota ecclesie uel fisci tene-
 tur stare colono. et casu quo eum repellat ipso
 iure priuatur feudo seu emphyteosi in. l. pe. de
 man. co. li. xi.

Ecclesia possidet fundum sterilem quem pre-
 latus facit sua cultura fertilem. Modo pone q
 priuatur administratione prelature suo delicto
 an ista res remanebit penes eum. dic q sic ut tā-
 tum uictum suscipiat dictum est singulare in. c.
 ff. de feudis fm cōmunem opi.

Ecclesia Quero utrum isti de tertio ordine
 sancti francisci sint persone ecclesiastice ita q
 non possint condempnari nisi coram epō ecclesi-
 astico. bar. in. l. i. de pe. et. l. semper. de iure mu-
 ponit istam questionem et dicit istas esse perso-
 nas ecclesiasticas ita q gaudent priuilegio fori
 hanc ponit bal. C. de epi. et cle. credo q sit in. l.
 officiales sed non bene recordor ubi. dicit idem
 paulus de liaza. et Io. de ligna. in cle. cum ex eo.
 de sen. exco. dicunt idem istam etiam opinionē
 sequitur anto. in. c. si. de fo. compe. ego uero te-
 neo opinionem fred. de senis qui determinat et
 bene in consilio. c. xlvi. ubi dicit q non sunt per-
 sone ecclesiastice imo possunt sub iudice seculari
 cōueniri et allegant glō. in cle. i. de religi. do.
 et. d. cle. cum ex eo que dicunt q tertius ordo
 beati francisci est potius quidam ordo seu mo-
 dus uiuendi q faciat aliquam religionem seu p-
 fessionem regularem ex qua isti ordinem seruā-
 tes possint dici persone ecclesiastice. sed uenia-
 mus ad ratōnes. nam isti nihil faciunt nisi q uo-
 uent se obedituros generali et ministro eorum.
 et mutant habitum. sed propter simplex uotum
 obedientie non meretur quis dici persona eccle-
 siastica ut dicit specu. in ti. de statu mo. §. i. p.
 xxxvii. ubi dicit q pmissio obedientie simplex
 quam quis facit unico prelato ecclesiastico non
 facit quem personaz ecclesiasticā. preterea n̄ ne-
 retinent uxores et habent propria in cōmuni et
 particulari. quomodo ergo sunt persone ecclesia-
 stice. ex eo quia tria requiruntur ut dixi. s. p. x.
 nam propterea in. c. non decet de consang. et af-
 fini. refert dictum apli q mulier copulata mar-
 to non est domina sui corporis sed uir et econ-
 uerso ergo non possunt profiteri religionez seu
 penitentiam per tex. duo sunt genera. xii. q. i. nā
 unus qui est deditus diuino exercitio contēpla-
 tione et oratione ab omī strepitu rerum tempo-
 raliū uacare debet sed isti non sunt hmoi ergo
 zc. Sed dicas fm cōmunem usum loquendi sūt
 religiose quia purus laicus largo modo potest
 dici persona religiosa. tex. est. xcv. di. bene qui
 dem. et in. c. cum laicis extra de rebus eccle. ubi
 tex. Itē est tex. iuris ciuiliū in. l. ueluti de iusti.
 et iū. ubi dicitur de iure naturali omnes apud
 um habere religionem. nam religio est dei cultus
 et ueneratio ut uoluit archi. in. c. i. de reg. iu. in
 vi. ubi plene refert circa religionem. et si dicas
 iste persone dicuntur fm cōmunem usum loquē-
 di etiam regulares. nam dicit tex. q regula est
 modus uiuendi dans iustum. et iniquum compe-
 scit. tex. est in. c. regula. iiii. di.

Ecclesia Cōtra ecclesiā ro. prescribit spacio
 centum an. autentica quas actiones. de sa. sanc.
 ec. Modo quero que erit ista ecclesia cum rome
 sint due ecclesie. cathedr. sancti petri. et sancti
 Io. later. Archi. disputat in. c. i. de prescri. in. vi
 et in. c. fundamenta de elec. eo. li. et bal. in dicta
 auten. quas actiones. ultra quos sic dicas. nā mā
 datum est ab ecclesia processiones rogationes et

utrum isti de tertio or-
 dine sancti francisci
 sint psoe ecclesiastice
 ita q possint gaude-
 re priuilegio fori.

uouentes se obedituros
 ministro & mutates ha-
 bitu. propter hoc uolu-
 tum. nō meretur dici psoe
 ecclesiastice pū de q.

promissio obedientie
 simplex quā quis facit
 unico prelato ecclesias-
 tico nō facit que psona
 ecclesiastica.

abb. panormitanus in
 rub. de regula dicit q
 isti de tertio ordine sūt
 et isti Jesuite et mulieres
 mātlate nō dicūt prope
 regulares unde nō comp-
 hendūt in dispositioe
 odiosa. scens in disposi-
 tione favorabili qz largo
 modo uident sub regula
 rarioe promissiois facte
 superiori eoz. scqz p mōopi-
 nione. huc posita sūt q gau-
 det priuilegio fori et cōtra
 oppi. huius domini et frak-
 rici de senis

Ecclesia bñ petri
Romæ est cathedra
lis et nō illa. Sæcti
Johāis In latere

Ecclesie parrochiales
Inferiores pnt. gñue
re procuratore sine g
sensu epi fallit. In cau
sis aduis

fugiens ad p̄biter
portatē corpus xpi.
quid dicitur. Immunitat
tāq. si fugerit ad e
clesiā.

Egregia p̄soā

Elemosinā faciente
rōes excōcat.

In rō diuisa inter
plures pro electi
one partis eiusde
rei mittit. Sors.

letante ut fiant singulis annis quando est festū
ascensionis. ut est tex. in c. rogationes. de conse.
di. iii. Isti fratres licet non sint sub ep̄o tamen
possunt compelli ad hoc. tex. est de exce. prela.
sed ego habeo tex. dicentem q̄ istarum processio
num debet fieri finis et principium in ecclesia
cathe. ut in c. quando presbiteri. xxxviii. di. et
hec ecclesia sancti petri habet hoc q̄ ille proces
siones semper ibi fiunt ergo zc.

Ecclesia Vbi ecclesia uendit tenetur dare of
ferenti iustum precium etiam si aliquis plus of
ferat. uide in littera. u. in uerbo ueditio. incipit
tu scis q̄ res ecclesie.

Ecclesia Quero nunquid ecclesie parrochia
les inferiores possint constituere procuratorem
sine consensu epi. tex. est in l. omnes. §. hoc nibi
lominus. de epi. et cle. de iure autem canonico
Inno. in c. imperator de iura. ca. dicit q̄ potest.
licet contrarium ibi teneat glo. hoc autem ipse
dicit fallere alibi in casibus arduis ita ipse in c.
requisisti de testa. quod do. anto. reputat nota
bile in c. edoceri. de resc.

Ecclesia Vtrum ecclesia non habens unde
sufficiat creditori et non inueniens emptorem
possit compelli dare in solidum rem meliorem
quam habeat. uide in littera. d. in. §. debitor. incipit
tu habes in autentica.

Ecclesia Fugiens ad ecclesiam non potest capi
pone q̄ quidam dum sequitur in uia inuenit p̄
biterum portatē corpus xpi qui talis amplec
titur p̄brum an debeat relaxari ac si caperetur
in ecclesia. glo. ponit hanc questionem. xii. q. ii.
c. questum et dicit q̄ non tamen archi. non se
quitur glo. et eum sequitur consuetudo.

Egregia De persona egregia uide in litte
ra. p. in. §. priuilegium. Item nō compellitur ire
ad iudicium ad testificandum ut in c. si qui tes
tium de testi. et. l. ad egregias de iurur. quero
utrum hoc habeat locum in causa criminali in
qua iudex non potest committere examinationez
testium notario. ut est glo. iii. q. ix. testes. et nō
in c. cum causam de testi. et in c. constitutus de
procu. et Io. an. in c. romana. §. contrahentes de
fo. compe. in. vi. et in l. iiii. §. diuus. ff. de testi.
et dicit q̄ de hoc est glo. notabilis et sing. in c. i.
de testi.

Elemosina Deridēs facientem elemosinā
ob uenerationem alicuius sancti debet excōmu
nicari et sic est anathema. tex. est singu. xlii. di.
si quis despicit.

Eligere Quando res habet inter plures di
uisi quis primus debeat eligere uarie sunt opi.
glo. in l. is C. de meta. li. xii. dicit q̄ primo debz
eligere qui maiorem partem habet. alia glo. i. l.
quicunq. de om. ag. dese. q̄ ille qui habet partē
magnam ut in c. i. de paroc. et dicitur q̄ in du
bio ecclesia debet eligere. alii dicunt q̄ datur e
lectio minori. quod tamen uidetur contra tex.
in l. cum quis in fi. C. de natu. libe. tu dicit q̄ ista
preelectio solum felicitate sortis contingit fm

bal. in l. subemus. C. de sa. san. ec. qui mouetur p
tex. plene probantem in l. ii. qua. et qui. qua. pa.
de. li. x.

Electio Quero nunquid electus omnia ali
qua solemnitate iuris posita ad electionem fa
ciendam possit salua consciētia retinere illud be
neficium ad quod est electus. et pone exemplū.
electio mortuo prelato non potest fieri nisi uo
catis omnibus de capitulo adeo q̄ si unus uoca
tus non est qui cōmode uocari poterat pot̄ iste
non uocatus irritare omnia. uide notam singu.
Inno. in c. q̄ sicut de elect.

Electio In una ciuitate est statutum q̄ ius
eligēdi officialem sit penes tales ciues qui tene
antur eligere de tali loco et infra trimestre. et
si non elegerint ius eligēdi deuoluatur ad do
minos. an ipsi domini ad quos est ius translatū
debeant eligere de ista ciuitate de qua et inferi
ores debebant. uidetur q̄ sic. quia subrogatū sa
pit naturam subrogantis. l. si eum. §. qui iuriar.
ff. si quis cau. dic q̄ non est uerum nec illa regu
la obstat. quia subrogatūm debet sapere naturā
subrogantis. s. de natura primordiali non autēz
de accessoria ut notat glo. in l. certi. ff. si cer. pe.
et in tex. in l. item ueniunt. §. cum prediximus.
ff. de pe. here. hanc questionem disputat Io. an.
et ponit in regula contra eum. de reg. iu. in mer
curial. et determinat q̄ debent eligere cum eadē
facultate. tamen de hac questione est casus in
cle. quia regularis. de sup. negli. prela. Sed quid
si iste talis fuit electus in scrutinio tamen prop
ter negligentiam istorum qui debebant eligere
sunt priuati iure eligēdi. an illi qui succedunt
in eligendo debeant eundem eligere. dicit q̄ sic.
ita io. an. in c. publicato de elec.

Electio epi uiciatur si post electōnem oriat̄
questio sui status. dictum est Inno. in c. sup. hīs
de act. et refert ange. in c. quod sicut de elec.

Emptor cui moueretur līs super re empta
compromittens causam in arbitrum si perdat nō
habet regressum contra uenditorem. l. dictum. §.
si compromisso de eue. Quid si nō compromit
tit sed prorogat iurisdictionem alterius iudicis
uel conuenit in iudicem non suum. an si perdit
habeat regressum de eue. dicit q̄ non. glo. est sin
gu. et peregrina in d. §. si compromisso. ubi bar.
Item q̄ dicitur in dicto. §. si compromisso habz
locum quo ad duplum. quia quo ad precium be
ne potest agere contra uenditorem. dictum est
singu. bal. in l. libera. C. de sen. Item uerum nisi
causa cōmittatur in uenditorem quia tunc suc
cumbens regressum habet de eue. uerbum est
singu. specu. in ti. de arbi. §. posito. §. sed pone.

Emptor cui nondum res est tradita si priū
soluit potest comparere et impedire aduersari
um uenditoris ne mittatur in possessionem illi
us rei sibi uendite licet non tradite. dictum est
bu. in l. manifestum. C. de fur. relatum per bar.
in c. i. que sit inuesti. per. l. is cui. ff. de fur. et. l.
extimatione. de acqui. pos.

Emptor | Ratione eius notificatio non facte propter qua res debet in futurum uendi minus quam uendatur in presenti potest emptor agere ad interesse secundum quilibet in l. fraus. et in l. contra. ff. de leg. et bar. in l. quero. ff. de act. em. bal. in l. ii. C. de picu. et co. re. uen. et est tex. in l. summa. de plane. ff. eo.

Emptor non lucratur fructus rei empte sub conditione. conditione pendente. l. si neces. sario. §. si. pendente de pericu. et co. rei uen. hoc uerum nisi in casu conditionis deficientis emptor perdat precium quia hoc casu iura compensant precii perditionem cum fructibus et ideo illos lucratur. tex. est singu. in l. iiii. de. sed quod ait de lega. co.

Emptio | Emptionis et uenditionis appellati one uenit omnis contractus per quem alienatio introducitur ut in l. statulib. a ceteris. §. quintus. ff. de statu lib. et in c. i. de controuer. inter do. et emp. x. colla. et plene in l. si. C. de usuca. pro em. Sed pone quod testator legat omnia que emit. An includantur que ad eum peruenerunt ex ti. do. nationis uel permutationis. dic quod non. casus est singularis in l. item legato. §. item interest de le ga. iiii.

Emens rem a marito qui habet bona obliga ta pro dote reddenda an possit constante matri monio petere quod res illa disobligetur. uide tex. et ibi bal. C. de eusc. in l. si ex prediis.

Emptor | Emens rem nomine suo et alterius teritii presumitur quod pecuniam de suo soluat. ca sus est singularis in l. ii. C. pro soc. quem adde. do. notata in l. si patronus. C. co. utri. iudi. et per bar. in l. ticiu. §. alterius. de ami. tu.

Emancipatio | Casu quo pater coactus est filium emancipare secundum notam insti. qui. mo. ius pa. po. sol. §. si. si sit preteritus a filio pater non habet ius contratabulandi. casus est quez habeo pro notabilissimo in l. si. §. si quis a pa. su. ma.

Emphiteota qui infra triennium non solu uit canonem priuati priuatur suo iure. l. ii. C. de su. emphiteote. infra biennium in c. potuit de loca. et autem. qui res. de sa. fan. ec. Modo quero utrum solutio facta per tertium priorem illius fundi emphiteotici non nomine emphiteote pot sit emphiteote non soluenti. bal. mouet in l. ar boribus. §. quid tamen de usufruc. et in l. atē ue ctigali in aliquibus lecturis de pigno. et in l. so. tempnibus. de rei uen. tamen casus est quod pro sit non soluenti in l. certa forma. §. si cu ego. de ce. qui loquitur. in censuario.

Emphiteota rem emphiteoticam non alienat sine consensu domini. l. si. C. de iu. emphi. et. c. potuit de loca. sed an possit sine consensu domi ni illam in usumfructu dare. bal. allegat casum singularem quod sic in l. i. §. item i fundo. qui. mo. usufruc. amit. ille tex. parum facit quia non lo quit in emphiteota quod sine consensu domini hoc possit facere unde ego credo contrarium et probo per regulam que habet quod lex. phibens re alienari

Appellati one emptoris et uenditoris uenit ois q tracto p que alienatio in ducitur.

qui non potest emphiteoty ca alienare. nec potest ea in usufructu dare sine q sensu domini.

prohibet et in ea usumfructum constitui. l. si. C. de re. alie.

Emphiteosis | Si fundus sterilis datur in em phiteosim et factus est fertilis facto emphiteo te quantumcumque sit appositum in instrumento quod non duret ultra tertiam generationem tamen hoc casu propter fertilitatem superuenientem sua industria durabit perpetuo. ita uoluit bar. i. l. quicumque. C. de omni ag. deser. li. xii.

Emphiteota non potest alienare rem emphi teoticam domino non requisito. l. si. C. de iu. em phi. de loca. r. potuit. cum si. Modo pone quod iste cui fundus fuit in emphiteosim concessus ex pa cto uoluit quod possit uendere sine eius uoluntate ponit specu. in ti. de loca. in §. nunc aliq. de. xiiii. et determinat quod etiam isto casu non liceat uen dere domino irrequisito quia ista facultas data ut uendat intelligitur secundum iuris dispositionem. ut l. si quando. C. de inoffi. testa. si iuris dispositio est ut non possit uendere sine eius requisitione. igitur. Sed hoc dictum non uidetur uerum quia creditor non potest uendere rem pignoratam quod fuit factum statutum quod non possit uendere nisi precedente trina monitione ut in l. si couenerit la. i. de pig. ac. Sin autem nullum est pactum tunc creditor potest uendere precedere tantum unca monitione. casus est in l. si. de iur. do. in pe. Si aut est factum pactum ut possit uendere rem pigno ratam tunc non requiritur monitio. ut est casus in d. l. si couenerit. i. §. o. Sed l. si quando allega ta per specu. nihil facit. quia priuilegium. ibi co cessum per imperatorem non operabitur. in ali quo. si ergo intelligitur secundum ius comune quod ha bilitat ad testandum.

Episcopus potest punire fraudentem arte suam. dictum est singulare Io. an. referent abati in c. i. in fi. de em. uen.

Episcopus donans castrum et iura que habet in eo an intelligatur donare iura spiritualia. dic quod non secundum Inno. in c. ex litteris de iu. patro.

Episcopus potest compelli renuntiare epatum si uidet ex persona sua exoriri et generari magnu scandalum ecclesie et ciuitati. sed eidem debet cambium dari. dictum est Inno. in c. cum pride de renunt.

Episcopus | Papa imponit uni penitentiam ut uadat ad sanctum iacobum. quero nunquid ex cau sa epus possit ipsum mutare augendo uel minuendo. dic quod sic. quia potest inferior habens iurisdic tionem ex causa iusta. glo. est singu. et notabil xxvi. q. vii. tempora plenitudinis. per tex. in l. hominem. ff. mandati. ubi potest proturator mu tare ex causa quod fecit dominus.

Episcopus | Episcopus non seruanti leges et canones a consilio datas potest inferior licite non parere. 3 penas autem non seruantis canones uide per glo. in c. generali de elec. in. vi. tamen de hoc e glo. singu. ii. q. vii. sacerdotes. que allegat tex. opti mum uidelicet. §. si legibus. iiii. di. et. c. nulli. fas xliiii. di.

et si dominus daret emphiteote quod possit uen dere sine eius uoluntate nihil domino notis. uen dere dno. Irrequisito

Inferior potest non parere. Episcopus non seruanti leges et canones a consilio du tos.

penas non seruantis ca nones. vii. q.

Episcopus potest inuito abate recipere monachum in cubicularium suum. glo. est singu. in. c. cu pastoris. ii. q. vii. Item episcopus an possit dare clericum sibi subditum sacrum pro securitate treuge. vi. de in littera. t. in. p. treugam incipit nunquid episcopus

Eremita | Eremita sunt persone ecclesiastice adeo quod sub episcopo conueniuntur nec iudex secularis habet in eis potestatem adeo quod offendens incidit in canonem si quis suadete. Ista materia tractatur et male in. c. ii. de fo. comp. Tu habes unam glo. xvi. q. i. qui uere. alia habes. xcvi. di. als. xc. in. c. nulla que uoluit quod sint tales persone ecclesiastice et conueniende sub episcopo et sequitur Inno. in. c. cum ad monasterium de elec. Ista etiam opinionem sequitur archi. in. c. i. de excessi. prela. in. vi. ubi dicit istas censeris personas rligiosas. Io. d. lig. et Lau. de bo. i. cle. p. litteras de p

Eben. tenent contrarium imo condempnantur sub seculari. primo non reperitur iure cautum quod sint ecclesiastice. et tunc sic quilibet ab inicio nascitur secularis licet postea ex post facto aliqua qualitate assumpta efficiatur religiosus sed nulla qualitas mutatiua secularitatis superuenit in heremita igitur. nam de substantia cuiuslibet regule religiose tria sunt castitas paupertas et obedientia et ista habent uouere. ita est tex. in. c. cu ad monasterium. de statu regu. Sed in heremita non est uotum castitatis ex quo potest contrahere matrimonium. glo. est ordinaria in. c. ex parte. de couer. coniu. alia est in. c. ecclesie. xxvii. q. ii. ergo deficit unum de substantialibus. Item uotum paupertatis non est in heremita adeo quod se bonis expoliet. nam paulus primus heremita decessit condito testamento et cum magnis diuitiis et quod habet bona est tex. xviii. q. ii. c. contra. Item uotum obedientie nulli profitentur ex quo soli in nemore stant ergo necessario in talibus deficit religio. Item proba per tex. in. c. duo sunt genera. xii. q. i. unum genus est quod est dedicatum diuino officio et deditum contemplationi et orationi et ab omni strepitu rerum temporalium cessat et isti sunt clerici et deo conuersi. ita dicit punctualiter tex. sed in heremita non uerificantur ista ex quo uxorem habere potest et propria retinere igitur. zc.

Eremita | Vtrum isti de tertio ordine sancti francisci sint persone ecclesiastice ita quod non possint conueniri nisi sub episcopo. uide. s. in. e. littera i. p. ecclesia. incipit quero utrum.

Error iuris non inducit prorogationem iurisdictionis illius iudicis prorogati. l. ii. ff. de iudi. et. l. si per errorem. de iurif. om. iu. quod limita uerum quando tractatur de prorogatione iurisdictionis illius iudicis cui partes nullo modo subiciuntur. ubi autem tractatur de prorogatione iudicis qui in partes regulariter habet iurisdictionem quod in isto casu error non impedit prorogationem iurisdictionis. dictum est singul. Innoc. in. c. ad petitionem. de act. subtiliter intuenti.

Error | Appellans a sententia lata pro se er

rore iuris et petens bene appellatum et male iudicatum non nocet sibi ita quod iudex non debet sequi suum errorem. casus est in. l. seje amice. ff. de au. et ar. lega. et not. bal. in. l. preses. C. de sen. et allegat. l. i. C. quando prouo. non est necesse. quod uerum est nisi esset per uiam confessionis quia contra sententiam que transiuit in rem iudicatam potest probari per confessionem partem. Ita Inno. in. c. plerique. de immu. ecclesi. et refert bar. in. exuag. ad reprimendam in. p. denuntiati onem.

Error iuris usucapioni non proficit. l. nunquid ff. de usucap. an autem profit quo ad acquisitionem fructuum. dic quod sic. glo. notabilis in. l. si fur s. i. de usucap. que dat hunc intellectum ad. l. s. si lege. s. scire. de peti. here.

Etas | Cuius etatis debet esse quis ut sit aptus ad pugnam. exemplum. dicit bannum quod dicitur libet domo unas uadat ad pugnam. dic quod ante xviii. annum non tenetur. glo. est singul. in. c. i. uerbo. ab anno. xviii. de pace iur. fir.

Euictio | Vbiunquod fit euictio rei uendite ex natura rei nunquid emptor contra uenditorem habet regressum. glo. est singula. in. l. familia. C. fami. herc. Ange. ibi facit magnum festum. exemplum pone in uendente usumfructum qui ex natura rei perit morte usufructuarii. Item pone exemplum in feudo quod reuertitur ad dominum feudatario moriente sine filio masculino. unde pone quod ex diuisione quam feci cum fratre meo mihi uenit feudum et morior sine filiis masculis unde filie mee uolunt agere contra fratrem de euictione feudo euicto. quia in diuisione uenit euictio. l. si fratres. C. co. utri. iudi. certe hoc casu non poterit cum euictio contingat ex natura rei pro qua glo. ego do tibi tex. tres unum. in. l. necessaria. s. si. de per. et co. rei uen. alium in. l. si suus de euic. et alium in. l. si quis domum. s. huic sub iungi. ff. loca.

Euictio | Dicitur in. l. si per imprudentiam. de euic. et in. c. si. de emp. et uen. quod quando ex sententia iniusta est ablat a res emptori non competit actio de euictione. fallit in emptor a fisco uel a re pub. de hoc est casus singul. fm lecturam glo. quem omnes secuntur in. l. ii. s. graui de ad mini. rerum ad ci. parti.

Euictio | Vendens cum pacto quod non uult teneri de euictione tenetur ad precium rei uicte. casus est in. l. emptor s. ibidem. de act. emp. hoc uerum si uendens facit pactum quod non uult teneri de euictione in genere quocumque. secus si respectu certe persone quia tali casu non tenetur ad precium. casus est singul. in. l. qui libertatem. in. prin. de euic. Item illud uerum nisi inter ementes et uendentes factum sit hoc pactum. quia tunc unusquisque non tenetur de precio. glo. est singul. in. l. si familia. C. fami. herc.

Euictio | Vendens ius sui debitoris uel ius quod habet in re non tenetur de euictione. C. crede. euicti. pig. non de. et uide bal. in. l. si cum

Residet hic doming
quod heremita non gaudet
privilegio fori ecclesie.
motus fundamentis de
quibus hic

apto ad p
na deb. f. d.
gere x. h.
ap. m. g.
ple. h.

Euictio ex
natura rei

Casus in q
quis no. tenet
de euictio

u. des. adier
to pacto q. no.
teneat de euic
tione

militaribus. de restit. mili.

Hereticus Si apud aliquem reperiuntur libri heresis talis potest sine probatione ut hereticus condemnari. xxii. q. liii. c. sane. el. ii. pro quo e. c. si forte. eo. ti. ubi casus.

Exceptio dilatoria seu declinatoria super ueniens post lite contes. potest opponi post lit. contes. l. eleganter. §. si quis post. de condi. inde. l. ii. de consor. eius li. hoc uerum nisi post coclu. sum in causa superueniat causa suspitionis. quia tunc opponi non potest. dicit sing. Io. an. in. c. dilectus de ord. cog. per. c. auditis. de procu. ratio quia in notoriis iudex non potest ut suspectus recusari. c. proposuit de ap. Sed post conclusum in causa acta faciunt notorium. glo. est in. c. significauerunt in. §. liquere de testi. et notat Inno. in. c. insinuante de ap. ergo in illis tanq. in notoriis non potest iudex ut suspectus recusari.

Exceptio Dico tu es usurarius uel dico q. contractus ex quo tu agis est usurarius debet probari infra octo dies a die opposite exceptionis. adeo q. post octo dies oppones est exclusus. mirabile dictum Io. an. et hosti. in. c. quia frustra d. usuris. qui allegant ad hoc. c. pia de excep. in. vi. arguendo de exceptione excommunicationis ad exceptionem usurariam. et cum iste casus de facto esset in rota reperi q. lapus firmat hanc op. in allega. §. in si. tamen nos determinauimus contra uidelicet q. debet probari infra. xv. dies. p. tex. qui dicit qui usuram exigit raptor dicit et spoliator. xliii. q. iiii. c. qui usuram. Sed exceptio spoliatoris opposita debet probari infra. xv. dies ut est tex. in. c. freques de resti. spo. in. vi. ergo et hec exceptio tu es usurarius. quod nota quia facit tibi honorem.

Exceptio Quidam opponit contra agentez exceptionem dilatoriam in qua ille cui opponit facit expensas ad se defendendum. lata est snia non obstante tali exceptione ad ulteriora procedendum nulla habita mentione de expensis nec appellatur. sententia transit in rem iudicata. post xv. dies iudex condemnat opponentem in expensis. an poterit hic appellare contra quem est lata. dic q. non. de ap. c. ii. et ita practicitur in rota.

Exceptio opposita coram uno iudice qui no potest de ea cognoscere si remittatur habenti illius exceptionis cognitionem debet pcessus fm illam formam expediri fm quam fuisset expeditus coram primo si habuisset illius cognitionem dictum est singu. Inno. in. c. lator. qui si. sint le. Sed specu. tenet contrarium in ti. de ord. cogn. §. i. circa principium. Sed opinio Inno. seruatur in palacio aplico. et pone exemplum in exceptioe usuraria.

Exceptio opposita contra maritum petentem uere debitum si potest elidi replicatione et maritus non replicat. an sententia lata pro uxore tali casu possit executioni mandari. uide casum singularem in. l. si sponsus. §. si uxor. ff. de dona.

inter ui. et ux. et bal. in. l. cu. allegas. C. de usu.

Exceptio Exceptiones procedentes ex persona principali possunt opponi per fideiussorem l. ex persona de fideiuf. quod etiam habet locuz in fideiussore qui fideiubet sponte sine rogitu. casus est singularis in. l. si mulier. §. senatus. §. si. ff. ad uelk.

Exceptio nullitatis post tres sententias diffinitiuas conformes non potest opponi nisi pus ille fuerint mandate executioni. dicit cle. ut calumpniis de re iudi. primo limita nisi talis exceptio nullitatis sit euidentis et manifesta. quia tunc retractatur executio. Ita dicit bal. in. l. i. ne liceat in una ea. q. ca. tertio prouo. et fuit dictu orignaliter oldradt in consilio. c. vi. quod non uideatur uerum. quia propterea uidetur specialiter uelle aliquid inducere latis tribus sententiis conformibus. sed no esset hoc si predicta essent ha quia idem esset etiam si lata sit una. ergo zc. Secundo limita nisi agatur de executione in retractabili quo casu talis exceptio semper poterit opponi. l. si feriat. ff. de fe. Tertio procedit illa ratio quando sunt ille tres sententie omnino conformes ita q. omnes sunt ad iudicatorie uel absolutorie. secus si una esset uolens appellationez fore desertam et alie due condempnatorie. dictu est rote deci. xxxv. quid autem si sint late tres conformes interpellatim quia una fuit lata pro una parte et reuocata in causa appellationis. et sic fuit tertio pro una parte iudicatum. an habeat locum dicta cle. hoc dubium mouet Io. an. in ti. de ap. §. quotiens in addi. ubi dicit q. habz locum siue continue siue interpellatim late sint quod sequitur rota deci. ccc. xviii. Item non habet locum dicta cle. si tales sententie sint interlocutorie quibus pronuntiatum sit causam. duo lutam esse ad curiam capitoli. similis decisio e rote. ccc. vii. Item locum habet dicta cle. in tertio comparente pro suo interesse et opponente exceptionem nullitatis ut retractetur sententia sic dicit decisio ro te. cccli. et deci. clviii. Itē no habet locum pendente appellatione ab interlocutoria si in una sit appellatum. dictum est rote deci. cccxi. que omnia nota.

Exceptio Exceptionem declinatoriam ex parte rei non potest defensor opponere. l. uendi. ff. de iudi. quid ergo in comparente pro suo interesse. dic idem. et sic uult singulariter Inno. in. c. capitulum. de resti. in. vi.

Exceptio non numerate pecunie potest opponi infra biennium confessioni mutui de recepto de iure ciuili. de iure uero canonico semper dubium stat in hoc cum confessio ita cantat. cofiteor me habuisse et habere. c. a ticio mutuo an possit isto casu opponi exceptio non numerate pecunie propter uerbum habere. Sed q. possit opponi glo. uidetur singu. fm ange. i. l. si ex pluribus. §. habere. ff. d. solu. Preterea quis dicitur habere id ad quod habet actionem. l. habere. de §. signi. l. tem in bonis. ff. de acquir. rerum do.

Exceptio competes pte. principali. ut. oppositi a fideiussore.

Exceptio nullitatis oppo. sita. post tres sententias diffinitiuas conformes. ut. admittat.

No. hac limitacoem.

Exceptio declinatoria ex parte rei opposita. a defensor. et ita. tertio pro suo interesse. comparente ad atomi. tta.

habes lib. hereticorum puniuntur hereticos sine alia probatoe

In notorijs no pot. iudex ut suspectus recusari.

qui usura exi. sit raptor est et spoliator.

No. ut lueri. facias hono. re. ut. hie. monet.

Exceptio opposita q. mariti petentis debitum uxore.

et. l. qui actionem habet. ff. de re iudi. sed ille q
confitetur se habere quod non habet actionem
habet ad illud habendum. casus est in. l. si uolun
tate. C. de do. promisi. ergo sequitur q ratioe sue
prolata illa uerba. idem si post illa uerba sit uer
bum et apud me habere confiteor quia illud di
cor apud me habere ad quod consequendum ha
beo actionem. secus autem si dico penes me ha
bere quia isto casu excluditur exceptio non nu
merate pecunie. quia illud dicor penes me habe
re quod a me aliquo modo possidetur. non autem
id ad. quod percipiendum habeo actionem. tex.
est singu. in. l. penes. ff. de. h. sig.

¶ Exceptio Vtrum exceptio impeditiua litis
ingressum impediat compromissuz. uide in litte
ra. s. in. h. statutum. incipit nota unum pulchru
passetum.

¶ Exceptio In exceptione pacti de non peten
do probanda. iudex dedit terminum opponenti
infra quem non est probatum. postea iudex dat
terminum generalem ad probandum omnem suam
defensionem. an in hoc secundo termino poterit
iste probare quod in primo non probauit equi
tas iudiciorum suadet q sic. l. inter stipulantem
q. si stichum. de. h. ob. Sed bal. in. l. i. in fi. C. de
sen. tenet contrarium. et idem uidetur sentire
specu. in ti. de dila. q. uidendum. h. item attende.
als incipit et attende. et allegat. l. stipulationes
comodissimum. et. l. doli clausula. de. h. obli.

¶ Exceptio Dixi in. l. i. q. nuntiatio. de noui
ope. nunti. q. libellus potest produci die feriata
quid in exceptionibus. die q idem ut notat spe
cu. in ti. de dona. q. i. h. sed pone. el. i. ubi arguit
a simili de libello.

¶ Executores testamenti si discordant in mo
distribuenti bona. epus debet eos concordare si
potest. sed si non potest dic q preferenda est uo
luntas eius qui reperitur consanguineus testa
toris. ita dicit singulariter bal. in. l. i. in fi. C. de
pac. per illum tex. mirabiliter hoc proban
tem.

¶ Executor Quero utrum executor deputa
tus ad distribuendum bona inter pauperes pos
sit substituere procuratores ad iudicia. clare po
nitur in. l. q. quis. C. de procu. Sed in questione
nostra dic q non potest. et q istud sit uerum sic
probo. ubicunq. quid committitur conscientie ali
cuius nunquid iste cui commissum est potest aliu
substituere. glo. est siug. in. l. sicuti. de arbit. de
qua bal. ad istud propositum facit magnu festu.
in. l. et in epistola. C. de fideius. et quando consci
entia executoris committitur uoluntas testatoris
est casus singu. in. l. nulli. h. sed quidem du dicit
pro sua conscientia executor impleat uotu testa
toris. C. de epi et cle. Secundo probo sic. quod
non est transmissibile ad heredem non est cessi
bile in alium. iste tex. est in. l. ex pluribus. ff. de
admi. tu. sed officium executoris non est trans
missibile ad heredem ut probo. ergo zc. q non sit
transmissibile ad heredem est glo. singu. in. l. pe

ff. de tute. et mouetur ad similitudinem tutela
ris ex quo non transmittitur ad heredem. ut. l.
furti. q. non tantum. ff. de infra. secus in officio
procuratoris et aliis ut i ea patet. sed canonice
habent casum in. c. si. de testa. in. vi. q. tale offi
cium non est transmissibile. Tertio sic pbo. qn
alicui committitur incerte persone electio censet
eius cui sit commissio electa industria adeo ut in
electione non possit alium substituere. tex. est i
c. si. de offi. deleg. et. c. is cui. eo. ti. in. vi. Sed in
casu proposito commissio est electio incerte psonae
ergo ad eam aliquem substituere non potest. sz
dum hec questio foret de facto quidam iudex
uolebat sententiare contra consilium meum per
glo. in. c. siqs iuste in. h. d. certa de elec. in. vi. q.
dicit q isti duo ultimi tex. s. e. ff. et. e. is cui. qui
locuntur in iudicibus non debent extendi ad p
curatores. et subdit q si procuratori sit commissio
electio incerte persone q ipse procurator potest
ad eligendum substituere alium et fundat se ex
regula q procurator constitutus ad negocia po
test qncunq. alium substituere. ut in. l. si procu
ratorem. q. si quis negocia. ff. mandati. et in. c. i.
in fi. de procu. i. vi. Sed ego dixi q illa glo. erat
falsa quia contra casum expressum in. l. usufructu
one. q. accessio. ff. de diuer. et tem. pres. ubi dicit
q procurator habens speciale mandatum ad ali
quid sine adiectione certe et determinate forme
non potest ad illud agendum alium substituere
quia censetur electa sua industria. et ista est ra
tio tex. ad. l. si procurator. q. si quis negocia. p
deo q illud habet locum quando procurator e
generaliter constitutus ad omnia negocia quia
tunc potest substituere. secus quando est consti
tutus ad unum tantum. et ita loquitur. d. q. ac
cessio. Sed tu diceres domine ludouice est totuz
contrarium quia quando est constitutus ad oia
uidetur confusus magis de eo. et sic magis electa
industria persona q quando est constitutus ad
unum actum tantum. quod si esset uerum seque
retur q multominus posset alium substituere p
d. q. accessio. et per alia. s. dicta. que ergo est ra
tio diuersitatis. dicas q procurator generaliter
ad omnia habet duplex onus. s. gerendi facta sua
et domini constituentis. unde si non posset sub
stituere uo posset eque bene agere facta sua et
domini constituentis. quia ex quo omnis caritas
incipit a seipso male gereret facta domini. ideo
promittit. l. q. possit alium substituere que ratio
cessat quando est constitutus ad unum actu tm
quia potest gerere aliena et sua comode.

¶ Executor Nota q si testator dicit mando
tali executori meo ut restituat pro me omnia et
quecunq. foris facta. ista uerba important duo.
uidelicet q includatur illud debitum cuius ter
minus ad soluendum prefixus est lapsus testa
tore uiuente. Item important omnia que penes
me sunt ex delicto. Istud est uerbum singulare
specu. in ti. de instru. edi. q. nunc uero aliqua. h.
hec autem questio et sequitur archid. licet non

apud me: et penes me
differunt. ut hic

libellus et exceptio pnt
produci die feriata.

Deu executores testam
tene meti qd hic dicit

procurator
tunc ad unum
negociu non
substituere

probetur. xliii. q. ult. in. c. si res.

Excōmunitatus Quero an rescriptum impetratum per duos quorum unus sit excōmunicatus alter non ualeat in totum siue in ptem cum impetratum ab excōmunicato sit nulluz. c. i. de rescrip. in. vi. hāc questionem ponit Io. an. in. c. utile in mercu. concludens q̄ aut est impetratum super re diuisibili respectu non excōmunicati et ualet. l. ticio rei. ff. de leg. iiii. aut super re indiuisibili et nihil ualet. l. i. §. trebatius. et. §. item queritur. de aqua quot. et esti. et i. c. ad probandum de re iu.

Excōmunicatus non habet legitimam personam agendi uel rescriptum impetrandi. hoc uerum nisi sit excōmunicatus ab eo qui eum ideo excōmunicauit ut illum inhabilitaret timore ne contra eum agat quo casu potest et agere et impetrare aduersus eum et quemcunq̄ alium. ita specu. in ti. de rescrip. impe. §. sed pone.

Excōmunicata Si una pulchra puella habet formosos crines uel capillos et nobilem uiruz et incidit sibi capillos ut uideatur monialis sine uoluntate uiriz est excōmunicata. tex. est. notabilis xxx. di. c. conuentiq̄.

Excōmunicatus non exercet iurisdictionem c. ad probandum de re iud. Modo pone q̄ excōmunicatur potestas uel capitaneus an suus iudex possit ius reddere. sic in ep̄o suspēso an possit eius uicarius. dic q̄ sic per ea que habentur in. c. licet undiq̄. de offi. deleg. sed hodie ē tex. in. c. i. de offi. uica.

Excōmunicatus eo quia uolentis manus in clericum iniicit. ut. xvii. q. iiii. in. c. si quis suadente. punitur alia pena. si q̄ non potest nisi a papa absolui. fallit in casu. c. ea noscitur de sen. excō. cum si. fallit etiam ubi leuis esset iniectio. quia tunc ab ep̄o posset absolui. casus est singula. fm unum intellectum. in. c. peruenit lo picculo. de sen. excō. et utrum sit leuis uel grauis iniectio arbitrabitur ep̄us. glo. est. singu. in. c. cum illorū de sen. excō.

Excōmunicatio In excōmunicatōne incidit quis in. c. si quis suadente etiam si solum sputum iniecerit in clericum animo iniuriandi. dictum ē Inno. in. c. si uero d̄ sen. excō. adeo q̄ tenetur ire ad papam. quod locum habet si eo uolente. tex. est in. c. contingit el. i. de sen. excō.

Excōmunicatus Nota q̄ participans cū excōmunicato incurrit excōmunicationem minorem. xi. q. iiii. c. cum excōmunicato. et. c. cum excōmunicauerit. et que sit minor uel maior uide c. si celebrat de cle. excō. mi. et. c. questionem. et c. statumus de sen. excō. in. vi. et. c. si aliquādo de sen. excō. ubi plene. et illud uerum esset si p̄cipat cum excōmunicato mortuo ut iuuando eū ut ad funus ducatur uel sociando ad funus. Sed hosti. tenet contrarium. Primo quia tunc participans cum excōmunicato incurrit excōmunicationem quando in eo siue cum eo aliquid in usum deducit. ut. d. iuribus. sed cum mortuo non

possumus aliquid deducere in usum cum sit cadauer ergo zc. Secundo ratio quare quis prohibetur participare cum excōmunicato est ut excōmunicatus rubore confusus citius perueniat ad penitentiam et ad absolutionem. in. c. pia. de excep. in. vi. sed hec ratio cessat in excōmunicato mortuo ergo zc. Sed ueritas est in contrariū ut est glo. singu. in. c. ad hec de priui. et est ratio duplex in tex. dicente quibus prohibemur communicare uiuis prohibemur et mortuis. ut in. c. sacris de spon. et. xxiiii. q. ii. c. i. legisse ad hoc allegant. l. ii. ff. de cada. pu. et ibi bar. tangit an corpus mortuum posset tradi medicis pro faciēda notomia et reliquit decidit tibi. Sed al̄s ego decidam quia est casus in decretis d̄ quo modo non recordor. Secunda ratio est quia effectus excōmunicationis quo ad ecclesiam militantem durat etiam post mortem. c. a nobis el grande d̄ sen. excō. et in. d. c. sacris. puta quo ad sepulturā igitur zc. et ita respondi domino Cardinali de urfinis nescio quid tu dixisses.

Excōmunicatus Quero utrum excōmunicatus sit infamis. bal. i senectute sua notat glo. singu. tenere in usi. feu. in. c. tueri quo tempore miles q̄ sic. pro qua do casum. vi. q. i. infamis.

Excōmunicatus Nota q̄ omnis excōmunicatus est infamis. uide. §. ubi dixi. ratio est quia excōmunicatus est ex causa famosa uel contumacia irrogante infamiam. sed quid si ex causa pecuniaria de mutuo que non irrogat infamiam. dic q̄ non est infamis ut dicit sing. Inno. in. c. testimonium de testi. et refert archi. iiii. q. i. in glo. sume et est ratio. quia excōmunicatio siue iusta siue iniusta timenda est ergo lata iniuste non infamatur quia ad hoc ut quis infametur causam iustā probare debet. ut in. c. corripiamus. xxiii. q. iiii. et in. l. hi qui tantam. C. de apost. ubi dicitur q̄ excōmunicatus caret hominum subsidio.

Excōmunicatus licet nō possit agere potest tamen iura cedere. et suus cessionarius potest agere ex iure cesso. glo. est in. c. nico. de iur. pa. in. vi.

Excōmunicatio Cum stat dubium an absolutus ab excōmunicatione fuerit absolutus nulliter uel iniuste uel fuerit iniuste excōmunicatus uel nulliter. quero quid est presumendū. et dicas q̄ in foro anime debemus tenere uiam tutiorem. ut in. c. ad audientiam. de homi. et in. c. illud de cle. exc. mi. Sed in foro ecclesiastico ubi disputatur de meo et tuo presumere debemus potius nō excōmunicatum. Item iuste absolutū. ita dicit Inno. in. c. cū tu de testi. in ultimis uerbis et secuntur omnes canoniste. Sed distingue tu quid sit in iudicialibus presumendum. dicas q̄ habetur pro excōmunicato et istud supple ad Inno. indistincte loquentem in foro temporali. iste est tex. singu. qui facit hanc distinctionem in. c. solet a nonnullis uiris. de sen. ex. in. vi.

Excōmunicatus Tex. in. c. cum inter de excep. dicit q̄ excōmunicatus nō pot̄ recouenire

rescriptu impetratum a duobus uno excōmunicato altero nō excōmunicato an ualeat?

tenere mentem

ut de

vicarius ep̄i suspēso pot̄ ius reddere

ep̄s arbitratu suo si leuis l. grauis in iniectio manus in clericum

sputum iniectio in clericum animo iniuriandi est excōmunicatio

participans mortuo excōmunicato est excōmunicatus.

excōmunicatus est infamis

que sit ratio q̄ excōmunicatus sit infamis

si cū excōmunicatus nō infamis mat̄ excōmunicatus nō est infamis

excōmunicatus nō possit agere p̄ t̄ iura cedere.

in foro anime uia tutior tenenda est.

in foro ecclesiastico

in foro temporali

agentem. hoc uerum quando reconuenit actorē
ex alia causa. ita Inno. in. c. si uero. in fi. de sen.
excom.

Excommunicatus Dicitur tex. q. stans in excō
municatione per annum perdit beneficia. tex. ē
xi. q. iii. in. c. rursus. et in. c. i. et. c. quicunq. q. s.
declarat glo. in. c. cum fm. de eta. et quali. et an
to. in. c. i. de iudi. hoc uerum quando quis excō
municatus est pro causa criminali contra eum ī
stituta. secus pro civili. quia tali casu si p mille
annos staret non priuaretur beneficio. glo. ē sin
gularis in. c. contingit de do. et contu. quā mul
tum notat ibi antonius.

Excommunicatus Quero nunquid ualeat sta
tutum quo cauetur q. excōmunicatus nō possit
absolut nisi soluat tantum in mense. et uidet q.
non quia talis absolutio est quid spirituale. sed
spiritualia non possunt uendi. c. ad nostraz. c. ne
mo de sy. Sed hosti. et Io. an. dicunt talia statu
ta ualere in. c. ad aures de sy.

Excommunicatus si ad diem quid non fecerit
si pendente cōdicione mutat forum remanet ex
comunicatus si illud non facit quia conditio re
trahitur et habetur ac si a principio fuisset ex
comunicatus. dictum est Io. an. in. c. cum sint iu
ra partium. de reg. iu. in mercu.

Exemptus a iurisdictione ex priuilegio
cuiuslibet iudicis ordinarii. an intelligatur exē
ptus a iurisdictione delegati. dic q. non quia ta
lis exemptio non includit delegatum. Ita Io. an.
c. i. de. h. sig. in. vi. in nouel.

Extimando Quādo tertia pars fundi ue
nit extimada fm q. alie partes empte et una ex
illis partibus empta sit. x. alia octo dubitaf quā
ti ualeat tertia que superest. dic q. facto cumu
lo aliarum duarum partium debet tanti hec ter
cia extimari quanti dimidia illius cumuli. tex. ē
sing. fm bar. in. l. si fundum. §. si. cum principio
se. ff. man.

Incipit littera. F.

Falsa causa post. xx. annos a
die falsitatis dcur

los non potest in iudicium deduci. l. que
rela. ff. de fal. et. c. cum uenerabilis d. excep. hoc
uerum nisi falsitas cōmissa sit in re spiritali. ut
in matrimonio iuramento uel usura. quia ista
falsitas potest in iudicium deduci in perpetuū.
et nunq. illi prescribitur. dictum est sing. specu.
in ti. de sen. h. et non aliter et non allegat tex.
optimum. xxxv. q. viii. in. c. is ergo.

Fraternitas Quedam fraternitas laicoꝝ
est in ciuitate in qua est statutum q. si quis ue
lit intrare fraternitatem non admittatur anteq.
soluat tantum. queritur nunquid ualeat statutū
tanquā permittens simoniam. hanc questionem
ponit archid. ii. di. in. c. si quis despicit. ubi dicit
consuluisse quia aut statutum loquitur per uer
ba affirmatiua et sit ualidum si per uerba nega

tua sit inualidum allegat tex. in. c. ad apostolicā
de sy.

Fama Casum unum in quo fama pbat ple
ne uide positum in littera. m. in. h. matrimoniū.
incipit dictum unius.

Femina licz possit esse testis i instrumēto
non potest esse testis in priuata scriptura. tex. ē
in. l. scripturas in fi. C. qui. po. in pig. ha. sicut in
testamento. l. mulier. ff. de testa.

Feudum De iure civili uasallus etiam p
aia non potest feudum alienare. tex. in. c. l. §. do
nare. que oli. fe. alie. pos. in usibus feudorum. an
hoc sit uerum de iure canonico. certe. non. ut no
tabiliter dicit hosti. in. ti. de imu. ec. §. inquātū.
h. sed nec ista.

Feudatarius potest feudum infeudatate do.
mino inuito et contradicente. Mō pone q. post
dedit feudum alteri uult renuntiare. ius feudi i
manibus domini in preiudicium secundi feuda
tarii. an possit adeo q. secundus feudatariꝝ pri
uetur feudo. casus est singularis q. sic. in. c. i. h.
sin autem dissentientes. qui. mo. feu. alie. pos. in
usibus feudorum. nisi ille secundus uelit a domi
no feudum recognoscere ut ibi.

Feudum Femina non succedit in feudum. fal
lit ubi feudum ad nullum seruitium sit concessū
quia tunc femina succedemasculo non existēte
etiam si ad certum canonem feudum cōcedatur
dictum est bal. in. c. decedenti. qui fe. da. po. in
usibus feudorum.

Feudum Rīca q. in omittendo potest prela
tus preiudicare ecclesie non autem in faciēdo.
ut plene per glo. in. l. iubemus nullam. C. de sac.
san. ec. et in. c. delictum. de reg. iu. in. vi. et. c. cū
dilectus de ordi. cog. et in. c. i. de dol. et contu.
Modo pone q. ecclesia habet feudum in emphi
teosim uel in feudum. et prelatus. non soluit ca
nonē in tempore. an per hoc preiudicetur eccle
sie. dic q. in uita illius prelati non soluentis ca
nonem uel non seruiētis domino dum requi
ritur preiudicat ecclesie. prelato autem mortuo
fundus reuertitur ad ecclesiam. casus est unicus
in. c. i. §. si. de ca. cor. in usibus feudorum.

Feudum Vbi feudatarii non possunt in regi
mine concordari puta quia plures sunt domini
unius castri. rex debet facere q. alternis. annis
regūant. glo. est sing. in. c. licet. xvi. q. iii. hoc di
cens ar. l. quotiens de us. fru.

Feudum Si uasallus alienat feudum sine cō
sensu domini priuatur emphiteosi ul feudo. bal.
in. l. si. C. de iur. emphi. ponit quid si alienet feu
dum sine consensu domini cum clausula saluo iu
re domini an per istam clausulam perdat ius. ibi
uide per eum. Sed quid si apponat clausulam sal
uo honore domini. an per talem clausulā euitet
penam. dic q. non. ut dicit hosti. et refert Io. an.
in nouel. in rīca de iure iu. et est ratio quia pro
testatio contrario facto non releuat protestatē.
c. cum. m. de con. et. c. sollicitudinem. de ap. et. l.
si filius de mi. et plene habetur in. l. non solum.

Excoicatus pro causa crimi
nali stas p unū annū pōit
beneficia secus si pro cau
sa ciuili q. unū pōit.

Tene mentij

Tene mentij

Tene mentij

falsa ca. cōmissa. In spiri
tuali nūq. prescribit. q. n.
In iudiciū possit d. duci.
secus In re temporalij.

Intrates fraternitatis adie
cti g. dicitur ut soluat. certū.
q. d.

femina nō
esse testis. ul
ulata scriptura

De iure cano
feudū priuati
p. alienari

Ecclesia hōs
feudū ab ali

alienas feudi
Emphiteosim
Sine cōsensu
puat. emphi
Sik. feudo. nō
si. reuocet aliter
onari in re priu
de hanc. cō. p. d.
Inscipiunt. p. pri
uati. et domini
ant. q. d. 4. 9. 30
p. n. r. s. s.

§. morte. de no. ope. nun. Secunda ratio est quia consensus domini requiritur in alienatione feudi uel emphiteosis ut recognoscat illum i dominum suum et non dampnificetur ex alienatione ut habetur in. c. i. de alie. feu. pro quo facit lex si debitor. §. i. ff. qui. mo. pig. uel. ipo. sol.

¶ Feudum Licet clericus non possit conueniri coram iudice seculari. c. cum clerici d iudi. et. c. si diligenti de fo. compe. cum si. illud est uerum nisi in causa feudali. casus e in. c. ueruz fm unu intellectum de fo. compe.

¶ Feudum Vtrum autem in feudo sit locus reuentioni uide in littera. r. in. p. r. conuentio incipit licet regulariter.

¶ Fideicommissum Grauatius restituere tertio quicquid ad eum peruenerit lucra fructus quos percipit ante factam restitutionem. tex. e in. l. his xbis. de leg. iiii. et. l. heredes mei ad treb. fallit ubi testator creditori suo reliquit quod loco solutionis cedat. et grauet eum quod totum plus quod recepit restituat tertio. quia iste tal non solum tenetur restituere illud quod supest detracto debito. sed etiam fructus si quos percipit. casus est unicus in. l. cum quis. §. mulier. de do. pl. pone exemplum. debebat dare ticio mille et reliquit sibi fundum ualentem tria milia. et grauauit eum restituere sempronio totum illud plus debito quod erat in legato. nam hoc cau talis tenetur restituere fructus quos percipit a parte agri ualentis duo milia. quem casum nota tibi perpetuo. quia non inuenies alibi.

¶ Fideiussor Quero quidam condempnatus ducitur ad carceres quidam sui amici putat euz relaxari et uolunt pro eo fideiubere. an iste tal debeat relaxari. uidetur q sic per. l. si uero. §. q rei. qui satisfda. co. et si non relaxatur potest agere iniuriarum. istud est uerum nisi ducatur ad carceres ille qui est condempnatus ad soluendu quia talis non relaxatur nisi prestet fideiussores de soluendo. dictu fuit odof. originaliter. et bal. in. l. neq ipuberis. §. i. de in ius uo. et refert bal. in. l. i. §. si prefatam. c. de iur. delib. als in. §. co putatione. et allegat. l. si pecunie in fi. ut in pos. lega. et. l. is consequenter. ad fi. ff. fami. herc.

¶ Fideiussor Si datur pro fideiussione minor uel mulier iudices possunt licite recusare. fallit quando dantur in causa propria ut puta quia constituuunt procuratorem ad iudicia quo casu possunt esse fideiussores releuando procuratores a cautione de rato nec possunt recusari. casus est sing. fm guil. de cu. in. l. de die. §. i. ff. qui satisfd. cogun.

¶ Fideiussor Pars debiti accrescens debitori auget obligationem fideiussoriam. casus e unicus in. l. si ab uno. ff. ut lega. no. ca.

¶ Fideiussor uult ad studium proficisci quero utrum ista sit iusta causa quare possit petere se eximi ab obligatione. dic q sic. dictum e unicu specu. in ti. de iudi. §. specialia. p. quid sit fideiussor. et allegat duo iura uidelicet. l. licet in fi.

de ar. et. l. si filiussa. in fi. d. procu. que iura multum urgent

¶ Fideiussor Mulier fideiubendo non obligat ad uellei. per totum. c. et. ff. Modo ponc q mulier fideiubet pro me et ego ei promitto ea seruire indemnem. que ro an ista promissio indepnitatis faciat q mulier possit fideiubere absq beneficio uelleiani. et certe sic si detur ista quantitas pro qua fideiubet. casus est in. l. si pro aliq et. l. si mulieri dederim. ff. ad uellei. Si uero det pignus tunc potest uti beneficio uelleiani. ut. l. quidam uoluit. eo. ti.

¶ Fideiussor Pone q unus fideiusserit pro conductore domus. an teneatur pro deterioratione massararum. et dic q sic. etiam pro earum amissione. casus est singu. in. l. amissi. §. fideiussores. in. p. dotis prediorum in secunda oppositione. ff. de fideiuf.

¶ Fideiussor Quero utrum fideiussor clericus sit conueniendus in foro ecclesiastico adeo q si conueniatur in foro seculari habeat beneficium exceptonis declinatorie. ista questio fuit primo specu. in ti. de compensa. in addi. §. igitur. p. sed pone clericus. et refert bal. in pica de pui. do. et miror q doc. dubitarunt. primo per casum et tex. in. l. si reus iudi. sol. ubi exceptio declinatoria competens principali non competit fideiussori seu cessionario. et per tex. l. sed si restituat. §. i. ff. de iudi. nec alibi habes nisi in his duobus locis. Item habes q exceptio que inest persone principali no prodest fideiussori. l. exceptioesq persone de excep. et. l. in omnibus et. l. priuilegia de regu. iu. et ista addas ad. l. item. §. generaliter. s. man. l. tam mandatori. c. de non nu. pec. et. l. ex parte de fideiuf.

¶ Fideiussor fisci Quero beneficium autetice presentis. c. de fideiuf. uolens non posse fideiussorem conueniri non discussio principali habeat locum in fisco debitore et date fideiussorem. uideatur q non per doctrinam bar. in. l. si. ff. si cer. pe. ubi dicit fideiussorem posse conueniri no discussio principali ubi non potest facile principal conueniri. arg. notatorum in. l. ii. in prin. qui satisfda. co. tamen dicas contrarium per glo. singu. in. l. sententia. c. de fideiuf. et ita consului et fuit obtentum.

¶ Fideiussor si soluat mandato testatoris non potest a debitore repetere. casus est. sing. et uulgaris iu. l. tribus. ff. de usufru. ea. re. que usu. co. su. Petrus et Cy. dicunt illud debere intelligi qn quantitas soluta ex fideiussione sit multo maior lucro quod ipe percipit a testatore. quia tuc potest repetere. et sequitur bal. in. l. unica. §. ne autem. c. de ca. tol. et dicunt hoc arg. l. i. de re. du. quod nihil facit. quid si heres fideiussoris soluit an repetat a debitore. dic q sic. tex. est singula. fm dy. in. l. fideiussor de lega. i.

¶ Fideicommissi fructus Nota q heres grauatus de restituendo hereditatem lucratur fructus hereditatis quos percipit ante moram

Tene mentij

3

in restituendo hereditatem. l. mulier. §. si heres et. l. in fideicommissaria. ff. ad trebel. quod tripli-
citer limita. Primo nisi hereditas sit diminuta
casu fortuito puta terre motu. quia tunc ipsam
diminutionem tenetur talis supplere ex fructi-
bus hereditatis eatenus quatenus est diminuta
tex est singu. in. l. scribit celsum. ff. ad trebell. a
quo bar. ibi facit magnum festum. Secundo nisi
illi fructus querantur heredi. ex prouisione tes-
tatoris quia tunc istos fructus tenetur heres re-
stituere. tex. est singu. in. l. postulanter. §. sed in
hmo. ff. ad trebel. uerbi gratia. testator habet in
bonis suis mille que dat mercatori. x. pro cente-
nario. nam si testator moritur et grauat heredem
ut restituat ista mille tunc talis heres tenetur re-
stituere ista que sunt quesita ex testatoris pro-
uisione. Tertio nisi testator grauet heredem de
restituendo ultra quod sit in hereditate. quia tunc
id ultra tenet heres ex fructibus supplere tex.
est in. l. ita tamen. §. heres ex asse ad trebel. ratio
colligitur ex tex. d. l. §. trebel. et. l. filiuffa. §. mar-
cellus. de lega. i. que adde ad. l. iubemq. C. ad tre-
bel. ubi uide de materia.

Filiusfamilias potest esse in iudicio et si-
ne consensu patris in omnibus casibus in quibus
potest adesse sine tutoris auctoritate. dictum est
originaliter spec. in ti. de actore. §. i. §. sed un-
quid in casibus. et est glo. in. c. si. in. §. regulari-
ter de iudi. in. vi.

Filius diues ex causa aduenticia tenetur ex
contractu quo pater pauper se obligauit ad pecu-
niam ut eidem alimenta prestaret. et sic titulus
ne filius pro patre non habet locum in isto casu
dictum est bar. in. l. his solis. ff. de condi. inde.

Filius Vtrum usufructus queritorum bono-
rum per filium emancipatum queratur patri p-
aliqua parte. uide in littera. u. in uerbo usufruc-
tus.

Filius naturalis non est in potestate patris. l.
item in potestate. ff. de his qui sunt sui uel alie-
ni. insti. de nup. §. si. sed per legitimacionem re-
ducitur ad patris potestatem. tex. est in. §. na-
turaliter in auten. qui. mo. na. effi. sui. Modo quod
ro utrum in legitimacione sit necessarius consen-
sus filii expressus an uero sufficiat tacitus. uel
quod sciat patrem impetrare legitimacionem et ta-
ceat. uidetur quod requiratur expressus quia in his
que sunt magni preiudicii sententia absque contra-
dictione non inducit consensum. tex. est in. l. fili-
uffa. §. muto. ff. de procu. tamen ueritas est in
contrarium. uidelicet quod sufficit tacitus. glo. est
singu. insti. de adop. in. §. non contradicendo. et
adde ad materiam. l. que dot. ff. so. ma. et adde
hoc unum dictum in littera. s. in. §. spurius.

Filius Quero utrum in contractibus appel-
latione filiorum ueniant et includantur postu-
mi. tex. est in. l. si quis filiabus de reg. iu. institu-
qui da. tu. pol. §. si quis filiabus. et. l. qui quantam
§. i. de leg. i. ut sunt legata que propter affectio-
nem dantur. l. nec adiecit. ff. pro soc. ita uidetur

dicendum in contractibus in quibus pater stipu-
lando uidetur ex affectione facere. et ratio dif-
ferentie est quia non dum natus non cadit affec-
tio sicut nec odium cum nesciat quid sit in ute-
ro uel eius qualitatem. l. si quis in suo. §. iulianus
de inoffi. testa. Secundo quia ualeat arg. de ulti-
mis uoluntatibus ad contractus. l. que de leg. i.
et. l. seruum filii. §. eum qui cirographum eo. t.
tamen contrarium est uerum. tex. est singu. in. l.
si quis operis de ope. liber. quam adde ad. l. no-
men filiorum. de. §. sig.

Filius Pater propter filios consequitur mul-
ta priuilegia. nam habens filios preferitur in ci-
uitate sua ei qui est paris conditionis filios non
habenti. ratio quia habens filios attulit maiorem
honorem ciuitati cuius interest liberis repleri.
l. cum ratio. de ho. da. et de primo est tex. singu.
in. l. in albo. C. de decu. li. x. Item habens liberos
excusatur ab onere tutele. C. qui nu. libe. per to-
tum. Sed quero an hec priuilegia habeat propter
filios naturales tantum. tu ires nunc. an appella-
tione liberorum includantur spurii. de quo est
tex. in cle. i. de bat. et. c. statutum de here. in. vi
et est glo. in. c. presentia. de probat. et ponit Cy-
in. l. quisquis. C. ad. le. iu. ma. bal. in. l. tutelas de
cap. dimi. bar. in. l. pronuntiatio de. §. sig. et in suo
tractatu de insignibus et armis. et bal. in. l. si. C.
de. §. sig. et in. l. parentes de in ius uo. An autem
includantur naturales appellatione filiorum. ha-
bes tex. in. l. qui filium. ff. de iur. delibe. in. l. ex-
facto. §. si quis rogatus ad trebel. et. l. iulia. de ri-
tu nup. l. generaliter. §. cum autem. C. de insti.
et substi. Item spurii non merentur nominari fi-
lii. tex. est in auten. ex complexu. de incest. nup.
et est tex. xxxii. q. v. c. si. in questione autem no-
stra dicas quod non. tex. est singu. in. l. ii. §. legitimol
iuncta glo. de excu. tu. et est ratio quia priuile-
gii ratio concessi patri propter filios legitimos
cessat in filiis illegitimis. ut patet ex tex. auten-
tice. de nup. in prin. nam habes glo. in. l. querat
aliquis. de. §. sig. aliquis. dicitur quod natura filii
introducitur dum filius concipitur secundum cogitatio-
nem parentum. Vnde dicunt philosophi. dum
cogitat concipit. in partu. et in cogitatione furi-
osa semper filius erit ita furiosus. In questione
autem nostra an hec habeant locum in patre ha-
bente filios adoptiuos et an appellatio filii ue-
niat adoptiuus. habetur tex. in. l. cum in adopti-
uis. de decu. li. x. et in. c. si adoptiuus. si de feu. fu.
contra. in uerbis feudorum. et. l. si ita quis. §. si.
de leg. ii. et. l. adoptiuum de in ius uo. et. l. fidei-
commissum. de condi. et demon. sed in casu nostro
non uenit. casus est singu. insti. de excusat. tuto.
§. i.

Filius Filii pborum sunt ecclesie cuius pre-
sbyter est rector. tex. est singu. xv. q. ulti. cum
multis si.

Filius Nati ex uiro et uxore qui separauerunt
thorū propter religionem an sint legitimi. uide in
lra. r. in. §. religio. incipit maritus et uxor

Utrū in dōtibus appellatione filiorum
ueniat posthumi?

Filius naturalis p legitimacionem
reducitur ad patris potestatem.

Utrū in dōtibus appellatione filiorum
ueniat posthumi?

Spurius non meretur
nominari filius

natura filii
introducitur in cogitatione
parentum

Forum Quero utrum iste qui sortitur forum in aliquo loco ratione delicti dicatur subditus illius iudicis in quo forum sortitur. dicas quod non. glo. est singularis fm bal. in cle. i. de fo. co. licet illi sit similis in c. nuper de sen. ex.

Forus Actor sequitur forum rei. l. ff. ubi in rem actio. c. si diligenti. cum si. d. fo. comp. illud uerum in iurisdictione contentiosa. secus in uoluntaria. Ita pe. de archa. in disputatione que incipit ea que fiunt a iudice. et allegat. l. fi. c. de eman. libe.

Furans rem sacram de sacro non punitur ut fur sed ut faciens sacrilegia. l. si non dum. c. de fur. et. l. aut facta. §. locus. de pen. An idem sit de iure canonico. dic quod non. sed poterit puniri ut fur et ut sacrilegus. dictum est singul. Archidi. de conse. di. i. in c. corpora. et allegat unum tex. xxiii. q. iiii. quid.

Furtum Vtrum iste qui intravit domum ut furtum committeret si tamen non commisit quia non potuit puniatur aliqua pena. tu iras ad. l. si quis non dicam. rapere. et. l. si quis cum telo. ff. de sica. et. l. i. in fi. quod quisque. et. l. i. §. i. de sica. ubi punitur affectus licet non sequatur effectus. que canonizatur de pen. di. i. Anto. de bu. notater discutit in c. i. de eo qui mit. in pos. ca. rei. suan. archi. plenissime. quid iure canonico quid de iure civili ponit. xvii. q. i. qui bona. ubi omnino uide et dicas quod aut queris de pena civili et tunc uide de tex. in l. uulgaris. §. qui furti. ff. de fur. aut de pena criminali et dicas quod non punitur ut fur sed oportet condemnari in opus publicum. uel si iudex uult potest condemnare eum pena fustigationis. casus est singul. in l. sacculari. §. i. d. extra ordi. crimi. tu iuisses ad. l. i. de effracto. iste potest puniri iniuriarum qui punitur arbitrio iudicis. l. qui domum alienam de iniur.

Furtum Nota dictum bal. in aut. sed nouo iure. c. de ser. fugi. quod pro primo et secundo furto non debet suspendi sed tantum pro tribus. l. capitalium. §. famosos. ff. de pe. nec obstat. §. quod solidos. c. i. de pac. tene. in usu. seu quia illi est consuetudine derogatum. Item quia ille. §. loquitur in casu quando quis furando rumpit pacem. quod est uerum fm eundem nisi sit magnum furtum quod equiparetur tribus. quia tunc pro illo solo potest suspendi. allegat Inno. in c. i. de constitu. ubi licet transgredi penas propter criminis immanitatem. Sed allega. l. si is qui tres. §. ceterum de excu. tu. ubi una magna tutela prestat immunitatem ac si essent tres. et ibi est tex. sing. Item quia contrariorum eadem est disciplina. unde si imensa tutela in favorabilibus tantum operatur quantum trina tutela ergo idem in odiosis ut in furtis. et ita debes inducere illum tex. quem de buic allegare bal. Item dum dicit bal. quod propter immanitatem criminis potest iudex augmentare penam non est uerum. et adde ad. §. pena grauior et dicitur immane delictum. si forte meus sanguineus me uulnerat debet iudex principi r

scribere cum ex se non possit penam aggravare quantumcunque crimen sit immane. tex. est singularis fm unam lecturam glo. ueram in l. diuus. la. ultima post principium. ff. de fal.

Furtum Vtrum quis teneatur indicare furem de iure canonico uide in littera. r. in. §. rebellis. ubi habes quid de rebelle.

Furtum Nunquid possit iudex conueniri pro furto durante officio. uide in littera. i. in. §. iudex incipit durante officio.

Fructus Casus unum in quo fructus rei empte pendente conditione sub qua res est uendita sunt ipsius emptoris. uide in littera. c. in. §. conditio.

Fructus Nota quod constante matrimonio maritus lucratur fructus rei dotalis. Secundo nota quod inter dotem et donationem propter nuptias in omnibus debet esse equalitas. in autem. equalitas. c. de pac. conuen. Quero modo nunquid uxor lucratur fructus fundi sibi donati propter nuptias sicut uir lucratur fructus rei dotalis. dicas istam autem non habere locum hoc casu. casus est singul. in sti. de dona. §. est et aliud. in. §. exequatur et probatur in simili autentico de ec. §. illud.

Fructus Nota quod palea uenit appellatōe fructus. tex. est in l. si usufructuarius messes. §. stipulam que in messe latet. ff. qui. mo. usufr. amitti. et allegat ea specul. in ti. de deci. §. i. §. fi. et idem in feno. tex. est in l. pratum de. §. sig. quiescas ergo scolaris senensis quia aliud nescis petere. sed melior tex. est in l. absentis in fi. ff. de usufr. et est glo. in l. qui fundum. §. fundi. de contrah. emp. et de. §. sig. l. filias. §. stipula.

Incipit littera. G.

Gabella Communiter sunt statuta ut de omni contractu soluatur gabella et non dicitur per

quem fiat ista solutio. dic quod per emptorem. Casus est in l. debet in fi. ff. de edi. edi. et ponit bal. hanc questionem in pica. c. de reb. cred.

Gabella Statutum dicitur quod ex quolibet contractu ex quo ius acquiritur tantum soluatur pro gabella. pone quod duo forenses contrahunt in tali ciuitate ubi est tale statutum utrum debeant soluere talem gabellam. et uidetur quod non. quia non sunt subiecti iurisdictioni statuentium. tamen in contrarium est ueritas. quia sicut ratione contractus sortiuntur forum in eo loco ita et ratione gabelle que uenit accessorie ad contractum. dictus est singul. bal. in l. i. c. de contrahen. em. qui nihil boni allegat. tu autem allega. quia sicut sortiuntur forum ratione contractus in re in qua principaliter contrahitur ita et in apoteca et pignoratitia acti. intentanda. glo. est singul. in autem. ut diffuse iudi. §. sed hec considerantes in glo. in. §. ipoteca et ibi per bal. et istam glo. allegat bal. in l. ii. c. man. ad fi.

dic quod pro furto pro quo
incipit iudex ut iudex
sine quo supra. d. si q. s.

palea et fenam uenit appella
tione fructus. ut hie

Emptor debet soluere
gabellam. et non uenditor.

Incipit littera. G.

furas re sa
era de sacro
pe punitur ut
fur et ut sac
legis de iurauo.

quomodo pot
dicitur q. intrauit
domum ut fura
retinet in no
potuit.

Si fur in est
nisi q. q. q. q. q.
pauca. p. p. p. p.
furti. pro. illi
Solo. p. furas
suspectus.

Jus petendi rem que Inci-
dit In commissu ob no-
lunt gabella durat qn
quennio

Gabella Jus petendi rem que incidit in com-
missum propter no solutam gabellam durat gn-
quennio. casus est sing. in. l. ii. C. de uecti. et co-
mis. Jus autem petendi correctionem allibratio-
nis durat anno. casus est sing. in. l. qui se graua-
tos. C. de cen. et cen. li. xi. et istu tex. allegat bar
in. l. forma. §. si. ff. de cenli.

Gabella Vbi sunt electi duo rectores pares
uoces habentes potest superior uni gratificare.
et eligere magis meritum. Modo pone q unus
ex electis fuit deuius et postea reductus ad fru-
gem melioris uite. et alter fuit semper bonus. qd
debet preferri posito q sunt eiusdem temporis
et nobilitatis. Archi. xii. di. c. nos consuetudine
dicit per illum tex. qd debet preferri ille q semp
fuit bonus. et allegat. c. statuimus quid proderit
et. c. nec e meritis. lxi. di. glo. in. c. fidelibus. l. di.
dicit q preferendus est iste qui de malo effectus
est bonus. ar. illius tex. Item ratione quia
iste qui sciuit malum presumitur melius scire
gubernare. et etiam quia de malo effectus e bo-
nus firmus presumitur. que adde ad questionez
positam per glo. in. c. constitutis de appe. et ad
glo. lxxviii. q. i. c. illud allegat. c. licet ubi glo. di-
sputat an sit necesse eligere bonum uel q sit ne-
cesse eligi bonum. uel q eligatur bonus.

Geminata quietatio Quero quida de-
bet alicui centum et ipsorum solutionem fecit
sibi fieri quietationem geminataz uidelicet duo
instrumenta quietatoria. et deinde conuenit cre-
ditorem ut sibi reddat centum que ultra debitum
dicit soluisse quid iuris. et dicas q in dubio idu-
cit probationem geminate solutionis. casus e sin-
gu. in. l. ne casu. C. de discu. li. x. fm unam lec. et
eam allegat bal. in. l. seruo. §. si a primo. de leg. i.

Incipit littera. H.

Hereditas Done casuz hereditas
habet multa credita q
propter heres institutus non uult adire
hereditatem. accidit q unus creditor se interpo-
suit ex facto suo omnes remittunt certum quid-
demum iste adit hereditatem. an iste cuius fac-
to facta est remissio compelli possit ad aliquid re-
mittendum si specialiter nil remisit. dic q sic. et
compellitur arbitrio boni uiri. glo. est singul. in.
l. cum et isto. ff. de pac. qui allegat tex. unicu et
singul. in. l. si fundum quem ex parte. ff. manda.

Incipit littera. L.

Infamia Si dominus litgat
per procuratorem i
causa que si agigaretur per eum senten-
tia contra eum lata infamaret ipsum non effici-
tur infamis. si sententia fertur contra procura-
torem. l. furci. §. si quis alieno. ff. de oble. patro.
prestan.
Infamis Longa sit differentia inter infame

qs debeat eligi ad gubet-
natione qui semp fuit bo-
an qui fuit malo et postea
fuit redacto ad bonu. di.
de hac q. fili. In c. ca. it de
re. In parte infidelitas
ubi. ff. huic secunde ad
herere q.

In uerbo
imposita

publice et occulte. et cape regulam generalem.
q nunquid quo ad ea que geruntur quo ad uti-
litatem priuatam. non autem de publico officio
uel utilitate debet fieri differentia inter infame
publicum et priuatum. dictum est Inno. in. c. cu
dilectus. de consu. quod nota.

Infamis An excommunicatus efficiatur infa-
mis. uide in littera. e. in. b. excommunicatus.

Infamia Vtrum infamia priuet quem bene-
ficio ecclesiastico. uide in littera. b. in uerbo be-
neficio.

Infamis Quero nunquid infamis possit esse
tutor quemadmodum procurator. ut est tex. in
stitu. de excep. §. si. et hoc de iure ciuili. sed de
iure canonico dubitatur quia quemadmodu offi-
cium procuratoris est onerosum ita et tutoris
et curatoris. quia tutela est onus. unde sicut ifa-
mis admittitur ad procurandum eadem ratione
uidetur admitti ad tutelam. In contrarium e ue-
ritas. nam mali mores repellunt quem a tutela.
ut in toto ti. de suspec. tu. sed eo ipso q presup-
pones quem infamem presupponis male mori.
geratum ergo. ueritas tamen est q possit esse li-
cet infamis. casus est in. l. i. §. equissimum. ff. de
postu. ubi est casus expressus loquens de athle-
tis qui infames sunt et tamen possunt esse tu-
tores. et est glo. in. l. athlete in prin. ff. de excusa-
tu. et notatur in. l. i. C. de infami. li. x. hoc tamen
fallit nisi uelit esse tutor in ea ciuitate in qua e
papa uel imperator. quia tunc non potest. tex. e
in. l. sed et milites. §. sed ignominia. de excu. tu.
et. l. ii. ff. de infa.

Infamia Quero nuquid infamia priuet que
dignitate iam quesita ipso iure. an uero post sen-
tentiam. et dic q ipso iure. tex. est notabilis i. l.
infamia. ff. de decu. li. x. et in. l. ii. §. miles. ff. de
his qui no. infa.

Infamis Vir ducens uxorem illegitima uel
indotatam uel sine benedictione efficitur infa-
mis. ita q non potest accusare uel testificare et
etiam omnes eum colentes notantur infamia.
tex est singul. et clarus. iii. q. liii. c. consanguineo-
rum.

Iniuria Iniuriam filio illatam et an et qn
pater possit remittere. uide in littera. a. in uerbo
actio.

Ingratitudo Quero nuquid ingratitude
sit sufficiens causa reducendi legitimum ad il-
legitimum. bal. dicit q aut loquimur in legiti-
matione inducta beneficio principis et ingrati-
tudo est potens illam tollere. aut in legitimatio-
ne inducta per consequens matrimonium ec tuc
non est potens ingratitude tollere ista. ita bal.
in. c. filii nati. si de feud. su. controuer. in uerbis
feudorum. et uide glo. singul. in. l. i. §. si. de oble.
que dicit filius ingratus potest degradari a mi-
licia.

Ingratitudo Creditor habet debitorem sibi
obligatum in mille sub ipoteca bonorum. et pig-
nore qui ductus amicitia debitum remisit. Mo

Ingratitudo est
potens tollere
legitimationem
ducta beneficio
principis

pone q̄ per ingratitudinem istius debitoris reuocatur donatio utrum reuocetur seu reintegretur pignorum seu ipotece obligatio. dic q̄ non. casus est singularis fm̄ sec. glo. in l. i. §. cum uenitor. ff. qui. mo. pig.

Ingratitudo | Nunquid per ingressum monasterii purgetur ingratitudo in patrem comissa. uide in littera. m. in. d. monasterium. incipit nuquid per ingressum monasterii.

Judex | Vtrum iudex secularis sit competens iudex in declarando quem periurum. et pone exemplum in rectore studii an sit competens iudex in declarando capitaneum uenientem contra statuta scolastica per eum iurata in pronuntiando eum periurum. et dic q̄ sic. et primo quia aduersum periurum. l. procedit puniendo. unde iudex secularis potest declarare. l. i. ad turp. Secundo de periurio punitur quis crimine stellionatus. l. de periurio. de crimi. stelli. ergo potest iudex secularis preterea periurus fustigatur de iure ciuili ergo iudex secularis potest eum declarare cum habeat potestatem illam imponere. et quando sit infamis et quando non. uide in glo. i. l. lucius. ff. de infam. et ponunt canoniste de testimonio et in. c. querelam. de iureiu. et hoc determinat glo. Io. an. per predicta in. c. cum laicus defo. compe. in nouel. et. c. licet mulieres de iureiu. et plenius dominus in. c. cum sit generale de fo. compe. et hinc dicit bal. q̄ iuramentum non est fori mutatum sed fori accumulatum. et supradicta intelliguntur quando est clarum q̄ periurat. ubi autem est dubium q̄ dubitaretur de ualiditate iuramenti tunc non habet potestatem secularis cognoscere sed ecclesiasticus ut in. c. uenerabilem de elec. et. c. cum autem de iur. i. et ita consulerem.

Judex | Iudici ordinario est causa per principem uel papam delegata qui iudex simpliciter procedit in causa non facta mentione an ut ordinarius uel ut delegatus processerit. an talis sententia sit nulla. frede. de senis in suis consiliis consilio. cxxii. dicit sententiam nullam quam profert ordinarius in causa delegata. si de delegatione nullam fecit mentionem. quod dictum non uideatur uerum cum procuratores simpliciter uidentur procedere eo capite ut sententia potius ualeat q̄ pereat. l. iii. ff. de testa. mili. preterea q̄ quideatur iudicare ex capite quo melius uideatur esse est casus in. c. nisi esset de preben.

Judex cuius iurisdictio est limitata ut non possit ultra. l. aureos cognoscere condempnat unum in quinquaginta ducatis ex causa mutui. et quinquaginta uenetis ex causa depositi posito q̄ sententia ualeat tantum in quinquaginta. an sit in electione partis uel iudicis eligere in quo capite uelit sententiam ualere. et dic q̄ est in potestate iudicis. casus est singu. in. l. si duas in principio de excu. tu. et ibi ego notaui et nunquam reperies allegari.

Judex | Iudicis amonitio an priuet eum officio

antequam amonitio ueniat ad eius noticiam. in quo casu uide in littera. u. in uerbo uicarius circa finem.

Judex | Vtrum iudex possit dari morituro pene electionem. dic q̄ non. quia ipse debet eligere. tex. est in. l. aut dampnum. d. l. nec animaduerti. ff. de pe.

Judex maior potest se subicere iurisditioni iudicis minoris. l. est receptum de iur. om. iu. an hoc sit uerum de iure canonico. uidetur q̄ sic per. c. nos. ii. q. vii. ubi papa se submittit iurisditioni imperatoris. Contrarium determinat Io. an. in. c. cum ecclesia. scē. ma. de consti. et ad. c. nos sing. respondeo q̄ ibi papa ita potuit facere de facto quia ibi iudicium non accipitur pro iudicio pape sed pro discretionem.

Judex qui admittit unum instrumentum quod admittere non tenetur quia non solemne. non solum facit litem suam sed punitur tit. quod q̄ iur. singulare uerbum Inno. in. c. cum uenerabilem de electi. et allegat bal. in. l. finali. C. si cer. pe.

Judex delegatus | Vtrum. l. si debitori. ff. de iud. que uult q̄ debitor qui debitum fatetur non potest compelli litem contestari sed eidem debz fieri preceptum de soluendo. an habeat locum in iudice delegato. dic q̄ non. quia iuste in quemcunq̄ confessum non potest facere preceptum. ante litem contestatam. tex. est in. l. si reus paratus. ff. de procurat. quam. l. notat bal. ibi in. l. consentaneum. C. quomodo et quando iudex. an aut habeat locum dicta. l. in arbitro. uide in littera a. in uerbo arbiter.

Judex ordinarius postquam citauit partem ad audiendum sententiam causam tertio delegauit qui tertius non habebat nisi ferre sententiam. q̄ ro nunquid delegatus habeat de nouo citare partem ad audiendum sententiam. tex. est in. l. edictum. ff. de iud. facit q̄ sic. facit quod notat bal. in. l. per diuersas. C. man. ubi refert dictum Inno. in. c. quia. u. Ego autem dico q̄. l. edictum non habet locum in citatione ad sententiam. dictum est specu. in titu. de cita. §. i. d. item queritur ecce. licet bal. in. l. consentaneum teneat contrarium. per tex. in. d. l. edictum.

Judex recipit pecuniam ut committat baractariam si re integra peniteat eum. an euitet penam sibi competentem. dic q̄ non. casus est singularis in. l. generaliter. d. i. ff. de calump. qua autem pena puniatur ille qui iudici blanditur ut sententia pro eo ferat uide in littera. p. in. d. pena.

Judex ex iusta causa potest augere et minuire penam. l. iii. et. l. quid ergo. §. pena grauior. C. de infam. Modo pone q̄ iudex sine iusta causa uel rationabili auget uel minuit penam a iur. statutam qua pena puniatur. dictum est hosti. in. c. de causis de offi. deleg. quod refert ibi Io. an. in nouel. qui dicit q̄ incurrit infamiam. ad hoc allegat casum notabilem in. l. seruos in fi. C. ad. l. iulian. de iur. pu. uel priua. ubi est casus ad hoc

qua pena puniatur iudex q̄ sine iusta causa auget. l. minuit. pena a iure statuta.

Judex Secularis potest pronuntiare aliquem punitur et sic in legi punitur

quando dubitatur de ualiditate iuramenti punitur ad iudicium ecclesie

illas abbreviare. sed alia est de iure civili in c. l. de mi. uas. qui contu. est. §. monitioe. Sed an idē sit q̄ iudex possit minuere terminos post quos pena uenit imponenda arbitrio iudicis ita q̄ ip̄ se habeat potestatem imponere et hoc casu dicit q̄ ipse habet potestatem minuendi de iure ciuili est casus notabilis. nam missio in possessionem ex primo decreto pena. l. satisq̄ de in ius uo. et ad faciendum quem cōtumacem requiritur tertia citatio quo casu potest iudex moderari. q̄ potest unam pro tribus imponere. l. consentaneum. C. quomodo et quando iudic. Et canoniste habent tex. in c. constitu. de senten. excōmuni. in. vi.

[Iudex] Quero nunquid iudex cause criminales possit incidenter cognoscere de causa pecuniaria ex illo crimine resultante et pronuntiare. casus est in. l. interdum. §. qui furem. ff. de fur. et. l. iiii. §. si dicatur. ff. si. regu. et notatur in. l. solemus. §. latrunculator. de iud. hoc est uerum uiuente eo contra quem inchoata est causa criminalis. secus si iste moriatur quia tunc non potest pronuntiare aduersus eius heredes q̄ causa ciuili licet eo uiuente posset. tex. est quez notat bar. in. l. diem functo. ff. de fur. quo casu recurritur ad iudicem causarum ciuiliuz ut procedat contra heredem furis.

[Iudex] Vtrum iudex qui fuit cum uno potestate possit uenire cum alio potestate imediate post illum an habeat uacationem. uide in littera o. in uerbo officialis. incipit. nota q̄ continuatio.

[Iudex] Gesta per iudicem illegitimum illegitime constitutum qui tamen cōmuni opinione putabatur legitimus constitutus sunt ualida. et ratio est quia cōmunis error facit ius ut. l. barbarius. de offi. presi. et canoniste habent materiam illius. l. in c. sciscitatus. de rescrip. et in c. ad probandum de re iudi. et Inno. ponit de electi. c. nihil est. et in o. ex litteris. de restitut. spoli.

Illud tamen est uerum ubi constitutio uel creatio illegitima resultat ex defectu persone. secus ubi resultat ex defectu forme quia tunc gesta p̄ istum qui ratione deficientis forme est illegitime creatus sunt nulla. tex. est singu. in. l. actuari os. C. de mune. ad iuto. l. xii. quia debebat creari a maiori parte et fuit creatus a minori. Secundo capias limitationem singularem Inno. uidelicet casum illius. l. barbarius non procedere ubi talis iudex sic creatus paucos actus exercuit puta unum uel duos quo casu non ualidantur licet talis communi opinione reputetur iudex. Ita Innoc. in c. cum dilecta in prin. de rescrip. et est ratio fm̄ eum quia in dicta. l. barbarius ideo imperator ualidauit gesta per talem quia aliter dicēdo esset retractare lites infinitas et sopitas que ratio cessat si talis iudex dedit paucas sentētiās igitur. sed ista limitatio non est uera. quia cōtra casum. l. arbiter. C. de sen. incer. om. iudic. quam allegat bar. in. l. testium. §. conditio. ff. de testa.

cum hec questio foret rome de facto. omnes doctores allegabant dictum Inno. ego allegabam dictam. l. si arbiter. et quidam doctor dicebat q̄ lilla habet duos intellectus fm̄ glo. primam. et fm̄ primum est casus contra Inno. unde dicebat ille doctor pro saluādo dictum Inno. uolo sequi secundum intellectum. tamen tunc replicauit ut responderet ad tex. ubi est contra Inno. casus i terminis. iiii. q. vii. §. tua. ubi dicit tex. exp̄ssus q̄ fuit datus iudex delegat9 qui erat seruus. cōmuni tamen opinione liber reputabatur si tamē sententiā tulit est ualida. ut ibi. nec facit ad materiam quod notatur in. l. i. C. de testa. quia loq̄ an gesta per aliquem ut priuatus sint ualida hic loquimur in persona publica.

[Iudex ecclesiasticus] non cognoscit inter laicos de crimine adulterii nisi in uno casu uidelicet quando agitur ad separationem thori. In aliis uero non. Ita notat Io. an. in c. fi. de fo. compe. in. vi. in nouella. contra quem facit. nam pro crimine adulterii hodie potest agi ad impositionē triplicis peoe. p̄ma est separatio thori et p̄ ista aditur iudex ecclesiasticus ut in. c. tue de procu. cum simi. Secunda est declusionis in monasterium et pro ista aditur etiam iudex ecclesiastic9 ut in c. gaudemus. de conuer. coniug. et de ista pena habetur in auten. sed hodie. C. de adult. et in illo. c. gaudemus est casus contra Io. an. Alia pena est arbitrio boni uiri et pro illa etiam adit iudex ecclesiasticus ut est tex. xxxii. q. i. de benedicto. quarta pena est excōmunicatio adulterio uxoris. et pro ista etiam iudex ecclesiasticus aditur. ut in c. intelleximus de adul. et est casus in. c. ii. eo. ti. ubi tex. dicitur q̄ deflorans uirginem cogitur eam dotare et in uxorem ducere. et idem in. c. i. eo. ti. nam de iure canonico. etiaz cōmittitur in uirginem adulterium. tex. est singu. in. c. nemo. xxxii. q. iiii. et in hoc differt ius canonicum a ciuili.

[Iudex] Durante officio iudex non potest cōueniri. fallit in furto. ut in. §. si quis in auten. ut iudi. sine quoq̄ suffra.

[Iudex] Quando allegatur causa suspitōis iudicis debet talis causa dirimi per arbitros. c. cū sit speciale. et. c. ii. requiris de appel. l. cum specialis. C. de iudi. Item habes q̄ cause delegate a papa uel ab imperatore non possunt per delegatum cognosci nisi in loco insigni ubi sit copia peritorum ut in. c. statutum de rescrip. in. vi. Mōpone q̄ iudex delegatus elegit cognoscere i certo loco. pars dicit non esse locum insignem. alia pars dicit q̄ sic. quero quis debeat super hoc p̄nuntiare an sit locus insignis uel non. dic q̄ glo. singu. in. c. allegato statutum. dicit hoc casu arbitros eligendos. sed Inno. et Io. an. dederunt aliam regulam uidelicet q̄ nunq̄ arbiter debeat eligi ad cognoscendum de aliquo quod corā iudice uertitur nisi ius hoc expresse dicat ut in. c. pia de excep. in. vi. et archidi. iiii. q. v. quia suspectus. que tamen opinio seu regula fundatur

Ecclesiasticus nō cognoscit inter laicos de crimine adulterii

pro crimine adulterii p̄ agi t̄p̄ huius pena et quarta ad bit.

quarta pena pro adulterio uxoris

De iure canonico et cōmittit adulterium cū uirgine

Durante offi. iudex p̄ conueniri actōe facti

Delegatus papae l. imperatoris nō p̄ cognoscere de cā nisi in loco insigni

duplici ratione. prima quia eo ipso quod uis partes compromittere presupponis contra regulam uolentem unum posse compelli ad compromittendum contra. l. iiii. de arbi. prima cause continentia non debet diuidi. l. nulli. C. de iudic. adeo quod iudex in principali est iudex in incidenti. l. quociens de iudi. Sed causa ista an locus sit insignis uel non est incidens ergo debet coram delegato tractari. per has rationes reprobo glossam Ioh. and.

Iudex Innocentius dubitat an iudex in officio possit per uiam inquisitionis procedere super iuribus uel rebus ecclesie certe regulariter non potest iudex per inquisitionem procedere. l. re-scripto. §. si quis accusator. de mune. et ho. fallit in casibus in quibus per glo. in. c. i. ut ecc. bene. per baldum in. l. iubemus. C. de probat. et ange. in. l. si uacantia. C. de bon. uacan. libro. x. Bart. in. l. ii. C. de adul. Inno. in. c. ad nostram de iure iu. In casu proposito dicit iudicem hoc non posse nisi sit papa. Idem in. c. quoniam frequenter. §. sunt et alii. ut licet non contes. dicit ratione excessus per aliquem commissi in rebus ecclesie posse iudicem per uiam inquisitionis procedere. et hoc est uerum quia ratione publice utilitatis potest iudex procedere officio suo per inquisitionem. sed utilitas publica consistit in sacris. l. i. §. ius publicum de iure iu. et. i. dist. ius publicum. Secundo quia si in iuribus iudicis temporalibus temporalis potest iudex ex proprio officio procedere ut dicta. l. si uacantia ergo multo magis in rebus ecclesie que sunt dei. tex. est in. c. cum ex eo de elec. in. vi. et ponit plene Inno. i. c. super de cau. pos. et proprie. Item et tertio confirmatur quia si per utilitatem persone miserabilis ut est pupillus habet iudex procedere ut. l. nec quicquam. §. aduocatos de offi. proconsu. et notat bar. in. l. iiii. §. hoc autem iudicium de damp. infec. ergo multo magis pro rebus et iuribus ecclesie.

Iudex Quod dicitur iudici qui per negligentiam facit litem suam non esse reddenda iura contra debitorem ut est glo. in. l. mancipia. C. de ser. fugi. habet locum si iudex non dum soluit. secus si soluerit iam debitum creditori sicut angel. pectex. singularem. io. l. missi opinatores. de exacti. tribut. l. x.

Iudex unius territorii licet non possit confiscare bona in alio territorio posita ut plene per bar. in. l. cunctos populos. illud habet locum in immobilibus quia ea intelliguntur confiscata pende ac si essent in territorio confiscantis. dictum est bal. notabile. in. l. mercatores. C. de commer. per illum tex. sicut unum intellectum.

Iustus Filius iussu patris contrahens beneficium restitutionis non perdit si ledatur a quo in. l. cum mandato. ff. de mi. fallit in contractu mutui quo casu etiam si ledatur excluditur ab integritate restitutionis. tex. est in. l. iiii. §. sed utrum. p. excepta. de mi. Cogita quia totum contrarium uidetur esse ex quo in mutuo est magis pri-

uilegiatus quam in alio. quia in contractu mutui etiam si iussu patris contrahat in effectu non obligatur in aliis casibus sic. Item quia cum iustus tollat filio unum remedium scilicet beneficium restitutionis non uidetur posse tollere exceptionem macedoniam quod est aliud ideo pro ratione cogita.

Ius Quod dicatur ius bonum. quod ius melius. et quod ius optimum uide glo. et angel. C. quando et qui. quar. pars deb. in. l. i. li. x.

Ius mandat. Dicit glo. que reputatur singula in cle. i. de ui. et bone. cle. q. quantumcunque ius mandat ad incurrendum penam iudicis quod faciat plures monitiones nunquam in potestate iudicis est illas abbreviare. Sed alia est de iure ciuili in. c. i. §. monitionem de mi. uas. qui contu. est. sed an idem sit scilicet quod iudex possit minuere terminos post quos pena uenit imponenda arbitrio iudicis. ita quod ipse habet potestatem imponere. et hoc casu dicit quod potest minuere de iure ciuili. casus est notabilis in dicto. c. i. §. monitionem. nam missio in possessionem ex primo decreto est pena. casus est in. l. satisque de in ius uo. Sed ad faciendum quem contumacem requiritur citatio tria quo casu iudex potest moderare quia potest imponere unam pro tribus. ut. l. consentaneum. C. quomodo et quando iudic. et canoniste habent textum in. c. constitutionem. de senten. excom. in. vi.

Ius et fas Que est differentia inter ius et fas de iure ciuili nihil habes. de iure canonico habes glo. i. di. omnes leges. que dicit quod fas est ius ad quod lex non dat aliquam actionem. ut cum est extincta uia possum eam reficere per fundum alterius ad quod non habeo actionem sed iudicis officium. l. si locus. §. si. quem admo. serui. am. et uide in littera. u. in uerbo uia. preterea et lex dat officium iudici non autem actionem pauperi ad petendum alimenta a diuite.

Ius ciuile Conceptus post mortem aui dicitur iure ciuili nec pretorio potest habere hereditatem aui ex propria persona. casus est in. l. lucius. ff. de suis et legi. et in. l. i. §. si quis. unde cognat. et i. si. de here. institu. §. cum autem et in. §. si quis filium. C. de inoffi. testa. et doc. in. l. qui se patris. C. unde liberi. fallit in iure patronatus ad quod admittitur ex persona propria etiam nepos conceptus post mortem aui. casus est sing. in. l. paulus respon. §. paulus. el. i. de bo. libe. quem solus noto.

Ius naturale De iure naturali est quod quicquid plantatur feritur uel edificatur. unde per imperatorem tolli non potest. tex. est sing. quem ego notauit in. l. qui domum. ff. ad. l. acquil.

Iudeus uolens baptizari an per procuratorem respondere possit uide in littera. p. i. uerbo procurator.

Iudeus Quero cui applicentur bona iudei quod effectus christianus iterum redit ad iudeos. et doc. paduani consuluerunt quod deberet applicari filiis

Ius boni: ius melius: ius optimum: quod dicitur?

que differentia sit inter ius et fas

Iudeus uolens baptizari

catholicis. nam iudei etiam subiciuntur iuri romanorum. ut l. iudei. C. de iudeis. ubi iudeus non potest exheredare filium christianum effectum secundo dicunt esse casum. l. q. iiii. c. iudei. ubi bona tali casu ad filium catholicum deuoluuntur. et allegat tex. dominus prodosimus de padua. tantum enim suum tenet auctorem et male dicunt et miror quomodo tantus uir sic erret. unde dico sic q[ue] bona confiscantur. glo. est unica et singularis in. c. contra christianos de heret. in. vi. per illum tex. dum dicit q[ue] tales christiani iterum iudei effecti ut heretici puniuntur sed bona heretici confiscantur. ut in casu. c. cum secundum de heret. in. vi. et autentica gazaros. C. eo. ergo zc. et de hoc sum lucratus ducatos quatuor.

Judeus Nota q[ue] iudeus prohibetur admitti ad officia publica. ut est tex. in. l. fi. C. de iudeis et in. c. cum sit de iudi. cum si. cc. liiii. di. nulla. Quero quid de eo qui effectus est christianus an admittatur. dicas q[ue] non. tex. est singu. fm. communem lecturam et ueram. xvii. q. iiii. constituit.

Judeus Nota an aliqua pena puniatur iudeus conuertens se ad fidei sarracenorum. Dominus oldradus solus ponit istam questionem in consiliis suis consilio. xlvi. dicens q[ue] non erit puniendus aliqua pena. Sed ego uolo probare aliis motiuis et rationibus. et primo sic parcitur illi qui ex duobus malis minus malum profequitur. xiii. di. nerui testicularum. facit. l. ita uulneratus in fi. ad leg. acquil. sed minus mala uia est reamplendi uiam infidelium q[ue] profequi uiam iudeorum ergo zc. et q[ue] ita sit probabo. na. xp[istu]s dixit sic loquendo hebreis. peius erit uobis in die illa iudicij q[ue] sodomis. Sed in sacra scriptura sodomij capiuntur pro sarracenis ergo sequitur q[ue] magis delinquent ergo zc. Secundo proba sic iustificasti sodomie dicit propheta. et dicit glo. augustinus. i. uiuificasti comparatione. Tertio proba per. c. nonne. i. q. i. ubi casus de hoc. Quarto proba per rationem. quanto pena maior tantum delictum apud deum noscitur fore grauius. iste est tex. in. c. non auferamus. xxiii. q. i. sed maiorem penam uidemus oculariter esse illatam iudeis q[ue] infidelibus ergo zc. sequitur q[ue] fides iudeorum est magis reprobata. preterea nonne infideles sunt maiores domini nobis christianis et collocati in meliori parte mundi. Iudei autem nullam terram habent et sic maiorem penam patiuntur ergo maius delictum. et q[ue] sit maius delictum sic proba. quia infideles sunt transgressores legis tantum naturalis. Iudei autem sunt perpetratores non solum legis naturalis sed etiam legis scripte in nouo testamento. preterea iudei habuerunt predicatorem summum. s. xp[istu]m et nunquid potuit eos conuertere aput infideles autem nunquam fuit. preterea nonne fides eorum quamuis r[ati]o proba et infidelium nihilominus toleratur a maioribus nostris. s. a papa et imperatore. et q[ue] tolleretur patet tex. l. nonnullos. C. de iudi. cu[m] e[st] in

equipollenter tolerantur ergo sequitur q[ue] non refert in qua istarum duarum. an in iudea an in sarracena quis sit. cum ex equipollentibus fiat. Et si diceres ista supradicta non obstant. quia dixit xp[istu]s in suis uerbis eum debere pati passionem ob redemptionem omnium christianorum. nonne ab aliquo passionem recipere debebat ergo si iudei ob redemptionem christianorum fecerunt cur debent grauius puniri ex quo permissum erat. R[ati]o deas tu per uerbum decreti in. c. relegentes. xxiii. q. v. ubi dicit tex. punctualiter malos semper corrigimus etiam si bona faciunt quando non recto animo faciunt. et ita iudei licet bona fecerint ob nostram redemptionem non tamen recto animo fecerunt igitur. zc.

Juramentum calumpnie Dicit. l. rez non nouam. C. de iudi. q[ue] procuratores et aduocati in litis ingressu debent iurare de calumpnia. dicit ibi glo. q[ue] illud cauetur lege sed consuetudine non seruatur. unde dicunt doctores q[ue] ual[et] consuetudo que disponit contra legem. s. q[ue] iuramentum calumpnie non deferatur. hanc opinionem reprobant hosti. et Io. an. in. c. romana. de fo. compe. in. vi. primo quia non ualet consuetudo q[ue] iuramentum a parte prestandum tolli possit. casus est in. c. ceterum de iura. calumpn. si ergo est in parte ergo idem in procuratore et aduocato. et maiori ratione quia melius cognoscit q[ue] pars. ut est glo. in. l. ab anastasio. C. man.

Juramentum testis utrum possit prestari p[ro] procuratore et ad hoc habet mandatum speciale. uide in littera. t. in. b. testis.

Juramentum retractatur pretextu instrumenti nouiter reperti. textus est in. l. finali. C. de re. cre.

Juramentum Quero utrum deferatur iuramentum in defectum semiplene probationis obicienti exceptionem excommunicationis in uim dilatorie. dic q[ue] non per glo. in. l. ultima. ff. q[ue] me. cau. que uult q[ue] ubicunq[ue] lex desiderat probationem apertissimam nunq[ue] eo casu potest deferri iuramentum in defectum semiplene probationis sed talis exceptio est probanda apertis probationibus. ut in. c. pia. de excep. in. vi.

Juramentum in lite Licetum est iurare per deos immortales. tex. est in. c. sacerdotibus. xi. q. i. et in. c. cum ex iniuncto de here. nec iurans incidit in uicium heresis nec peccat.

Jurari Dicit tex. in. l. qui restituere de rei uendi. q[ue] contra restituere uolentem iuratur in lite. fallit ubi uolens restituere habeat causam possidendi in re illa ab agente quamuis nulliter. quia tunc non iuratur in lite. tex. est singularis in. l. si donationem. ff. de dona. inter ui et uxo. qui aureus est et non alibi. Secundo fallit ubi agens habuit rem uenalem quia tunc possidens si nolit restituere uolenti uendere contra cum non iuratur in lite. tex. est singularis fm. unam lecturam in. l. ii. C. de in lite dan. tu.

Juramentum excludit facultate more purgande

bona iudei q[ue] possit fieri iure sanus. reuocari est iudeus no[n] h[ab]eat

Judeus effectus x[rist]ianus no[n] ad mittit ad officia publica

nulla pena puniuntur iudei conuerti ad fidei sarraceni

malis semper corrigimus etiam si bona faciunt quando non recto animo faciunt

Juramentum de calumpnia no[n] tollit p[ro] contraria consuetudine

ubicunq[ue] lex requirit apertissimam probationem nunq[ue] eo casu potest deferri iuramentum in defectum semiplene probationis

ita doctores in l. si quis maior. C. de transac. hoc uerum in foro temporalis. In foro autem penitentiali dic secus. nam efficitur periurus si promittit soluere ad tempus et iurat si soluit post tempus. glo. est singu. xxxii. q. i. aput misericordem iudicem. illa ut. q. i. iudicere. sed vi. ibi. archidj.

Juramentum | Habuisti in titulo de damp. in fec. q. iuramentum fideliter potest prestari per procuratorem. limita uerum nisi ille cui prestatur contradicat et hoc uendicat sibi locum in mulieribus et monialibus. casus est singularis in. c. i. q. uerum de statu. regu. in. vi.

Juramentum | Coram quo debet peti absolutio a iuramento an requirat partis citationem. uide in littera. a. in uerbo absolutio. incipit duo florentini.

Juramentum | Quamuis iuramentum sit illicitum ex parte iurantis. ex capiente tamen regulariter iurans non potest conuenire nisi absolute petita. ut in. c. si uero de iureiu. hoc limita uerum nisi periculum sit in mora et non posset ita cito copiam habere superioris. quoniam tunc etiam absolute non petita ueniri potest contra. Ita Inno. in. c. uenerabilem ad fi. de elect. et allegatur. xi. q. i. antecessor. et hoc dictum allegat bal. in. l. non dubium. C. de leg. ubi reputat notabile.

Jurantis | Qui iurat se nolle esse prelatum modo papa ignorans tale iuramentum contulit isti unam prelaturam uacantem. postmodum papa contulit alii qui opponit ad iuramento primi qd iuris. dic q. hec questio disputatur in. c. archidj aconum. xxvii. di. als est in. c. innocens. xxxiii. q. iiii. que determinatur q. iurante. casus est in contrarium in. l. si. ff. ad mu.

Juramentum | Iurat quis non reuelare facta concilii. an possit reuelare facta concilii iniqui absq. penali metu periurii. Dic q. sic. glosa est singularis extra de iureiurando. c. ego. n. in uerbo nulla pandam facit ad hoc. xiii. di. nerui. ubi dicit q. iuramentum solum ligat circa licita non autem circa illicita.

Juramentum | Periurus ab obseruatione iuramenti liciti priuatur beneficio. ut in. c. querela. de iureiu. Si autem sit illicitum dicta pena non punitur. ut ibi. c. quauis et. c. significauit ad testi hoc uerum nisi iuret contrarium eius qd primo iurauit quia tunc per secundum iuramentum contrarium primo illicito non obseruans priuatur beneficio. ut in. c. tua. de iureiu.

Juramentum | Iurat aliquis id ad quod tenetur tamen iuramentum processit per metum an possit petere absolutionem ab ipso iuramento. et uidetur q. non. per tex. in. l. si. ff. q. me. cau. Sed certe imo potest peti absolutio ut dicit singu. Io. an. in. c. ad nostram lo ultimo de iureiuratio quia ipsi debitori coactio iurare ut id faciat ad quod tenetur ex coactioe infertur iniuria ut in. c. legebatur de maio. et obedi. Secunda ratio quia debet inferior in quantum potest aufer

re occasionem periurii. ut in. l. ii. C. de indsc. uid. col. l. i. cum si C. si aduer. uen. Sed quando aliquis aliquid metu promittit sperat illud obseruare. ergo zc.

Juramentum | Clericus an debeat iurare tactis euangelis. dic q. de iure debet iurare tactis euangelis. c. ff. de iura. calump. cum simi. sed de consuetudine que toleratur seruatur contrarium. ita doctores in dicto. c. fi. et est glo. in clemen. i. de homi.

Jurisdicatio | Ea que sunt iurisdictionis uoluntarie possunt extra territorium expediri. tex. est in. l. ii. ff. de offi. proconsu. et est glo. in. c. no. uit de offi. deleg. quod fallit ubi ea que sunt uoluntarie iurisdictionis competant iudici ex speciali puilegio. et tunc talia expediri non possunt extra territorium. casus est in. c. statutum iuncta glo. de preben. in. vi.

Jurisdicatio | Ea que sunt iurisdictionis contemptose possunt in alieno territorio expediri per iudicem duobus concurrentibus. scz consensus partium et consensus iudicis territorii in quo territorio litigatur. tex. est. viii. q. ii. epus cum se. iuncto. c. luminoso. xviii. q. ii. et est glo. multum notabilis in. c. ut litigantes de offi. deleg. in vi. et notant canoniste plene in cle. i. de fo. compe. et dicto. c. nouit. quam doctrinam limita nisi iudex uelit ea que sunt iurisdictionis contemptose terminare in alieno territorio ut sint sibi attributa de priuilegio speciali quia tunc ipse non potest etiam his concurrentibus. de hoc est uerbu. singu. hosti. quod refert Io. an. in nouella. qua autem pena punitur ille qui exercet iurisdictionem in alieno territorio. tex. est in. c. ex parte. de uerbo. signi. dic q. sit iniuria iudici territorii tamen dic q. est pena arbitraria iudicis arbitrio suo relinquenda. tex. est singu. fm ueram lecturam in. l. dominii. C. de decu. li. xi. quem adde ad l. si. de iurisdic. om. iud.

Jurisdicatio | Vbi sunt plures eandem iurisdictionem habentes locus est preuentio. tex. est in. l. i. de offi. consu. et. l. si pluribus de lega. i. fallit ubi inter plures habentes eandem iurisdictionem insolidum esset dare aliquod impedimentum propter quod iste unus non posset cognoscere etiam si uellet quia tali casu iste qui non est impeditus non potest preoccupare. ita singu. dicit bar. in. l. si maritus sit ingratus. ff. ad. l. iulii. ad adult. ego dico q. iste tex. hoc non probat. quia dum dicit habent equale ius debet intelligi in genere et non in specie. quia si concurrat maritus et pater prefertur maritus imo plus et si pater cepit accusare et superuenit maritus cessat accusatio patris. casus in. l. ii. q. fi. eo. ti.

Jurisdicatio | Lex est preceptum. ff. de iurisd. om. iud. dicit q. iudex maior potest se subicere iurisdictioni minoris iudicis. quero an hoc sit uerum de iure canonico. uidetur q. sic. per. c. nos. ii. q. vii. ubi papa se submittit iurisdictioni imperatoris. contrarium determinat Io. an. in dicto. c.

In foro penitenti qui iurat soluere ad tempus et soluit post tempus efficitur periurus nisi habuit iuramentum impedimentum ut in c. significat de pigno. et nisi tpo. inpositum sit a iure ubi archi.

Juramentum prestat per procuratorem ut hic

casus in q. iurans absolute non petita potest uenire contra iuramentum

Juramentum ligat in iuramento licita non autem circa illicita.

de glosa in clerico iure non tactis euangelis

nos. pmo quia ibi papa ita potuit facere a facto
Secundo quia ibi iudicium non accipitur pro iudicio sed pro discretione.

Jurisdicção Prorogata est iurisdicção unius iudicis tacite uel tacendo accidit qd talis iudex prorogatus facit processum nullum ex quo reg absolutur a iudicio. actor post talem absolutio nem iterum uult incipere causam coram eodem iudice quero utrum iste conuentus possit dicere illum non suum iudicem. guil. de cuno dicit qd iste qui iudicis iurisdicçãoem tacite prorogauit si absolutus sit ab instantia iudicii propter nullitatem procedi poterit iterum coram eodem nec conuentus poterit opponere exceptionem fori declinatoriam. ita notat in l. eum qui. de consti. pec. et allegat l. notabilem. l. si quis repetere in prin. ff. ad tertul. et ponit angel. in l. si quis postea. de iudi. et refert guil. in l. si conuenerit. de iurisdic. om. iudi.

Jurisdicção iudicis delegati non perpetuatur per actum nullum quo minus possit reuocari p delegantem. glo. est ordinaria et approbata i. c. cum plures de offic. delega. quod est uerum ubi queritur de reuocatione iurisdicçãois tacite puta per mortem delegantis. sed ubi queritur de reuocatione iurisdicçãois expressa tali casu per actum etiam nullum perpetuatur iurisdicção delegati. Casus est singularis in c. uenerabilis de offic. delega.

Jurisdicção Castrum fuit impignoratum uniuerso quero an iurisdicçãoem exercebit ille cui fuit castrum pignoratium uel dominus qui pignora uit. uide per canonistas in c. cum bertollus de re iudi. Sed de hoc est casus qd ad creditorem pertinet in l. eleganter. §. si. de pig. ac.

Jurisdicção Quero utrum iurisdicção perdat per aduentum successoris ante qd iste iurisdicçãoem exerceat sciat suum successorem preuenisse. uide in littera. o. in uerbo officialis ubi habes quid in priuilegiis sibi datis et beneficiis.

Jurisdicção Vbi inferior prescripsit iurisdicçãoem cognoscendi que superiori competit. modus est ut superior inferiori statuatur certum terminum infra quem debet illam causam terminare quid si non determinat eo ipso causa ad superiorem reuertitur licet prescriptione sit exclusus. casus est singul. in c. irrefragabili de offic. ordi. §. excessus.

Juris ignorantia Licet iuris ignorantia non profit ergo nec ad usucap. prodest. prodest tamen quo ad fructuum acquisitionem. glo. est singul. in l. si fur. §. i. de usucap.

Juris ignorantia Nullus etiam uillicus excusatur a iuris ignorantia si facit actum claz. glo. est singul. in l. i. c. de iur. ma. et si. est in l. si. et i. l. qui contra. c. de incest. nup.

Iusta causa mutationis pene ^{est} qualitas iurisdicçãois delegati qui ex iurisdicçãoe sua potestatem non habet imponendi penam in causa sibi comissa. casus est singul. in c. in archiepiscopatum

de recto. ubi rex sicilie mandat causam corporalem archiepo qui penam corporalem. i. sanguinis non potest imponere. unde potest iuste commutare. nam qualitas iurisdicçãois iudicis delegati est iusta causa mutationis pene iure civili. sed ex sua ordinaria non poterat primo regno. sicq. nota.

Industria Ille cuius industria est electa non potest alium substituere. ut in c. si. de offic. deleg. et in c. is cui. eo. titu. in. vi. et est tex. i. l. una. §. ne autem. de cadu. tollen. et in l. usucap. on. §. accessio. ff. de diuer. et temp. prescripti. et notatur in l. inter artifices de solu. et in l. stipulatio. §. siue autem. d. no. ope. fallit nisi uelit substituere filium. quia potest. et sic probatur. nam legati et ambasciatores eliguntur propter industriam iporum et eloquentiam. et nihilominus possunt in eorum locum substituere filios. et e magis mirum hoc. quia iste qui debz seruire rei publice non potest seruire per substitutum. textus est in l. nullus qui iussu. c. de decur. li. x. et hoc probo per textum singularem in l. sciendum. §. legitimis. de leg. ii. Item fallit nisi iste cuius industria est electa sit absens ex causa utili et necessaria quia tunc potest in eo ad quod est electus seruire per substitutum. tex. est in l. i. si absente delegato melior. in l. de pollicitatione. ff. de publici. et adde alium punctum in dicto. §. siue autem. ubi omnino uide doctores pro istius dicti intellectu.

Inuestitura Quid operatur inuestitura facta per anulum dum res in absentia uendit uel donatur. Io. an. in c. transmissa. de elec. plene discutit et dicit ibi res est in absentia. nunquid per talem inuestituram transfertur possessio. quem autem effectum operetur. dic qd dicitur inuestito concessa licentia intrandi possessionem propria auctoritate. dictum est singul. Innoc. in c. ii. in fi. de consue.

Imperium. Jurisdicção Vacante imperio iurisdicção terrarum imperii competit pape in temporalibus. c. licet ex suscepto. de foro compe. quero quid in legato utrum in terra imperii existens in certa prouincia uacante imperio fiat subiectio legato illius prouincie. dic qd non. sed debet semper haberi recursus ad papam ita singulariter specul. in titulo de legato. §. nuc ostendendum. p. xviii. ratio colligitur ex c. traslationem de offic. deleg. ibi non enim presumere debuit. zc. uacante tamen papatu non deuoluitur iurisdicção ad imperatores in terris ecclesie c. qualiter et quando el piccolo de iudi.

Imperator Vtrum imperator possit prescriptum legitimare spurium eo inuito. uide in littera. s. in uerbo spurium.

Immunitas concessa alicui de oneribus personalibus uel realibus non includit onera q. possunt expediri modico interuallo. casus est singul. in l. decurio fortuna. c. d. decu. li. x. que nota.

qui tacendo
sensit In
dice no
et absolutio
fuit propter
pro qd nulla
p. et ex ea
ca. qd
ri cora eod
iudice et no
poterit oppo
nere excepti
ones declina
toria fori.

In castro pig
nordito quis
exercebit
iurisdicçãoem

Tene mōij

Ille cuius Industria
eligit p. filii subs
tituere et no aliu

no. salencia ad rglaz
supra pos ita In pn
cipio In l. bo. In d. h. e.

Inuestitura rei uen
dit. l. donata In a. p. n. o.
cuius de rei quid app
Inuestito?

uacante Impio iuris
dictio terraz Impij
competit pape no aut
In legato tpe uacatiois
existenti In certa p. n. b. a.

uacante aut papatu
no uoluit. iurisdicção
ad imperatores In terris
ecclesie.

onera que pnt expe
diri modico interuallo.
no Includit. et.

faciens impensas
utiles et necessarias
In re aliena p[ro] rem
retinere concessi
Impensa restituat[ur]

Impensa | Faciens impensas utiles et neces-
sarias in re aliena potest rez retinere donec sibi
restituatur impensa. l. si in area. cum simi. ff. de
condi. indeb. Modo quero nunquid istud ius re-
tinendi rem propter expensas transeat in singu-
larem successorem. casus est sing. q. sic. in. l. hoc
iudicium. g. impendia. ff. coi. diui. hoc tamen li-
mita nisi faciens talem impensam faceret illam
adeo minute q. ex ea mihi irrogaretur iniuria.
quia talis expensa non repetitur. casus est sin-
gularis in. l. et si quis a s. incipit ac si quis. in. g.
iudex. de reli. et sump. fun. ratio est quia ex eo-
dem facto non debet insurgere delictum et ipe-
titio. l. siue hereditaria in fi. de nego. gest. exem-
plum pone si soluisi quid minimum ubi ego so-
litus sum soluere quid magnum.

Impensa pro ine facta cedens ad tui utilitate[m]
si principaliter fuit facta mei cōtemplatione nō
est repetibilis a te in cuius utilitatem est facta.
tex. est singul. in. l. creditor. g. fi. ff. man.

Impedimentum | Ad finiendam et p[ro]se-
quendam causam appellationis regulariter dat[ur]
annus. auten. ei qui. de appel. propter impedimē-
tum datur alius annus ut ibi. pone q. appellans
dicit se fuisse impedituz primo anno quare uult
secundum. quod probat per unum testem et pe-
tit iuramentum in supplementum probationis.
an possit. uidetur primo q. ista questio non pro-
cedat cum impedimentum probetur per instru-
mentum. ita bar. in. l. quesitum de re iudi. l. scir
oportet cum simi. de excu. tu. Sed responde q.
ad hoc ut quis consequatur secundum fatale de-
bet probare impedimentum per duos testes a s.
sibi denegatur. l. si. g. illud. de temp. appella. ibi
dum dicit euidentissimis probatiōibus. nam ubi
lex ita loquitur per uerba superlatiua nunq. ha-
bet locum dilatio iuramenti in defectum proba-
tionis secundum glo. in. l. finali quod met. cau.
ergozē.

In integrum restitutio an possit per p[ro]c[ur]atorem habentem generale mandatum peti
et in quo casu fallat uide in littera. m. in uerbo
mandatum.

In integrum restitutio transit in heredem. l.
non solum. de in integ. resti. cum si. quod limita-
nisi heres minoris approbauerit iam contractuz
per minorem factum. quia post suam ratificatio-
nem nō potest ex persona minoris restitui. glo.
est singul. in. l. peter familias. ff. de priuileg. cre-
dito.

In integrum restitutio | Ita competit in inte-
grum restitutio ecclesie sicut minori. modo di-
cit cle. i. de in integ. resti. q. infra quadrienniu[m]
post lesionem debet peti restitutio et mortem
prelati cuius tempore facta est lesio. ad hoc ul-
timum est originale dictum Inno. in. c. cum ex lit-
teris de in integ. resti. et allegat tex. xiii. q. iii.
c. sacerdotes qui bene facit. et hoc sequitur glo.
in. c. i. in uerbo causa de in inte. resti. in. vi.

In integrum restitutio | Quero nunqd iudex

parte non petente ex proprio officio possit con-
cedere in integrum restitutōnem uide in littera
o. in uerbo officium. incipit. quero nunquid iu-
dex.

In integrum restitutio minori non compe-
tit aduersus fideiussōnem a se factam in iudicio
procuratore uel tutore suo causam agitante iux-
ta formam. l. si defunctus. ff. de procurat. casus
est singu. fm ang. in. l. de die. g. i. qui satisfacere
cogantur.

Ipoteca tacita an contrahatur ad bona fu-
tura de expressa est clarum q. sic. in. l. fi. C. que
res pigno. oblig. pos. de tacita est casus unicus
q. idem qd in expressa. i. l. hac editali. g. is illud
h. omnibus. de secun. nup. an autem tacita ipo-
teca trahatur ad nomina debitorum. glo. est q.
non. in. l. calendus. C. de hered. act. Bart. contra
in. l. pater. ff. de do. preleg.

Ipotecaria | Agens ipotecaria contra donata-
rium oportet probare sibi prius rem ipsam fuis-
se ipotecatam q. donationem donataris factam.
tex. est in. l. de rebus. de do. ante nup. fallit in fi-
sco qui si agat contra eum qui tenet titulo do-
nationis rem sui debitoris non astringitur ad
hoc probandum sed donatarius debet probare
prius sibi rem donatam q. ipotecatam. Casus est
singul. in. l. i. C. de iur. fi. li. x.

Ipoteca | Legatarius habet tacitam ipotecam
in bonis testatoris. l. ii. C. cōmunia delega. et in-
stituta. de lega. g. nostra. Quero nunquid ipoteca
specialis quam testator dat in suo testamento
deroget ipotece generali in fauorem legatarii i-
trodacte a lege. tu dices q. sic per. l. fin. C. de
pac. conuen. et per ea que dixi in principio in. l.
si cum dote. ff. solu. matri. nihilominus in con-
trarium est ueritas. textus est singularis in. l.
fundus. ff. de adimen. lega. et bene facit. l. lucius
ff. de alimen. et ciba. lega. et si dicas q. de iure di-
gestorum non erat introducta ipoteca in fauore
legatarii. dicas non esse uerum quia est casus in
contrarium in. l. creditoribus. ff. de sepa.

Ipotecaria | Creditor habet debitorem suum
obligatum sub ipoteca bonorum qui ductus ami-
cicia debitum remisit. pone q. per ingratitude[m]
istius reuocatur donatio. utrum reintegretur pi-
gnoris seu ipotece obligatio dic q. non. casus est
singularis fm lecturam glo. in. l. i. g. cum uendit-
tor. quibus mo. pig. uel ipo. sol.

Inuecta et illata non sunt obligata pro-
pensione domus. postquā datus est fideiussor. ca-
sus est in. l. penul. quibus mod. pigno. uel ipote.
sol. et uide in littera. p. in uerbo pensio incipit p[ro]
pensione.

Inimicus | An admittatur inimicus ad ac-
cusandum inimicum in crimine notorio. et uide-
tur q. sic. quia in notoriis iuris ordo non serua-
tur. c. ad nostram. de iureiuran. Item in notoriis
non repellitur iudex ut suspectus. c. proposuit.
de appellat. In contrarium est ueritas per tex.
i. q. ii. c. nulli episcoporum. g. quod uero. quod

ipoteca tacita
et expressa
habetur ad bona
futura: tacita
in ipoteca
trahit ad non
debito

ubi lex requirit pro-
bationem euidentissimam
nō h[ab]et locum dilatio
iuramenti in defectu
probationis.

Inimicus nō ac-
cusat Inimicu[m]
et In notorio

adde. l. qui accusare. de accusa. et. c. cum. p. et. c. repellantur de acc.

Inquisitio Iudex potest inquirere de delicto. quero nunquid iudex habeat citare partes offensam sibi q statuere terminum an uelit accusare uel non. dic q data possibilitate inquirēdi nunquā debet procedere ad inquirendum nisi p prius moneat personam cuius interest ad sciendum an uelit accusare sibi q statuere terminum ad deliberandum. glo. est singul. in. c. presbiter si a plebe. ii. q. v. et allegat bal. in. l. senatus. c. qui accusare non possunt. illa tamen glosa allegat tria. c. que non bene probant v3 cum inhibi tio. de clamdest. desponsat. c. ex tuorum de purga. cano. et. c. tum in tua. qui mat. accus. possunt Sed tu allega. l. ii. §. si simul cum sequentj. de a dult. ubi maritus uolens accusare preferitur alijs quia iustior dolor. et sic quia magis suum dolo rem et honorem respicit debet citari.

att de

Inquisitio Non formatur inquisitio contra eum qui infamatur a suis inimicis uel maliuolis ut in. c. qualiter et quando de accusa. et ange. in l. si uacantia. de bo. uaca. intellige in inquisitioe de delicto. secus in inquisitione super fama et credulitate hominum qui istum bene nouerunt quia debet recipi informatio. dictum est singulare Io. an. extra de presumption. c. cum in iuente tute.

Iracundia Dicit lex q calore de re iudi. q contractus factus ab irato non ualet. ut est casus in. l. iiii. ff. de diuor. quia diuortium factum calore iracundie habetur pro non facto. hoc eti am probatur in. l. licitatio in principio. ff. de pol licitatj. ubi dicitur q licitatio facta calore iracu die est inualida nisi perseveretur in eadem uoluntate. facit ad hoc q contrariorum eadem est disciplina. Sed dicta ioco non obligant. ut in. l. ii. in fi. ff. de action. et obligatj. pariter nec dicta calore iracundie. hoc singulare limita nisi contrac tus fiat ad pias causas. quia tunc ualet. ut puta si pater tu batus cum filiis donauit hospitali om nia bona sua. casus est singu. xvii. q. iiii. sunt qui opes. et addas ad bar. in dicta. l. quod calore. Sed hic quero quid de uoto facto calore iracundie. an obliget uouentem. glo. est singu. in. c. dudum de conuer. coniug. que dicit q no. pro qua facit quia deus ad sibi obligandum aliquem soluz cor respicit non autem uerba. et dicit tex. xiii. q. v. sicut inuenisti. ergo deus a comoto calore iracu die non recipit obligationem. quia non dixit cu corde. Secundo allego doc. Io. an. qui refert tho nam de aqui. in. c. litteratura. de uot. ubi dicit. q ad hoc ut quis obligetur ex uoto tria requi runtur. Primum est deliberatio. Secundū propo situm uoluntatis. Tertium est promissio ad hoc ut predicta reducantur ad effectum. Sed illud quod fit cum calore iracundie non fit cum deli

Contractus factus ad pias causas ualet. et si fiat calo re iracundie.

tria que re quirit ad obli gationem no uentis

beratione ergo non obligat. tertio allego textuz sic dicentem. militem uoluntarium non coactū elegit sibi xp̄us. xv. q. i. non est. sed motus calo re iracundie non est uoluntarius ergo non obli gatur. Sed quid in confessione facta calore ira cundie. glo. est singul. q non tenet. in. c. ex litte ris de diuor. Sed quid in iuramento. an iurame tum irati obliget. legiste habent solum unū tex tum in. l. aliena. ii. c. ad. l. iulij. maiestati. dicen tez q si irato animo quis iurat et illud iuramen tum non obseruat non incidit in crimen lese ma iestatis ergo sequitur q non obligatur ex isto. quia non incidit in penam. Canoniste habet tex tum. c. sicut el. i. de iuresu. Sed quid in delicto an sit punibile. casus est in. l. si conuicti. c. de in iurijs credo q debet puniri minori pena q si fe cisset animo deliberato. ad quod probandum al lego. l. i. c. si quis impera. male dix. Secundo alle go textum in. l. si famosi. ff. ad. l. iul. maie. ubi di citur q lubricum lingue non est trahendum ad punitionem scilicet ita magnam sicut si factum uel dictum esset deliberato animo. Tertio alle go textum. vi. q. iiii. c. illi prepositorum. et tex. alium dicentem. ire enim commotio uicium ex cludit calumpnie. ii. q. iiii. §. notandum. et textū xiii. q. ii. si quis irascitur. et nota bene istum pas lectum.

Confessio facta calo re iracundie no tenet

Iuramentū irati hoīs no obligat.

Delictū iracundia commissa micis pu nitur.

Interpretatio inconsueta non admitti tur. sed fm morem consuetum fieri debet. glo. est notabilis in. l. si heredi postumo. de legatis primo.

Instantia Quero utrum. l. properandum habeat locum in causa emergenti. dic q non. ita obtinui florentie. quia talis instantia est perpe tua et nunquā perit sicut quelibet instantia de iure canonico. ut in. c. penulti. de iudic. et istud est dictum singulare guill. de cuno quem refert bal. in. l. et post edictum. §. i. ff. de iudic.

Instantia Finita instantia iudex potest ab soluere ab obseruatione iudicij. casus est notabi lis in. l. finali. c. ut infra istud tempus.

Instantia Illud quod dicitur instantiam tra sire ad heredem lite contestata. per. l. si cum ho minem de fideiussu. locum habet quando instan tia fundata est super obligatione non transito ria. uel quando tractaretur de uniuersali successi one qui non esset heres. l. tam ex contractibus. ff. de iudic. secus quando obligatio esset transi toria uel tractaretur de hereditatibus. quia tūc transit etiam lite non contestata. ut determinat angel. in. l. si seruus. de his qui notant infamia. allegando. l. si defunctus. de procuratj. et. l. ii. in fi. de preto. stipu.

Interesse ratione lucrī cessantis potest pe ti a solito lucrari. l. ii. §. finali de eo quod certo

petitio Interesse
racioe lucri cessā
tis. fallit In f. bus p
sonis hic relatiō

loco. et dixi tibi in. l. constanter. §. si. ff. solu. ma
trimo. fallit in piscatore uenatore et aucupato
re. quia isti ratione lucri cessantis non possunt
petere interesse. casus est singularis in. l. quem
admodum. §. idemq. labeo. ff. ad. l. acquif.

Interrogatus | Quero nunquid interro
gans uideat fateri illud de quo interrogat. bar.
in. l. ii. §. quod obseruari. de iur. ca. ponit istam
questionem ubi dicit q. differentia est inter po
nentem et interrogantem uide in cle. sepe. §. et
quia positiones de uerb. signi. ubi ponitur quare
usus positionem fuit inuentus. et que differen
tia sit interponentem et interrogantem ponit
bar. in dicto. §. quod obseruari et ait q. non est
aliqua differentia nisi q. ponens id quod ponit
uidetur fateri esse uerum et nihil allegat. glosa
notabilis et singularis in. c. q. si dormierit. iii. q.
i. dicit q. interrogans uidetur affirmare esse ue
rum id super quo interrogat et mouetur p. illuz
textum qui bene probat. istam opinionem tenet
archidi. in. c. quod ait. xxii. q. ii. et sequitur do
anton. de confes. c. si. opinione in uero bar. tenet
Io. an. in. c. cum in positionibus de iureiu. in. vi.
in nouella. imo fortius non solum interrogans
sed etiam nec articulans uidetur fateri. Et eam
opinionem sequuntur domini de rota in decisi.
Tu uero sic dicas. quia aut fit interrogatio pre
cedente interrogacione et uidetur interrogans
affirmare id super quo interrogat. textus est
singularis in. l. i. §. si quis ita de uerbo. obligat.
ubi est casus q. si promitto tibi. x. responderes
autem interroganti quare non debeo tibi pro
mittete. tunc uidetur fateri sibi promittere. aut
interrogatio sit precedente interrogacione uer
bo negatiuo et oracione negatiua. et tunc inter
rogans uidetur fateri. textus est singularis in
allegato. c. quod ait puta dicendo non scis me fu
isse bononie. Aut talis interrogatio ab habente
auctoritatem legis condende. et tunc talis uide
tur affirmare id super quo interrogat. textus e
singularis in. c. quid in omnibus. xxii. q. vii. pu
ta cum imperator existens cum baronibz dicit
quod maius est crimen adulterio. Vel papa in
throno dicat quid sceleratius crimine simonie.
Aut fit interrogatio extra casus predictos. et
tunc interrogans non uidetur affirmare nec ne
gare id de quo interrogat. sed uidetur dubitare.
probat per textum in. l. i. in principio. de in
terrog. act. puta si dico tibi. quez puto scire mul
ta noua et peto de aliquo nouo. nam isto casu
dubito et ut certus fiam interrogo. sed dubitans
equiparatur ignorantia. textus est in. l. pro dubi
etate. c. de condition. et demonstrat. et. l. finali
§. si. autem. c. de furt. q. dubitans differat a ne
gante est textus in. l. si debitor. de petit. hered.
ibi duz dicit neget aut dubitet. et. l. si quis testi
um ad. l. acquifiam. ibi dum dicit uel quauis du

bitans.
Insignia | Quidam non miles uel non doc
tor utitur insigniis doctoralibus uel milicie sed
postmodum efficitur doctor uel miles. an sit ne
cesse ut de nouo dentur insignia uel sufficit so
lita portare. casus est. i. q. i. coninncta in. §. si for
te. fm lecturam glose ultime q. sufficit portare
solita.

Insignia | Quero utrum usus insignioruz que
alicui competunt ratione dignitatis. possit pre
scribi per hominem minoris dignitatis. Hanc
questionem ponit hosti. in. c. cum contingat de
etat. et qualita. ubi dubitatiue dicit consuetud
ne posse introduci ut inferior utatur insigniis su
perioris. Io. an. ponit in. c. abat. de priuilegi. in
vi. in nouella. ubi concludit oppositum uidelicet
q. non possit introduci. allegat duos textus qui
optime probant uidelicet. c. peruenit el. ii. et. c.
illud. xciii. di. Tu dic q. si est consuetudo tant
temporis in cuius contrarium non est hominuz
memoria. et tali casu dicat uerum hosti. per tex
tum in. c. super quibusdam de uerbo. signifi. Si
autem sit consuetudo longi temporis et dicat ue
rum Io. an.

Instrumentum | Vbicunq. instrumentu
deponit de spontanea uoluntate tale instrumen
tum semper potest per duos testes de metu de
ponentes reprobari. dictum est bal. in repetitio
ne. l. obseruare. §. proficisci. de offic. proconsul.
et allegat singulare dictum Innocen. in. c. super
hoc de renuntiaq.

Instrumentum in iudicio productum si non
habet insertum diem et annum non probat. l. ge
nerali. de tabu. lib. x. hoc est uerum nisi probet
q. dies et locus omissi in instrumento fuerunt
scripti in prothocollo. quia tali casu instrumen
tum sine illis productum facit fidem. Dictum
est speculat. in titulo de instrumen. edi. §. instru
mentum. §. quid ergo si i. nota. et allegat. l. si quis
ex argentari. §. si iniciu. tabularum. ff. de ede.

Instrumentum | Quero utrum diuersitas scri
pture reddat instrumentum suspectum a falso.
Dic q. sic. textus est in autentico de triente. et
semif. §. quod sepe. quem allegat bal. in. l. cotrac
tus. c. de fid. instrumen. melior textus est i. c.
inter dilectos de fid. instrumen.

Instrumentum | Casum unum in quo per in
strumentum plena probatio inducitur uide i. lit
tera. d. in. §. depositum.

Instrumentum | Vtrum instrumentum quo
maritus confitetur se recepisse dotem ab uxore
quam proprie habuit probet. uide in littera. m.
in uerbo monachus.

Nulla ratio debet si paly
eius casu Sed de iure
autem non sit

pena affecto latronis pena
capitis

Instrumentum | Nota q ubi sunt i instrumē
to hec uerba. cōfiteor calculo facto pro residuo
me recepisse a debitore meo centum habent ef-
fectum scilicet q probant q receperim centum
et omnem aliam summam quam mihi debebat.
glosa est singularis fm angel. ibi in. l. si ex pluri
bus in uerbo reliquum. ff. de solut.

Instrumentum | Per traditionem instrumen-
ti censetur res tradita. l. i. C. de dona. Modo po-
ne q iste cui traditum est instrumentum inci-
dit illud nunquid per istam incisionem uideatur
facta retraditio rei contente in instrumēto. glo.
est singularis q sic in. l. ab emptione. ff. de pac.
in glo. magna. quam allegat bal. in usibus feudo-
rum. in probemio in. vi. col.

Instrumentum | Reperitur instrumentum p
publicam personam factum quia manu notarij
in quo dies non est appositus quero an ualeat.
et uidetur q non. quia dies est de solemnitate
instrumenti unde si deest uidetur q non ualeat
autentica ut prepona. nom. imperat. collatio. v.
et in autentico quibus mo. natur. effic. legitimi.
§. ad hec. C. de apo. publ. lib. x. et de diuersis re-
scrip. l. iii. de contra. et com. stipu. l. optimam.
Econtra uidetur q ualeat ut in prima constitu-
t. §. non ita tamen. C. de iusti. et co. rei. et si-
quid deficiat de solemnitate non tamen uicia-
tur negocium. ff. de uen. in spi. l. i. in fi. C. de te-
stamen. mili. l. m. i. ff. de in integ. restituti. l.
diuus. Distingue aut est tale negocium quod
debet omnino fieri in scriptis. aut non. primo ca-
su si erat tale quod omnino scripture necessita-
tem exigebat. sed ob hoc fuit facta carta ut qd
actum erat facilius probaretur. et tunc uidetur
dicendum q carta ualeat. ar. ff. de fid. instrumē.
l. penult. et de pig. l. contrahitur. Quid si tabel-
lio fecit instrumentum et deficit aliquid de so-
lemnitate errore lapsus. postea per diem uel
annum iste cui confecta est carta non habet illā
diem uel solemnitatem que requiritur. dicit ta-
bellio ego recordor illo die quo fuit factum in-
strumentum et paratus sum ponere nunquid po-
test. uidetur q sic quia ueritas scripture debet
probari per ipsum auctorem qui fecit. C. ad. l.
cornel. de fal. l. si quis decu. bar. de saxo ferrato.

Instigator | Qui falsum instigatus est si d
sistat iudicio pendente non incidit in turpillia-
num. ut est tex. singularis iuncta glo. in. l. athle-
tas de fal. et ita allegat angel. in. l. ob hec uerba
de infami.

Incipit littera. L.

Latro | Regulariter de iure cl
uili nullus latro debet sus

pendi. Sed de iure autenticorum sic. ut in au-
tentica. sed nouo iure. C. de seruis. fugiti. Nunc
quero an auferens frumentum publicum suspen-
datur. dic q non. sed deportatur cum publicatio-
ne bonorum. textus est notabilis in. l. finali. de
recō. in publi. orre. lib. x. et uide casum in. l. capi-
talium. §. crassatorem. ff. de penis. ubi panitur
effectus latronis pena capitis.

Legatum factum filio debitoris cum hac
adietione plus tibi reliquisset si pater tuus
quod mihi debet soluisset inducit liberationem
filij ipsius debitoris quia si filius succedit patri
suo debitori non tenetur ad id debitum pater-
num. textus est singularis in fi. in. l. finali. ff. de
do. exceptio.

Legatum | dicit testator lego ticio electionē
duorum ex seruis meis. sempronio uero reliquos
seruos. Modo pone q ticius non uult eligere.
et repudiat legatum. quero utrum isti duo serui
qui ueniebant eligendi sint legatarij cui sunt re-
lictij reliqui serui an uero heredis uniuersalis. et
dic q quantumcumq. isti sint legatarij disiuncti
re et uerbis nihilominus isti serui repudiatj ac-
crescunt collegatario. textus est in. l. cum emp-
tio als cum optio de opti. leg. et hoc uirtute uer-
bi reliquos quia appellatione reliquorum etiam
ueniunt omnes.

Legatum factuz ticio cum. x. dare poterit nō
solum inducit causam donandi sed etiam debitū
dandi unde legatum consequi non potest nisi p
us. x. soluat. text. est in. l. iii. §. si quis acceperit.
de statu liber.

Legatum | General ademptio legatorum nō
inducit ademptionem prelegatorum. casus sin-
gularis in. l. paulo. calimaco. §. pompo. de legatj.
tertio.

Legatum | An in legato uestis ueniat orna-
mentum uesti affixum. uide in materia ultima-
rum uoluntatum in. d. quero de pulchra questio-
ne.

Legitimatio | Vtrum in legitimatione re-
quiratur expressus consensus filij an sufficiat q
sciat impetratum rescriptum legitimationis et
taceat. uide in littera. f. in uerbo filius.

Legitima | Quidam cardinalis qui nunc est
defunctus consuluit me utrum doctrina barth.
et dy. per quam pater potest fraudare filium le-
gitimum posita in. l. hereditarium. ff. de bo. autj.
iudi. possi. sit uera ubi dicit q pater post mortem
suam ex titulo non lucratiuo sed honeroso pu-
ta uenditionis promittat omnia sua bona tertio
et dic q ista doctrina est falsissima per casum. l.
fi. si in frau. patro. ubi est casus q filius reuocat
omnia bona alienata in fraudem sui per patrem

siue titulo lucratiuo siue titulo honoroso. et si di-
ceres textus dicta. l. si. loquitur in filio adopti-
uo non autem in filio legitimo et naturali. dicas
q̄ multo magis et q̄ sit uerum tenet bar. in. l. nō
usq̄ adeo. ff. si quis a pa. su. manumif. et idem te-
net hosti. in. c. rainutius de testa. sed bal. in hoc
uariat unum dixit in. l. ii. C. si quis in frau. pa.
et aliud in. l. i. C. de reuo. his que in frau. credit.
et. l. finali. C. de inoffi. dona. Sed an. l. finali lo-
quens in arrogato habeat locum in legitimo et
naturali

Legitima filia priuatur de iure actione here-
ditatis an intelligatur exclusa a legitima. uide
supra in littera. i. in uerbo Ingratitudo.

Lex noua iure trahitur ad preterita qua
tenus pende de futuro. textus est singularis fm
bal. in. l. plotiana de sur. cod. de quod dicit ipse q̄
habuit magnum honorem.

Libellus| Adulter et adultera non possunt
in eodem libello accusari. l. si maritus. §. finali.
l. nihil interest. et. l. uim passam de adul. ff. quod
est uerum. ubi accusantur ad infligendam penā
temporalem. ubi uero accusantur quo ad thori
separatiōem tali casu permittitur accusatio am-
borum in eodem libello. glo. est. xl. q. v. in. c. sta-
tuit.

Libellus| Vide Innocen. in. c. conquerente d̄
offic. ordin. ubi dicit q̄ libellus quocunq̄ modo
conceptus dummodo sub uerbis positus in libello
possit comprehendī ius agendī saltem officio iu-
dicis ordinarij subdens q̄ officium iudicis ordi-
narij concurrat cum omnibus actionibus. p̄ quo
uidetur glo. in. l. i. §. i. ff. de rei uendi. Item dicit
ipse in. c. constitutus de in integr. restitut. q̄ li-
belli generales admittuntur quando agens pro-
babiliter dubitat de facto alieno uel suo. et uide
glo. singularem. iii. q. iiii. c. presulatus. et. ff. de
nau. feno. l. ii. ex. de iudi. c. dilecti.

Licentia| Monachus uel religiosus ad re-
ligionem strictiorem potest transire impetrata
licentia a superiore licet denegata. c. licet. et. c.
non est de regul. est etiam casus in. l. qui sub p̄
texto. C. de sac. san. eccle. Si tamen uelit transire
ad regulam minus strictam tunc nō potest sine
licentia pape. Nunc quero quid si uult transire
ad parem religionem cuius licentia requiratur.
Hanc questionem ponit Inno. in. c. si de renun-
tiation. et archidi. xviii. q. iiii. statuimus. Io. an.
in. c. si religiosus de elec. in. vi. et in. c. ii. de tes-
ti. in nouella. et pau. delia. in cle. si. de electi. alle-
gat. c. si. de renunq. in glo. que incipit concessa.
et ponit lapus in allegat. l. xxii. et. c. xxx. et uari-
ant. mibi autem uidetur q̄ requiratur licentia
abatis nec sufficiat licentia prioris conuentualis
per dictam. l. qui sub pretexto que uult q̄ requi-
ratur uoluntas primatis. Secundo per textum i
c. statuimus. xviii. q. iiii. dum dicit sine consensu
patris totius congregationis. me autem reddic

Religiosus uolens tran-
sire ad parem religioē
aq̄ debet licētiari.

dubium casus in. c. si. de pac. in. vi. ubi dicit tex-
tus q̄ ualent pacta inter priores ordinum con-
uentualium et alias ecclesias celebrata. licet in
illis non interueniat consensus generalis uel al-
terius superioris. noto textum dicentem pacta.
Si ergo ualent pacta et conuentiones ergo pari-
ratione uidetur dicendum q̄ ualeat impetratio
facta a priore conuentus. sed prima opinio uide-
tur uerior. cum autem uult transire in parem re-
gulam tunc requiritur ut habeat licentiam a su-
periore cum consilio sui capituli. glo. est ordi-
naria in. c. cum singula de prebend. in. vi. nota
hunc passum.

Lis| Quero per quem actum dicitur quis li-
tem incipere et exerceat. dic q̄ per actum litij cō-
testatij. glo. est in. l. ticius in uerbo exercere. ff.
de excu. tu.

Lis| De iure ciuili inter patrem et filium nō
potest esse lis. l. lis nulla. ff. de iudi. quid de iur
canonico. dicas q̄ ex quacunq̄ causa potest esse
lis inter patrem et filium. et sunt tres glo. una ē
xxiii. q. iiii. si ecclesia. alia est. ii. q. vii. queritur.
alia in. c. si. in glo. pen. de iudi. in. vi. et cōmun-
ter tenentur et probantur ex textu. c. non est d̄
spon. qui textus uult q̄ in causa matrimoniali i-
ter patrē et filiū possit eē lis. nō tñ facit reglam.

Locatio| Locans castrum non uidetur tota-
liter locare inutilia nec riuos aque ibi existētes
textus est singularis in. l. i. C. de ma. et colo. li. x

Locatio| Vbi simpliciter locat fundus ueniūt
iura necessaria. l. sed et edes. §. illud. ff. loca. idē
in legato usufruc. ut ē casus in. l. sed et si quis. §.
pprietate. et. l. itē si fundi. §. seminarios. et. §. i
stra. de usufr. licet glo. uacillauerit i. l. pe. aut fi.
de. §. sig. licet sit secus in uenditōe. ut ē casus in
l. fundi. ff. de ac. emp. ubi aut legat fundus an ue-
niat iura necessaria. uide in. l. si. de sup. leg. et
l. ii. §. dote. et. l. cum fundus de fun. instruc.

Lucrum Turpe ē lucrū si aliq̄ nō ductus
necessitate rē emat et post plus eā uendat. tex.
ex. xiiii. q. iiii. c. quocunq̄.

Lucrum| Qñ quis lucro priuat contēplatiōe al-
terius illi q̄rit cuius contēplatiōe priuat. tex. est
in. l. legatarius de leg. iiii. et in. l. cū emancipat. §.
si duo. ff. de col. bo. et. l. post legatū. §. amittere.
ff. de his q̄ ut indi. et. l. si defūctus. C. de suis et
leg. et allegant due glo. de iure canonico. una i. c.
si diligēti. in. §. pdāt la. fa. de fo. cōpe. et alia i. c.
q̄ cū in glo. in. si. de iure pa. et de ista regula
bar. facit fundamētū in. l. ii. §. uidendū. ff. ad ter-
tu. qd̄ est uerū qñ priuat ex dispositōe. l. secq̄ si
priuat ex dispositōe testatoris ul facti hoīs q̄
tunc nō illi lucrū querit cuius contēplatiōe quis
p̄ testatorē priuat sed substituto ul coherdi suo
ipsius puati. tex. ē cū glo. in. §. nō esset cuius p̄
mus inuitoris fuit Ia. d̄ beluiso in. l. uxor. §. heres
ff. de leg. iiii. ubi sequit bal. in. auten. cui relictū.
C. de indic. uidu. et bar. in. d. §. heres.

si lis glo. in
nō est de re
gula

an inuitor

Incipit littera M

Mandatum Habens mandatum

ad uendendum talez rem uel ad locandum tale domū. non uideat habere mandatum ad precium recipiendum uel pensionem. ita notat gul. de cōne textus. de hoc sing. in. l. i. §. i. i. g. i. f. preposito glo. ut si ad locandum. ff. de exerci. ubi extendit illud in procuratore ad uidendum.

Mandatum Cuidam est factum mandatum locandi omnes domos cuiusdam ecclesie. utrum uigore istius mandati generalis possit locare domos contiguas quas habet ecclesia. uide lapum in suis alle. xii. al. qd an sit uerum cogita.

Mandatum Ad petendum restitutionem in integrum incidenti in aliquo articulo cāe i quo minor est lesus non requiritur speciale mandatum sed sufficit generale glo. est ordinaria in .c. scit. scitata de integ. resti. et ponunt doc. in. l. si. ubi et apud quē. et in. l. illud in fi. ff. d. mino. fallit ubi procurator cum mandato generali post .x. dies a die late interlocutorie quia tunc non pot sumi speciali mandato. dictum fuit mirabile Io. an. in. c. coram felici de integ. resti. et ita pronuntiaui in causa ardua.

Mandatum Ei qui nullum mandatum habet solui non potest. l. qui hominē. §. nullo. ff. d. solu. fallit in uno casu quem uide in littera. N. i. uerbo negotiorum.

Mandatum Generale mandatum hominis non extendit ad ea que desiderant speciale mandatum hominis casus est sing. in. l. pater. ff. de minoribus.

Mandatum Tu scis qd bar. in. l. si qs in bōa. §. si pater de acq. her. determinat qd si doming dicit familiari nunquid reuertaris nisi sentiam nouum de iniuria tibi facta qd uidetur mandare etiā ut occidat p. tex. ibi. sed d. hoc est casus in .c. ex litteris de excels. prel. ubi dicit qd ista oba malum est qd hoc malum transeat in punitu uideatur sibi mandare qd faciat uindictam.

Mandatum Quero nunquid per productionem instrumentorum ad causam facientium probetur mandatum procuratoris in. l. si. §. d. pacti conuen. et scias loca. ubi ponit ista questio glo. in. d. l. si. bar. tetigit in. l. uulgo de adm. tu. bal. in. l. i. C. de procur. in glo. innoc. et alii in. c. o. ram dilecto. de offi. de leg. ueritas tamē est ista qd aut produens probat sibi per dominum tradita. et tali casu inducitur plena probatio mandati adeo qd admittitur absq. cautione de rato. hoc proba primo per casum expressum in. l. si. C. de pac. conuen. So. quia contrariorum eadez est disciplina modo sit redditio instrumentorum ad causam facientium facto domini inducit expirationem mandati in redenti. casus est notabilis sed aug. ibi. in. l. negotiorum. §. fi. et in. l. tutor. ff. de ap. et. l. ita autem. §. fi. de adm. tuto. ergo id econtra traditio instrumentorum ad cam

facientium inducit procuratoris constitutionez aut dictorum instrumentorum fit productio non autem proba eorum traditionem per personam non domesticam domino neq. cum eo cohabitatem et tali casu mandatum non probatur plene sed presumptiue adeo qd admittit. cuz cautione de rato et hoc tripliciter proba quia de hoc est casus expressus in affato. c. coram dilecto So. p. bo per simile ostensio sigilli principalis absq. traditionis probatione facta per personam non domesticam nec cohabitatem cum domino probat ostendentem procuratorem constitutum non plene sed presumptiue adeo qd admittit cum cautione de rato. uerbum est sing. holti. et Io. an. in nouella in. c. ii. per illum textum de solu. ergo multo magis probari debet instrumentorum ad causam facientium productio. Sed baldus per modum quesiti ponit in. l. i. C. de probat. et non bene determinat. Tercio proba per aliud simile. eius qd dicimus qd ostensio instrumenti debiti et cancellati que fit per debitorem inducit liberationem presumptiuam sue liberationis qm debitor non est pro domestica nec cum creditore cohabitans. iste est casus notabilis in. l. si cyrographum. ff. de proba. de cuius intellectu plene per cy. in. l. si de possessione. C. e. ti. per bar. et l. fullo. §. qui tabulas. ff. de fur. et in. l. labeo. ff. de pact. Aliquando et tertio productio instrumentorum ad causam facientium absq. probatione traditionis eorumdem fit per personam domesticam uel cum domino cohabitante dicendum est per illam non probari mandatum seu procuratoris constitutio nec plene nec simpliciter adeo qd non debet admitti pducēs etiā si offerat cautionem rati. p. hoc alfo. tex. in. l. unica. §. ille autem de ca. tol. ubi dicit textus qd productio instrumenti cancellati quod erat penes creditore facta per debitorem absq. probatiua traditionis nec plene nec presumptiue probat liberationez quando debitor est persona domestica et secū cohabitans et ibi textus ponit rationem ne detur personis domesticis uel ibi habitantibus occasio fraudendi et per hunc modum probent liberationem. ergo id dicemus in casu ubi s. qd non quia uirtus legis potissime stat in eaz inducendo ut in. l. non solum. §. qui primi. ff. de ex. tuto.

Mandatum Quero quidam habens mandatum ad causam integram iam sopitam an censeat habere mandatum ad eandem causam reintegrandam puta per remediū restitutionis iintegrum. dicas qd sic casus est sing. in. l. qui. §. itez queritis ppter de proc. sed intellectum pe. et cy. et iac. de arena bene facit tex. in. l. inuitus. C. de procuratoribus.

Mandatum Vtrum impetratio rescripti requirat mandatum speciale uide in littera. r. in. do rescriptum.

Mandatum Nunquid ad pacem faciendam sufficiat generale mandatum spec. in. ti. de tre. et pa. glo. hoc quoq. et in. ti. d. procur. §. i. glo.

xxii. d. ict. q. requirit speciale. et adde a d. glo.
in. l. p. op. de procur. et glo. in. c. qui ad agendum
eo. ti. in. vi. in quibus ponuntur casus requiren-
tes speciale mandatum.

Malefidei possessor Malefidei posses-
sor potest deducere anteq. faciat rei restitutio-
nem ex fructibus omnes expensas quas fecit p.
cultura. l. fundus. fami. her. modo pone q. defi-
cit impena procustodiendo fundum. an fiat de-
ductio bar. in. l. queru. q. prediis d. leg. iii. tenet.
q. non sit deducibilis per malefidei possessores.
tanq. non facta pro cultura. bal. autem in. l. i. C.
de fructi. et lit. expen. alando spec. non facta
mentionem. bar. tenet contrarium. ego autem pro
dicto bal. do. casum sing. in. l. si a domino. q. si.
de pe. her. et uide. l. si ita. q. si. de. fundo instru.
qui tex. dicit q. expensa facta pro custodia fun-
di dicitur facta pro conseruatione fundi.

Malefidei possessor Malefidei possessor te-
netur ad restitutionem fructuum perceptorum et
eorum quos percipere potuisset si non fuisset ne-
gliges. l. fructus. ff. de rei uen. ii. et. l. domum. C.
eo. ti. et. c. grauis de resti. spo. hoc uerum nisi il-
los fructus potuisset percipere ex eo quia indu-
stria sua fecisset meliorem. tex. est in. l. certum
in uerbo improbe de rei. uen. quem solus noto.

Malefidei possessor Malefidei possessor si
habet iustum titulum non tenetur de fructibus
percipiendis. l. si fundum. C. de rei. uen. et in. l.
sed et si partus. ff. q. me. ca. quero quod ius-
tus titulus superuenit ex post facto. an superue-
nientia tituli excuset a fructibus percipiendis.
hoc dubium. ponit cy. in. l. apud antiquos. C. de
fur. et dicit q. sic. ego. credo q. non sit ueruz du-
plici ratione prima quia titulus procuratoris in-
publiciana non tollit quo minus contra posside-
tem competat publiciana hoc probatur in. l. siue.
autem. q. si. cum ibi notatis per bar. ergo et pa-
ri ratione titulus procuratoris a malefidei pos-
sessore non tollit quo minus teneatur de perci-
piendis. scda quia titulus procuratus non excu-
sat quo minus contra possessorem detur petitio
hereditatis. ita uoluit cy. in. l. cogi. C. de pe. her.
in ultima questione ergo pari ratione non debz
ex. usare malefidei possessorem a percipiendis.

Maior pars creditorum Scis. l. et si
stipulatio que alias incipit marcellus. q. sed ho-
die. ff. de pac. que dicit q. maior pars creditoru.
potest preiudicare minori i. quota debiti remut-
tenda heredi cui est delata debitoris hereditas
hoc primo limita nisi sit creditor hibens ypote-
cam uel pignus quo casu maior pars creditoru
ei no preiudicat in quota debiti remittenda. ca-
sus est sing. in. l. rescriptu in principio. ff. de pac.
So. hoc uerum nisi sit creditor habens fideiussu-
rem uel mandatore obligatum ad debitoru qd
sibi debitori principali debeatur. quo casu ma-
ior pars debitorum sibi in remissione quote pre-
iudicare non potest. tex. e. in. l. si precedere. q.
lucius. ff. man. Tercio limitatur q. l. prima non

habet locum in debitorum principali uiuente nec
esset in herede post aditam hereditatem hoc
sing. limitat Rai. de forli. et guil. de cun. et etia
seq. ang. in. l. si plures. ff. de pac. et ratio est ga-
ratio. q. sed hodie est ad hoc ut per hanc ren. is-
sionem heres institutus facilius educatur ad ta-
lem hereditatem adeundam quam forte r. epu-
diaret ppter nimiam uexationem nam interest
rei pu. ut defunctus habeat heredem ut. l. et qz
de inter. act. et. l. uel negare que ad testa. api.
Quarto limitatur ut habetur per eundem in ma-
teria extensionis in. l. si uero. q. de uiro. so. ma.
et adde aliam supra positam in littera. c. in uer-
bo creditores uidentem debitorem pauperem.

Manumissio Qui suo debito incidit in
seruitutem manumitti non potest et pone exe-
plum in portante arma ad infideles io. an. pro-
bat hanc regulam in. c. ita quorundam de iude.
et allegant casum in lege. ii. C. q. ad l. pro. non
licet.

Mater Mater uidentem pupillum habere mul-
tos creditores et non habere tantum in patrio-
nio q. possit creditoribus satisfacere. non petit
tutorem pupillo ne pupilli possint in iudicio mo-
lestari. an ista sit iusta causa sue excusationis. dic
q. sic casus est in. l. ii. q. ergo et si mater plo. q.
si o. natus egenus a l. tertu.

Mater Dicit tex. in. l. sciant. C. de legi. her.
cum si. q. si mater no petit tutorem filio suo pu-
pillo infra annum q. priuat filii successionem. l. c.
habet q. si ipsa mater est minor infra. xxv. anu
excusatur si non petit filio suo pupillo tutorez.
casus est in. l. ii. C. si aduersus delictum suu. mo-
do casus fuit talis. mater tempore quo decessit
pater. erat minor et sic tunc non petere non tene-
batur ex post facto. est facta maior et tempore
maioris etatis non petit tutorem quo tempore
filius moritur an priuet hereditate. uidetur q.
sic quia priuilegium concessum etati finitur fi-
nita etate. l. ticia seios. q. usurans de leg. ii. hanc
questionem format spec. in ti. de integ. resti. q.
nunc dicendum plo. quod si non dum determi-
nat pro matre et ponit bal. qui uariat in auten-
tica si captiui. C. de epif. et cle. et. l. qui contra. C.
de incest. nup. et in. l. precibus. C. d. impub. et in
. l. omnem. C. ad certul. et in aliquibus locis i. l.
. ii. C. si aduersus delic. ego autem conclusi pro
matre et allegaui pro casu. l. qui cu maior in pri-
cipio. ff. de bo. lib. licet ad illum textum possit
multis modis responderi. So. induxi. l. in. q. seio.
ff. de mino. tercio duas glo. ordinarias que ui-
dentur determinare questionem unam in. l. mi-
noribus. C. de his qui ut indig. et aliam in. l. i. C.
in quibus cau. in integ. resti. non est nec. Item qn
legatur filio pupillo. si tutorem non habuit ma-
ter uidentem filium pupillum sub conditione insti-
tutum si tutorem non habuit non petit tutore
filio suo qui decessit in pupillari etate. dic q. si
legatum factum pupillo si tutorem non habuit
non exc. dit facultates pupilli certe isto casu si

non petit tutorem filio ne perdat legatum non
 puat ab hereditate pupilli alias secus. casus est uni-
 cus in l. ii. §. tractari. ff. ad tutel. alium autem
 casum in quo mater non petens tutorem filio. he-
 reditate non priuatur uide supra in d. qā icipit
 mater uidens.

Mater | Mater tutrix ex transitu ad scdas
 nuptias perdit tutelam. autētica sacramentum
 quando mulier tu. offi. fun. potest. pone q̄ talis
 mater transit ad sponsalia de presenti. an per ta-
 lem contractum desinat esse tutrix an requirat
 transductio ad domum. de ista questione uide
 casus in l. solet. §. que uirum. ff. de his qui no. in
 fa. ad id tex. in l. si quis officiu de ritu. nup. hac
 tamen questionem format spec. in ti. de tuto. §.
 nunc dicendum glo. sed quid si non dum in glo
 se. et dicit q̄ aut mater iam tutelaz assumpsit et
 tali casu per sequentia sponsalia non priuatur si
 tamen scda sponsalia contrahit anteq̄ affirmet
 tutelam. tali casu ipsa non potest assumere tute-
 lam quem nota.

Matricula | Matricula extinguit termi-
 no. quinquenali. textus est in l. ii. C. de primi.
 et in l. in c. de domo profecto libro. xii. quos al-
 legat bar. in l. aut facta. §. tempus. ff. de pe. et l.
 pe. ff. de testa. mili. Quero unum utrum p̄ no-
 ua matriculatione debeat solui nouum salarium
 uel sufficiat prima matricula. uel possit reforma-
 ri casus est unicus q̄ uult q̄ sufficit solutio et nō
 requiratur scda solutio in l. pe. in fi. C. de consu-
 li. li. xii. et solus bar. allat in consilio quod inci-
 pit scolaris soluit matriculam.

Matrimonium | Dominus noster papa
 ad instantiam cuiusdam nobilissime mulieris dis-
 pensat. cuz quodā subdiacono q̄ possit contrabe-
 re matrimonium contemplatione mulieris que
 sperabat matrimonium debere secum contrahi.
 modo pone q̄ talis subdiaconus non uult cōtra-
 here matrimonium cum illa muliere. an possit
 cogi cū hec q̄stio esset defacto qdaz aduocati fa-
 ciabant fundamentū ex uerbs bal. in l. ii. d. edi.
 edic. Sed ego do casum in l. matrimonii. de ri-
 nup. sed doleo quia contra animam meaz tamē
 facit lex. ad qd et l. matrimonii. ff. qui et aquil.
 ibi pe. de ancha. decidit contrarium et male in
 suis consiliis.

Matrimonium | In l. ait pretor. ff. d. iur. iur.
 et in l. si. ff. de transac. ponunt due questi-
 ones et prima an super causa matrimoniali possit fie-
 ri transactio et canoniste habent casum in c. fi.
 de transac. Alia est an causa matrimonialis fini-
 atur per iuramentum et istis est uicina questio
 an in causa matrimoniali steet confessioni contu-
 gii et p̄pterea in c. super. eo. de eo qui dux. ux.
 con. ux. sue dicit q̄ aut confessio inducit confir-
 mationem matrimonii. et probat in causa ma-
 trimonialis puta. dico q̄ tu es uxor mea licet tu
 stes extra domum meam. si tu confiteris ista cō-
 fessio probat. Si autem ista cōfessio inducit dis-
 solutionem et tunc nō tacit fide. et ex isto tex.

fundatur intentio legistarum in d. l. si. quod li-
 mita uerum q̄ talis confessio inducat plenam p̄-
 bationem ubi non agit ad matrimonii dissolutō-
 nem sed ad thori separationem tex. est siing. in
 .c. litteris de diuor. So. limita per glo. sing. in .c.
 attestaciones de dispon. impub. ubi si ego dispō
 sui bertā per uerba de presenti et moneo eam
 et non uult uenire et duco eam ad curiam tem-
 poralem et pono quō cepi eam iam per certum
 tempus lapsum et sepe illam monui ut mecum
 habitaret ideo dico inter eam et me constitisse
 matrimonium. quare peto per uestrū officiu eā
 cogi et compelli. illa respondet q̄ iudex me iter
 roget an sim tibi consanguinia et in quo gradu
 et ego dico q̄ in scdo gradu per talem confessi-
 onē probat dissolutio matrimonii facit. c. si duo
 .xxxv. q. v. adde ad l. si. C. de transac.

Matrimonium | Dictum unius est dictū nul-
 lius. l. i. iurandi. C. de testi. et. c. licet e. ti. fallit
 si ex aliquo impedimento diceret unus testis ma-
 trimonium contrahi nō posse quia tunc probat
 ac si essent mille et ex dicto illius potest iudex
 dare sententiā. tex. est in c. super eo. in scdo res-
 pōso de testi. et in c. pretereta. e. l. ii. de spon.
 Quid autem infama cum scis q̄ sola fama nō in-
 ducit probationem plenam sed semiplenam uel
 indicium ut l. iii. §. eiusdem quoq̄ principis. ff.
 de testi. et. l. admonendi de iur. iur. et. l. in bona
 fidei. C. e. ti. fallit ubi fama est de aliquo ipe-
 dimento matrimonii. quia hoc casu plene p̄bat
 casus est sing. in c. super eo de consan. et affi.

Matrimonium | Quero de unā questione q̄
 fuit de facto cum eram bonoate nunquid spado
 ex accidenti possit contrahere matrimonium et
 si contrahit nulliter contrahit de iure ciuili ha-
 bes casum in l. si sua. §. spadoni. ff. d. iur. do. qui
 dicit spadonem a natura non posse contrahere
 matrimonium sed spado ex accidenti potest et
 ista est conclusio legistarum ut l. sed est questiu
 et l. si quis postumos in prin. de lib. et po. De
 iure autem canonico quid iuris sit mouet glo.
 .xxii. q. vi. hi qui et pōit opi. multas. recordor
 q̄ doctores bonon. ibant retro illam glo. sed io-
 an. in c. qui sedem de fri. et male. deterninat q̄
 cum spadone etiā ex accidenti nō potest esse ma-
 trimonium et contractū potest annullari et est
 ratio scdm cum quia matrimonium contrahitur
 duplici de causa scilicet gratia prolis procreāde
 et gratia euicande fornicatōnis. sed ista duplex
 causa cessat in spadone ex accidenti ergo in eo
 cessat matrimonium quia cessante causa cessat
 effectus. C. cum cessante de app. l. si serua. dicas
 esse correptam per iuscanonicum us si uis salua-
 re intellige in spadone ex accidenti cum caren-
 tia unius testiculi. secus si duobus nō carēs uno
 testiculo bene potest procreare. l. pomp. §. testi-
 culis. ff. de edi. edic.

Matrimonium | Lite pendente nil debet in-
 nouari p̄ca. ti. nil nouare appellatione p̄dēte p̄-
 totum. e. l. ut iste pendente. Quero utrum hoc

fit uerum in causa matrimoniali .et. dic q in ca
accusationis matrimonii quando constat per co
clusionem cause de nullitate matrimonii ratioe
peccati ebitadi potest coniux quantuncq pos
tessor thori etia ante setentia priuari uxore. ca
sus est sing. fm intellectum domini anto. de bu
in. c. laudabilem ut lit. pen.

¶ Matrimonium | Quero utrum per instrumē
tum dotis probetur matrimoniu quomodo au
tem presumat matrimonium habes in. l. donati
ones in concubina d. do. ca. mor. et. canoniste
hnt glo xxx. q. in. c. aliter. sed matrimoniu no p
batur per instrumentu dotale. uidetur casus in
.c. illud de presum. ubi hoc firmat inoc. sed iste
tex. nihil facit quia donatio ppter nuptias non
probat necessariu matrimoniu cu possit fieri p
ter nuptias futuras non autez presetes. sed dos
non potest esse sine matrimonio. l. iij. ff. de iur.
do. nec obstat quia potest dici q dos potest da
ri pro futuro matrimonio faciendo quia respō
deo q dotalia instrumenta conuiter sequunt
non autem precedunt et sic habet locum argu
mentum a comuniter accidentibus. l. i. c. de re
pu. pro prima parte uidetur casus in. l. nec sen
tentie. c. de nup. bal. ponit in autetica si quis in
aliquo. c. d. ededo et in. l. ab executore. c. quo
ap. non rec. et in. l. peca. d. priui. do. et dic aut que
ritur an per instrumentum dotis probetur ma
trimonium quo ad dotis receptionem uel repe
titionem. et dic q sic casus est sing. in autetica
ut fratrum filii. q. illud. Aut queritur an tale in
strumentum probet uerum matrimonium pre
cessisse plene in tali casu non probat. licet faciat
presumptionem est iste et casus in. d. q. illud et
nota quia pulcher passus.

¶ Matrimonium | Propter frigiditate uiri sol
uitur matrimoniu ut in toto ti. extra de fri. et
male. illud est uerum si mulier ignorauit uiruz
fore frigidum secus autem si a principio ante co
tractum motrimonium sciebat uirum illum fri
gidum q. isto casu matrimonium non resoluit
ut est glo. sing. xxxiii. q. i. c. si quis acceperit.

¶ Maritus | Maritus de consensu uxoris in
gressus est monasterium uxore in seculo manē
te et non ualente probare dotem cum illius in
strumenta non habeat. uadat ad monachum ma
ritum qui uolens bonam fidem agnoscere noui
ter fecit instrumentum an ualeat dic q non uer
bum est spec. in ti. de statu mona. glo. vii.

¶ Medicus | Medicus curat infirmu eo iui
to et contradicenti quero an repctat expensas
quas fecit pro eo procurando uidetur q non p
notata in. l. si. c. de ne. gesti. tu dic contrarium
uidelicet ibi dicta fallant hoc casu ut est textus
lx xxiii. disti. c. prouidendum ubi casus sing.

¶ Media pars bonorum | Dicit statutū
q media pars bonorum occidentis applicet he
redibus occisi. quero quid in monasterio peten
te ex persona monachi occisi an applicetur dimi
dia monasterio an filiis si ille habz legitimos na

turales. hanc questionem ponit feder. consilio
c. lxxxviii. et consuluit etia io. pagla. qui dicit
esse filiorum non monasterii quia appellatioe he
redis indubio intelligitur de filio. l. ex facto. q.
fi. ad trebel. c. i. q. perfecto de. l. cor. in usi. feen.
Itez quia uerba dubia intelligenda sunt uatura
liter non ciuilitate. l. si. de his qui ue. eta. ipetra.
et. l. fideicomissi. de condi. et demo. ergo licet
monasterium sit heres monachi. c. in presetia d
proba. et in autentica de sa. epi. q. sed hoc in p
senti. tamen uerba debent intelligi de filio qui
est heres naturaliter. non de filio ciuili. idez ta
men fede. consuluit comuni consilio. xxxii. ga
appellatione heredis apprehenditur taz filius q
extraneus. l. h's et. l. sciendum. l. inconuentiona
li de uerbo. sig. ergo monasteriu succedit. nec
curo rationes lo. quia loquitur in casibus spiri
tualibus prima quicquid querit monachus que
rit monasterio sed hoc querit ex occasione igit
z. hanc opi. secutus sum consulendo bononie p
plures alias rationes.

¶ Meretrix | Natus ex publica meretrice ha
bente uirum presumit legitimus. casus est sing.
in. l. miles. q. defuncto. ff. de adul.

¶ Metus | Facta per metum no sunt ipso iu
re nulla sed ueniunt ad nullanda fallit in consti
tutione procuratoris facta metu quia est ipso iu
re nulla dictum est hosti. extra qd metus causa
.c. abbas ubi io. an. alfat. c. accedens de procur.
in. vi. quod parum facit.

¶ Metus | Metus iudici illatus an reddat sen
tenciam nullam uide in littera. S. in uerbo sen
tenciam.

¶ Metus | Cui querit an contractus factus p
mulierem debeat rescindi per metum qui cadat
in mulierem constantem dic q debeat conside
rari metus qui cadat in mulierez constantē glo.
est sing. extra de spon. cum locus et notat ato.
eo. ti. c. consultatum.

¶ Mercator | Cuidam mercatori sunt mutu
ate pecunie unus mutuatur ad mercantiam pano
rum alius ad mercantiam uini. quero utrum q
mutuauit ad transitum uini sit alius potior i ui
no et sic de singulis. dic q quilibet prefertur in
mercancia in qua mutuauit tex. est sing. scdm
paglia. in. l. si procures. q. si plures de tab.

¶ Mercator | Mercator recipit pecuniaz ad di
midium lucri et dampni demum molestatur ab
eo qui uult uidere rationem omni mense an pos
sit compelli. dic q non potest compelli reddere
rationem ante annum tex. est sing. in. l. nemine
.c. de suscep. et archud. lib. xii.

¶ Minor | Vtrum minor possit remunerato
nis causa donare. uide supra in littera in uerbo
donatio.

¶ Minor | Minor uult petere restitutionez in
integrum aduersus unum articulum cae in quo
fuit lesus. quero an debeat exprimere articulu
aduersus quem uult restitui uel sufficiat gene
raliter dicere peto me restitui in tali causa. dic

q̄ aut restitutio in integrum petitur a iudice inferiori . et tali casu nō procedit talis libellus generalis sed debet probare et exprimere articulum in quo lesus est. secus quando a principe petitur restitutio tex. sing. in .l. minor autem magistratus ff. de minor.

Minor | Favore minoris etatis est introductum ut actio ex testamento licet sit stricti iuris assumat naturam bonafidei .l. i. minorum. C. in quibus ca. iteg. resti. est necesse. adeo q̄ eius favore aliud introducit . ut si quis minori debetur actione ex testamento uelut bone fidei absq̄ interpellatione debitor re ipsa i mora constituat an id sit in debito ad pias causas quod re ipsa committat mora absq̄ interpellatione glo. e. sing. unica insti. de acti. §. item in ista que dicit q̄ sic quam nota.

Minor mulier et miles | Minor mulier et miles non sunt idonei fideiussores ita q̄ possit licitis recusari. fallit si fideiubent in causa sua et uide in littera. f. in uerbo fideiussor.

Minor | Dicitur in ti. si aduersus delictuz q̄ minorem etas non excusat a delicto licet penaz mitiget quia malos mores infirmitas animi nō excusat et habetur in .l. auxiliuz. §. in delicti. et .l. ex causa. §. nunc uidendum. ff. de mino. et in .l. si. C. in quibus cau. in integ. resti. nō est. nec ubi habes an minor restituatur aduersus p̄scriptionem statuti. Item an statutuz generaliter loques includat p̄sonam minoris et liget eos ut ē casus in .l. si sine. §. lutiuz. ff. d. admi. tu. alius casus est in .c. constitutus de in iteg. resti. Tu hoc limita uerum nisi statutum uel consuetudo puat aliquid de iure comuni quod non esset punibile quia tunc non includit personam pupilli. casus est notabilis in .c. ii. extra de delicti. pue.

Minor | Ad irritandum omnem sententiaz que posset ferri contra tutum beneficio restitutionis fac. q̄ lite pendente fiat tractatus transactionis . et q̄ amicus agentis uadat ad rem et transigat si potest quod si potest probari per testes q̄ ille qui potest uti beneficio restitutionis in iteg. potest facere trasac. et aduersarius erat contentus potest implorare restitutionē in iteg. ut transactio que potuit fieri et non fuit facta habeatur pro facta et sic illa sententia irritatur et partes stabunt transactioni tex. est sing. in .l. si ex causa. §. nunc uidendum. §. si ergo pcur. ff. de mino. ita bar. gloriat se de isto tex.

Monachus | Vtrum monachus per assumptionem monachatus perdat dignitatem uel nobilitatem et questio talis fuit de facto rome in rota et glo. xxxvii. q. ii. c. scripsit dixit q̄ monachus p̄dit ius canonicatus et feudi et est glo. xx. q. iii. c. presens. si ergo perdit feudum ergo et nobilitatem dicebant aliqui et est nota. spec. in ti. de statu mona. §. i. §. lo. xi. et appbat baldus in .l. deo nobis de epi. et cle. Alii alfabunt duas glo. in .c. i. de pur. cano. et est similis in .c. ea. que d. statu mona. que glo. sing. tenet licet doc.

per transeant Sed domini de rota tenuerūt contrarium quia ius sanguinis est incommutabile nec reperitur q̄ mutetur per assumptionem monachatus. l. iura sanguinis de reg. iur.

Monachus | An monachus potest esse procurator. uide in littera. P. in uerbo procurator qd̄ incipit monachus.

Monachus | Vtrum monachus qui uult conuenire abbatē debeat petere ueniā. dic q̄ sic. ita tenet io. an. in ti. de inquisitione. §. fi. in adi. que incipit tex. dicit necessario et uide et adde ad .l. fi. C. de ede. et ad .l. generaliter. ff. de in ius. uoca.

Monachus | Pone casum notabilem maritus de consensu uxoris ingressus est religionem monasticam uxore in seculo permanente et si non ualente probare dotem cum eius instrumentuz non habeat. pone q̄ uadat ad maritū monachuz uolens bonam fidem recognoscere nouiter fecit instrumentum. an tale instrumentuz ualeat uerbum est sing. spec. in ti. de sta. mo. §. i. §. lo. lvii.

Monachus | Dicit statutum q̄ media pars bonorum occidentis applicetur heredibus occisi modo quod in monasterio petente dimidia bonorum occidentis. de hac questione uide supra in eadem littera in uerbo media pars incipit dicit statutum.

Monachus | Nunquid monachus uel frater religiosus possit transire de una regula ad aliam et qn. uide in littera. l. in uerbo licentia.

Monasterium | Nunquid per ingressum monasterii purgetur ingratitude commissa per filium in patre hoc disputat glo. in .l. deo nobis. C. de epi. et cle. et doc. ibi tractat. dic q̄ d. hoc est casus quem doc. non assent. xviii. q. ultima non liceat ubi tex. dicit q̄ non potest exheredari. facit textus in autentico de mona. in principi. ubi textus dicit q̄ ingressus monasterium purgat preterita delicta.

Moneta | Si promittantur centum so. ad annum soluenda qua moneta debet solui. si mutetur moneta ponit bar. in .l. creditor alias incipit paulus. ff. de solu. et bal. in .l. ii. C. coram de leg. et doc. in .l. cum quid et .l. pro te et .l. unum. ff. si certum petat.

Moratoria | Cuidam est concessa moratoria q̄ hinc ad quinquennium non possit a nullis suis creditoribus molestari nunquid j. tale tempus possit conueniri ratione delicti per eum commissi. dic q̄ sic quia talis clausula non extendit ad debita ex delicto ita determinat guil. in .l. si ex parte. §. quicquid. ff. qd̄ cum eo et .l. si rerū. ff. de re. iud. quā nota sing.

Mora | Ultima mora nocet hoc est uerum nisi primo morosus comisit dolum uel negligentiam in prima mora quia tunc nō nocet ultima casus est notabilis in .l. si per emptorem in fi. iuncta glo. fi. de acti. epti. et bene facit .l. si opera creditoris. §. de doli excep. facit .l. si debitor offerat et .l. qui. x. de solu.

Mora Ad constituendum quem in mora sufficit unica requisitio .l. titio seio .§. usus de leg. .ii. innoc. in .c. cum nobis olim de elec. et in glo. in cle. i. in uerbo requisierit de here. in glo. in .c. cupientes in uerbo proposita de elec. in .vi. et dixi in .l. si ex legitima causa de uerbo. ob. quero an habeat locum cum inferior uellet superiorem in mora constituere an tunc requiratur trina requisitio hoc dubium ponit anto. de bu. in .c. cuz ca. de offi. de leg. ubi sing. concludit q. requiratur trina et dicit esse causam in .c. i. de sup. neg. sola quod alias secutus sum legendo in .l. de pupillo .§. si quis ipsi de no. op. nuc. nunc autem occurrit consultus aliter dicere .s. q. sufficiat unica siue par parem siue superior inferiorem siue inferior superiorem uelit in mora constituere. et nota casum in cle. quauis de ap. ubi dicit tex. q. ad hoc ut inferior constituat superiores in mora dando ap. os sufficit requisitio multiplex uno tamen contextu facta. casus est. xxxi. q. ii. .c. lotarii et est glo. ordinaria in .c. ab eo de ap. in .vi. et .l. si conuenit de pig. acti ubi est casus contra. d. anto.

Morosus Debitor morosus non opponit exceptionem compensationis temporis suo creditori si olim cum esset suus debitor fuerit ipse in mora. l. atlicunius. ff. de pac. conuen.

Mora Vtrum iurans soluere tali die possit purgare moram saltem quo ad periculum soluendo post diem prefixum. uide in littera .I. in uerbo iuramentum incipit iuramentum excludit facultatem.

Mora An mora non purgata ante lit. contestat. possit purgari in causa app. et certe casus est sing. q. sic in .l. ab executore .§. si procur. ff. de ap. licet baldus teneat contrarium ut pridie dixi.

Mulier Mulier fideiubendo non obligatur ad uelleianum per totum. C. et. ff. fallit in uno casu quem uide in littera .f. in uerbo fideiussor incipit mulier.

Mulier Mulier nubens secundo de consensu primi mariti quia in testamento est data sibi licentia. quero an euitet penam a iure sibi impositam ponit bal. in .l. filium quem habentem. C. fa. here. et in .l. i. C. de his que pe. no. et. l. i. C. de scdis nup. Tu concludas q. aut maritus promittit q. nubat .j. annum et tali casu ex permissione non euitat penas quia q. mulier nubat .j. annum luctus a iure ciuili reputatur contra bonos mores casus est in .d. l. i. ibi dum dicit ne in his. sed testatoris dispositio aliquid inducens contra bonos mores est inualida. l. turpia. et. l. seruos .§. ineptas de leg. i. aut de permissione mulier nubit post annum luctus et tunc permissio uiri inducit euitationem pene bal. aliat autenticam de nup. §. disponat qui tex. nihil facit. ego allego glo. sing. in autentica de nup. §. duo igitur .xlo. itaq. que glo. est uera tali ratione quia ratio que puniatur mulier nubens post annum luctus est

quia per scdas nuptias facit iniuriam anime defuncti ista ratio assignatur unica in autentico de nup. §. quia non .xlo. nos igitur. sed marito uolenti non infertur iniuria .l. i. §. usq. adco de iur. et in regula scienti ergo cuz cessat ratio cessat pena. Sed quero tunc. pone q. mulier nubit post annum luctus de consensu filiorum. an talem euitet penas scdarum nuptiarum ang. ponit in .l. mater. C. ad tortel. ubi dicit matrem euitare penas ppter consensum filiorum aliat glo. sing. in autentico de nup. §. scdo nub. in scda col. I uerbo copulatur pro qua glo. et ang. ego consului florentie q. ratio quare puniatur mulier nubens post annum luctus est quia facit iniuriam filiis primi uiri per scdam uirum tex. est de no. elig. scdo nub. §. gregoriana .xlo. nullam esse licentiam et in autentico de nup. §. soluto. sed uolenti zc. ut. s. et cessante ista iniuria que est causa pene ergo cessare debet et ius qd. nota.

Mulier Mulier aut miles non potest esse procurator aut arbiter fallit in casu ubi talis esset procurator in causa saluationis anime quia tunc potest arbiter et etia procurator fieri .xlo. est sing. archid. vi. q. iii. .c. scriptum et ibi dicit q. ubicunq. tractamus de animarum salute nunquid de apicibus iuris est curandum .xv. iii. q. ii. due sunt hic leges.

Mutuuum Cuidam mercatori sunt mutuate pecunie et unus mutuatur ad mercanciam panorum alius ad mercanciam uini zc. quero utrum iste qui mutuauit ad transitum uini sit aliquis potior in uino et sic de singulis et dic q. quilibz preferatur in negotiatione quia mutuauit tex. est sing. scdm pau. gli. in .l. si procuratoris .§. si plures. ff. de tribu. et uide alium in quo unus alius preferatur ut in littera .p. in uerbo priuilegiu. alium in littera eadem in uerbo ecclesia ibi uide.

Mutuuum Heres grauatus mutuare non potest p. mutuo illo petere cautionem idoneam sed sufficit nuda. i. fideicommissa .§. si heres de leg. iii.

Incipit littera .N.

Negotiorum gestor

Negotiorum gestor an possit solui ex contractu suo adeo q. soluens liberetur. dic q. debitores scientes negotiorum gestorem nullum habere mandatum non possunt soluere licz ab illo negotiorum gestore mutuuum acceperit si autem ignorauit tunc talis solutio per eos facta liberat soluentes si negotiorum gestor sit soluendo distinctio est. l. ad sing. ff. de solu. l. filie ubi sm bar. est casus sing.

Negotiorum gestor Negotiorum gestor emens rem de pecunia pupilli non tenetur illam dare pupillo sicut tutor et curator. uide in littera .p. in uerbo pupillus.

Nobilitas Nobilitas utrum perdat per assumptionem monachatus uide in littera. M. in uerbo monachus.

Nobilis Nobilis ingenii et scientie preferre nobilitati accidentis istud dicit cy. in l. quisq. c. de post. et de ista materia notat in c. de dona. q. natura nobilium est ut qd donat extimat se debere. et sic in eo non cadit obligatio ad ancido. et sic nobilitas animi cognoscitur ex largitionibus et ideo dicit l. filius fa. de doua. et quod nota. et ita inno. in c. grauius d. sup. neg. pre. Item uide materia cle. l. de reli. et ue. fan.

Nobilitas In his que concernunt nobilitate est presumendum pro nobilibus glu. est sing. in c. illud plus. l. disti.

Nouella Quero quanto tempore dicatur dña nouella nam scolaris dicitur nouitius p annum ut l. fi. de publi. ubi per bar. et uinum uetg et nouum. l. cum uetus. ff. de uino trit. et oleo. leg. et primo nouella dicitur annalis tex. re. in uis. seu. non recordor ubi dicitur autem dña nouella j. annum a die dormitionis coputando textus est. xxv. q. viii. scis enim q. in l. i. c. q. ta. ha. li. x. habetur q. ille qui incipit post. xxv. anno h3im nunitatez et dicit bar. ibi q. no potest amplius addiscere sed tex. in c. nemo desperandus de pe. di. vii. dicit q. diligenti studio potest quis perficere quod in iuuentute omisit unde accursius incepit in xxxviii. ano sue etatis studere ut ipse dicit in auten. non recordor ubi.

Notorius Quero nunquid in notoriis sit necessaria citatio ad audiendam sententia et comunis est sententia q. sic fallit in sententia principis que lata super notorio non requirit citationem ut notatur in cle. pastoralis de re iud. et in c. i. de ca. pos. et ppe. et in l. fi. c. de leg. et est tex. sing. scdm lec. glo. in c. cum olim de re. iud. quam glosam ibi notat. d. ant. et glo. in c. uenia. l. i. q. v.

Notarius Notarius non potest rogari ut conficiat instrumentum pro se j. de fal. q. i. misse iuribus. modo pone q. notarius rogatur d. donatione facta per martinum sempronio moris sempronius cui succedit notarius queritur an notarius possit exemplari illud p instrumentuz uidetur q. non per regulam supraditam. sed ueritas est in contrarium quia pro se quis potest conficere instrumentum eo casu quo primum instrumentum nihil ad eum ptinebat. casus est sing. fm dy. in l. de eo. g. fi. de fal.

Notarius Notarius est seruus publicus et ideo potest compelli facere instrumentum qd est uerum nisi una cum notariato habeat aliqd officium quia si tunc illud officium annexu administrauit per quinquennium non potest iustus rogari. casus est sing. quem ibi indicat ang. in l. i. c. de tribu. li. x. et uide. de hoc modo. in l. i. ff. so. mat. ubi ponit alium casum in quo iustus compelli non potest. et bar. in l. i. ff. de fur. aduer. nau. cau. et in l. placuit. c. de colla. fun.

pat. et i. an. in adi. in p. ca. de instru. edi. et bal. in p. ca. de fi. instru. et. l. qui testamenta in fi. ff. d. testa. et adde q. no potest compelli notari q. factus esset d. curio aduocatus uel clericus. c. de deu. tex. et glo. i. l. uniuersis li. x. et in c. sicut ne cle. uel mo. et. c. ut. offi. g. ad conscribendas de her. in. vi. per locum a simili et eo casu quo potest compelli si conficere recusat potest offitio priuari ut notatur sing. in l. prouidendum per illa. l. c. de pe. ubi per bal.

Notarius Notarius infamis non reuelans suam infamiam partibus rogantibus tenetur ad interesse. casus est sing. in l. generali de tab. li. x. et adde l. fi. c. de ma. conue. ubi notarius conficiens instrumentum suum sollempnitate debita tenetur parti ad interesse.

Notarius Notarius non potest suo offitio renuntiare nisi in manibus principis. l. legitimum de offi. presi. et. c. admonet et. c. q. in dubiis de renunc. et dicit bal. in l. falsis. c. de fur.

Notarius Notarius non potest esse sacerdos si tamen sic et conficit instrumentum ualet ut in c. sicut ne cle. uel mo. modo quero pone q. presbiter notarius scribit testamentum in q. aliquid legatur ecclesie sue quero an ualeat legatum et faciat fidem sua scriptura uidetur q. sic quia presbiter potest esse testis in causa sue ecclesie. c. cum nuntius de testi. In contrarium arguitur nam pater filio suo instrumentum non conficit ut l. impuberem. c. de fal. ubi glo. ergo idem in clerico. tamen dicit q. potest et ualet scriptio. nec punitur pena aliqua de his qui sibi ascrip. ita notat Io. an. in c. inter uos de re iudi.

Notarius Notarius qui iussu superioris non uult facere instrumentum punitur pena priuationis offi. ita baldus in l. prouidendum. c. de post.

Notarius Pone q. notario tempore rogatus fuit aliquid solutum pro mercede confectionis instrumenti. modo pars uult copiam absq. solutione alia an possit notarius compelli dic q. no sed debet ei iterum solui g. o. est sing. g. extra. c. de prin. in rebus li. xi. qd nota.

Notarius Quero utrum comes palatinus possit creare notarium illum qui per suum delictum fuit priuatus offitio notarie doc. aliant sing. dictum bal. in d. ii. c. de manu. Sed tu uide tex. in l. siquid. c. de suscep. et archa. li. x. et in autentico de ar. ad fi. uide bar. consilio quod incipit fr. po. notarius et in l. eadez in hac. ad. l. iuli. repst. et repetitur in l. iiii. g. preter ait de damno. in fec.

Notarius Notarius dicitur fuisse rogatus de quodam instrumento zc. petis ab eo ut exemplum huius instrumenti det. parti. notarius dicit non recordor q. fuerim rogatus demum per testes probatur rogatus. quero primo utrum ista probatio rogati. sic iusta causa ut possit accusari de falso So. nunquid i suis p. collis. no recipitur.

44

mentio istius rogatus possit compelli ex d. testi-
um conficere instrumentum .et circa primum
dubium est sing. decisio io. an. referentis dispu-
tationem lamberti de ranno. in ti. d. instru. edi.
§. instrumentum circa principium ubi dicit sic
fuisse determinatum .q. aut iste rogatus fuit fa-
ctus diu et tali casu non potest puniri notarius
de falso et est ratio quia falsitas requirit doluz
sed antiquitas temporis causat obliuionem. l. ii.
.C. de ue. iur. emi. merito nō presumitur recor-
dari .si autem rogatus est de presenti uel breui
tempore et tali casu condempnatur de falso cuz
fraus presumatur .et an pars debeat pbare ro-
gatum uel notarius se non rogatum uide bal. in
srica. C. de fide. instru. So. casu principali utrū
ex dictis testium notarius possit facere instru-
mentum uide bar. in l. de tabulis. ff. de exhi. et
.l. si quis ex argen. §. pretor ait. ff. de ede. bal.
in l. fi. C. de ede. ubi concludit q. sic pro eoruz
determinatione uide glo. bonā in l. edicto. diui.
adri. et refert bal. et sequa. in l. ubi exigitur ali-
as quedam de eden.

Notarius | Sunt in ciuitate plures conserua-
tores monete et dum debitor soluit pecuniam
ciuitati notarius camere dicit solutionem factā
coram conseruatoribus omnibus licet unus tan-
tum sit presens et ita est de consue. quero utrū
ista consuetudo excuset notarium a pena falsi
hanc questionem ponit hosti. in c. quāro d. his
que fiunt a prela. et refert bal. d. pbe. cog. i. usi.
feu. in c. i. x. colla. et dicunt q. aut notarius asse-
rit presentes illos quibus affertur preiudicium
ex eorum presentia et ex eorum absentia nullū
et tunc ista consuetudo quantumcunq. inuete-
rata non excusat notarium a pena falsi aut scri-
bit illos qui in ueritate sunt absentes et tunc si
eorum absentia nullum affert preiudicium et ta-
li casu consuetudo excusat quem a pena falsi sic
intelligitur q. dicit bal. circa hor. in srica. C. de
fide. instru.

Notarius | Notarius scribens falsum instru-
mentum simulatum punitur pena manus in c.
imperiales. §. scribam d. probi. feu. alie. p. frede.
scribens autem instrumentum usurariū ē piur.
et potest pronuntiari infamis et priuari tabel-
lionatus officio .ita hosti. in sūma in ti. de usu.
§. pe. alias si. xlo. quod de notariis et refert ar-
chid. xl. disti. sicut non.

Notarius | Licet monachus sit mor-
tuus mundo a deo q. instrumenta conficere non
possit etiam si sit notarius tamen potest extra-
here illa .de quibus fuit rogatus ante monachā-
tionem glo. est sing. in c. ut officium de hor.
in. vi.

Incipit littera. O.

Obligatio Obligatio facta in
iis uerbis obligo
me q. me obligabo tibi in futurum

ad soluendum. x. nunquid ex his uerbis sim sta-
tim obligatus absq. eo q. iterum obliger .et dic
q. sic dictum est sing. io. an. in adi. spec. in ti. de
obli. et fo. in srica ubi refert ita disputasse mar-
subli.

Obligatio | Quero utrum in obligatione ge-
nerali ueniat pecunia mutuata et pone exēpluz
tu mutuasti pecuniam p. cuius restitutione ob-
ligauit omnia bona mea tibi . quero an ista pecu-
nia ueniat in obligatione .et uidetur primo q. sic
quia in obligatione generali ueniunt futura. l. fi.
.C. que res pig. obli. pos. et. l. idē in fi. ff. q. po.
in pig. ha. ubi uidetur probari .ista questio fuit
originaliter alb. gal. in margarita sua in ti. de
pig. in questione que incipit sed pone accepi a
te. x. mutuo et obligo omnia mea bona et eam
repetit riccar. malu. in l. obligatione de pig. et
breuiter dicas q. talis pecunia non uenit in obli-
gatione bonorum que fit ipsi mutuanti tex. est
sing. a contrario sensu in l. cum tabernam. §. fi.
xlo ab alio de pigno.

Obligatio hospitali | Quero quidaz secularis
ppter deuotionem quam habet eligat se seruitu-
rum uni hospitali donec uiuit . quero nunquid
ista obligatio per quam inducitur perpetuitas
seruendi sit ualida .si. questione3 posui in l. sti-
pulationes non diuiduntur. §. cellus de p. obli.
an ualeat locutio per quam quis locat operas su-
as perpetuo .et ibi conclusi q. sic et est ratio qz
ad eas prestandas si nolo cogi non possum quia
in ea succedit obligatio ad interesse . licet uari-
ent doc. in loco uero pio uidetur dicenduz q. ua-
leat eo qz fiscus et ecclesia equiparantur. l. fi. C.
de sa. san. ecc. sed promittens aliquid fisco face-
re non liberatur prestando interesse immo pre-
cise ad factum compellitur ar. l. fideicommissa
. §. fi. ff. de leg. iiii. iuncta res. l. publica . cum ibi
netatur ex qui. ca. m. i. ergo idem in ecclesia. sed
pactum per quod inducitur perpetua seruitus
non ualet. l. titio centum. §. titio genero de con-
di. et demon. sed in contrarium est ueritas qz
ualet tale pactum et cogitur seruire . nec succe-
dit obligatio ad interesse nec obstat q. perpetuo
se obligauit in seruitutem quia non dicitur ser-
uitus ex quo deo cui seruire . est regnare ut di-
sino. iu. c. inter dilectos de dona.

Obligatio generalis | Quero utrum in obli-
gatione generali ueniant bona aliena bona fide
possessa per obligantem . bal. mouet istam que-
stionem in l. certi iuris . c. loca. et dicit q. sic al-
legat. l. si ab eo . ff. de pig. que parum facit sed
non potest per hoc altari melior tex. quid. l. in
bonis . ff. de xbo. sig. et si dicit illam regulaz fal-
lere d. michi tex. hoc dicentem.

Obligatio | Fructus ecclesie possunt locari
et uendi . c. si. ne prela. uices suas et in c. nostra
de loca. quod autem sit in oblationibus dicas q.
non possunt uendi uel locari . c. altare . i. q. iiii.
ubi dicit tex. altare uendi simonia est dicit glo.
. i. obligationes que altari fiunt licet archid. x.

q. ii. in. c. sanctorum dicat consuetudinem seruari et miratur qd papa tolleret.

Obligatio | Nota qd si debitor principalis succedit fideiussori obligatio fideiussoria extinguitur. l. heres a debitore cum si. ff. de fideiuss. quero similiter nunquid extinguitur obligatio pignoris uel ipotece annexa obligationi fideiussorie. dic qd non tex est sing. in. l. cum quis. §. si. de solu. quod nota quia quilibet diceret contrarium cum non subsistat obligatio pignoris uel ipotece nisi sit principalis obligatio. l. non intelligere. C. de limit. pignoris ubi plene et. l. fideiussor obligari. ff. de fideiuss.

Obligatio | Quero utrum ex alienatione rei cuius non est comertium oriatur naturalis obligatio. ego tetegi in. l. multum interest. ff. de h. ob. et dixi qd non per notata per bar. in. l. i. d. no. ua. et tenui cum eo. sed contra suam decisionem est casus sing. in contrarium in. l. i. C. ne lic. habi. metro. quem ego solum notauit cum ibi post traditionem non possunt repeti res alienate quez nota ad. d. l. multum interest.

Obligatio | Potest quis se obligare ad casuz fortui. uz sed talis pmissio generalis no astrigit eum ad causam qui ueniret culpa illius cui est obligatus casus est in. l. qui offitii. §. si. de codi. ep. et in. l. cum proponas de nauti. feno.

Occidens testatorem | Quero tu scis occidens testatorem cui potest succedere ex testamento uel ab intestato priuata illius successione ut indignus. l. cum ratio in. fi. de bo. damp. quero quid in occidente filium illius cui potest succedere bar. in. d. l. cum ratio in. fi. dicit qd priuatur hereditate sed hereditas applicatur illi qd est par in gradu euz occidente alfat. l. ii. §. si fratris. ff. si quis al. test. phi. et. l. codicillis. §. iur. de leg. ii. idem bar. hanc questionem non decidit et dicit qd ibi uidetur casus qd talis occidens filium fratris non priuatur hereditate paterna cuius filium occiderit sed ibi potest responderi qd erant plures fratres illius sororis cuius filius erat occisus merito tex. dicens fratrem succedere sorori. intelligitur de alio non occidente sed tex. in. l. ii. §. si fratris. nihil uidetur facere quia dicit ibi tex. qd delictum fratris non nocet fratri. intelligitur quo ad partem quia frater no priuat fratrem parte sua non dicit tex. qd portio ingredientis accrescat confratri. bal. autem in. l. hereditas de his qui. ut indi. C. alfat casuz in eo iudicio sing. qd portio occidentis fisco applicetur in. l. his consequenter. §. i. ff. fa. herc. et ita consulu credo qd nescies indutere sed uenias ad me qd sum impeditus nunc.

Occidens | Occidens illum qui d iure est occidendus punitur pena mortis bal. ponit post cy. in. l. aditos. C. de epi. aud. sed tex. est in. l. si. C. de malefi. et matema et uide plene in. l. d. pu. pillo. §. si quis riuos. de noui. op. nunc.

Officialis | Officialis uidens a fenestra rixantes non mittens familiam potest iuste offitio

suo priuari. sta bal. in. l. i. §. questiones. ff. d. offi. pre. ur. p. quo alfat notabile dictum cy. in. l. seruus. C. de noxa. qd dictum loquitur de officiali habente filium rixosum.

Officialis | Officialis iurat seruare statuta modo pone qd est quoddam statutum quod continet ius comune contra quod statutum officialis iudicat. utrum sit per iur. ponit bal. in. l. i. de consti. pec. de quo dicit esse casum iu. l. magistratus. ff. ad munici.

Officialis | Officialis stratarum comunis an possit facere qd ppria auct. destruant dom. unig. priuati ad hoc ut uia ciuitatis fiat pulchrior et qd sic. textus est sing. in. l. edificia. ff. de edific. priua.

Officialis | Vbi agunt duo officiales quorum unus fuit sepe bonus alius uero malus sed reductus ad fruges melioris uite qs pferitur uide in littera. g. in uerbo gratifica.

Officialis | Officialis existens in officio non perdit iurisdictionem per aduentum successoris donec sciuerit illum deuenisse. casus est in. l. si forte. ff. de offi. presi. modo quero an illa. l. locum habeat in beneficiis seu priuilegiis que ceduntur officiali donec officium exercuerit et dic qd sic qm ea etia perdit nisi sciuerit aduentu sui successoris glo. est sing. et mirabilis in. l. tribunus in prin. ff. de re. mili.

Officialis | Vbi ciuitas uult eligere unuz officialem sufficit qd maior pars consentiat in. c. quia potest et. c. auditur de elec. et. l. qd maior. admunici. si autem tractemus de reformata officialis tunc requiritur qd omnes consentiant tex. est sing. in autentico de defen. ciui. §. si no dum biennium compleuerit qui est. §. fe. ibi dicit tota ciuitas nullo reluctantante.

Officialis | Nota qd electus ad officium publicuz autoritate et utilitate si acceptet illud absq. eo qd detegat causam propter quam ad illud agit indum est inhabilis an puniatur bar. ponit quando causa delegatur infami. ignorant. litigantes an delegatus debeat suam infamiam detegere. sed tu dicas qd si acceptat et non detegat punitur pena capitis tex. est in. l. qui cum una. §. insulam et. §. reus criminis. ff. de re. iud. et pone exemplum in bannito qui priuatur commodo ciuitatis. et baldus facit festum in. l. cassius. ff. de fenato.

Officialis | Nota qd continuatio honoris est prohibita ut dicit tex. in. l. honoris. §. si. de mu. et ho. l. non continuam inter filium et patrem li. x. item. l. nemo. C. de assen. ur. domesticus presidis non potest cum alio preside uenire ita exponit glo. in. l. consiliarios eo. ti. nunc quero nu quid iudex cum uno officiali possit esse iudex cum alio officiali inmediate seq. et dicas qd pot. tex. est sing. in. l. licet. C. d. asse. qui loquitur in consiliario sed glo. exponit in. d. l. consiliarios §. de asse. quos ius forte bonos. et. l. pe. C. de offi. perfec. ur.

Officialis | Vbi scribitur officiali dilecto nostro et non dicitur cui si in primo loco sint plures officiales intelligit scripsisse principali. si autem equales sunt omnibus intelligitur scripsisse glo. est sing. in elementinis si principalis a rescrip.

Officialis | Absens ab electione officialis non potest uoces suas per litteras demonstrare textus est in c. si quis iusto de elec. in vi.

Officialis | Est statutum quod habens unum officium non potest aliud acceptare pone quod habet unum de facto acceptabit aliud quero qua pena punitur. dic quod caret acceptato et per acceptationem secundum priuatum privilegium et salario primi casus est unicus in l. quisquis que est. l. si. C. ubi decu. uel eoha. l. xii.

Officialis | Dicitur. l. meminisse a offi. p. cons. et. l. eum qui de iuris. o. iud. et glo. in c. et si cristus de iur. iur. quod officialis debet ultra tempus sui officii exercere iurisdictionem in ciuitate donec successor ueniat. quero nunquid pro reliquo tempore quo fuit debet habere salariuz. ad quod dic quod debet et quale dic quod debet habere consuetum casus est sing. in autentico de administr. §. illud.

Officialis | Currente officio officialis non potest capere uxorem. l. si quis officium de ritu. nup. quod de concubina uidetur quod id quod ratio quare ius prohibet est ne contrahat consanguineos et amicos que ratio uendicat sibi locum in concubina quia paruz differt concubina ab uxore nisi quo ad honores. l. item legato. §. perui a leg. iiii. In contrarium est ueritas. casus est in l. si. de concubi.

Officialis | Tu scis quod officium procuratoris est uile. l. si quis procur. de desur. illud est uerum nisi fiat principe mandante quia tunc omne officium licet uile dicitur nobile text. est sing. in l. nemo perfectus de digni. l. xii. et sic uerificat. l. i. man. in prin.

Officium | Accusatus de crimine pendente accusatione non potest eligi ad officia. l. reus de latus de mu. et bon. l. i. C. de rei. post. l. x. l. reu criminis cum materia. C. de procur. et. c. omnipotens de acc. l. xxx. di. c. tantis et plene in c. accedens de acc. et. c. accusatum de si. hoc ueruz quando propter factam accusationem de crimine ipsius ipse accusatus non est infamis aput bonos et graues uiros quia boni uiri non credunt tali enim casu licet pendente accusatione potest eligi ad quodcumque officium dictum est sing. hosti. et io. an. in c. meminimus de acc. et ita consulu heri aput montem alinum.

Officialis | Quero nunquid iudex ex proprio officio parte non petente possit in integrum restit. concedere aduocatum autem et procuratorem ex officio. boni potest dare. l. nec quicquam. §. aduocatos de offi. proconsul. et etiam quilibet uir siue femina sine mandato potest comparere ad opponendum accepti. pro pupillo et probare ut est casus

sing. secundum unum intellectum bar. in l. ii. C. de neg. gesti. et adde ad bar. in l. iiii. §. hoc autem iudicium de damp. infec. et per canonistas in c. ii. de postu. prela. quo autem ad primum an possit iudex dic quod sic dictum est sing. io. an. in c. cum uenisset de insti. in nouella quod tamen. c. loquitur imprie. Unde dubito utrum possit iudex inferior.

Omnino | Statutum disponens quod faciens certum quod bona sua perdat omnino quomodo intelligatur ista dictio omnino. dic quod ipso iure non autem per sententiam glo. est sing. in l. i. §. si pecuniam. ff. de positi. qua. ibi bal. notat quid autem si dicat omnibus modis perdat dic quod intelligitur etiam ipso iure glo. est sing. in autentico defuncti seu si mora. §. sancimus in glo. in uerbo modis omnibus.

Omicidium | Quero nunquid ualeat statutum imponens pro omicidio penam pecuniariam. ubi alias de iure comuni est pena mortis et scias quod hanc questionem ponit archid. in c. duo ista. xxiii. q. x. et in c. si. ne. cle. uel mo. i. vi. hosti. et io. an. ponit in c. si. de consu. et antiq. et decidunt statutum non ualere et est ratio quod consuetudo ut est ualida debet esse iusta equa et uniuersalis non pro uno tantuz ita dicit text. in c. erit autem lex. v. disti. sed istud statutum est iniquum patet quia quelibet constitutio per quam datur facultas delinquendi a iure ut iniqua est reprobata ut. l. conuenerit. ff. de pac. dota. et. l. iurisgen. §. illud nulla. ff. de pac. C. quem admodum et. C. si cristus in uerbo quedam. n. de iur. iur. sed per istud statutum datur facilis delinquendi occasio igitur. zc. quod probatur nam nihil magis appetimus quam saturationem nostre uoluntatis. sed quilibet sciens statutum ualidum quod pro crimine imponatur pena pecuniaria non corporalis facilius delinquit igitur naz textus. xi. q. iiii. c. pauper ubi dicit pauper cum noui habet quod offerat ne dum audiri contempnitur sed contra ueritatem opprimitur facile. n. auro opprimitur iusticia neque suam culpam quis pertimescit cum sperat auro se posse redimere hanc questionem ponit bal. in c. i. §. iniuria de pac. iur. for. in us. feu. ubi dicit absque falsa allegatione hoc esse uerum ubi statutum ponit penam pecuniariam contempnibilem nam tunc non ualeat tale statutum sed ubi imponit penam maximam non contempnibilem ualeat et quod ista pars sit uera ego adduco textum ad propositum ualde notabilem in §. pena insti. de iniur. et notabilem glo. dicentem quod auferens porcellum rustico uidetur sibi oculum extrahere propter paupertatem et inopiam in l. illicitas. §. ne tenuis de offi. presi. item rustici ne dum habent sed non audent optare pecuniam textus est in l. dominum per diorum de agri. et cen. l. xi. et istud adde ad bar. in l. i. in bo. rap. ubi presupponit tale statutum esse ualidam.

Omicidium | Ois causa iusta ad exheredationem

filii excusat patrem filium occidentem a pena patricidii .que autem sint cause habes glo.in.c. quita et si crius uallis de iur. iur. legiste habet tex. in autentico ut cum de ap. cog. §. causas .q̄ autem sit pena patricidii scis q̄ ponitur in sacro cum gallo zc̄ ut est tex. in. l. diuus ad leg. iuli de parici. ubi bar.

Hospitale | Cōfertur auctoritate episcopi habet plura priuilegia quid confectum sine dicta auctoritate ut patet in clemen. quia contingit de relig. do. modo pone q̄ est confectum hospitale an presumatur auctoritate episcopi confectum dic q̄ sic si ibi misse sūt dicte hoc dicit sing archid. de consec. di. i. c. nemo.

Hospes | Si promitto te hospitari bis in āno gratis .et tu non uenis certj annis an poteris petere extimationem dic q̄ non ut dicit notanter io. an. in adi. spec. in titulo de cen. §. si. in adic. maiori.

Incipit littera. P.

Actum An pactuz nuduz usurarum uestiāē

coherencia contractus stricti iuris dic q̄ non. l. quotiens de usu. fallit in uno casu quem uide in littera. R.

Pactum | Factum uicino ne alienet rem suā eo inuito non ualet casus est sing. in. l. nemo in fi. ff. de pac.

Pactum | Magnū ē dubium an ualeat pactum per quod quis se astringit ad certum genz probationis glo. est in autentica iubemus de iudi. et ut in autentica ut matres taz debiti q̄ crediti .§. quia uero et per canonistas in. c. ii. de p. ba. si autem interuenit iuramentum conuentio est ualida et iurans non potest probare nisi s̄m q̄ se astrinxit. modo pone unus iurauit se nō p. baturum nisi per instrumentum et nou habet instrumentum .quero nunquid erit dare aliqd̄ remediū si iste talis potest probare per testes dic q̄ remediū est q̄ iudex ex suo. offitio etiam te non petente illos testes faciat examinare dictum est spec. sing. in. ti. de p. ba. §. nunc dicendū x̄lo sed quid si debitor.

Pactum | De re uendendo an faciat contractum per suum usurarium .uide in littera. V in uerbo usura.

Pactum | Pone casum hereditas non habet multa credita quapropter heres institutus non uult adire accidit q̄ unus creditor hereditati se interponit et facto s̄no omnes remittunt certuz qd̄ q̄ casu iste adit hereditas .dic de hoc ut dixi in littera .b. in uerbo hereditas incipit pone casum.

Pactum | Quo uenditor se astringit ut si emptori displiceat restituet intelligitur si emptor infra. lx. dies suam displicentiam declarauerit. textus est sing. in. l. q̄ si nolit. §. si quid ita ff. de edi. edi. ubi autem pacto quis se astringit

q̄ rem non uendat nisi certe probare potest illam alii uendere non obstante pacto si requirat illum cui promisit et sile tacet per duos menses tex. ē in. l. q̄ rome. §. coheredes d̄ x̄. ob. sed sup. pletionem dy. et bar. qui mouentur ar. l. ii. C. d̄ iur. emphi.

Pax | Per pacem simpliciter facta cum bānito an intelligatur facta remissio uide in littera. b. in uerbo bannitus.

Papa | Stat dicto solig pape et facit plenā fidem an hoc sit uerū in hiis que uicūt ante papatum uide in littera. t. in x̄bo testamentm.

Papa | Pōt facere de quadrato rotundū .ita io. an. in. c. cum uenisset de iud.

Papa | Quero nunquid papa possit facere legem generalem q̄ clerici possint conueniri coraz iudice seculari dic q̄ non quia ante sanctum petrum clerici non erant subiecti potestati seculari glo. est sing. vc. disti. si imperator nam papa non pōest in totum derogare iuri diuino. l. si. si ius uel utili. pu. et ponit zaba. c. perpendium de sen. exco.

Papa non potest facere q̄ dicto unius partj creditur cōtra partē casus est sing. in. c. iudicis herm. andus .iii. q. viii. et id in imperatore itē non possunt facere q̄ transumpto sine sollempnitate detur fides casus est sing. in. c. i. de fide instru.

Parauimpha | Nota tex. xxx. q. li. i. c. alteri et. c. qualis et. c. sponsus uel sponsa a parentibus et aparanimphis apud presbiteruz dūci debent ut bene dicantur et uide. c. sponsus q̄ est. c. fi. xxii. disti. ubi glo. dicit q̄ paranimphe sunt ancille custodientes uirginitatē.

Parrochia | Ratione delicti quis sortitur fore in loco ubi deliquit hoc uerum teporalē foro secus in foro spiritali unde presbiter unius parrochie non potest iponere alii de alia parrochia penitentiam pro delicto facto in sua parrochia glo. est sing. xvi. q. i. c. i.

Pater | Vtrum pater administrans bona filii ut legitimus administrator teneat filio redere rationem uide in littera. r. in x̄bo ratō ubi habes q̄ in matre.

Patrimonium | Propriuz clerici an gaudet eo priuilegio quo ecclesia i suis rebus uide supra in littera. p. in x̄bo prescriptio.

Patria potestas | Nota per assumptionē episcopalis dignitatis uel cōsularis uel senatorie liberatur quis a patria potestate ut in autentica episcopalis dignitatis. C. de epi. et cle. et in. c. p. nenerabilem .q̄ni. fili. sint legi. et in. c. sc̄dm ali quos canonistas in. c. decorum de maio. et obe. et in. c. constitutus de integ. resti. et in. c. fi. de iudi. in. vi. oīs sacer ordo liberat sc̄dm aliquos a patria potestate. quod non est uerum aliquos autem modos uide. C. de digni. l. i. li. xii et inst. qui. mo. ius. pa. potest sol. item per assumptionē monachatus quia transit in potestate abbatj monasterii glo. ē ordiaria in. l. si ex cā. §. papiniang

ff. d. mi. et nō. C. de epi et cle. l. deo nobis. sed
q̄ q̄s desinat esse episcopus. an patria potestas
reintegratur supra alias habuisti q̄ quando ma
ter est in minori etate constituta excusat si nō
pecierit tutorem filio suo dari. l. ii. c. si aduersus
delic. quero quid si efficiatur maior. an incidat
in penam non petiti tutoris et idem in minore
uendicantis mortem defuncti ut. l. minoribus. c.
inqui. ca. in integ. rest. nō est necesse et in. l. mi
noribus de hiis qui ut in dig. sed de hiis alias di
cam. in questione autez nostra tu diceres q̄ sic
per. l. si. C. de sen. pal. item cessante causa priu
legii seu fauoris cessat fauor. l. titia seio. §. usu
ras de leg. ii. in glo. sed cessante causa episcopa
tus cessare debet fauor indultus ab eo sed in cō
trarium est necessitas quia non reincidit in pa
triam potestatem glo. est sing. in autentico con
stitutiones que de digni. §. generaliter et eaz cf
se ueram sic probo nam licet desinat dignitas
tamen remanent reliquie et memoria preterite
dignitatis ergo in eorum memoria debet rema
nere liberalitas a preterita dignitate ar. l. si. de
decur. ubi optimus tex. quem nota tu senēsis
p̄pter te qui habes res duces qui honorant et
eis iniuriantes maiori pena puniuntur ad id fa
cit. l. unius faciōris. §. seruus de questi. ubi ser
uus licet desinat esse seruus non potest contra
dñm torqueri propter commemorationem do
mini preterit. illam tamen glo. limita ad preid
cta nisi fuerit amotus a dignitate p̄pter eius d.
lictum uel culpam quod probatur per textum
. l. ne quid de decur. li. x. ubi dicit tex. delinquē
tes non dignitatis premium sed pena sequi de
bet et alibi reatus omnem honorem excludit. l.
. i. c. ubi sena. uel cla. et priuilegiuz censet amit
tere qui concessa sibi abutitur potestate. xi. q. i.
priuilegium cum si. item pena nemini debet im
munitatem afferre. l. relocatorum. §. si. de inter
dic. et religi. l. ii. §. ignominia de infami. l. ii. §.
nemo. ff. quod cuiusq̄ uniuersitatis nomine. itē
habes mille leges ubi dimissus a militia gaudet
priuilegiis nisi propter maliciaz sit dimissus ita
et in casu nostro. l. testamenta. §. ius testadi. ff.
de testa. milit. et ille solet ueteranus dici unde
lucanus. que sedes que terre dabuntur que no
ster ueteranus aret. i. arari faciat unde uiterbi
um dictum est a uita in ermiūm militum qui de
militia mittebantur in oruetum urbs uetus. i.
ueteranorum militum qui non ignominia. sed
post consumptam etatem a bellis dimittebant
et ibi reliquā uitam peragebant.

Pater noster | Vtrum officium semper inci
piat a pater noster tex. est de consec. di. iii. uel
. v. in. c. id seper placuit.

Pauper | Vtrum pauper possit compellerē
diuitem ut sibi prestat alimenta uide in littera
i. in x̄bo ius incipit que dra est inē.

Pecunia | Verbum pecunie in rescriptis
appositum capitur stricte x̄bum est sing. fm in
no. et unicum in. c. sedes de rescrip. in fi.

Pecunia | Duos casus in quibus pecunia p̄
t ut orem alienari nō potest uide positos in litte
ra. t. in uerbo tutor in dicto quod incipit pe
cunia.

Pecunia | Data alicui ut homicidium faci
at cui applicetur dic q̄ applicetur parti in quaz
ueniat committendum scelus tex. ē in. l. genera
liter. §. illud et. l. si q̄s ab alio. §. sint filio d. calū
pni. qd fallit in casu autē nouo iure.

Pecuniam | Redactam ex uenditōe rei mee
ego possum in subsidium uendicare. l. mater. C.
de rei. uen. l. si. C. de neg. ge. l. si eū seruum si cer
tum p̄ta. quid econtra an rem emptam ex pe
cunia mea possum uēdicare dic q̄ sic glo. ē sing.
in. l. proculus. ff. de iur. do. quam al. at cy. in. d.
. l. mater et pro ea est textus in. l. uxor marito
. ff. d. do. inter uirū et ux.

Pedagium | Quid consequatur quis per
solutionem pedagii uide in litteta. d. in x̄bo dāp
num incipit quero utrum.

Pena | Qua punitur mulier recipiens du
os uiros ponitur in. l. eum qui duas. C. de adulc
que de iure canonico est immutata per textum
sing. xxxi. q. i. de benedicto et est ista uideli
cet q̄ debentur incidi capilli et panni ante et
retro.

Pena | Apposita in compromisso si est ineq̄
lis an reducatur ad equalitatē et qn̄ uide in lit
tera. c. in x̄bo cōpromissum.

Pena | Qua punitur ille qui blanditur
iudici ut sententiam pro eo ferat dic q̄ non per
dit causam. sed punitur pena centum aureoruz
tex. sing. in. l. i. in. fi. iuncta glo. in uerbo ingre
diatur ad. l. iuliam de ambitu. et an iudex q̄ re
cipit pecuniam cōmittat baractiam euitet penā
si re integra peniteat uide in littera. i. in uerbo
iudex.

Pena | Vtrum mulier transiens ad scda uo
ta de licentia primi quia est data sibi licentia in
testamento euitet penam. et quid si transit de
consensu filiorum uide in littera. m. i. uerbo mu
lier in dicto qd incipi mulier nubens.

Pena | Que sit pena rustici intrantis ciui
tatem cum armis. uide in littera. r. in uerbo ru
sticus.

Pena | Vbi ius mandat ut faciat plures mo
nitiones ad hoc ut quis incidat in penam iudex
nō potest illas abreuiare et uide in littera. i. in
uerbo ius et in littera. m. in uerbo monitio.

Pena | Qua punitur cristianus qui le
gat bona infidelis dic q̄ pena excommunicatio
nis qui excommunicatur etiā post mortez caus
est in. c. si quis episcopus de here. et in. c. sane
perfectus. §. i. q. ii. qui tex. loquūtur in ep̄o. in
alio autem cristiano est bona glo. que sing. dicit
idem in. c. iudei. ii. de iudiciis de iure ciuili sunt
multi textus. C. de hereti. sed non ponunt pe
nam.

Pena | Qua punitur bannitus repertus
in loco a quo fuit bannitus uide in littera. b. in

uerbo bannitus.

Pena | Quero qua pena punitur ille qui res que uenditur ad in tantum ponit maius pretium debito ad hoc ut uolens illum habere carius emat et dic qd punitur pena stellationatus quia incidit in crimine stellationatus cuius pena est extraordinaria tex. est sing. scdm lec. bar. in l. ii. §. ite si quis in pastura. ff. de crimine stellationatus.

Pena | Doctor uel aliquis dignitatem habens mitius punitur q plebeius. l. mores. §. si. de pe. et minus liber q seruus quero quid i statu libero an ut seruus puniatur an ut liber dic qd punitur ut liber. propter spem libertatis. l. i. ff. de pe. et ibi per bar.

Pena | Qua pena punitur uxor que incidit sibi capillos ut uideatur monialis sine uoluntate uiri uide in littera. e. in uerbo excommunicata.

Pena | Christianus circumcidens filium punitur pena castrantis. l. circumcidere. ff. ad. l. tor. de sica.

Pena | Qua pena punitur ille occidens illum qui per familiam ducitur uide in littera. o. in bo occidens et an officialis punitur pena aliqua si interficit illum qui uult se defendere ab ipso qui debet capi et in fugiendo uel defendendo occidere dic qd non punitur tex. est in l. si seruus et ibi bar. et raph. de hiis qui ad ecc. conuertiunt et in l. si d. defen. et ocul. li. xii. et e. tex. in l. quemadmodum. §. magistratus municipales. ff. ad. l. aquilia cum iure faciat dicit glo. in dicto. §. magistratus.

Pena | Qua pena puniuntur incantatores de iuri ciuili puniuntur pena de qua in ti. d. male. et mate. de iure autem canonico si non sapiant heresim manifestum sicut uilis persona debz fustigari. si autem sit grauis persona debet in carceribus perpetuis ad penam astringi qui carcer potest de iure canonico ad penam dari. xxvi. q. ii. c. contra idolos sortilegos.

Pena | Violans uel infringens priuilegia alterius est priuandus priuilegio si quod habet casus est in .c. dilecti filii de priuilegiis.

Pena | Qui dat licentiam stipendiario pro comeatu allicuius temporis si potestatem non habet punit. quia tenet dare stipendiu p illo tempore de quo est casus in l. per hanc. c. de erro. mili. anno.

Pena | Nota qd episcopus uel clericus facies coniuurationem contra dominu temporalis est de gradandus et priuandus omnibus beneficiis tex. est sing. xxii. q. iiii. si quis laicus licet archid. dicat qd iste tex. sit palea et non bene.

Pena | Trufator uel ioculator qui ad ciuitatem ducunt animal ligatum qd postea ei au fugit et hominem interficit an puniat pena mortis uidetur qd sic quia qui dat causam dampni zc. l. qui occidit in fi. ad. l. aquil. contrarium est uerum quia punitur pena .cc. aureorum ratio est quia ciues debent ipsum immediate expellere alias sunt in culpa tex. est in l. qd uulgo cu duo

bus prece. ff. de edi. edi.

Pena | An pena carceris possit imponi laico per iudicem ecclesiasticum uide in littera. l. in bo iudex incipit no qd carcer.

Pena | Cui domu comodat ut adulterium committatur pena de qua in l. qui domum et. l. et si amici. ff. de adult. sed quero qua pena punitur mulier que recipit pecuniam ut amantem meam ad suam domum conducat dicas qd est pena mortis etiam si adulterium inde non sequatur silicz si pecunia acceperit tex. e. sing. in l. i. d. ex ordi. crimi.

Pena | Qua pena puniatur ille qui intrauit domum alienam ut furtum committat uide in littera. f. in uerbo fur.

Pena | Recipiens salarium a publico non potest a priuatis personis eius rei publice aliquid inde exigere et id in doctore salariato ut in l. archidarii. c. d. professo. et me. li. x. et inoc. limitat illam. l. nescio nunc in quinto. c. illius ti. de mai. et obe. quero qua pena punitur dic pena restitutionis quatuorpli. tex. est sing. qui ab omnibus ignoratur. xxiii. q. i. in .c. militare ad fi quem ibi adde.

Pena | Qua pena punitur ille qui se gloriat de delicto uide in littera. c. in uerbo confessio incipit ex confessione.

Pena | Qua pena punitur testis qui dicit falsum uide in littera. t. in bo testis incipit potest iudex penam extraordinariam.

Pena | Quero qua pena punitur ille qui deridet facientem elemosinam in ueneratoz alicuius facti dic qd debz excommunicari. et sic e. anathema text. est. xlii. di. si quis despicit.

Pena | Qua pena punitur ille qui furatur granum publicum uide in littera. l. in uerbo latro.

Pena | Quero qua pena punitur officialis qd est electus ad aliquod officium si non padit delictum ppter qd illud officiu non potest exercere uide in littera. o. in bo officialis incipit no qd electus ad officium.

Pena | Qua pena punit ille qui exercet iurisdictionem in alieno territorio uide in littera l. in bo iurisdictione in quadam adic.

Pena | Qua pena punit iudex negliges expedire causam pertinentem ad bursam fiscalem dic qd priuat toto salario suo casus est sing. in l. iudicis. c. de anno. et tri. li. x.

Pena | Quidam dum contra euz producetur instrumentum coram iudice illud accipiens lacerauit quero qua pena punitur dic qd punitur criminaliter pena iudicis arbitrio et causam perdit. ita Io. an. in .c. accepisset de fide instrumentum.

Pena | Qua pena punitur ille qui accepit duo officia si statutum sit in ciuitate quod hns unum officium non possit aliud acceptare. uide in littera. o. in bo officium incipit est statutum.

Pena | Qua pena punitur doctor uolens

usurpare locum superioris doctoris antiquioris
uide in littera .o. in uerbo officium incipit qua
pena.

Penal Quero cui applicetur pena per pre-
latum imposita pro delicto dic q̄ medietas im-
ponenti et medietas ecclesie cui presidet casus
est sing. in .c. ii. de pe.

Pena Que sit pena nō seruantis canones
uide in littera .e. in uerbo episcopus nō seruan-
ti canones.

Pena Extrahens capillos puta pilos d̄ bar-
ba punit pena .x. librarū applicandarum parti
et .xx. fisco si sanguis non exit ut in .c. i. §. si
quis alium de pac. tenen. x. colla

Pensio Inuecta et illata sunt pro pensio-
ne tacite obligata .C. in qbus ca. pi. tacit. cōtra
.l. si. etiam si sint in uecta locatore ignorante
inquiri utrum hoc sit uerum siue locatio sit fa-
cta pro pensione soluenda in pecunia numerata
siue pro pensione soluenda in aliam speciem .di-
ctum fuit spec. in ti. de locato. §. postq̄ solo por-
ro el. ii. que dicunt q̄ in uecta et illata tali casu
non sunt pro pensione tacite obligata glo. tamē
sing. in .§. item seruiana insti. de acti. tenet con-
trarium bar. in .l. i. ff. loc. in lectura quam fecit
papie dicit glo. equiorem q̄ sic probo tu habes
q̄ quando locatur fundus si contingat sterilitatē
in agruz remittitur aliquid de pensione que de-
bet solui quid autem si sit contractus innomina-
tus quia pecunia nō uenit pro pensione sed fru-
mentum uel oleum et sic est contractus facio
ut des .an hoc casu fiat remissio propter steri-
litate dicit q̄ sic glo. est in .l. licet et .l. excepta
.c. loci et .c. propter sterilitatem eodem .titu.
ergo qualiter ipse contractus innominatus qui
non differt a locatione nisi quia pensio soluitur
in alia specie q̄ pecunia et tamen sortitur prius
legum locationis contractus. So. probatur per
casum expressum iuncta glo. in .l. si gratuita. ff.
qui. mo. pi. ca. contraha. ultimo probatur per re-
gulam .l. generalis. §. qd̄ si facio. ff. de prescrip-
uer. que uult q̄ contractus innominatus sortitur
naturam illius contractus nominati cui similis
est sed iste contractus est similis contractui lo-
cationis ergo et ipsius naturam sortitur.

Pensio Pro pensione non sunt obligata ta-
cite in uecta et illata quando fideiussor datus ē
.l. pe. ff. qui. mo. pi. uel ipo. sol. sed hic quero scis
q̄ unus conductor potest alteri locare rem con-
ductam insti. loca. §. si. et .l. nemo .C. eo. quero
utrum in uecta per illum qui conduxit a secun-
do fuit domino qui primo conduxit tacite obli-
gata et uidetur casus q̄ non in .l. si. §. colonus
.ff. locati. contra quod uidetur casus in .l. solutu
ad si. de pigno. acti. super quo dicit q̄ aut loqui-
mur in colono et sic super conditione predii ru-
stici et loquitur .d. §. colonus quia res scdi colo-
ni non sunt obligata aut in conductore predii
urbani et habet locum .d. l. solutum ut res sine
domino obligate et ad hoc me mouet .l. certi

luris .C. locati que seuitus introducit ipotecam in
uectis per inquilinū q̄ per colonum et uide .l. si
gratuitam in qui. ca. p. ca. contra.

Penitentia | Ratione delicti quis sortit
forum in loco ubi deliquit istud uerum in foro
temporali secus autem in spiritali unde presbi-
ter unius parrochie non potest imponere peni-
tentiam alii de alia parrochia pro delicto facto
in sua parrochia glo. est sing. xvi. q. i. c. i.

Periculum | Textus in .l. opus. §. q̄ in ad-
uersione. ff. loc. dicit q̄ appellone periculi nō ueit
casus fortuitus ubi glo. aliat concor. quod limf-
ta uerum ubi uerbuz illud nil aliud operari pos-
set nisi comprehendere casum fortuitum quia
tunc astringens se ad periculum uidetur se ad
casum fortuitum astringere casus est sing. in .l.
item queritur .§. si gemina .ff. locati.

Persona | Causa est quia uenit examinan-
da qualitas persone extrinseca puta quia scien-
tificus uel q̄ malicia supplet etatem et simile nō
potest agitare per procuratorem tex. est sing.
in .l. ii. ibi per se ipsum .C. de his qui ue. eta. im-
pete. et canoniste habet tex. si ng. in .c. si for-
te de elec. in .vi.

Periurus | Ab obseruatione iuramenti. Is
citi an priuetur beneficio uide in littera .i. in x̄
bo iuramentum incipit periurus ab obserua-
tione.

Pia causa | Fauore pie cause introductū
est ut actio ex testamento licet sit stricti iuris
assumat naturam bone fidei et q̄ re ipsa sine in-
terpellatione constituatur in mora debitor glo.
insti. de acti. §. item mixta et uide in littera .m.
in uerbo minor ubi habes q̄ id in minore.

Pignus | Fructus rei pignorate regulari-
ter computantur in sorte .l. i. C. de pig. act. hoc
uerum nisi creditor ratione rei pignorate subie-
rit labores maximos quia tunc lucratur fructuz
in recompensationem laboruz et nou in. fort.
ut sing. dicit hosti. in summa in ti. de usu. §. in
aliquo solo. xii. et refert io. an. in nouella in .c.
conquestus de usu. et alia .c. ad nostram de re.
ecc. non alie. quod nota ad limitationem .d.
.l. i.

Pignus | Pro uno delicto nō potest pro alio
retineri .l. i. C. si ob cirog. pec. fallit in debito pe-
ne casus est unicus in .l. pignoribus. C. de usu.
et uidetur tex. i. l. per retentione. C. de usu. ubi
siquidem tēpore contractus.

Pignus | Pignorans partem rei sue illi cum
quo rem habet communem non potest eundem
ad diuisionem rerum prouocare donec sibi debi-
to satisfiat casus est sing. in .l. si quis putans. §.
item iulianus. ff. coi. diui.

Pilus | Extrahens alicui pilum de barba
punitur pena .x. librarum applicandarum parti
et .xx. fisco si sanguis non exit ut est tex. in .c. i.
§. si quis alium de pac. ten. in ufi. feu.

Populus | Vtrum iudex ad tumultuz po-
puli sedandum possit accelerare executionem

corporalem etiam pendente dilatoe si aliter tumultus sedari non potest uide in littera .i. in bo iudex in dicto quod incipit item iudex.

Populus | Quilibet de populo potest coparere ut detentus in carcere relaxetur de li. ho. ex per ti. pone modo quis petit aliquem liberari a carceribus an requiratur mandatum speciale uel sufficiat generale dic q si ut procurator petit requiritur speciale licet sine mandato possit ut quilibet de populo casus est sing. in .l. p. p. onius .ff. de procur. et albat bal. in concilio qd incipit in causa stagii adde ad glo. in .c. qui ad agendum.

Populi tumultus | Contractus factus ad tumultum populi an sit nullus ipso iure uel ope exceptionis uide glo. notabilez .viii. q. ii. c. si ergo et glo. in .c. p. que .xxiii. q. ii. ubi habes q ex cep. ope. et quod dixit lodo. in .l. d. pupillo .g. si quis ipsi de no. op. nunc. et s. in littera .i. in uerbo iudex licet.

Postumus | Preteritus si uiuo testatore decedat testamentum reconualescit tex. est in .l. postumus in principio de iusto. testa. hoc est uerum si decedat testatore uiuente ciuilliter et naturaliter secus si naturaliter uiuit et ciuilliter sit mortuus quia tunc testamentum non reconualescit casus est de hoc sing. in .l. qui uxore .ff. de iniusto. tiri. testa.

Possessio | Etia iniusta neini est auferenda per iudicem sine possidentis citatione ita et .i. c. in litteris de resti. spo. et .c. i. e. ti. in .vi. et in .l. si deserta .c. si propter pu. pens. et .c. si per uim uel ali. mo. l. nec imperialis hoc uerum nisi iniuste possidens de facto fuerit immissus in poss. per iudicem aduersario no citato quia eo modo potest priuari ita Innoc. in .c. querelam de elec. que allegat bal. in .l. si preco que pena. ff. de pac. pro quo dicto est tex. in .l. pe. g. hoc edictu si mu. uen. no. sunt.

Publiciana | Ad hoc ut possessori et no domino competat publiciana non requiritur q sibi uendens habuerit fidem de pretio de publici hoc uerum nisi quando quis uelit intentare publicianam contra dominum quia tunc no potest nisi fuerit habita fides de precio ipsi uenditori glosa est sing. in .l. si a titio .ff. de rei. uen.

Publicatis | Verum sint casus aliqui in quibus publicatis attestacionibus possit noui testes produci uide in littera .t. in uerbo testes ubi habes.

Publicatio | Vtrum tercius comparens pro suo interesse possit petere sibi soli dicta testiu publicari uide in littera .t. in uerbo testis incipit certium comparens.

Publicatio | Nunquid per publicatione dapnationem uel confiscacione bonorum propter delictum confiscet uel publicetur ius patronatus dic q non ut est glo. in cle. pastoralis de re. iud. et melior est in ca. filius .xvi. q. vii. et quo modo procedat uide doc. in dicti iuribus.

Publicatio | Ex publicatione an iura naturalia ueniant in fiscum uide in littera .c. i. bo conditio.

Pupillus | Res empta de pecunia pupilli est ipsius pupilli .l. cur. c. arb. ait et .l. ii. ff. quado ex fac. tut. et notatur in .l. si ut proponis .c. de rei. uen. qd est uerum si pecunia pupilli emittur res per tutorem uel curatorem secus autez si ematur per negotiorum gestorem quia tunc talis res non est pupilli sed negotiorum gestoris casus est in .l. filie .c. de solu.

Prelatus | Verum prelati possit preiudicare ecclesie per non solutione factam de canone pro re quam habet in emphiteosim uide in littera .e. in uerbo emphiteosis.

Prelatus | Glo. in autentica de epi. et cler. querit an quesita per prelatu presumant quesita de bonis ecclesie et ponit Inno in .c. cum ex officio de testa. et in .c. i. et .iii. d. pecu. cle. modo pone q hinc inde sunt presumptioes dic q tex. est sing. scdm lec. glo. qua approbat archid. dic q in casu dubii res quesite diuiduntur inter heredes prelati et ecclesiam p rata patrimonii casus est sing. per quem consului .xii. q. iiii. in .c. si sacerdotes.

Presumptio | Est pobile in his que concernunt nobilitatem glo. est sing. in .c. illud .xl. distinctione.

Preuentio | Vbi sunt plures eandez iurisdictionem habentes locus est preuentio .l. si pluribus et ibi notatur de leg. i. l. i. de offi. consu. Inducitur autem preuentio per citationem de fo. compe. c. pe. de quo uide littera .i. in dicto qd incipit ubi sunt. sed quero an per simplex preceptum extra iudiciale sit inducta preuentio freder. tenuit q sic consilio .cxiii. et sequitur dominus auto. in .c. proposuisti de fo. compe. cxpluz uisitor mandat abbati q se non absentet sub pena excommunicationis quia intendit eum uisitare accidit q ante uisitationem generalis facit abbatem conuocari qui uadat ad generalem certe per illud preceptum extra iudiciale fuit inducta preuentio adeo q abbas remanet excommunicatus facit quod notat Io. an. in .c. cu sint partium de re iudi. in .vi. ubi dicit q si episcopus precepit alicui ut infra talem diem aliquid faciat sub pena excommunicationis q remanet excommunicatus si infra diem statutum illud non fecerit licet ante diei cumentum mutet forum.

Pretium | An et quando succedat precium loco rei uide in littera .a. in uerbo actio.

Presentatio | Presentacione rescripti inducta est perpetuatio iurisdictionis adeo q potest .j. que rescriptu fuit prescatu ager q pntan te etia si psentans uti uoluerit rescripto dictu Innoc. et hosti. in .c. excoquestoe d rest. spo.

Prescriptio | Facta de principali trahit ad accessoriu dependens ex illa casus est in .l. eos .c. de usp. et .l. si aliena .g. i. ff. de usu. hoc e

nerum si illud accessorium inhereat a principio ipsi principali secus si ex post facto quia tali casu opus est noua prescriptione. casus est peregrinus in l. qui fundum. §. i. de usufructu. p. emp. et bene facit. l. rerum mixtura. in fi. de usufructu. generali.

Prescriptio Vna ciuitas prescribit usum nemoris in territorio alterius ciuitatis accidit casus quod comoditas silue non sufficit ambabus ciuitatibus quero que preferatur et dicitur quod preferatur illa a iuris quam est prescriptum nam prescriptio prodesset si usus sufficeret ambabus ita singulariter determinat Io. an. in c. dilecti de arbitrio. in nouella per tex. in c. subgestum de dicitur. et in c. quid per nouale de uerbo. sig.

Prescriptio Quero utrum requisitioni consensus possit prescribi uel per consuetudinem derogari et pone exemplum in officialibus uicarie senensis qui habent iurisdictionem in armigeros dum moribus sensus maioris co. lateralitatis potestatis requiratur dicitur quod aut consensus requiritur in actu indicatio ut in exemplo predicto et tunc potest huic consensui prescribi et per consuetudinem derogari casus est sing. in c. non est de consuetudine. in. vi. ubi episcopus non potest punire clericos sine consensu et consilio capituli ut in c. i. de ex. prela. sed in c. nouit de hiis que fiunt a placito si. nisi sit consuetudine derogatum ut ibi aut loquimur in consensu qui requiritur in alienatione rei temporalis et tunc idem. casus est notabilis in c. ea noscitur de hiis que fiunt a prela. aut in consensu requisito ad alienationem paruam ut est uidere in episcopo uel abbate secundum formam autentice hoc ius porrectum de sacro san. ecc. et tunc dicitur quod tali consensui nunquam prescribitur nec consuetudine derogatur dictum est sing. Hosti. et Io. an. in nouella in c. pastoralis de dona. pro quibus est casus hodie in de. si bona ad fidem de rebus ec. non. et passit iste ita debet intelligi. scio enim te iussisse ad glo. l. rem non nouam. C. de iud. que dicitur. l. cauet consuetudine non habere que fecit derideri bal. dum in sero duxisset uxorem et in mane. l. illam incepisset

Prescriptio Actioni communi diuidendo communitate prescribitur annis. xxx. ut. l. i. C. de anna. excep. fallit in actione communi diuidendo que competit inter dominum et p. udatarium. iste tex. e. in c. i. §. item sciendum glo. i. de mo. p. u. secundum expositionem bal. et Iaco. de belufo ubi non prescribitur nisi spatio. xxx. annorum fallit in diuisione feudi qd nota.

Prescriptio Quero utrum iudeus possit prescribere rem cristiani de re. ecc. est clarum quod non sed rem cristiani sic quia uiuat iure romano. l. iudei. C. de iudeis de re. ecc. est glo. in c. porro. xvi. q. iii. aliqui habent. x. q. iii.

Prescriptio Iustus inuiti in possessione habetur pro imisso si per eum. stat quo minus in possessionem imitatur utrum illud sit uerum quod ad prescriptionis interruptionem uide in littera

d. in uerbo deuotam incipit dicitur tex.

Prescriptio Patrimonium proprium clerici gaudet eo privilegio quo gaudet ipsa ecclesia in suis rebus c. si. de ui. et hone. cle. c. ex litteris de pigno. xvi. q. i. similiter de presenti de censu. et cle. quicquid in. vi. ponunt doc. in c. si diligenti de fo. compe. et. c. ti. de prescrip. modo quero quilibet ecclesia habet hoc privilegium quod bona sua prescribuntur spatio. xl. annorum. c. de quarta et. c. sanctorum de prescrip. Authentica quas actiones de sa. san. ecc. utrum sit hoc uerum in re ipsius clerici propria uidelicet quod res sua non prescribatur nisi. xl. an. dicitur quod illa regula fallit in prescriptione que est odiosa unde in re propria clerici currit illa prescriptio que currit contra priuatum glo. est sing. xvi. q. iii. c. possessiones.

Princeps Princeps nunquam presumitur uti potestate absoluta nisi exprimat secundum Innoc. in c. innotuit de elec. quod uerum nisi apponatur clausula ex certa scientia glo. est sing. i. c. ad hec in uerbo eligitur de rescrip.

Princeps Res alienas donare non potest ecclesie et sic ecclesia non utitur beneficio legis bene a zenone glo. est sing. xii. q. ii. c. quicquid militi et secundum hanc ego consului et plures consulerunt allegant textum bonum. vi. q. iii. c. placuit.

Prior creditor Quidam laicus habet plures creditores demum assumitur ad pigue beneficium post assumptionem adeptus est plures creditores. nunquam creditores posteriores assumpti post assumptionem beneficii preferantur creditoribus anterioribus in fructibus beneficii casu quo omnes tam priores quam posteriores habeant debitorem personaliter obligatum dicitur quod sic et si quid ultra remanet debetur prioribus dictum fuit guil. de cu. sing. in. l. sed an. ff. quod cum eo qui aliat tex. non facientem in. l. i. §. si filii alias si filius. ff. de separatoribus ubi casus sing.

Priuilgium Ciuitas concedit priuilegium seu immunitatem oibus unius artis. modo pone quod unus exercet illam artem per substitutum an gaudeat tali priuilegio concessio arti quidam allant dictum bar. dicentes quod non in pica de nauicu. li. xi. sed de hoc est casus quem solum notauit in. l. si. circa prin. de ex. tuto

Priuilgium Concessum uni uel heredibus suis quomodo intelligatur concessum uide in littera. u. in uerbo uelut.

Priuilgium Concessum exercenti unum officium intelligitur concessum illi qui exercere incepit licet propter debilitatem sui corporis non potuerit perficere sed ad aliud transierit non ita laboriosum tex. est in. l. exagen. ibus. C. de prin. agen. in rebus.

Priuilgium Nunquam priuilegium inducto per. l. ad egregias de iur. iur. possit per pactum renunciari Cy. dixit quod non in. l. honor. C. de epi.

et cle. ratio est quia priuilegium illud conceditur dignitati non persone ideo illi renouari non potest tamen de hoc est casus non notatus in c. ii. §. ceterum de iud. in vi.

Priuilegium | Nunquid priuilegium inducitur per. l. ad egregias habeat locum in paupere cui est uerecundia domum exire de facto tamen fuit determinatum quod talis nobilis de pauperatus gaudeat priuilegio et est casus de test. c. si qui testium fm doc. rote.

Priuilegium | Concedere priuilegium episcopo uel potestati quod ab eius sententia non appelletur pone quod isti tales constituunt uicarios an a sententia talis uicarii poterit appellari uidetur quod non quia unum est tribunal uicarii et constituentem eum et sic priuilegium concessum uni uidetur concessum alteri in contrarium est. ix. in. l. a p. consulis iuncta. l. precipimus de ap.

Priuilegium | Concessum est uni priuilegium a rege ut possit probare iniuriam illatam sibi per iuramentum modo pone quod iste talis uult accusare unum florentinum ille talis uult declinare forum ille cui tale priuilegium est concessum petit iniuriam suam probari iuramento suo coram iudice isto. quero an benedicat et dic quod non potest quo ad fundandam iurisdictionem ut dicit Io. an. in. c. romana de so. compe. in nouella et bal. in. l. prescriptione. c. si contra ius uel. utili. pub.

Priuilegium | Pone quidam impetrat priuilegium ut non teneatur soluere collectas pro bonis suis. quero an extendatur ad bona que tempore priuilegii erant possessa ab alio licet postea sint recuperata. dices tu quod ad priuilegium exemptionis ab onere collectarum extendatur ad futura ut habetur in cle. i. de usu. tamen dic quod talis immunitas non extenditur ad bona predicta quamuis postea recuperata que tempore priuilegii erant ab alio bona fide possessa. istud fuit dictum sing. Io. an. in. c. ii. in glo. in uerbo possidebat de deci. in vi.

Priuilegium | Et nota quod non est contra substantiam ordinis quod clericus seu sacerdos habeat uxorem sed propter prohibitionem ecclesie ut in. c. cum olim de cle. conjug. ubi glo. allegat concordantem et ideo papa potest eorum causa dispensare ut subdiaconus contrahat matrimonium. unde apostoli habuerunt uxores non ut eis uteretur sed ut ministrarent necessaria uita. tex. est. c. xxi. disti. omnes. nunc quero nunquid uxor clericus gaudeat priuilegio fori maritalis quia si clericus utitur censura ecclesiastica non potest conueniri in criminali coram iudice seculari ita etiam uxor sua est glo. ordinarie i. c. eos. xxxii. di. et in. c. ii. xi. q. i. dicit quod uxor clericus gaudet priuilegio fori sicut et ipse clericus. et mouetur per tex. in. l. ii. c. de epi. et cle. ubi imperator uult quod uxores clericorum gaudeant priuilegiis eorum Io. an. c. i. de de. conjug. in. vi. tenet contrarium quod non gaudeat priuilegio fori et. c. si quis suaden

te sicut et ipse clericus et mouetur primo quia nunquam uidetur consuetudine receptum quod non possit conueniri sub iudice seculari et sic saltem de consuetudine improbata. Item quia absurdum uidetur quod in civilibus causis uxor clericus conueniatur coram seculari et in criminali coram ecclesiastico quia una et eadem res non debet regulariter diuerso iure censeri. l. eum qui edes de usua. et si dicas istud non esse absurdum in clerico ergo nec etiam in uxore dicas quod in clerico est speciale propter character quod ad uxorem non extenditur et tene mentem. quid autem in familiaribus an gaudeant priuilegio fori dicas quod legista habet. l. primam et. ii. c. de epi. et cle. et est glo. in. l. restituenda. c. de aduoca. diuer. iudic. item in probemio. ff. de famulo scolaris et bidelli. item in. l. i. de uxore mili. sed dic an familia est perpetua ut serui uxores et filii et gaudent priuilegio fori ita intellige. l. ii. et. ii. et patet in. c. ecclesiasticorum seruos. xii. q. ii. et in. c. iudicatum. lxxxviii. di. et in. c. ii. secundam unam opinionem glo. ibi de so. compe. sed familia conducticia non gaudet priuilegio clericus et sic famulus scolaris conductus precio non gaudet priuilegio scolaris quo ad forum ut singulariter dictum est in. c. clericus quod est. c. ii. xi. q. i. et sequitur id fredericus in consiliis suis consilio. c. c. vi.

Priuilegium | Priuilegio concessio filio propter patrem nunquid gaudet filius faciens artes uilem dicit textus quod non in. l. senatoris filia. ff. de ritu. nup.

Priuilegium | Presentatio priuilegii facta iudici in competenti facit illud presumi subiectum casus est sing. iuncta glo. in. l. si quis per diuinam de aque. duct. li. xi.

Priuilegium | In causa pro me agitanda mihi concessum motu proprio principis non extenditur ad aduersarium meum. l. iii. ff. quod quis iuris. et glo. in. c. ii. de mu. pe. illud uerum si conueniat decisoria iudicii puta diffinitiuam secus si ordinaria ut libellus et alia ita bar. in. l. si. a fruct. et. li. expen.

Priuilegium | Nunquid priuilegium concessum districtualibus uel prouincialibus comprehendat clericos uide in littera. c. in uerbo clericus.

Priuilegium | Si conceditur priuilegium uni et heredibus suis intelligitur concedi ordine successiuo. l. primo ei cui conceditur deinde suis heredibus. l. gallus. §. quidam recte de lib. et po. si non conceditur uni uel heredibus suis aliter stet dictio uel dic quod resoluitur in conuicta. tex. est quem notat bal. in. c. i. de eo. qui si. et fil. suis. ma. et fe. colla. x. in u. si. seu.

Priuilegium | Nunquid priuilegium datum per imperatorem possit reuocari per ducem in terris sui uicariatus uide in littera. d. in uerbo dux incipit nunquid dux.

Probatio mandati | Vt per productores

Instrumentorum facientium ad causam induca-
tur probatio mandati uide in littera m. in uer-
bo mandatum incipit quero nunquid per pro-
ductionem.

¶ Probatio Quando probationes diuersi ge-
neris debeantur cumulari ad unum effectuz ut
de bar. in. l. admouendi de iur. et uide duo di-
cta posita in littera t. in uerbo testes incipit po-
ne q. unus et per canonistas in. c. ueniens et. c.
licet ex quadam de testamentis.

¶ Probatio Pro primo probate debet ferri
sententia unde si res petitur a me duobus simul
et semel qui primo probat optinet tex. est in. l.
is a quo ff. de rei. uen. et in. l. si quis a multis a
noxa. et est glo. in. c. capitulum sancte crucis de
rescriptis adeo q. non expectatur ut secundus p-
bet hoc fallit in matrimonio puta si duo dicunt
aliquam suam uxorem et unus citius probat illaz
esse suaz uxorem debet iudex expectare proba-
tiones alterius primo q. sententiam ferat di-
ctum est Innoc. in. c. cum inhibito de cla. disp.
et ita fuit determinatum in rota cum q. stio fuis-
set de facto.

¶ Procurator Vtru procurator ioba nar-
ratiua posita in supplicatione q. talem constitui
procuratorem probent illum procuratorem in
supplicatio porrigitur principi uel dominis non
recognoscentibus superiorē et dic q. sic casus e-
sing. in. l. si satisfactio. ff. rem ra. haberi aliat bal.
in. q. odam suo consilio et adde ad materiam. l.
ex hac scriptura de dona.

¶ Procurator Vtrum possit constitui procu-
rator per tutorem ad petendum a iudice inter-
poni decretum super alienatione rei minoris ca-
sus e. unicus et sing. q. non in. l. minoru scdm le-
cturam communiter approbataz. C. de predi-
mino.

¶ Procurator Cum de mandato procuratoris
agentis dubitatur admittitur procurator cum
cautione de rato. l. i. C. de procur. hoc est ueruz
nisi dominus constituens eum procuratorem est
absens a loco iudicii secus si sit presens casus e-
sing. scdm ang. in. l. murus. q. is qui ff. de pro-
curatoribus.

¶ Procurator Constitutus ad agendum tacite
uidetur habere mandatum ad defendendum
dominium in causa conuentionis textus est in. l.
mutus iuncta glo. q. pena. ff. de procur. hoc est
uerum in procuratore actoris secus autem in p-
curatore constituto a reo dictum est nouum et
legistis incognitum casus est in. c. constitutus
de procur.

¶ Procurator An possit iudeus per procura-
torem respondere dum baptisatur textus est
sing. q. maior ueniens ad religionem cristianam
non possit per procuratorem respondere sed de-
beat propria uoce respondere disti. x. c. cum
paruulus.

¶ Procurator Generalis non dicitur habere
mandatum ad alienandum res domini mobiles

uel immobiles nisi illa que tempore corrumpunt
l. procurato de procur. modo pone q. procura-
tor talis alienat rem nulliter postea dominus
moritur et legat. procuratori omnes res. quas
administrauit an uideatur legare sibi rem quaz
nulliter alienauit et sic remansit in dominio do-
mini dic q. tali casu in legato non uenit res out-
liter alienata. casus est unicus in. l. cum domi-
nus. q. filius ff. de pecu. leg. iuncta. l. filius. ff. de
su. pa. ei ita allegat baldus. in. l. i. C. de uer-
bo. sig.

¶ Procurator Titius constituit aliquem pro-
curatorem suum in causis quas contra sempro-
nium et generaliter in omni alia. intelligit iste
talis constitutus procurator in causis quas con-
stituens habet contra alias personas. an uero re-
stringantur illa uerba ad causas quas constitu-
ens possit habere cum sempronio. questio ista
fuit defacto rome et dic q. illa uerba restringu-
tur ad causas quas habet cu sempronio ita Dy-
et Bar. in. l. quid habet. q. pupillus de tute. et ita
fuit iudicatum.

¶ Procurator Si procurator est reuocatus
et reuocatio peruenit ad iudicis noticiam seu p-
tis gesta. cum illo sunt nulla. l. si procuratorem
absentis. ff. de procur. hoc e. ueruz nisi talis noticia
peruenerit ad iudicem post conclusum in causa
quonia tali casu potest ferri sententia et ualida
casus est sing. in. c. audite de procur.

¶ Procurator Fiscus constituit procuratorem
generalem ad exigendum omnes debitores fis-
cales deinde constituit specialem ad exigendum
hunc uel illuz qui specialiter constitutus fuit ne-
gliens adeo q. illi facti sunt no soluendo. quero
an negligentia specialiter constituti noceat ge-
nerali dic q. sic eo tamen ordine ut primo coue-
niri debeat specialis et eo non existente soluen-
do generalis. unde regula. c. studuisti de procur.
uolens per speciale mandatum derogari genera-
li non habet locum in procuratore ciuitatis ca-
sus est in. l. quoniam augurio. C. de consil. debi-
et allegat Baldus in. l. ii. C. quando fiscus uel
priua.

¶ Procurator Quando dubitatur de manda-
to procuratoris constitui ipse procurator admit-
titur cum cautione de rato. l. i. C. de procur. mo-
do pone q. dubitatur de mandato procuratoris
substituti a procuratore principaliter constitu-
to que sit forma cauendi dic q. debet cauere q.
ratum habebit eum constituens. casus est in. l.
decuratore s. decur. bo. da. quod adde ad. l. i. C.
de procur.

¶ Procurator Litigans per procuratorem in
causa in qua si sententia fertur contra dominuz
esset infamis non efficitur infamis hoc uerum
in infamia iuris secus tamen est in infamia facti
textus est in. l. ii. ff. de ob. patro. presta.

¶ Procurator Si procurator contrahens ha-
beat generale mandatum potest dominus in lo-
co contractus conueniri casus est sing. in. l. heres

absens. §. apud labeo. ff. de iud.

¶ Procurator | Quidam constituit titium procuratorem cum hoc quod si titius nolit esse procurator constituit sempronium titius acceptauit qui post iusta causa renūciauit. modo quero utrum sempronius possit esse procurator. Dy. ponit in l. tutoribus et ibi Bal. ff. de testa. tut. qui concludunt singulariter per textum iuncta glosa tali casu sempronium non posse esse procuratorem.

¶ Procurator | Constituantur duo procuratores cum clausula quod occupantis conditio non sit melior sed quod unus inceperit alius prosequi ualeat et finire modo unus istorum est litem contestatus alter uenit cum testibus et eos petit a iudice examinari an possit dicas quod aduersario absente uel contradicente illa clausula non habet effectum adeo quod uigore illius clausule non poterit facere examinari ac si ista clausula adiecta non foret hoc est dictum sing. Io. an qui refert disputasse marti in c. in nomine domini de testi. in nouella et ponit Bal. solus inter legistas. C. de testi. l. si quando.

¶ Procurator | Per constitutionem secundum procuratoris primus intelligitur reuocatus modo pone quod apparent duo instrumenta procuratoria in quibus non apparet temporis diuersitas quero an uterque debeat esse procurator eo quia non apparet quis prior et quis posterior de hoc est glo. sing. que ambos priuat adeo quod nullus esse potest in c. si quis iusto de elec. l. vi. et ita etiam fuit determinatum in rota.

¶ Procurator | Clericus non potest esse procurator laici. C. de epi. et cle. l. placet cum si. et uide notata in c. unico de obli. ad raci. quod limita nisi sit constitutus procurator laici ad unam causam tantum uel ad unum negotium casus est sing. et non alibi in c. per uenerabilem qui fil. sint legit.

¶ Procurator | Monachus non potest esse procurator nisi concurrant duo primum est consensus abbatis secundum est utilitas monasterii textus est in cle. religiosus de procur. et xvi. q. i. c. monachi an autem possit esse procurator laici amici sui et monasterii dic quod sic dictum est Innoc. et non alibi in c. cum. i. et. a. de re. iud.

¶ Procurator | Ad negotia potest statim reuocari pone quod aliquis ex subita reuocatione sequente creationem est dampnificatus an qui reuocatur possit agere ad interesse contra reuocantem et dic quod sic per actionem de dolo. casus est sing. in l. quidam debitor iuncta glo. in uerbo mani de dolo et ita illum casum notat Bar. sibi et adde ad l. si mandassem. ff. mandati et l. mandatum. C. mandati et l. unicaz. C. de satisf. et cle. una de renunc. et in c. mandato de procuratoribus.

¶ Procurator | Quero utram iudicium agitur per nulliter substitutum a procuratore eo quia primus potestatem substituendi non habe-

bat ualeat in preiudicium domini constituentis primum ex quo quando constituit uoluit etiam quod post litem contestatam non posset substituere ubi de iure poterat ut l. post litem. ff. de procur. et l. nichil arbitramur. C. eo. et in hoc dicit Guil. de cu. quod si litigans cum substituto scit nulliter eum substitutum tali casu non preiudicat domino et ei imputetur qui cum inhabili litigat. si autem litigans ignorauit eum nulliter substitutum et tunc aut potestas substituendi est adempta procuratori primo in instrumento in quo est procurator constitutus et tali casu iudicium illud non ualeat in preiudicium domini ratio est per l. i. C. de postu. et l. i. C. de procur. quia tunc imputatur ei si non petiit exhibitionem mandati aut potestas substituendi est adempta in alio instrumento separato ab illo quo fuit procurator constitutus et tunc ualeat sententia et iudicium cum nulliter agitato et ita Guil. de cu. et sequitur ang. in l. i. magistrum. ff. de exerci.

¶ Procurator | Constituo titium procuratorem meum ad exigendum pensionem mearum domorum quero utrum intelligatur procurator ad relocandas uidetur quod sic primo quia habens mandatum ad consequens uidetur habere mandatum ad eius necessarium antecedens. l. ad in mobilem et l. ad legatum. ff. de procur. tamen dicit contrarium. si quod non possit relocare textus est in l. i. §. igitur apposito de exerci.

¶ Procurator | Ego constituo procuratorem ad uendendam unam rem qui pro tali uenditione accepit arram si soluto precio procurator non restituat arram an teneatur dominus eum constituens et distingue quod aut constituo procuratorem simpliciter et tali casu teneor si arram a procuratore habere non potest aut constituo ut pecuniam in presenti recipiat absque alia dilacione et non teneor ista est distinctio sing. in l. quicquid quod §. item si iustior. ff. de instito.

¶ Procurator | Vtrum habens mandatum ad causam iam sopitam uideatur habere mandatum ad eandem causam per in integrum restitutionem resuscitataz uide in littera. m. in uerbo mandatum incipit. quero habens mandatum ad causam.

¶ Procurator | Etiam si non habeat mandatum ad substituendum potest substituere procuratorem ad appellandum textus est sing. in l. ab execute. §. si procurator. ff. de ap.

¶ Procurator | Casus in quibus quis potest agere sine mandato pro collegio uide in littera c. in uerbo collegium incipit quando collegium.

¶ Procurator | In l. ii. C. de procur. ponit ista questio quod gesta per procuratorem uere constitutum sunt nulla si ignorat se constitutum de quo per archid. in c. is qui de procur. in. vi. et c. super eo ad ap. et mouet Bar. in l. si pupilli. §. item si procurator. ff. de neg. gest. et Bal. in dicta. l. ii. hoc tamen limita esse uerum nisi in instrumento

procuratorio esset apposta clausula rati per te-
pus p̄sens ista ē sing. decisio rote deci. cclxxx.
iuxta modernum ordinem nam glo. i. in. l. pom-
ponius la. i. de neg. gest. dicit q̄ rati habitio p̄t
fieri per dominum inuito ignorate et absente
illo qui eius negotia gessit et est ratio quia ille
qui potest nobis inuitis aliquid agere potest il-
lud idem agere nobis absentibus et ignorantibus
ut. l. qui potest de reg. iur. sed negotium p̄
alium nomine meo gestum possum ipso inuito
ratum habere ut. l. si ego de neg. gest. igitur et
ipso ignorante hoc idem probatur. sic nam actus
dependens a mera uoluntate agentis potest fie-
ri in absentia et ignorantia partis. tex. est in .l.
non idcirco. C. de codi. l. cum pater. §. donatio-
nis et. l. miles ad sorore de leg. ii. ubi dicitur q̄
actus testamenti potest fieri per testatorez ab-
sentis illo in quem testator dirigit uerba de ad-
tione hereditatis nam fit solo animo heredis. l.
gerit de acq. here. et ita est tex. in. l. auia. C. de
iur. delib.

Procurator Casum unuz in quo mulier et
miles potest esse procurator uide in littera .m.
in h̄bo mulier et miles.

Procurator Quidaz constituit duos procu-
ratores utrum unus exigat ab alio ratione man-
dati dic q̄ non textus est in. l. qui duos. ff. de
procur.

Procurator Quero utrum causa in qua ue-
nit examinanda qualitas persone extrinseca pu-
ta quia scientificus et sic de aliis possit agitari
per procuratores uel q̄ malicia supplet etate zc
tex. est sing. in. l. ii. ibi per se ipsum. C. de his qui
uen. eta. impetra. et ibi glo. et canoniste habent
hunc textum sing. in. c. si forte de elec. in. vi.

Procurator Tu habes in. l. si tutor. C. in q̄
bus cau. in integ. resti. non est nec. et. l. licet. C.
de procur. ubi tangitur nunquid gesta per pro-
curatorem falsum possint haberi rata per domi-
num et comunis conclusio et uera est q̄ sic ut
est casus in. l. licet. ff. de iud. et in. l. cause. ff. de
mino. licet infinite fuerint opiniones hoc limi-
ta uerum nisi iudex pronuctiauit procuratores
non habere legitimum mandatū quia tunc post
illam pronuntiationem nō potest dominus ha-
bere ratum quod gestum est. a falso. procurato-
re ut uoluit Bal. in autentica ei qui. C. de tēpo.
ap. et est ratio quia illa rati habitio sequens sen-
tentiam non potest trahi retro in preiudicium
iuris iam quesiti parti litiganti ex sententia iu-
dicis allat. l. talis scriptura que nihil facit. sed
tu allega. l. si. ff. rem ratam haberi So. limita nō
si in ciuitate foret statutum dictans q̄ procura-
tor non habens mandatū non potest admitti
ad agendum quia gesta per talem procuratores
non possunt per dominū rati ficari ut uoluit Bal.
in. l. si uxorem. C. de condicionibus infans. et al-
legat. l. si uero non remunerandi. §. si post redi-
tam. ff. mand. que optime facit Tercio fallit nō
si procurator illegitimus d̄ cuius mandato du

bitatur admissus fuerit cum cautione q̄ domi-
nus habebit ratum iuncta protestatore hoc pro
parte aduersarii. l. nisi apparuerit eum non ha-
bere mandatū nam tunc nō potest sequi rati
habitio per dominū parte aduersa nolente tex.
est sing. scdm̄ comunem intellectum in. l. inter
quos. §. alieno. ff. de da. infec.

Procurator Constitutio procuratoris facta p̄
metū ē ipso iure nulla casus ē in. c. accedes de p̄-
cur. et allat Innoc. et Hosti. in. c. quoniam ab
his de rescrip. adde ad. l. ii. ff. de iud.

Procurator Actus procuratoris factus ab
eo ut a nuncio non ualeat si ad eum actum pro-
curator est constitutus quia aliud est procura-
tor aliud nūctius tex. sing. cum glo. scdm̄ lect.
pe. in. l. multum interest. C. si quis alteri uel si
bi iuncta glo. in uerbo comparasti que adde ad
dicta per me in. l. i. §. de uerbo. ob.

Procurator Quidam habet duas causas in
una ciuitate et constituit unum procuratorem
ad unam causam quam habet in illa ciuitate nō
specificato ad quam causam quero an ualeat ta-
le mandatū Io. an. dicit q̄ sic et intelligitur cō-
stitutus in magis preiudiciali et refert eam fu-
isse disputatam in adic. spec. in p̄ica de procur.
§. forme in addicione que incipit cuius contrari-
um tenet Guil. in p̄ica de procur. §. forme et fū-
dat se per. l. iii. de solu. que incipit et magis.

Procurator Quero casu quo procurator
possit reuocari liti contest. an debeat peti reuo-
catio ordine iudiciario seruato an debeat sūma-
rie expediri dic q̄ sūmarie glo. ē sing. in. l. i. cau-
se. §. hec autem cognitio. ff. de p̄cur.

Procurator Quero utrum procurator con-
stitutus ad exactionem debitorum fiscaliū pos-
sit constitui per priuatum ad exactionem debi-
torum ipsius priuati dic q̄ non ne utilitas pub-
lica per priuatam impediatur casus est sing. in
autentico de coll. §. hoc quoq̄.

Procurator Scis q̄ post litem contestatā
procurator reuocari nō potest. l. post liti. ff. de
procur. c. i. de procur. in. vi. modo pone q̄ dñs
comparet coram iudice petens procuratorem
reuocari ex nunc ex causa iusta ex qua potest
fieri utrum ista causa reuocationis requirat sol-
lemnitatem iudicii dic q̄ non glo. est unica in
l. in cause. §. hec autem cognitio in h̄bo procu-
ratoris mutandi de procur.

Procurator Varians continue in reuocati-
one procuratoris ad negotia constituti habetur
pro non reuocato et ita obligatur ex contractu
per illum inuito ac si nunq̄ reuocasset tex. ē sing.
in. l. sed si pupillus. §. sed si alius iuncta glo. ff.
de insti. quem nota.

Profeneta Ex contractu usurarii. an te-
neatur ad usuras uide in littera. u. in uerbo usu-
re incipit utrum profeneta.

Profeneta Illicitoz contractū priuatū pri-
mo honore et dignitate tex. ē in. c. nō licz pa-
pe. xii. q. ii. si ē laicus debz pena excōmunicatōis

affligi si clericus debet a proprio gradu deponi
tex. est. l. q. l. si quis episcopus in fi.

¶ Protestatio Quero utrum protestatio facta contra unum qui fuit protestatus contra alium faciat primam protestationem cessare et dicat quod aut prima protestatio fit ad inducendum consensum tacitum uerum uel prescriptum et protestatio secunda tollit primam casus est in l. aut qui aliter. §. si quis cum denunciasset quod uel aut clam et in l. i. §. pena est mariti alias incipit est mariti. ff. de lib. agno. ubi Bar. hoc notat alii quando fit protestatio ad declarationem animi protestantis uel ad inducendum moram protestati et non intelligitur prima protestatio per secundam reuocata ita Cy. in autentica offertur in vi. questione de lit. protest.

Inclit littera. Q.

¶ Mandocunque ^{Legatum factum}

etum hoc modo lego ticio quandecumque importat quod primum heres legatum dare poterit textus est unicus in l. rogo. ff. quando dies leg. ce.

¶ Quarta Nota pulchram et quotidianam questionem quam quia ignorabam remisit ad cancellariam statutum est florentie quod de relictis ad alias causas detrahatur quarta applicanda opere sancte liberate sicut est privilegium in ecclesia sancti pauli quero an testator possit hanc detractionem prohibere falcidiam potest prohiberi ut in autentico sed cui testator. C. ad l. falci. et etiam trebellianicam secundam communem opinionem licet disputando contrarium tenuimus in autentica similiter eo. ti. ergo et eadem ratione uidetur hic dicendum sed in contrarium facit quia quarta uel tertia secundum diuersas consuetudines ciuitatum debita episcopo propter relictis ecclesiis particularibus non potest prohiberi ut in c. cui ex officio et c. requisiti de testa. So. quia quarta debita uxori secundum formam autem preterea. C. unde uir et uxor non potest prohiberi per maritum eundemque testatorem ut est glo. sing. in §. si non expressum in uerbo heredem in autentico de her. et fal. ergo eadem ratione uidetur dicendum id in casu nostro. hec sunt argumenta que tu faceres sed tu dic sic aut ista detractione uenit si uigore statuti uel consue. et illa non potest per testatorem prohiberi uerbis est sing. Inno. in c. rainutius in uerbo cogitasse de testa. quem refert et sequitur Bar. in l. filium que habent. C. fa. erci. et est glo. trium uerborum que proboracione cum quid est detrahendum fauore tertia persone non potest testator detractionem prohibere. l. quid de bonis. §. i. ff. ad l. falci. sed in casu nostro est huiusmodi ergo etc. item ex doctrina. l. scire. C. ut in possessione leg. ubi statutum fauore terti non potest per testatorem tolli ut in cautione utendo. et fruendo arbitrio

boni uiri. aut detractio fieri debet ex privilegio principis seu pape et ista potest per testatorem tolli tu nunquam credidisti hoc et credis omnia scire cantando delibonani tu uis studere in camera et nunquam scies aliquid et nunquam portas liberos sicut si esses princeps habens omnia in pectore qui est anima in terris ideo coram eo. l. non allegant ut in autentico de consu. in fi. ego uider totum corpus iuris civilis et semel iuris canonici et uos non curatis studere de hoc ultio est sing. dictum archid. lxxxviii. di. in c. episcopus et non est alibi nec unquam homo mundi allegauit illud dictum nisi ego et uenit in facto in persona domini arnimanni romae qui habebat in auro septem milia ducatos de apportatis et allegabat d. Innoc. et non sunt duo dies in quibus reperit diceum archid. quod michi placuit plusquam si haberem mille ducatos et probatur duplici ratione primo quia nunquam presumitur princeps cui iniuria alterius uelle privilegium alterius concedere. l. nec anus. C. de emanc. lib. et. l. it. §. si quis a prin. ff. ne in loco pu. cum similibus sed si hoc privilegium haberet locum testatore prohibente fieret ipsi iniuria igitur etc. Secunda ratio est per. l. si testium. C. de testa. ubi dicitur quod si testamencum rite factum est cum princeps nunquam tollit in re sua quilibet sit moderator et arbiter. l. in re mandata. C. mand. quod nota quia nouum lodouicus.

Inclit littera. R.

¶ ACIO Quero utrum pater ad-

ministrat bonorum filii teneat filio reddere rationem administratio nis nam aut administrat ut legitimus administrator ut in aduenticiis et non tenetur reddere rationem. l. cum oportet. §. non autem et. l. non solum. §. hoc proculdubio. C. de bo. q. lib. aut administrat ut datiuus administrator ut de actili ano tutore et tunc tenetur reddere rationem. l. qui super stite. C. de do. l. licet ad. l. fal. l. aureli us. §. ticio testat de lib. lega. item mater administrans bona filii tenetur rationem reddere. l. hac editali. §. is illud de secundis nup. et hanc. l. allegat glo. sed ego allego tex. meliorem in l. ii. C. quando mu. tu. offi. tu. potest sed quid in filio curatore patris furiosi administrante bona paterna utrum teneatur reddere rationem uidetur quod non quia talis reditio non fit nisi propter suspicionem que cessat in filio cum bona sint sua. l. in suis de lib. et po. item cum pater non tenetur filio ut dixi ergo uel filius patri quia in correlatiuis prouisum in uno trahitur ad reliquum ut. l. i. C. de compressis li. xi. sed in contrariis est ueritas quia difficile est refrenare iuueniles calores ut dixit tex. i. l. cum oportet de bo. q. lib. §. ad hoc ut metu pone refrenetur hoc est iudicium ut. l. i. ff. de iusti. et iur. et in c. eum qui ad prebe. in. vi. et de hoc est glo. sing. in l. his qui

in ea ff. de tu. et cura. da. ab hiis quam perpetuo
signa.

Racio Quero nunquid correcta ratione .l.
dicatur correcta lex Bal. in .l. i. C. qui admittit.
tenet q sic idē tenet glo. in .l. i. de leg. tut. facit.
.l. militis agrum de re mili. ubi ratio .l. dicitur
anima legis facit .l. generaliter .C. de epi. et cle.
glo. dicit cessate ratione zc. idē tenet Jac. butr.
in .l. ii. C. de condi. ob causam et Inno. in .l. ii. in
fi. ff. de do. ubi aliat tex. in .c. miramur de ser.
uis non ordi. et Bar. in .l. i. ff. de leg. tu. fm Jo.
an. in .c. q translationem de renucti. tenet con.
trarium et dicit q quantūcūq ratio .l. sit unī.
ca et si tamen si sit correcta remanet auctorita.
te .l. et non est correcta lex pro qua do text um.
insti. de adop. §. femine iuncta .l. cum in adopti.
nis .C. de adop. quod nota. quid de errogata an
possit allegari uide in .c. nouit de iud. ubi tex. et
est glosa in .c. frequens de resti. spo.

Reconuentio Coram arbitro non habet
locum reconuentio .c. cum dilectus de arbi. co.
ram iudice autem delegato habet locum .c. i. de
mu. pe. et .l. si cum ibi notatis .C. de sen. quid au.
tem fit in iudice prorogato glosa est sing. q sic
in .l. et est receptum .ff. de iuris. o. iud.

Reconuentio locum non habet coram arbi.
tris iuris fm spec. in ti. de recusa. §. effectus uer.
ficulo sed coram istis sed nihil allegat nisi quia
sicut coram arbitris hominis non habet locum.
ut in .c. cum dilectus de arbi. ita etiam nec corā
arbitro iuris et quilibet diceret contrariū quia
habet se ad instar iudiciorum et sepe dubitauit
nisi qz hodie reperi.

Reconuentio In causa que desiderat ecle.
tatem locum non habet ut sing. dicit Host. quez
ibi refert Jo. an. in .c. cum dilecti. §. quid si istis
de ordi. cogni. et Anto. in .c. i. de mu. peti. et ga.
deficiunt leges supplet naturalis ratio que locū
.l. optinet ut est glo. in .c. consuetudo. i. disti. et
.l. scire oportet glo. et maxime de excu. tu. et
Bal. solet allegare textum in .c. finali. de trans.
actionibus.

Reconuentio Licet regulariter reconuenti
oni semper locus sit ut .l. papinianus et autenti
ca et cōsequenter .C. de sen. adeo q licet cleri
cum reconuenire coram seculari ut .c. si diligen
ti. de fo. compe. et .c. et si clerici de iud. item ex
cōmunicato licet reconuenire ut patet in littera
e. in xbo. excōmunicatus tamen fallit in causa
feudali in qua locus non est reconuentioni naz.
feudatarius non potest conueniri coram aliq qz
coram domino feudi ita doc. in .c. uerum de fo.
compe. item illud quod dicitur q causa conuen
tionis et reconuentionis debet fieri coram his
dem iudicibus est uerum si reconuentio fiat
statim secus si ex interuallo glo. est in .c. si. ex
tra de iud.

Reconuentio Vnum tamen scias q materia
reconuentionis ad iudicium dicitur durare usqz
quo est conclusum in causa ad hoc ut locus sit.

reconuentioni post autem iudex non dicitur cō
gnoscere sed cognouisse unde reconuentioni lo
cus non est ita dicit Jo. mona. in .c. ii. extra d. in
teg. resti. alias est .c. u. de ordi. cogni.

Rebellio Quero utrum quis teneatur iu
dicare rebellem ciuitatis occultum per aliquoz
ciuem ex dereceptore non est dubium ut .l. i. et
.ii. de recepta. et .l. ii. de his qui lati. sed de rebel
le. dicit idem et si quis non iudicat punitur pena
relegationis tex. est sing. in .l. medeoruz glo. fi.
de pe. de fure autem an quis teneatur iudicare
de iure canonico tenetur .c. qui furem de fur.
ubi glo. de iure ciuili secus .l. qui mas. §. qui fu
rem de fur. .l. id est. §. fi. de cōdi. ob. tur. ta. Bal.
in .l. in ciuile. C. de fur.

Rebellis Rebellium arma debent de ciui
tate deleri ubicūqz reperiuntur tex. est sing.
in .l. eorum qui. ff. de pe.

Rector Hospitalis etiam sit laicus esse pō
test ut in cle. quia contingit de reli. do. non pōt
conueniri coram iudice laico etiam si habet ux
orem si hospitale illud autoritate episcopi sit fū
datum per .l. que religiosis de rei. uen. et ita Ho
sti. in suma et refert spec. et seq. mart. de statu.
mo. §. i. glo. xxxvi. dictus anto. in .c. ii. de fo.
compe.

Rectores Fundatores ecclesie habent a iu
re canonico beneficium presentandi rectorem
quem episcopus confirmare habet si idoneum
reperit .item uicarius generalis episcopi non
potest conferre beneficia pertinentia ad episco
pum ut in .c. cum generali de offi. uica. nunc qro
nunquid uicarius possit rectorem presentatum
in ecclesia instituere et dicas q sic ut est casus
in .c. ex frequentibus de insti.

Rector Quero utrum rector hospitalis se
niorum sit persona ecclesiastica nam ipse est li
ber habet propriam uxorem nec castitatem uo
uit nec obedientiam nec paupertatem uide in .s.
.i. istius littere ubi id tangit.

Remissio In causis ciuilibus remissioni lo
cus non est tex. est in .c. romana. §. contrahenti
de fo. compe. in .vi. et per doc. in .l. heres absēs
. §. si quis sunt de iud. fallit primo ubi contra
hentes renuntiant priuilegio fori quia tunc lo
cus est remissioni glo. est sing. in .l. i. si quis in
ius uocan. non ier. et iatellige hoc casu fieri re
missionem in terris que sunt sub eodem princi
patu ut notat Bir. in .l. ii. de seruīs fug. per cle.
pastoralis de re iud. So. fallit ubi iurauerunt cō
trahentes se litigaturos in loco contractus quia
tunc locus est remissioni casus est sing. in auten
tico de exhiben. reis. §. sin nota. et unde est sup
ta autentica ei. qui iu. C. de bo. auc. iud. possi.
tercio fallit ratione nimie contumacie qua ille
qui est nimium contumax potest remitti ad lo
cum ubi celebratus est contractus casus ē sing.
et unicus in .l. consentaneum. C. quo et quando
iudex.

Renūctiatio Dicit tex. in .l. postq lit. C.

de pac. q. renunctians liti mote non potest ulterius agere et perdit causam modo quero utruq. per talem renunctiatuam uidetur fatcri aduersarium habere ius dic q. non textus est sing. in .l. si te .C. de inge. et manu. quem ibi notat Baldus.

Renunctiatio | Hec questio formatur .C. de pac. .l. si. q. non ualet renunctiatio quam hodie faciunt mulieres fratribus de non amplius petendo de bonis patris uel matris cum sint uiuui hi de quorum hereditate agitur et pactum de futura successione non ualeat .l. pactum qd. dotati .C. de pac. et .l. pactum .C. de colla. sed fac hoc modo ego berta ex causa donatōnis promitto tibi fratri meo stipulanti et recipienti nomine tuo et fratrum tuorum q. si quid michi ex bonis paternis uel maternis aliquo tempore p. uenerit tibi nomine tuo et tuorum fratrum p. dictorum illud dabo atq. tradam excepto eo q. in dotem michi dederunt uel in futuruz. exp. et specialiter in codicillis testamento uel donatione causa mortis concesserint que omnia promitto consencientibus patre et matre sub pena centum qua soluta uel non zc. et quia sum minor iuro ad sancta dei euangelia predicta obseruare et in nullo contrafacere per me uel per alterum sub pena predicta ut .l. i. et autentica sacramenta .C. si aduersus uedi. et hoc est utile et quotidianum et continuo necessarium.

Religio | Maritus et uxor si uolunt fieri religiosi possunt constante matrimonio ad inuicem consentiendo sed non desinunt esse coiuges quo ad substantiam matrimoni sed quo ad thorum sic .c. i. et .c. conugatus et .c. ad apostolicaz. de conuersi. conug. et .l. deo nobis de epi. et cle. et .g. hec si non de san. epi. pone q. post inceptam religionem maritus habuit concubitus cum uxore unde nati sunt filii an illi dicantur spurii. dic q. sic glo. est sing. lxxx. di. mitter et aliat Innoc. in .c. dudum de conuersi. conug.

Reuerencia | Exemptus ab omni iurisdictione non dicitur exemptus a iure reuerentia si casus est sing. in .l. si. .C. de bo. lib.

Represalie | Vtrum soluens pedagiu. possit in illo loco capi pro represaliis uide i littera d. in uerbo dampnum.

Rescriptum | Vtrum ualeat rescriptum impetratum ab excōmunicato et ab aliis nō excōmunicatis pro pte uel in totum uide in littera .e. in uerbo excōmunicatus.

Rescriptum | Impetratio rescripti requirit speciale mandatum .c. nulli de rescriptis fallit in rescripto ad beneficia priuilegiata et immunitatis quibus sufficit generale glo. est i. c. ad aures de rescriptis.

Rescriptum | Vbi in rescripto sunt ista uerba uidelicet rebelles et quoscunq. contradicētes p. censurā ecclesiasticā cōpescat hnt opare huc effectū uidelicet q. tales possunt excōmunicari et interdici aō ingressu ecclesie itez suspēdi dicitur

modus modo pone papa mandat aliquos puniri sub eadem forma delegatus non condempnauit suo arbitrio ar. .C. de causis de offi. deleg. quia ubi certa pena non est cum sibi cōmittitur contra contumacem .l. si. in fi. de officio eius culpa est iuris. querebatur an dicta sententia ualuerit cum transgressus fuerit formam rescripti ut in .c. cum dilecta de rescrip. et sunt nonnulli tex. de offi. deleg. et .l. diligenter. ff. m. n. p. omnes istos tex. uidetur probari q. non tu dic q. illa uerba rebelles contumaces zc. non tollunt potestatem puniendi aliter q. in rescripto continetur scdm formam .C. de causis allegati uerbum est sing. Hosti. et Io. an. in nouella et .c. consueuit de p. sig.

Rescriptum | Verbum pecunie in rescriptis capitur. stricte dictū est unicum Innoc. in .c. sedes in fi. de rescrip.

Respondere | Quis compellitur positionibus factis per aduersarium alias post prestitum iuramentum de calumpnia a iudice monitus si non respondet habetur pro confesso ut in .c. si post prestitum de confes. in .vi. et .l. li. g. quod obseruari de iur. calump. pone q. talis monitus a iudice dicit nescio ueritatem ideo nolo respondere an iudex poterit me compellere ad respondendum per uerbu. credo uel nō credo et prima fronte uidetur q. non nam ita preiudicat respōsio facta per uerbu. credo sicut alia confessio ut est glo. in .c. ex litteris de iur. iur. item uidetur tex. in .l. uideamus. ff. de in li. iur. ubi anceps nō tenetur subire pcurium. sed contrarium determinat Archid. uidelicet q. possit compelli .l. di. ponderet et nota q. licet interrogato debet dari terminus ad deliberare respondendum ut .l. qui interrogatus de interroga. act. et .l. ius iur. ad pecunias. ff. de iur. iur. hoc est uerum nisi uelit iudex q. respondeat per uerbum credo uel non credo glo. est sing. in .c. quosdam de presump. eam approbant canoniste ego ualde dubito.

Incipit littera .S.

Sacra res | Si de argento meo fiat res sacra non possuz illud repetere sed ex elminationem ipsius casus est .iii. q. vi. c. pe. apud aliquos est .c. si.

Salarium | Promissum medico eunti pro cura ad aliam ciuitatem sibi debetur etiam tempore quo est in uia tex. ē sing. et ibi Bar. in .l. q. nisi .x. sed si dies .ff. de op. lib.

Salariatus | Stipendarius uel salariatus debet habere salarium si itineretur cuz licencia superioris ita Bal. notanter signat in .l. si ea .C. de condi. insertis et glo. est in .l. si desertorem. q. si ad diem. ff. de re. mili. tu autem dic esse casum sing. de hoc in .l. hac lege .C. de prox. sac. scri. li. xii.

Satisfactio | Quando aliq. p. mittere satisfactio

quomodo intelligatur uide per totum in l. pre-
tor aliud. §. si quis paratus de no. op. nunc. et p
eundem in l. non solum. §. i. eo. sem. ti.

[Senior] Vbi est facta plurium congrega-
tio debet senior incipere loqui casus est unicus
in. c. i. de contro. fe. inter. par. rre. x. colla.

[Sentencia] Lata sine citatione est nulla. l.
de unoquoq. de re. iud. fallit scdm spec. ubi quis
fuerit contumax in respondendo positionibus si
bi factis quia tunc ualet sententia lata sine cita-
tione ut dicit de facto pronuntiasset ipse Spec.
in ti. depositi. in. §. uni ad si. et ita dicit de con-
silio dominorum antiquorum quod dictum nunq
posuit aliquis legista et approbat Io. an. in. c. ii.
de confessis in. vi. in nouella et ratio est quia in
non respondendo positionibus potest quis du-
pliciter esse contumax uno modo quando iudex
iussit et monuit et non respondet sed uadit mo-
do contra istum talem contumacem dicit tex.
in. d. c. ii. q. talis habetur pro inde ac si foret co-
fessus modo sic si iste fuisset uere confessus po-
sitiones requiritur citatio ad sententiam ergo
pariter est citandus ad sententiam iste fiete co-
fessus So. modo potest quis esse contumax quia
eo ipso q. reus scit factas positiones et recedit
non expectans mandatum dicitur contumax co-
tra ergo talem contumacem proceditur tanq. co-
tra contumacem ut in. d. c. ii. talis ergo contumax
in quocunq. litis articulo citari debet ad diffini-
tiuam sententiam allegatur casus in. c. cum oliz.
de testi. et glo. in. c. ii. de do. et contu. in. vi. si
ergo contra istum proceditur tanq. contra con-
tumacem debet citari ad sententiam quod nota
q. alius legista non tangit

[Sentencia] Vbi sententia fertur contra re-
belles imperii uel ecclesie tenentes eorum loca
uel ciuitates contra quos non citatos ualet sen-
tentia dictum est Io. an. in. c. cum oli. de re. iud.
per tex. illius. c. in nouella et ponit Bal. in usib9
feu. in. p. hemo in prin. quarte carte alium ca-
sum uide in littera. c. in. p. b. citatio.

[Sentencia] Absolutoria ab obseruatōe iudicii
requirit partis citationem peremptoriam. l. p
perandum. §. et si quid. de iud. ponit Innoc. in
. c. consuluit de offi. deleg. hoc uerum nisi reus
cauerit se exercitaturum litem infra tantum te-
pus quia tunc si expectatur per. x. dies compu-
randos a lapsu termini quem ipse sibi met. pre-
fixit ad finiendum causam et non comparet re-
us sine citatione absolui debet ab obseruacia iu-
dicii casus est sing. in autentica quod fieri. C. d
dila. et allegat Bar. in autentica qui semel. C.
quomō et qm iudex et refert. d. Anto. in. c. cau-
samq. de do. et contu.

[Sentencia] Potest ferri sine citatione cōtra
tutorem quando proceditur contra. euz tanq. di-
lapidatorem bonorum pupilli uel prelatum dila-
pidantem bona ecclesie et lit. non contest. et q.
ad receptionem testium ut dicit glo. iii. q. ii. q.
ra et alia. iii. q. viii. que concludunt hoc in sui

odium et allegant. line. diu. C. de pe. que nihil fa-
cit cu. dic. q. de hoc uidetur casus in. c. ueritatis
de do. et contu. quia ibi procedebatur contra p
latum tanq. contra dilapidatorem bonorum
ecclesie ab iocentem et fuit processum ad diffiniti-
uam sed melior tex. est in. l. ii. C. ubi de cri-
ag. op.

[Sentencia] Alius ē casus in quo sententia ua-
let sine citatione ubi iudex ecclesiasticus uellet
irritare precepta facta contra statuta canonum
sing. notat Archid. in. c. loctarius. ii. q. i. et re-
fert Baldus in. l. presbiteri. C. de episcopis et
clericis.

[Sentencia] Lata ab illo qui credebatur causam
sibi delegatam a ticio cum in ueritate esset dele-
gata ab alio reddit sententiam nullā scdm spec.
sing. in ti. de sen. §. quoniam p. siculo quod si
iudex.

[Sentencia] Verba sententiae debent concep-
ti in personam procuratoris quando causa agitur
per procuratorem. l. i. C. de sen. alias sententia
est nulla ut ibi dicit tex. hoc uerum nisi sit cau-
sa in qua possit procedi sumarie et de plano si-
ne figura iudicii sing. uerbum Bar. in extraua-
gan. ad reprimendam in uerbo figura et hoc est
uerum de iure ciuili de iure autem canonico in
cuius uis personam concipiuntur uerba senten-
tie siue procuratoris siue domini ualet sententia
glo. est in. c. querelam de elec. que aliat plura iu-
ra et capitula.

[Sentencia] Diffinitiuā nō potest ferri utra-
q. parte absente ut est glo. in. l. properanduz in
. p. triennis. C. de iud. fallit in causis in quibus
iudex ex officio procederet quia tūc ualet etiaz
utraq. parte absente glo. est in. c. cupientes. §.
qd si p. xx. p. opponetes de elec. in. vi. et refert
Ang. in. l. si quis libertarem. ff. de peti. here-
ubi etiam uide alium casum quem ibi ponit
ipse.

[Sentencia] Lata a iudice imperito qui dicit
pronunctio per talem. l. sic que est in tali ti. q.
nihil facit ad ppositū nō p. p. terea ē nulla tanq.
si expressum errorem sententia contineret dic-
tum fuit Innoc. in. c. cum ex officii extra de p
scrip. quod nota ad imitationem l. i. §. item cū
contra de sen. q. sine ap. rescin. et. C. qn. prouoca-
re non est neces. per totum.

[Sentencia] Qua quis pronunctiat se iudicem
incompetentem est interlocutoria glo. est in autē-
tica habita. C. ne si. pro pa. modo quero an ista
interlocutoria possit reuocari dic. q. non etiā de
consensu partium casus est in. c. significantibus
de officio deleg. qui autem casus locum non ha-
bet a iudice ordinario qui potest talem sententi-
am reuocare ut dicit Bal. esse casum in. l. si pre-
ses quasi desertam. C. quomodo et quando iud.
qui tex. nihil facit quia loquitur in sententia
nulla lata contra minorem indefensum So. limi-
ta illud quod dicitur q. talis sententia non pot
reuocari esse uerum ubi non per appellatū secus

sutem si per aliquem partium foret appellatum quia tali casu iudex potest reuocare dictus est dominorum de rota decisi. xviii. et allant bonu tex. in. c. dilectus in ultimo fm unuz intellectu de preben. ubi casus.

[Sentencia] Arbitri debet dari in loco ubi factum est compromissum adeo qd si arbiter ferret sententiam extra illum locum sententia esset nulla. l. si cum dies. q. si arbiter. ff. de arbit. quomodo autem accipitur locus Spec. dicit qd locus debet accipi pro tota ciuitate ita dicit in ti. de arbit. q. item queritur. p. scquitur sed ego nolui decidere.

[Sentencia] Lata per metum iudici illatum an sit ipso iure nulla uel exceptionis ope ponit Bal. in. l. i. c. de sen. expi. reci. et in. l. si. c. a. pe. su. qui. ma. su. et. l. si duobus. q. i. c. coraz deleg. et. l. cum non soluz. q. necessitate. c. a. bo. q. lib. l. eleganter. q. si quis post de condi. inde et in omnibus istis locis uarie loquitur dic qd aut loquimur in sentenciis cesure ut excomunicatio nis uel absolutionis ab eadem et tunc reddit ea nullam ipso iure ut in. c. i. qd metus cau. in. vi. si autem loquimur in aliis causis ut in sententia lata super fundo et. si. et si interuenit metus et tunc metus non reddit ipsam nullam ipso iure glo. e. sing. xi. q. iii. c. quatuor.

[Sentencia] Vtrum sententia lata in causa criminali retractetur pretextu instrumenti nouiter reperti casus est sing. in. l. diui fratres. ff. a. impen. et facit. l. i. q. si quis ultro. ff. de questio nibus. quid autem sit in arbitramento uide. s. in littera a. in pbo arbitramentum.

[Sentencia] Casum unicum notabilem et sing. in quo sententia lata pro uxore contra marituz non potest executioni mandari uide in littera e. in uerbo executio.

[Sentencia] Non potest ferri pro actore absente non citato tex. est in. l. furioso de re. iud. l. properandum. q. sin autem de iud. hoc est uerum in ciuili sed in criminali bene potest casus est unicus et mirabilis. c. de adul. l. quauis iudubi tati et allegat Baldus in. l. ea que. c. quo. et qn iud.

[Sentencia] Quero nunquid sententia retractetur pretextu instrumenti nouiter reperti glo. sunt tres una est in. l. si mater in principio. ff. a. excepti rei. iud. que dicit qd sententia non retractatur pretextu instrumenti nouiter reperti nisi si beneficio restitutionis in integrum. alia est in. l. i. q. ratio. ff. quemadmodum testa. ap. que dicit sicut iuramentum retractat pretextu testamenti nouiter reperti ut. l. si. c. de rebus credi. ita et retractatur sententia tertia est in. l. iii. q. si legatarius. p. item si ipse. ff. si cui plusq. per. l. falci. que uult qd sententia non retractetur pretextu testamenti nouiter reperti tu dicas qd glo. in allegato. q. ratio est uera per textum in. l. de hiis de transac. iuncto tex. in. d. q. ratio in quibus est casus qd transactio et sententia equipa-

rantur in hoc ut quemadmodum sine testameti uerbis cognitis et inspectis possit transactio fieri sic et sententia dari modo sic licet transactio non possit rescindi pretextu instrumenti nouiter reperti. l. sub pretextu. c. de transac. potest tamen rescindi pretextu testamenti nouiter reperti. l. i. perator. q. i. et. l. non e ferendus. ff. de transac. ita ergo pariter debemus dicere in sententia preterea ipsum iuramentum et sententia e gparantur. l. nam postea. q. si his qui tempo rali. l. qui iurasse. q. si cum. l. seq. de iur. iur. modo sic licet iuramentum no retractetur pretextu instrumenti nouiter reperti retractatur tamen pretextu testamenti ergo id in sententia preterea ratio. l. si. c. de rebus cred. est fauore ultimi me uoluntatis ut ille habeat suum exitum que ratio et in sententia sibi locum ueudicat unde et ide ios. concludendo ergo qd glo. preallegata in. d. q. ratio sit uera et de hoc uidetur casus in. d. l. mater recte intuenti.

[Sentencia] Valet sententia lata per reuiores rationum cois contra administratores ciuitatis absentes licet non contumaces casus est sing. fm Bar. in. l. i. q. qd de frumetaria. ff. de ad minis. rex ad ciui. pertin.

[Sentencia] Que declaratur nulla ad petisio nem illorum quorum nihil interest prodest his quorum interest ita sing. Innoc. in. c. in nostra et allegat. l. postumus. q. si quis ex hiis de in of ficio. testa.

[Sentencia] Dicit cle. appellantis de ap. qd in locutoria non potest iustificari nisi ex allegatis et probatis coram iudice a quo quaz limita fm legistas quadrupliciter primo nisi nouiter allegantia superuenerint nouiter ad noticiam appellantis ita Dy. et Bal. in. l. inuitus de pcur. Secdo nisi talis interlocutoria cuius grauamen no pot sit reparari per app. a diffinitua quoniam tunc potest iustificari Tercio ubi iudex a quo repellit appellantem uolentem aliquid nouum coraz eo allegare et istas tres limitationes poit sing. Bal. in. l. per hanc in ultima colu. c. de tem. ap. quas tene perpetuo menti potest etiam alio mo limitari ut procedat si sententiam feram in presentem secus si in absentem quia tunc potest iustificari ex nouiter deducendis coraz iudice ad quem et sic hoc casu melior est condicio contumacis qd comparentis ita Bar. dicit in. l. ait pre tor. q. qd tamen alias. q. permittitur. ff. a. mino. ratio est quia iudex debet rationes inducere p absente et se non defendente ex officio suo ut in autentica qui semel. c. quomodo et quando iudex unde si iudex non est perscrutator plene pro absente omnia tunc poterit ipse absens cum iudex hoc potuerit ex officio que ratio Bar. no ualet quia pro iudice presumitur. l. herennius. q. gaya de eulc. et. c. bone de el ec. preterea ut iudex possit argui debet probari sciencia sed si ignorauerit non potest argui quia non potuit perscrutari preterea. l. committit hoc iudicis

55

arbitrio et sic euz non necessitat igitur si iudex non facit id ad quod non astringitur non reputatur negligens. l. non quicquid. ff. de iud. l. i. C. q. et quando iud. sed Bal. in. l. ii. C. de rescin. uen. referens dictum Bar. sequitur illud reprobata eius ratione ex dicto Spec. in ti. de offi. iud. §. expedit alias de seruit. x. quod si iudex p quo dicto dat nouam rationem quia sententia fert contra absentem causa non plene cognita. c. cu ex litteris de resti. in integ. et. l. si. C. si per uim uel alio modo unde omissa in principali produci possunt in causa app. que ratio non ualet quia eo ipso q produco aliquid in causa app. quod non produxi in prima causa apparet in prima causa non bene cognitum et sic si non fuit plene cognitum poterit postea produci unde illa de. nun q haberet locum quare ego non teneo dictum Bar. q. melioris conditionis bonus q. malus et in. c. contingit de do. et contu.

Sentencia | Ut sententia lata per iudicem unus ciuitatis alicui ciuitati supposite non mandetur executioni si est criminalis. cautela est ut ciuitas congreget et dicat q est artifex eximius qui expedit ciuitati nam tunc usq. quo sit ciuitati denunciatum debet supersederi casus e. sing. in. l. ad bestias. ff. de pe. item est alia cautela. s. ut accusatus de maleficio accusetur de maiori in quo ueniat maior pena imponenda a quo casu retardetur executio usq. quo pendet accusatio secunda casus est sing. in. l. i. alias. ii. §. si. ff. nil nouari ap. pen. et notat Bar. in. l. ii. §. si. ff. de custo. rerum.

Sentencia | Vbi sumarie et a plano procedit potest sententia ferri iudice non sedente pro tribunali casus est sing. in. l. ii. §. dies. ff. quis ordo in bo. pos. serui. et a isto uerbo habes in. l. leuia. ff. de acc. et. l. ne quicq. §. de plano. ff. de offi. consu. et in cle. sepe. de uerb. sig. ubi uero sumarie proceditur potest iudex ambulando ferre sententiam. l. defensor. §. illud de interro. acti. ubi habes q iudex habet summatim cognoscere a interrogationibus et tex. in. l. uoluit eo. ti. dicit q potest procedere et non sedendo et glo. notabilis ibi.

Sentencia | Quero an sententia sit nulla quia iudex condempnat accusatum in uno libello de pluribus in certam summam nullo expresso. s. q. tantum pro una et tantum pro alia. istaz q. stionem dicit Cy. in. l. si non conuicti. C. de iuriis fuisse tempore suo. tu dic sententiam ualidam ut colligitur ex tex. notabili in. l. i. §. i. que sen. sine ap. rescin. quem ad hoc notat Bar. in. l. p. tor edixit. §. si tn. ff. de inu.

Sentencia | Potest iudex in causa fiscali ferre sententiam nemine postulante. l. ii. §. senatus. ff. de iur. fis. alias est. l. ad perceptoriuz et. l. et post edictu. ff. de iud.

Sentencia | Licet magna sit dubitatio an sententia publicationis bonorum trahatur ad bona extra territorium et concluditur per legistas q.

sic in. l. cunctos populos. C. de suma tri. et p canonistas in. c. cum sed de here. in. vi. et in. c. cuz postulatio de fo. compe. tamen succedit dubiuz cui illa bona debeant applicari an ciuitati in qua est lata sententia an ciuitati ubi sita sunt an non ciuitati ubi habet originem et dic q bona imobilia debent applicari fisco territorii in quo bona sita sunt casus est sing. in. l. quicunq. §. uniuersi. C. de here. bona mobilia etia que alibi sunt debent applicari comunitati iudicis et condemnantis casus est sing. i. c. i. §. si iudex de pa. ten. in usibus feu. licet Bal. contradicat et male per tex. in. d. c. i. §. si quis hominem quod nota et aduerte quia bona debent esse in loco ubi quis stat licet actionem habeat extra territoriu q. actio non dicitur extra territorium sed in loco ubi est ille adeo q applicantur ciuitati ubi ipse fuit condempnatus non in qua sunt bona. l. luti. us. §. gaio de leg. ii. quod nota quia uidi iam a facto ubi nota bona propter heredis indignitate debent publicari applicante fisco ciuitatis cuius testator fuit oriundus etia si bona sint alibi posita et heres sit alterius ciuitatis tex. est sing. in autentico ut cum de app. cogno. §. si unum ex predictis unde sumitur autentica si captiui. C. de epi. et cle.

Sentencia | Debet ferri fm allegata et probata. l. ut fundus coi. diui. hoc limita ueruz non p una re consequenda sint perditae due actiones quarum una tendit ad contractum reformandum alia non ad destruendum quia intentata actione que tendit ad contractum reformandum pot iudex ex officio partis non petentis super alia actione quoniam super instituta. i. super ea que tendit ad rescindendum sententiam ferre tex. e. sing. in. l. bone. §. alii. ff. a. edi. edi. et hoc quando iudici uidetur equum exemplum ponit in. l. ii. C. de rescin. uen.

Sentencia | Qui tulit sententiam non amore iusticie sed ideo inimicitie licet iustam contra aliquem tenetur in foro conscientie tex. e. sing. xi. q. iii. si ergo.

Sentencia | Lata ab infame excomunicato uel seruo ualet ratione coi. erroris. l. barbarius philippus de officio pretorum. C. ad probandum de re. iud. hoc limita nisi illi inter quos lata est sententia sciant illum comunem errorem ita notat Io. cal. in. d. c. ad probandum et refert Anto. in. c. institutus ad fi. de res.

Sentencia | Iudex fecit partem citari ad audiendum uoluntatem suam. an sententia lata occasione talis citationis sit ualida dic q non sed per inde est ac si lata foret sine citatione nam oportet q exprimat ad audiendum sententiam diffinitiuam dictum est sing. dominorum de rota decisione septima centesima trigesima quod refert et probat dominus Anto. in. c. sepe a. ap. et ratio quia citacio nimis uaga est nulla iuxta notata per glo. in. c. fi. in uerbo indeterminate facit. l. aut q. aliter. ff. quod ui. aut clam.

Sentencia | Dicitur tex. in l. i. c. de sen. et iter locu. o. iud. q. uerba sentencie debent concipi in procuratorem non dnm qui non litigat principaliter an hoc sit uerum in sentencia absoluto ria dic q. sic glo. est qua Bal. in d. l. i. dicit sing. in l. si remunerandi. s. maurius. ff. man. sed de hoc est textus sing. in c. inter dilectos de fide. infra.

Sentencia | Quero nunquid sentencia lata super possessorio sit diffinitua uel interlocutoria glo. in c. consultationibus d. offi. deleg. dicit q. dicitur quasi diffinitua ego dico q. aut agit principaliter et de per se possessorio ut in casu. l. si quis. in tantam. C. unde ui. cum si. et tunc sentencia lata dicitur diffinitua non interlocutoria casus est in c. si. de iud. et sic intellige qd dixit Bar. in l. quod iussit de re iud. et glo. in l. unica. C. si de momen. pos. et c. accedens de lite non contest. ubi no accessorie attentatur possessorium ad petitorium ut est in casu. c. cuz uenisset de insti. tunc dicitur interlocutoria non diffinitua ut est glo. in cle. i. de seque. pos. et fruc. et sic intellige glo. in d. c. consultationibus et c. cum dilectus de ordine cog.

Sentencia | Reuocatur sentencia per confessionem partis que habuit sentenciam pro se licz transuerit in rem iudicatam ita dicit Innoc. in c. quoniam pleriq. de imuni. ecc. et refert Bar. in extra uagan. ad reprimendam in oerbo denuntiationem pro racione uide Bal. in l. filius que habentem. C. fami. herc. et glo. in autentica sed iam necesse ubi omnino uide. C. de dona. ante nup.

Sentencia | Quo ad hoc ut per sentenciam interlocutoriam negligens iudicis preceptum p uetur iure suo necesse est ut precedat bina monitio ita notat Ang. sing. in corpore de here. et fal. s. si quis autem per tex. in corpore. s. sin autem de ecc. ti.

Sentencia | Lata contra fideiussorem qui renunciauit beneficio d. fideiussoribus non repetitum soluendo potest excusationi mitti contra principalem dictum est sing. Ang. i. corpore ut omnes obe. iud. s. si non ex palestrina ubi dicit esse tex. sing. q. sic.

Sentencia | Si sentencia lata in confessuz ex causa criminali apparet de innocencia condempnati iudex non tenetur exequi licet transierit in rem iudicatam ita dicit Baldus in l. i. c. de confes. et allegat Innoc. in c. significantibus de pur. ca.

Sentencia | Casibus quibus sentencia potest ferri parte absente non citata confessio facta pdest absentis uerbi gracia data est potestas arbitro ut possit laudare etiam absentibus partibus et non requisitis certe si occurrat q. sit facta confessio in fauorem a duersariis cum quo compromissum pendet ualet et prodest dictu est Ang. in l. certum. s. si quis absente. ff. de confes.

Sepultura | Occidens se ipsum debet care

te sepultura. c. placuit. xxiii. q. v. et plures alios casus sing. uide per glosam in c. experte de sepul.

Sepultura | Quero nunquid prelatus possit ex iusta causa in sepulcro unius eo inuito alius immittere si comode in alio non potest sepeliri dic q. sic de iure canonico uerbum est sing. Archid. xiii. q. ii. q. precipiendu et est ratio quia est species elemosine.

Sepultura | Per sepulturam factam in loco locus efficitur sacer de iure ciuili ut in ti. de re ligi. de iure autem canonico secus quia requiritur auctoritas episcopi ut notat glo. in c. ecclesiastico. xiii. q. ii. mouet se per. c. ad hoc de re lido. quero an hoc sit uerum in prohibito sepeliri in ecclesia ut est usurarius ut. s. per illius sepulturam locus efficiatur sacer dic q. non casus e. n. l. iulianus. s. non fit. ff. ad l. iul.

Seruitus | Concedo tibi seruitutem eundi de fundo meo ad tuum et uni ex filiis tuis quecumq. elegeris an ille cui facta est concessio possit eligere ultimo superueniente certe non sed potest eligere quemlibet alium sed Io. an. sing. in addi. Spec. in p. ca. de donatio. nec reperitur alibi.

Seruitus | Est in una uicinia puteus quidam qui seruit toti uicinie pone q. puteus iste indiget refectione cengregatur tota uicinia et statuit q. quilibet uicinus soluat pro parte sua unq. de uiciniis non uult soluere et uult renuciare usui. queritur utrum propter hoc euitet onus contributionis dic q. uelit nolit tenetur contribuere etiaz si renuciet usui dictum est Spec. in ti. de cens. s. i. x. sed pone uicinia et refert Bal. in l. cum fructuarius. ff. de usufru. qa. rogo nota.

Seruitus | Cuidam fit concessio aque haurie de ex uno fonte et ducendi ad fundum suuz uel quocunq. uelit qui quidem ad fundum suu uult ducere uel alibi postea. moritur querit an istud us aque ducende transferatur ad heredem dic q. ad hoc ut seruitus sit realis et cum persona non extinguit et comitetur rem necessarium est q. determinetur locus ad quem fieri debet transductio nam ubi locus remittitur uoluntati eius cui fit remissio semper illa appellatur seruitus personalis adeo q. ad heredem non transmititur tex. est sing. in l. lucius cum. l. se. que alias incipit aque fluentis de ser. rusti. predi. quam liga digito.

Seruitus | Legatus est michi pauperculo et soli usus unius magni palatii accidit q. ego eligo pro necessitate et usu mee habitationis una particulam ad annum post uolo eligere aliam particulam et post aliam uolo aliam an possim ulterius uariare de anno in annuz uidetur q. no quia iste cui concessa est seruitus itineris si eligit unam non potest amplius uariare. l. sicui d. serui. ti. generali dic q. in contrariuz est ueritas quia licet non amittat ueritas loci in fuitute

reali ut ibi admittit tñ in personali textus est
sing. in. l. diuus .g. licet de usu et habitatione p
ratione tñ diuersitatis cogita.

Seruitus | Procurator a lege constitutus ut ē
usufructuarius fm. l. i. g. si. de no. opi. nunc. cuz
.l. seq. usufruc. quem ad mo. cau. an poterit sti
pulari seruitutem domino dic q non licet pro
curator hominis sit casus unicus in. l. iii. g. sed
enim usufructuarius supra de iti. actuz priua.

Seruitus | Quidam concessit uni seruitutem
hauriendi aquam de puteo quod habet in domo
an ille cui debetur seruitus possit ea uti de noc
te dic q nō sed debet uti de die tex. est in. l. iter
alias nihil p̄hibi. ff. comu. predi.

Seruitus | Scis q seruitus aque hauriēde po
test pluribus cōcedi pone q fuerit pluribus cō
cessa qualiter debeat diuidi si eodem tempore
sunt omnes illi quibus est concessa seruitus dic
iudicis arbitrio tex. est sing. in. l. si qs p̄ diuinaz
.C. de aque. duc. l. x.

Seruitus | Creditor habēs ius seruitutis nō
potest illud cedere alteri nisi transferat prediuz
dominantis .l. q uia. g. si fundus de serui. rusti.
predi. pone modo q ille qui concessit alteri ser
uitutem in predio suo dedit licentiam ex pacto
ut illam possit in alium cedere dic q tali casu
potest cedi sine fundo dominantis casus est sin
gu. in. l. cum plurium alias incipit per plurium
.g. i. alias cum fundus. g. per plurium de serui.
rusti. predi.

Seruitus | Questio est talis quedā uicinia in
posuit collectam pro reficiendo puteo uel fonte
ipsius quidaz recusat soluere dicendo renunctō
aque ducti putei et ipso nolo uti queritur nun
quid per hoc extusetur ab on ere iposito et ui
detur q non possit se excusare sicut nec a refec
tione pontis publici uel itineris .C. de ope. pub
li. l. ad portus .l. omnes. de sac. san. ecc. et. l. ad in
structionem sicut nec a refectione publice aque
ductus .C. de aque duct. l. ad reparationem itez
quia uidetur hic uerti publica utilitas que est
preferenda priuate. l. i. g. si. de cadu. tol. eotra
uidetur q possit se excusare nam fructuarius
renunctians usufructui non compellitur satis
dare. ff. de usufruc. l. eui fructuarius facit pro
hac parte. ff. de edi. edi. l. quod si nolit in prin
dico aut uerisimile est uirum posse abstinere
ab usu putei ut quia habet in domo puteum ul
fontem et tunc si renunctiat fonti uicinie non
compellitur soluere quia non debet duplici dāp
no affici .s. expensis putei publici et expensis
proprii et uicinie arg. l. nauis amisse. ff. ad. l. ro
di. de fact. g. cum autem et. g. quid ergo et. ff. de
do. preleg. l. pe. cum si. aut non est uerisimile ut
quia non habet puteum uel fontem in domo et
tunc est presumenduz q dolose dicat et licet re
nunctiat non excusatur ar. d. l. si postq̄ in fi. de
rei uen. l. in fundo .C. de epi. et cle. l. omnes i fi.
nec obstat. l. ad reparationem quia loquitur qñ
ciuitas non habet aquam nisi ex illo aque ductu

quia tunc quilibet tenetur conferre ad hunc ca
sum secus est qui habet aliunde aquam. itez nō
obstat q publica utilitas zc̄ quia loquitur quan
do publica inest et priuata. ut in priuata nā pub
lice interest ut sint sacerdotes. C. de sum. tri. l.
inter clatos extra de elec. c. bone memorie alias
priuata presertur publice nam prima caritas in
cipit a se ipso .l. preses .C. de serui. et aque. sic
etiam in nostro casu facit ad predicta regula .l.
fm nostram .ff. de reg. iur. itcm non obstat .l.
ad portus quia loquitur in specialitate ut ibi di
citur .item non obstat si dicas q uicinus potest
habere comodum per causam incendii ex fonte
quia et eodem modo ex fonte proprio uicini ui
cinus potest comodum consequi et paria benefi
cia zc̄. l. etiam et. l. si ambo. ff. de compen. argu
mentum a contrario sensu etiam. l. uir o atq̄ ux
ore .ff. so. ma. et de dolo. l. si ambo. cum si. et ita
de facto uidi iudicatum secus in questione uer
tente inter cōmunitatem cuiusdam uille et pri
uatu eius uille habitatorecm ego nec fu
it seruatum dictum Spec. quod est supra ea
littera in dicto uiri et fuit in curia domini po
testatis senensis qui tunc erat dominus Anto
nius de galioffis de aquila amicus michi maxi
mus.

Simonía | Non dicitur committi ubi mo
nialis intrans monasterium aliquid donat aba
tisse uel alteri habenti autoritatem illam in mo
nasterium recipiendi et hoc quando pactum ul
conuentio non precessit alias secus textus est
.xxxii. q. ii. c. non omnes quaz allegauit Baldus
in. l. si quenq̄. C. de epi. et cl.

Societas | Quero utrum ex diuisione soci
etatis in diuidentes transferat dominium reruz
diuersarum sine traditione. ista questio est nūc
in facto et in ea cōsului et habes glo. sing. q sic
quā ibi Bar. seq. et racione corroborat in. l. ideo
elegantem de condi. fur. que dicit q sic sed ego
dico contrarium et allego tibi tex. ubi casus in
.l. diuisionis placitum .ff. de pac. et in. l. si diuifi
one .C. fami. herc. ubi dicitur q contractus di
uisionis finem accipit facta traditione ergo do
minium non fuit translatum quia si fuisset trās
latum finem accepisset .tu diceres q illa iura
habent locum quando tractatur de diuisione ali
arum rerum q societatum sed ego dico q lex in
distincte loquens zc̄. l. a precio de publiciana p̄
terea contra Bar. presupponas q r̄ica potest es
se generalior nigro et aliquando nigrum potest
esse generalius rubro nam semper .l. indiffinite
loquens generaliter est intelligēda quādo rubrū
est generalius nigro ar. l. imperatores de ind.
adiec. scdm glo. sing. que tradit hanc doc. in. l. i.
.C. de capi. cen. cum imperat. li. xi. nam ti. corā
utri. iud. C. est generalius ti. fami. herc. et cōmu
ni diuid. ergo illud rubrum est generale sed ego
habeo casū in illo ti. q ex diuisione indiuidētes
dominium non transferē sine traditione. ut est
casus in. l. inter nos. C. coram utriusq̄ iud. ergo

*Reficiendo puteo
vicine*

sequitur q̄ generaliter debet intelligi ex quo sub titulo generali posita est nec debet restringi ad unum casuz et sic ibi est casus cōtra Bar. ad rationes Bar. responde q̄ clausula p̄carij opatur translationem dominij et possessionis rei sine traditione .l. q̄ meo. ff. de ac. pos. que est ratio q̄ ex contractu societatis rerum cōmuniū censetur in dominos dominium translatum absq̄ traditione quia contractus societatis habet tacitam clausulā precarij ut est glo. in .l. ii. ff. p̄ socio et patet ad sensum quia non indiget probatione ideo ex ipso contractu transfertur in socios dominium absq̄ traditione propter naturam precarij sed hec ratio cessat in diuisione ergo zc.

Sodomita | Condempnatus de crimine sodomie etiam si soluerit condemnationem q̄ pecuniaria sit testari non potest fm̄ Spec. de in itin. edi. §. compendiose .p̄. xxxiii. ideo si post mortem si conuictus sit de tali crimine scdm̄ Jac. de bel. in corpore ut non luxurientur cōtra naturam in fi.

Solutio | Quero utrum solutio facta ante tempus creditori cui debitor nō potest donare sit nulla exemplum in marito soluente uxori debitum ante tempus dic q̄ ualet solutio .l. sed si uir .§. que uir uxori alias que uxor uiro d̄ dona. inter uirum et ux.

Substitutio | Questio est in facto pater instituit filium suum pupillum heredez his uerbis appositis et si filius meus in pupillari etate decesserit substituo michi ticium . queritur an ex istis uerbis succedat substitutio pupillaris quidam doctores dicebant q̄ non .eo quia fuit error notarij qui nocet tu dic q̄ intelligitur pupillo substituisse quantumcunq̄ dixerit substituo michi casus est unicus et singu. in .l. si ita scriptura .§. si filio de fm̄ tab.

Substitutio | Licet sit cōmunis sententia q̄ substitutus per uerba cōmunia matre existente in medio non ueniat iure directo sed solum per fideicommissum ut firmat Bar. in .l. centurio. ff. d̄ mili. et pupillo. tamen si occurrat q̄ iste substitutus negligat tutorem petere infra annuz hec substitutio iudicatur directa quod probo argu. sumipro ex ratione cessante nam q̄ sit obliqua inductum est fauore matris ut notatur in .d. l. centurio sed si esset hoc casu obliqua dampnosū esset matri quia tunc substitutus non priuatur hereditate pupilli sed si intelligatur directa priuatur in totum ut probatur in .l. tradendum. §. si non .ff. qui isti. tu. et per Bar. in .l. ii. eo. ti. qd̄ tene menti quia arbitror hoc nouum dictuz nō tactum per doc. et ita aliaui de facto senis i cā Bar. mariani.

Statutum | Qd̄ super mortuariis nō potest ultra tantum expendi non ualet ratio quia licet nō sit factū super spiritalibus est tamē factum super annexis spiritalibus casus sing. in .c. cū laicus de re. ecc. non ali.

Statutum | Cuius nouus excusatur ab ignorantia statutorum sicut et a duena dictum est unicū Bal. in repe. l. data opera. c. qui acc. non pos. allegat tex. non proba. in .l. qui cum uno. §. si. d̄ remi. casus est sing. eodem ti. l. qui comteatur ad fi.

Statutum | Quero utrum statutum prohibens rem immobilem alienari in forensem locū habeat in una domuncula uel paruo prediolo dic q̄ non casus est sing. in .l. marcellus .§. i. in uerbo dietam et domūculam fm̄ expositōez ibi Pe. Jac. de are. Cy. et Bar.

Statutum | Item stante predicto statuto si delegatus domus forensi ut uendat ualet tale legatum ratio est quia non dicitur alienatuz qd̄ non durat ut in .c. i. quod iur. si uassa. pōt alie. feu. recusa. tñ d̄ p̄mo ē glo. fm̄ q̄ ualz legatū in .c. i. in p̄bodomum de relig. do. in .vi.

Statutum | Vbi uero statutum dicit q̄ procedatur sola facti ueritate inspecta tunc domini mei faciunt duas decisiones una ē millesima trigesima quinq̄ alia millesima octuagesima et dicunt q̄ illa uerba operantur ut iudex possit ad sententiam procedere omisso libello et litis contestacione et abreuiatis dilationibus a iure statutis nam ista uerba nil aliud sonant q̄ q̄ procedatur sine obseruatione forme ordinis iudicarij ut in .c. cum ecclesia sutrina d̄ ca. pos. et pp̄. et est ratio quia hec uerba sunt similia illis uerbis q̄ procedatur sine figura iudicij sed illa uerba excludunt oblationez libelli ut notat Io. mo. in .c. si. de her. li. vi. et glo. in cle. sepe de uerbo. sig. et Bar. in extrauagan. ad reprimendam in uerbo figura ergo et eandem inducunt ista uerba.

Statutum | Item stante statuto q̄ nullus possit alienare imobilia iura in foresem an ualebit alienatio actionum facta in foresem quidaz q̄ sic ex quo iura declarabant imobilia alij cōtra .s. q̄ uerbum iura declarat se ipsum et sic est difficultas in punctando .tu scias q̄ ubi constitutio si unomodo punctetur decidit casum de q̄ queritur alio modo non semper debet punctari fm̄ q̄ decisionem inducit et si loquamur in dispositione penali glo. est sing. in .c. i. in p̄bo clericum de tēpo. ordi. li. vi.

Statuta | Sunt cōmuniter per italiam q̄ muliere decedente marito superstitite uir lucretur dotem uel partem modo pone q̄ uir et uxor uenerunt ad discordiam uxor iuit ad domum cō sanguineorū et non uult reuerti ad uirum nisi sibi fiat remissio talis lucri quod uir habiturus est ea premoriente quero si fit remissio ut euf tetur scandaluz an ualeat et uidetur q̄ sic quia licet uideatur donatio tamen quia est facta in casu dubij euentus tamen ualeat ut bene probatur in toto ti. de dona. inter uirum et uxorem si ratione ponderas tamen dicas sing. cōtrariuz quia uenalis concordia isto casu est prohibita licet alias sit permilla causa pacis casus est sing.

Sola facti ueritate inspecta

523

6

in. l. si liberis de pac. dota.

¶ Statutum | Nota unum pulcrum passetum statuta sunt comuniter per italiaz q̄ quelibet cā uertens inter consanguineos debeat cōpromittē et ratio statuti est in. l. congruencius. C. de pac. dota. ubi apparet tale statutum honestum esse. tu scis. l. fratris. C. de tranf. ubi Bal. notā ter dicit q̄ omāis exceptio litis ingressus est impeditiua compromissi quod quotidie uerlat in palatio pape per ora procuratorum dictum ē uerum sed ipse non bene probat tu sic p̄ba difficiliter quod dissoluitur ex post facto iaz factū q̄ ab initio fieri impediatur. l. patre furioso de his qui sunt sui. uel ali. su. l. furor de sponsa. et in. c. quemadmodum de iur. iur. sed exceptio litis ingressus superueniens pendente compromisso dissoluit illud ut probabo igitur magis debet a principio impedire medium probatur p̄ tres tex. primo exceptio transactionis que est impeditiua litis ingressus ut. d. l. fratris et. l. eleganter. §. si quis post de condi. inde. et in. c. i. de lit. cō. test. in. vi. et resoluit compromissum. l. non distinguemus. §. non est cogendum de arbi. ergo Scdo probatur exceptio legationis naz talis exceptio impedit litis ingressum. l. ii. §. legatis. ff. de iud. cum si. et in. c. exposuit de dilat. et hec eadem soluit compromissum casus est notabilis in. d. l. non distinguemus. §. item si quis rationem ergo. Tercio probatur in. l. item si unus in principio de arbi. ubi habes q̄ exceptio cessionis bonorum impedit litis ingressum ut in toto ti. de cess. bono. et illa dissoluit compromissum tex. est in. d. l. item si unus quod nota. Scdo principaliter probatur uam exceptio rei iudicate ē impeditiua litis ingressus et illa dissoluit cōpromissum legisse habent de hoc dicta ella sed canoniste habent casum in. c. exposita de arbi. bene tamen est uerum q̄ ille tex. multis modis limitatur quod nunc non examino Legisste probant sic transactio et compromissum equiparantur in autentica non cōtigerit de iud. sed trāf. actio non potest fieri post rem iudicatam. l. si causa cognita et. l. si diuersa. C. de transactionibus. l. post rem. ff. eo. et. l. eleganter. §. si quis post de condi. inde. ergo et compromissus et ita probando consului scdm. d. Bal. qui licet uera dicat tamen sepius illa non probat pro ut dicit auerrois delo grāde cōniento feci q̄ cristus mortuus est ob uicium iuuenilis caloris Iohannes baptista quia stultus et moises quia rusticus qui multa dixit et nihil probauit. l. omnes isti tres iusti essent hoc dixit infidelis ille qui non saporauit fidem catholicam nostrā q̄ multis est subnixā miraculis.

¶ Statutum | Dicit statutum q̄ uulnerans in ecclesia puniatur certa pena an habeat locum in uulnerante iuxta ecclesiam istam questione p̄ ponit Gui. in. l. presenti. C. de his qui ad ecclesiaz confugiunt et refert Io. an. in addi. Spee. in. §. de imunitate ecclesiarum et dicunt q̄ tale sta-

utum habet etiam locuz in uulnerate etiā iuxta ecclesiam nam ecclesie et confinium ecclesie idem est ius tex. est notabilis in. d. l. presenti. §. ex his ergo zc. Item tex. dicit q̄ factum distās ab ecclesia cathedrāli per. lx. pedes uel ab alia ecclesia parrochiali dicitur factum iuxta ecclesiam. xvii. q. iiii. c. sicut antiquitus et ibi est glosa ordinaria quomodo debet mensurari passus cubitus zc. alia ibi uide.

¶ Statutum | Est in ciuitate q̄ nullus possit eligi in collateralem nisi fuerit doctor et miles per trienium uel bidellum nisi fuerit notarius publicus nunc pone quidam fuit doctor p̄ quin quēnium non tamen exercuit actum an possit eligi collateralis. tu ires ad notata in. l. generaliter et in. l. sub pretextu de sa. san. ecc. et in. l. i. de colla. et per canonistas in prohemio clemētinarum et sexti et. l. per hanc de aduo. diuers. iud. tamen de hoc est casus sing. in. l. nemini de consu. et potu. non spar. li. xii.

¶ Statutum | Lucane ciuitatis cauetur q̄ in causa pupillorum et uiduarum procedatur per simplicem querelam quero quid important hec uerba dic q̄ procedatur sine libello in scriptis porrecto nam potest uoce petere et notarium rogare glo. sing. est in. l. si quis se iniuriam in uerbo libellos de acc. et allegat Bal. in. l. i. ut in. pos. lega.

¶ Statutum | Statuto cauetur q̄ mulier nō possit contrahere sine consensu duorum propinquorum an ualeat contractus si consanguineus habuit conscienciam licet non consenserit dic q̄ sic tex. est sing. in. §. emphiteosis et ipoteca in autentico de alie. et emphi.

¶ Statutum | Quero nunquid statutum uolens q̄ stantibus masculis femine non succedat extendatur ad successorem cardinalem uidetur q̄ non quia statutum non obligat clericos ut in suribus uulgaribus sed hoc nihil ad propositum cum hoc casu principaliter uideat dispōitū sup laicis unde dubito.

¶ Statutum | Verba statuti debent inpetrari scdm. comunem usum patrie ubi est statutum non autem scdm. iuris interpretationem. l. cui delationis. §. asinam de fun. instrue. hoc est uerum nisi in uolumine statutorum esset aliud statutum q̄ uerba statutorum debeant intelligi nullo extrinseco addito uel diminuto quia tali casu semper statuta recipiunt interpretatione et declarationem a iuris interpretatione ratio quia sensus resultans ex comuni usu loquendi est extrinsecus zc. uerbum est sing. Butrigarii in. l. i. ff. de fun. instru. qd̄ refert et seq. dñs Anto. d. but. in. p̄he. decreti in. l. iii. carta.

¶ Statutum | Pone q̄ populus huius ciuitatis pia deuotione motus a tanto tempore citra in cuius contrarium memoria non existit consueuit omnia que legantur in testamento pauperibus dare ecclesie sancti petri an possit per statutum ciuitatis nouiter factum uel cōsuetudine

induci ut illud tale priuilegium detur ecclesie alteri uidetur q̄ sic quia eius est tollere z̄c. l. humanum. C. de legi. et maxime quia isto casu non super rebus ecclesie sed super suis rebus uidetur statuere laicus in contrarium est ueritas casus est in. c. ad apostolicam de si. et uidetur casus in. c. nostra de loca. et uide Bar. in. l. priuilegia de sac. san. ecc. qui allegat. d. c. ad apostolicam sed Io. an. in. ti. de instru. edi. §. nunc uero allegat etiam aliud. c.

Statutum | Dicit. c. ecclesia sancte marie maioris de consti. q̄ constitutio laici facta in fauorem ecclesie non est ualida nisi fiat ab iprotectore. x. disti. si quis in adiutorium hoc est uerum nisi sit inhibitiua uel preceptiua alicuius in fauorem ipsorum uerbi gracia si dicit statutum q̄ habens rem comunem possit rem consocii remere si uult casus et non alibi est in. c. constit. de in integ. resti. bene facit. c. cum uenisset de eo qui mittit in pos. ca. rel. serua. et lopus allegatio ne centesima prima.

Statutum | Ciuitas non recognoscens superiorem uel dominum possunt facere statutum q̄ nullus possit habitare extra ciuitatem casus est sing. in. l. si de decre. ab ordi. faci. l. quod pmulgatus de offi. prefec. preto. ur. alias de offi. pre. pre. afri. pro quo facit. l. mercatores. C. de com. mer. et merca. et q̄d notat Bar. in. l. relegatorum. §. interdictimus. ff. de interdictis et de lega.

Statutum | Stante statuto q̄ procedatur de bono et equo ueritate inspecta potest omilla forma autēte presente. C. de fideiussor. agi primo contra fideiussorem q̄ contra principalem dictū est Bal. sing. in. l. si mancipium. §. i. de eusc. per glo. ibi que incipit sed non ne.

Statutum | Stante statuto q̄ maritus super uiuens uxori lucretur certam partem dotis si maritus et uxor simul decesserint adeo q̄ incertum sit quis primo mortuus sit presumitur uxor predecessisse et locuz habet dispositio statuti ita determinat Bal. per illum tex. in. l. si possessor. §. i. de relig.

Statuere | Inferior a principe non potest statuere que tendant in preiudicium alterius illo non citato consentiente. c. si. de ma. et ob. c. si. de his que fi. a pre. et. c. cum omnes de cost. modo pone q̄ inferior a principe facit constitutionem in preiudicium presentis et tacentis an qui tacet uideatur consentire uidetur q̄ non q̄ tacens uidetur pro contradicente. l. que dotis fo. ma. in contrarium est ueritas ita uult singu. Innoc. in. c. uestra de locato et refert et sequit Archid. de consecra. di. iii. pronuntiandum et Freder. de senis consilio. xvii. et Io. an. in. c. si. de ap. in. vi. in notula quod in puncto iuris non credo uerum ppter regulam s. traditam.

Stipendiarius | An debeat habere stipendium uel salarium si itineretur cum licencia superioris uide s. in p̄bo salariatus.

Sponsalia | An uideantur contracta spon

salia de presenti uel defuturo per hęc uerba pmitto q̄ te accipiam in uxorem hanc questionem ad litteram posuit Hosti. et Archid. et dicit Host. q̄ considerantur uerba prima. s. te accipiam et dicit ipse in. c. ex parte de sponsa. et refert Archid. xxvii. q. ultima. c. si.

Sportule | Sunt de iure canonico prohibite. c. cum omni de uita et ho. cle. an ualeat consuetudo contrarium inducens Spec. tenet q̄ sic in ti. de salar. §. i. p̄ ordinarius glo. tamen sing. Io. an. tenet contrarium in cle. et statutū d̄ elec. allegat casū in. d. c. cū omni in p̄bo p̄ diuersa.

Incipit littera. T.

Emerarius | Litigator nō dicitur qui ob

tinuit in prima causa licet succumbat in causa appellationis scdm notabilem glo. in. l. generaliter. §. si autem in uerbo dispendii. C. de rebus credi. et uide Innoc. et Hosti. in. c. finem litibus de do. et contu.

Thesaurus | Rem alienam inuito domino ingredi non possum. l. per agrum. C. de serui. et aque. l. iniuriarum in si. ff. de iniuria cum si. idē etiam quo ad acquisitionem thesauri quia domino inuito non possum ingredi possessionem ut thesaurum queram. l. i. §. de alie. C. de thesau. li. x. modo pone q̄ in aliquo loco dicitur q̄ in fūdo alieno est uena ferrea seu lapidū an possum illum ingredi ad illam querendam inuito domino uidetur q̄ non per predicta dic contra quia in hoc uersatur publica utilitas glo. est sing. l. i. §. et in. l. quosdā de metall. li. x.

Terminus | Actori terminus statuatur ad producendum iura omnia ad causam facientia hic produxit sacculuz plenum iuribus an ualeat talis productio Bar. notanter in. l. accipientis de auc. tuto. dicens q̄ sic et idem in. l. si finita de damp. infec. tangitur per Io. an. in ti. de instru. edi. §. uidendum restat qualiter instrumēta z̄c. et in uersu item non exhibens per dominum Anto. in. c. imputari de si. instru. ubi disti. guitur an fiat simpliciter productio et ualeat an cum protestatione q̄ non intendo producere nisi que faciant p̄ me et uictoria mea et tūc sit nulla nec uidetur termino satis factum nisi breuitas termini uel qualitas persone aliud sua deat ad de. l. cum seruus et ibi dicta per Bar. d̄ condi. et demo.

Tertius comparans | Pro suo interesse fm formam. l. si suspectum de inoffi. test. non potest petere sibi soli publicari dicta testium examinatorum in prima causa textus est sing. scdm communem intellectum in. c. constitutus de testi.

Testamentum | In quo sunt adhibiti testes inuiti est nullum tex. est unicus in. l. qui test. in si. de testa.

Testator | An possit priuare heredez ppter

Inobedientiam tertiū exemplū dicit testator re-
linquo ticiō mille et eum grauo q̄ faciatappel-
lam in tali loco ecclesie et si non fecerit priuō
meum heredem hereditate an priuetur heres
propter inobedientiam ticiō non constituentis
appelam dicit q̄ non casus est unicus in .l. pater
familias testamento s. de her. insti.

Testator Moritur extraneis institutis so-
lum legitima filiis titulo institutionis relicta q̄
filii legitimam receperunt post quod multa ac-
creuerunt hereditari iure alluionis uel aliter
sine heredum industria an filii possint petere le-
gitimam in eo qd̄ accrescit hereditati post mor-
tem testatoris an uero sufficit legitimam pete-
re ex ea hereditate que est tempore mortis te-
statoris habes duos tex. q̄ attendi debeat tem-
pus mortis testatoris unum in .l. i. g. ultimo et
aliū in .l. si patronum ex debita .g. si. ff. de bo.
liberco.

Testes Iurati dicere ueritatem super arti-
culis et tota causa si non probant non possunt
postea produci super articulis etiam penitus di-
uersis dictum sing. est Innoc. in .c. fraternitatis
de test. et intelligit etiam in aliis testibus iurati
ut uidelicet produci non possint s̄m eum

Testes Deponunt quem esse usurarium eo
quia pecuniam ad usuras eis nō nunciāuē uerū
probent Freder. de senis tetigit consilio .lxi. de
terminans q̄ non probant illum usurarium eo
quia tales testes uidentur deponere in causa p̄-
pria et sic commodum sentire uideatur item q̄
confimilitudo cause quam agit testis in causa il-
lius pro quo testimonium reddit repellit eum
a testimonio .c. causam de iud. et .c. personam d̄
testi. hanc questione q̄ ponit Io. cal. in .ti. d̄ testi.
consilio p̄. et sequitur opi. contrariam nihil alle-
gans nisi quia edictum de testi. est prohibitoriū
et qui expresse non probet potest esse testis
.l. i. ff. de testi. sed hoc non reperitur prohibitiū
ergo zē. hanc questionem format Bal. in .l. dic-
tantibus .C. de testa. sequens opinionem Frede.
s̄m quam ego consului et pro hoc intellectu uī
de Io. an. in .c. ex litteris de iur. iur. Cy. Jac. et
Bal. in .l. i. C. de proba. et uide Bal. in .c. i. de phe-
da. in .vi. legis cōmissione ubi querit an pactus
de re uendēda in solito uenerari presumi faciat
contractum usurarium.

Testis Vult constituere procuratorem ad
iurandum quero an possit etiam cum speciali mā-
dato Bal. in .g. i. ca. ff. de iur. iur. dicit q̄ non et
ratio est s̄m eum Ry. l. de minore .g. tormenta
.ff. de questi. idem tenet Anco. de bu. in .c. licet
extra de testi. per illum tex. referendo abbatez
idem dicentem per tex. qui dicit primo iura-
mento contra quod dicitur est sing. notabile Io.
an. in .c. uc circa de elec. in .vi. in nouella ubi
omnino uide quia ita fuit obtentum in roca.

Testis Vbi q̄ p̄duxit testes scit ab illis te-
stibus quod deposuerunt non prohibet alios p̄-
ducere ad idem probandum dictum est Hosti

et Io. an. in .c. ultra tertiā de testi. quod nota
ad limitationem autencie atqui semel .C. de te-
sti. ubi habes et in aliis locis pluribus q̄ qui p̄-
scrutatur dicta testiam non potest super eodez
alios producere.

Testis Potest ex consuetudine induci q̄ te-
stes produci possint publicatis attestacionibus
dictum ē Io. an. in .ti. d̄ excep. .g. dicto et refert
dñs Anto. in .d. series de test.

Testes Publicatis attestacionibus produci
non possunt autentica atq̄ semel .C. de testi. .c. x̄
eo .c. fraternitatis modo pone q̄ unus notarius
mandauit unī notario q̄ faceret michi copiam
qui assignauit michi per modum exempli non
autem originalis scripture an post talē assigna-
tionem possim nouos testes producere et dic q̄
sic nam uisio exempli publicationis testium nō
inducit aperturam uel publicationem testium
quin possim postea producere nouos testes ita
Bal. in .l. si. ff. quem ad. testa. ap. qd̄ nota quia
.l. illa optime probat

Testis Qd̄ dicit q̄ post publicatum proces-
sum non posse nouos testes produci limita uerū
in hiis qui facerent plenam fidem secus in hiis
qui semiplenā ita Innoc. in .c. dilectus de accu.
et refert Ang. in .l. si. C. de test.

Testis In materia repulsionis testium capias
hęc distinctionem quidaz sunt testes qui repel-
luntur mero fauore partis et tales pte nolente
possunt contra eam examinari dictum est Spec.
in .ti. de teste .g. i. p̄. quod si aduersarii aliquan-
do repelluntur a testimonio propter eoz̄ idig-
nitatem ut est infamia iuris. et perjurio. et tali
casu etiam pte nolente isti nun possunt exami-
nari dictum est Innoc. in .c. intimauit ad finem
de testi. allegat textum in .l. quos prohibet .ff.
de postu.

Testis Allegatur dictum Innoc. in .c. cuz. l.
et. A. de re iud. q̄ ne dum inimicus de presenti
sed etiam ille qui fuit de preterito non admit-
titur in testem si de recenti facta fuit pax aliat
Bal. in .l. prescriptione .C. si contra ius uel uti-
lit. pu. tu dic q̄ de hoc est casus .iii. q. v. c. accu-
satores quod limita nisi fiat inimicus culpa il-
lius contra quem producitur quia tunc bene po-
test examinari per tex. in .l. si mulier in princ.
.ff. q̄ metus causa ut notat in .l. multum .ff. ex
quibus causis ma. de primo ē dictū Bar. in .l. i.
.g. cum quis .ff. de questi.

Testis Glo. est in .l. admonendi .ff. de iur.
iur. q̄ unus testis facit semiplenam probationē
modo sic obicio exceptionem excōmunicacionis
ut te repellam a limine iudicii et talem excepti-
onem probō per unum testem fide dignum et p̄
alios plures de fama deponentes hec tamen ex-
ceptio opponitur in uī dilatorie quero nunquid
hoc casu unus testis cum fama plene probet uī
detur q̄ sic per notata per Bar. in .l. de minore
.g. tormenta .ff. de questi. et per ranonistas in
.c. ueniens testi. sed Spec. sing. tenet contrariuz

uidelicet q̄ exceptio opposita in uī dilatorie nō est probata per unum testem cum fama in tī. d̄ noto. crimi. §. fama. x̄. q̄d si agenti et non est alibi et ita pronunctiui.

Testis | Post conclusum in causa testes produci non possunt modo sic produco unuz instrumentum a notario confectum uel unam bullam sigillataz sigillo plumbeo et post conclusuz in cā produco testes per quos uolo probare sigillum esse illius cuius dicitur esse uel illum fuisse uerū tabellionem utrum probatio habilitate persone uel signi tabellionis fieri possit post conclusum in causa dic q̄ sic dictum est sing. dominoruz de rota et non alibi decisione cccii. fm̄ nauissimū ordinem.

Testis | Pone q̄ unus est qui uult probare oblationem pecunie ad euitationem usurarum uel more producit unum testem de uisu oblatōnis facte et producit alios deponentes qualiter creditor confessus est sepius coram eis presente debitore q̄ ipse fecit oblationem nūquid iste unus de uisu deponens debeat coniungi cū aliis ad hoc ut oblatio probetur dic q̄ non fit cumulatio ad probandum oblationez sed bene potest probari per illos plures facientes confessionem de oblatione casus est sing. in. c. cum dilectus d̄ succ. ab intest. quem allegat Bal. in. l. unica. C. de confessis et in. l. testium. C. de testi.

Testis | Dicit statutum si quis accesserit de tali loco ad talem locum per talem uiam continuatam puniatur tanta pena modo pone q̄ sūt quatuor testes quorum duo deponunt q̄ uiderunt ticiū ire usq̄ ad medietatem uie illius loci. alii duo q̄ uiderunt ire per altam medietatē an isti testes debeant coniungi Bal. dicit q̄ nō in. l. obseruare. C. quorum app nō reci. et eūdem omnino uide in. l. cū antiquitas. C. de test. et si. in. l. ii. C. que sit lo. consue.

Testis | Duo testes fide digni in omni negocio regulariter faciunt plenam fidem. l. ubi numerus. ff. de testi. sed ad hoc ut cardinalis condempnetur requiruntur testes numero. lxxii. tex. est. ii. q. iii. c. presul. sed dic q̄ illud. c. nō habet locum de equitate sed de iuris rigore quia de equitate potest condempnari etiam cuz duobus dictum est lo. an. in. c. licet uniuersi d̄ test. preterea illud. c. loquitur quando producuntur testes non fide digni quia tunc per duos potest condempnari tex. est sing. ii. q. iii. c. nullum. x̄. sed hoc.

Testes | Post publicatas attestaciones nō possunt produci testes quod uerum nisi proaucant admixte cū instrumento quia tunc cessat timor subordinatōis casus ē sing. fm̄ itellectū dñi Anto. in. c. series de test.

Testis | Qui pecuniaz accepit ut testimoniū dicat uel non non potest esse testis. l. iii. §. i. l. iulia. ff. de testi. fallit quando producitur per illuz in cuius preiudiciū fuit data pecunia quia tunc admittitur casus est sing. in. c. i. si de feudo con.

fu. inter dominum et uassa. et ibi notanter Bal. So. fallit quando accipitur pecunia ad aliā cāz q̄ ut testificet uel nō testificet ut si generalit̄ accipit nō expressa causa ut sing. dicit Spec. in. ti. d̄ teste. §. i. x̄. q̄d si dederit pecuniam.

Testes | Examinati post didicita an faciant presumptionem dictum est Innoc. in. c. cum dilecti de acc.

Testes | Ad sollempnitatem matrimonii an requirantur testes rogati habes tex. de testamēto q̄ sic in. l. here des. §. in testamentis. ff. de testa. fallit ubi pater testatur iter filios quia tunc sufficiunt duo etiam nō rogati sed fortuiti glo. est sing. in. l. si. in glo. pe. C. de codicillis. in casu autem nostro requiruntur rogati et est ratio q̄ eiusdem nature est contractus cuius ē distractus. l. si ad resoluendā de prediis mino. sed in diuorcio q̄d oli pmittebat regrebat rogatus testium. l. nullum. ff. de diuor. ergo idem in contractu est tamen de hoc glo. sing. iii. q. ii. c. uestrates licet quedam sit ibi additio Bar. contrarium sentiens.

Testes | Dicit statutuz q̄ potestas habeat potestatem procedendi contra bannitos de facto quero an possit procedere per interrogationem testium interrogatorum causam dicti sui non reddentium Bal. in. l. solam. C. de testi. tenet q̄ non sed pro cognitōe dubii habemus primo scire q̄d importent uerba ista de facto et Bar. in extrauagante ad reprimendam in. x̄. de facto dicit q̄ important tantum manu regia et omissis sollempnitatibus iuris ciuilibus. sed Lopus allegatione. cccxxviii. dicit q̄ important omnem amplam potestatem dumodo iudex ne quid turpe ne quid inhonestum nec cōtra leges faciat sed preter legem ad hoc allegat. l. i. iuncta. l. si a. mīlite. §. edicto d̄ testi. mili. et scias q̄ dictū testis interrogati et causam non reddentis non facit etiam semiplenam probationem dictuz est sing. Spec. in. ti. de teste. §. i. x̄. nunquid sufficit allat. l. maritus et. l. i. alias. ii. §. ii. de questio. que nihil probant sed magna est auctoritas quam coroboro ex doctrina glo. sing. in. l. lucius. ff. d̄ his qui no. infa.

Testes | Sunt duo testes tabelliones et duo q̄ non sunt tabelliones quorum duo unuz duo aliud deponunt quero quibus magis credatur dic q̄ magis creditur tabellionibus glo. est singu. in autentica de her. et fal. §. si nō. quā allat Bal. in autentica sed cū testator. C. ad. l. fal.

Testes | Quidam dicit sibi collatum beneficiū et uolens illud probare inducit in testes eū qui contulit quero an in questione hac sit sufficiens hec probatio de collatione habes. c. post cessionem de proba. ubi queritur an instrumentum excomunicationis probet excomunicatōz quid dicendum in casu nostro dic q̄ casus est sing. scdm̄ unam lecturam glo. in. c. ii. de pace. ten. et eius uiola. in usi. feu. que alias ē in. c. i. de cle. uio. pac.

No. Jm̄. x̄his interrogati et cāz. nōm redm̄ij.

3

6

Testis | Duo domini quorundem terrarum licigabant in ciuitate neapolitana et pro habenda ueritate erat necesse q̄ haberentur testes loci unius ex dominis qui dominus uolebat examinationem comitti in loco sed pars negabat hoc fieri debere cum uerisimiliter eis possit metus inferri quid dicendum et licet possint allegari plures tex. in ar. tamen est tex. q̄ ubi pot̄ inferri metus in loco ubi testes examinantur debet iudex examinationem facere in loco tuto casus est in .c. ortamur. iiii. q. viii. et per hoc declaratur tex. in .l. iiii. §. si. ff. de testi. ubi dicitur q̄ iudex debet curare ne testes unius ciuitatis ad aliam uocari faciat.

Testis | Deponit homicidium factum ea die qua fuit mandatum ut fieret homicidium. quero an puniat̄ pena falsi licet postea alia die homicidium sit perfectum dicas q̄ non et si alii testes deponunt alia die factum reducuntur ad concordiam .s. uerbaliter et manualiter tex. est sing. extra de peni. di. i. c. periculosum et ad hoc notatur in .l. ii. §. si. ff. si certum petat. et. c. cuz tu de testi.

Testis | Notanduz licet ceci assessores post Bartuluz credant plus sibi q̄ glosatoribus et ueritati tamen hoc est ualde reprehensibile dicit tamen Bar. q̄ si testes extra iudicium dicit unum et in iudicio aliud q̄ debet puniri de falso nullo alio probato per .l. eos. ff. de fal. ubi dicit esse casum sed ueritas est in contrarium et de hoc est glo. ordinaria in .c. eum causam extra de testi. in glo. hec littera ubi dicit q̄ testimonium tale in iudicio depositum probat quod minime probaret si esset de falso condemnandus hoc etiaz patet per rationem nam aut uolumus dicere q̄ dixit falsum extra iudicium et per hoc non punitur de falso aut q̄ dixit in iudicio et de hoc non constat quia id quod dixit extra iudicium fidem non facit .c. de testi. l. i. iusur. item est expressum q̄ testis qui dixit extra iudicium se nescire potest in iudicio testificare ueritatem .c. i. q̄ sit in uestitura. x. colla. ubi est tex. unicus i iure non obstat .l. eos quia illa lex loquitur in tribus casibus Primus quando in uno et eadez productione sollempni testis est sibi contrarius Secundus quando est contrarius suo sigillo Tercius quando in diuersis productionibus sollempniter factis est sibi contrarius in iudicio de extrajudiciali nihil loquitur ibi et miror q̄ tam preclarus doctor et preceptor meus errauerit in casu positione arbitrium ergo iudicis nihil operatur quia iste casus non subiacet pene falsi nisi aliter probaretur per testes reprobatorios q̄ falsum dixerit qui interfuerunt facto aliter nullatenus potest condemnari.

Testis | Nota q̄ si contra testes aduersus me productos ego protestor uelle obicere q̄ sint infames et ita dico me probaturum q̄ si deponat p̄ me protestante dictis istorum non facile est standum quia presumitur pro me deponere ne

probem infamiam eorum si contra me deponerent secus autem si est nobilis homo qui non timeat de persona protestantis ut in .c. presentium in si. ubi per glo. de testi. hec autem supradicta debent limitari si sint plures secus si unus tantum quauis persona nobilis quia tali casu non probat ita perfecte ut protestanti deferatur iuramentum in defectum semiplene probationis fm lecturam .l. admonendi de iur. iur. quia propter presumptionem collusionis illa semiplena intelligitur debilitata ratio est quia tali casu testis debet esse omni exceptione maior istud est dictum sing. Archid. xxxvii. distinctione si quid uelim.

Testis | Potest iudex pena extraordinaria punire testem qui falsum dixit .l. nullum in si. c. de testi. et ira pluries allegauit in .l. cum mulier. ff. so. ma. nunc quero utrum .l. illa habeat locum in clerico coram laico falsum deponente ita q̄ possit eum punire suo arbitrio et in hoc sunt due opiniones nam glo. in .d. l. nullum quam sequitur Cy. et omnes legisse tenent idem in clerico et allegat tex. ubi dicit fori prescriptione zc̄ hanc opinionem sequitur Freder. de lenis consilio. lxxxviii. et Archid. et Guido de perusio qui magister Io. an. v. q. vi. presbiter el. ii. et sequitur Ang. in .l. si uacancia. c. de bo. uac. sed contrarium est uerum primo per rationes scdo per auctoritatem Io. an. in .c. at si clerici de iud. et in .c. i. de mut. Pe. et Hosti. in .c. uerum d̄ fo. compe. quem ibi sequitur Anto. et hanc ultimam opinionem coprobo ratione aut tu uis q̄ iudex secularis examinet clericum in testem tanq̄ sit iudex ordinarius et non potest per tex. sing. in .c. queq. xlii. q. ii. qui dicit q̄ cum clericus examinandus est in causa seculari non est iudex secularis sed ecclesiasticus si ergo non examine coram laico quomodo potest laicus eum punire aut uis q̄ iudex laicus eum examinet ut delegatus ab episcopo et tali casu si deponit falsum coram delegato non potest eum delegatus punire per tex. sing. in .c. si non ignoti in autentica de testi. ubi dicitur q̄ cum dubitatur an testis qui uilis persona ratione sue uilitatis sorte non dicat ueritatem sed ut corruptus deponat falsitatem debet examinari sub tortura et querit ibi tex. quis est iste qui habeat iurisdictionem torquendi et dicit q̄ aut est ibi iudex habens iurisdictionem ordinariam et tali casu ipsemet potest torquere secus si ordinariam non habeat q̄ forte delegatus quo casu debet ire ad ordinarium ut eum faciat torqueri.

Testis | Dicit tex. in .l. si quis testibus. c. de testi. in si. q̄ si quis aliquibus testibus usus fuerit eosdem contra se productos non potest repellere ex defectu persone puta quia infamis uel plures nunc quero pone q̄ talem testem produxi et feci eum iurare dicere ueritatem non tamen ultra processu quia non fuit examinatus q̄ talis sic iuratus fuit contra me productus an possim

ipsum ut infamē repellere hanc questionē format Spec. in ti. de teste. §. sepe. sed qd si euz et decidit q aut testē sic iuratū non feci examinari quia nolui uel nō curauī et tali casu pos sū eum repellere aut quia nō potuit aliqua cau sa et tali casu locū habet. d. l. si quis testibus et refert bal. in. l. i. §. bestias de postu.

Testis | Quero quidā produxit testes in iudi cio eosq; fecit iurare dicere ueritatē postea ta lis pducens penitēcia ductus nō uult q exami nes pars aduersa cōtra quā fuerūt pducti istat q examinent querit quid iuris et primo uideē q nō cōpellant quia quilibet pōt suo iuri renun ctiare. l. si quis in cōscribēdo. C. de pac. itez qd fauore meo zc. l. qd fauore de legi. scio q tu sic diceres in contrariū est ueritas fm Innoc. sing. in. c. presentiu de testi. et ē ratio quia qn testis iurat debet iurare dicere ueritatē p utraq; pte et sic licet sit pductus p unū tñ iuramentū te stis est cōe ut in autētica sed iudex. C. de epi. et cle. ibi dū dicit dicant que nouerit est etiā tex. in. c. nō sane. xliii. q. v. unde ius iā michi ques tū quāuis factu tuo nō pōt factu tuo tolli. l. si. ff. de pe. here. et. l. petēde de testi. in integ.

Testis | Quero nūquid nūctius possit esse te stis ista ē questio Spec. in ti. de testi. §. nō trās eundū. §. quod denūctio ubi dicit q nō pōt.

Testis | Dñi ciuitatis fungunt uice principis in terris suis qroutrū posint suo rescripto face re q uni testi omī exceptōe maiori credat ista questio fuit de facto et iā cōsului p rationes q nō tñ de hoc reperi nūc tex. sing. i. c. talia. viii. q. iiii. quid si ciuitas nō recognoscēs superiores et ppterea uel princēps faciat statutū q qlibet cā ciuiliis uel crimialis possit decidi dicto solius episcopi uel alterius pollētis maxima dignitate uideē q tale statutū nō ualeat q dispositio iu ris cōis q in ore duoy zc. c. nouit de iudi. et. c. relatū de testa. cū si. sed ius diuinū nō pōt tota liter p principē tolli licet piculariter sic ex ra cionabili cā ut ē glo. i. l. si. C. si cōtra ius ul' uti. pub. l. i. de cōsti. prin. et ē casus. xxv. q. i alias. xxii. c. sūt quidā ergo. sed cōtrarium ē ueritas q ualeat tale statutū casus ē. xi. q. i. qcunq; fm intellectu Innoc. in. c. sup de testi.

Testis | Quero an ualeat statutū q credat de credulitate deponētī d iure clay ē q tale te stimoniu nō ualeat. l. quid tñ. §. si arbiter. ff. de arb. l. i. de uent. inspi. et ponit Spec. in ti. de te ste. §. itē q deponit et dñs Anto. in. c. quociēs de testi. sed in casu nro dic q nō ualeat statutuz nec cōsuetudo sūbz ē fm. Hosti. et ibi refert do minus Anto. in. c. i. de app.

Testis | Nūquid ualeat cōsuetudo q testes possit pducī publicatq; attestatōibus dic q sic li cet cōtrariū sit de iure cōi autētica qui semel. C. de testi. et. c. fraternitatis de testi. et deter minat Io. an. in ti. de excep. §. dicto et refert do minus Anto. in. c. series de testi.

Testis | Reprobato personarū testiū et dicto.

tū eorundē est pmissa ita in. c. p'sentiū de testi. nō tñ pōt fieri ultra ter talis reprobatio ne eaz in īfinitū. C. licet de testi. fallit in iudiciis sum mariis qz qn in his uenit tractandū id qd i alio iudicio alias nō uenit refutandū nunq; admittitē reprobatio testiū dictū ē abbas in. c. ueniēs d te sti. ut ibi refert Hosti. et dñs Anto. exēpluz in filio petēte alimēta a patre nā talis petitio fit sumarie post cuius petitionis expeditōez uenit plene pbandū an ille sit filius uel nō ul' i tercio p suo interesse cōparente qui sumarie pbat rez ad se ptinere ad īpediendā executōez sentencie quod postea uenit plene examinandū.

Testis | Habes i. l. lege inuici. ff. de testibus psonas que nō possūt cōpelli ad testificandū qd limita si p alios pōt pbari secus ecōtra qz facul taz pbatōnū angustari nō debet. l. qm de here. et ita Hosti. et Io. an. in. c. i. de testi. cog.

Testis | Regula ē q ad receptōez testiū debz ps citari aduersa ut eos uideat iurare alias psta tio iuramēti ē nulla. l. si qn iuitos. C. de testi. et. c. in noīe dñi extra de testi. et in autentica sed testiū pductio. C. de fide instru. qui dicit q debet fieri pnte pte uel ea cōtumaciter absente fallit primo nisi testis examinādus sit mulier qz tūc cū sit audiēda in domo nec ueniat ad iudici um ualeat pstatio iuramēti sine citatōe ptis ad uerse ita Bar. post Guil. in. l. ad egregias in fi. d sur. iur. §. que ē casus unicus et notādus in. l. ii. §. sin aut dignitas uel sexus. C. de iur. ca. Scdo fallit nisi testes recipiant in cā inquisitōis hoc ē sing. dictū Hosti. et Io. an. in. c. qualiter et qn el. ii. de acc. Tercio ubi agit de examinātōne te stiū. ad ppetuā rei memoriā q illū que ps tūmet ppter suā potenciā sūbz ē sing. Hosti. et Io. an. in. c. qm frequēter ut lit. nō cōtest. Quarto fal lit ubi recipiunt testes ad cognoscendā idonei tate psonae uel nō cui ē cōferēda dignitas dictū ē Innoc. in. c. fi. ad fi. de postu. pla. et sentit in. c. dudū de p'sump. et in. c. bone de postu. pla.

Item fallit quinto qn recipiunt testes cōtra in quisitū tyrannū de heresi ut est casus in. c. fi. de here. in. vi. Item fallit sexto ubi iudex ad īfor matōez suā uult testes sup notorio examinare uel super fama quia tunc nō requiritē ptis cita cio ita Innoc. in. c. bone de elec. et in. c. cū tua de spon. et refert Bal. in. l. qui testamēto. §. per contrariū. ff. de testa. Ultimo ubi testes recipiū tur ultima die termini pfixi ad uidendū eos re cipi uel iurare quia tunc non requiritē citacio ut colligitur ex his que plene dixi post Bart. in. l. qui ante kalendas de sūbo. obliga.

Testis | nunquid iudex possit cōmittere no tario examinātōez testiū in cā criminali dic q non et uide in littera. e. in sūbo egregia.

Testes | deponētes repentine et celeriter re spondētes ante cōplementū articuli sunt suspec ti adeo q statur pocius aliis testibus totidē nu mero premeditate respondentibus et cōtrariuz deponētibus casus ē sing. ii. q. ii. §. sed aliud.

No. 3

64

Testis Vt testis infamis infamia facti ad mittat ad testificandū tangit p glo. et doc. i. l. cassius de sena. et. l. cūctos populos de sūma tri. et. c. testimoniū de testi. fallit in pbanda ingratitudine patris erga filiū eū in exhereditatis uel dñi feudi uolentis uassallū feudo pvari casus ē sing. in. c. i. ubi dū dicit sūme et integre opinio nis quot testes sūt necesse in usi. seu. x. colla.

Testes Etia post publicatū pcessū examina ri possūt sup iudiciis dictū ē Alberti d rosa. in .l. fi. ff. de testi. qui aliat. Innoc.

Testis Cuz querit an sollicitator cāe possit esse testis in cā quā sollicitat paucis ero conten tus ne rē ipsā de se clarā dubiam facere uidear unde dico q nō pōt ppter affectōez quā ad cāz oñdit cū lex habeat eū suspectū ut firmat dñs Anto. in. c. cū a nobis de testi. et fuit decisio do minorū de rota decisi. cxxiiii. nec arbitror disti guendū inter sollicitatorē salariatū a dño uel nō qz in hoc nō attendit salarium sed affectō imo multo magis repellit debet nō salariatus qz sala riatū solū racione salarii ipellit ad sollicitandū sed nō salariatus ppter affectionē solū quā habz ad cām et illū cuius cā sollicitat ideo puto eum magis uel pariter repellendū si ē ad instanciam dñi nō ad instanciam pcuratoris ut in p̄latis lo cis notat qd probat racione qz idē ē in aduoca to ut in. c. fi. de testi. in. vi. nec distinguit cū sa lario uel sine pōt enī de facili euenire ut aduo catus patrocinet intuitu amicitie sine salario idē ergo in sollicitatore qui ad instar aduocati repellit p p̄atos doc. preterea hoc probat qz sicut repellitur sollicitator ita et assistēs cāe ut dicunt dñi de rota decisi. lxxxii. et tñ non di stinguūt an habeat salariū uel nō idē ergo i sol licitatore nec obstat qz in dicta deci. fiat mencio salarii qz nō denotāt ministeriū iuris illa p̄ba sed facti et sic cōcludo ipsū repellendum ut fir mat abbas in. c. super de testi. in. fi. apparatus et scā cōsulo ego thomas legū doc. senēsis. Quod aut conelusū ē s̄ uerū puto qz licet dñi de rota in aifatione cōclusionē que icipit itē qd si solli citator ponat. de sollicitatore salariato tñ racionē fundāt qz maiorē affectōez uideēt habere in cāq̄ pcurator q repellit ut. d. c. romana et bar. ponit in. l. fi. ff. de testi. et. l. deferre. q. itē decre uerūt. ff. de iur. fisci et Bal. in. l. oibus. C. de te sti. et in. d. c. sup de testi. plus dico qz licet in. d. decisi. dicat qz si pcurator depotauit familiarēz seu discipulū ad sollicitandū cām sibi cōmissam pōt esse testis sollicitator talis quia socius socii mei nō ē michi socius. l. cōsili. q. fi. de reg. iuris .l. nā socius. ff. p socio. lxxxii. d. c. legiē et maxī me in leuibz preābulis seu incidētibz puta ad pbandū diligentia pcuratoris signū uel sigilla uel similia tñ moderni ut refert dñs Dominicus de facto geminiano in. d. c. romana tenēt qz eti am talis nō sit idoneus testis qz qñ quis repu tat sibi ad honorē uictoriā et ecōtra succūbere in cā uerecundia. dicit testis suspectus. p nōta

In. d. c. romana et ista dicit racio p̄hibitiōis q̄ ita locū sibi uēdicat in deputato p dñm sicut et p pcuratorē et ita in salariato sicut in nō salaria to ergo idē dicendū. l. a ticio de p̄bo. ob. c. inter ceteras de rescrip. p quo facit qd notat Io. an. in. c. dilectorū de testi. cog. i. illo dubio an et qñ p̄leneta dicat testis idoneus nā dicit ponderā dā racionē glo. in autētica de testi. qz qm multi uidelicet qz p̄sumit habere affectōz ut actus for ciat effectū que sētīt qz indistincte non sit te stis idoneus qd sequūt moderni et sic sola affec tio quā p̄sumit habere ad cām reddīt suspectuz et p hoc intuet nō idoneū ex quo concludo idē quod supra. ludouicus

Testes Iohānes de anania utriusq̄ iuris doc tor omnipotentis dei postulato suffragio p̄posi ta questio uideēt decidi p dños meos de rota de cisione quingētesima q̄dragesima septima quo rū sentēciā sequūt moderni in. c. romana de te sti. in. vi. et. c. cui a nobis e. ti. hoc ē qz sollicita tor in cā nō possit esse testis in cā in qua salari atus ē qz maiorē affectōez uideēt habere ad cāz q̄ pcurator eiusdē qui a testimonio repellit ut .d. c. romana et plene notat eo. ti. c. sup. ff. eo. l. mādatis cauet. l. iii. q. iii. c. si testes. q. patroni et ff. d. iur. fisci. l. deferre. q. idē decreuerūt et. C. de testi. l. oibus et p Spec. in. ti. de testi. q. i. p̄. itē. quid fuit in eadē cā huius igiē rei gracia aduer tendū decisionē requirere salarii pceptōez i sol licitatore ut idē a testimonio repellat quā obrē dicendū illi cōstituti salarii p̄batōem. incūbere qui aliat eum p hoc a testimonio repellendū ab ea enī pte que dicit aduersus se testē p̄ductoz aliqua ex cā p̄hibitiū eius cāe p̄bationē inducē. ti incūbit onus p̄bandi. ff. de p̄ba. l. ab ea parte. hoc aut qz sollicitator ipse iure legitimus testis sit si eius p̄sona honesta sit ac salariū nō p̄cipiēt pluribus mediis p̄bat primo qz tūc eius sollici tatio nō insurgit nisi iure cuiusdā amicitie cla rū ē aut qz licet sola amicitia in aliquo fidē testi detrahāt. ff. de testi. l. iiii. q. i. nihilominus amicū a p̄stando testimonio cui etiaz fides data nullo modo p̄hibet ut est casus exp̄ssus in. l. scienduz .ff. de usu. iuncta glo. in p̄bo adhibēdos quā ad hoc exp̄sse notat Bal. in. l. eos. C. de testi. idē etiā determinans. C. eo. ti. l. qm liberi qd maxī me uerū ē si ip̄a amicitia sit leuis cū nullatenus cōsidereēt ut p eā in aliquo testis fidē detrahāt .ff. de p̄bo. sig. l. late. q. amicos et notat glo. ex p̄te in. c. insinuate ex de offi. deleg. aliat c. ex in sinuatōe de ap. et. c. primū de offi. iud. debet ita qz pars nitēs ad repellendū hūc a testimonio ip sū magnā et grauē p̄bare quā leuē ad h̄mōi ef fectū nō existimat nec cēseo amicitia in magna quāitate p̄batā ex eo qz hic qui sollicitator di cit de rogatu dñi Bartolomei ad pcuratorē cāe notariū aliquos testes in lite examinādos adux erit hoc enī et alter quilibet cui iuris naturalis equitas ip̄pressa esset fecisset nō enī p̄meo. iure alter alteri ad honesta obseq̄a p̄standa astricti

manus d. roris p̄p̄.

sumus. ff. de seruis expor. l. seruis cu cocor. ibi
 in glo. in xbo affici alias licet si pberet huc ul
 tro hmoi sollicitudine suscepisse q pte cuius in
 terest no iniugente tuc iudicare facultate testi
 ficatois ei phibita cu quilibet ex eo qd ulro
 no rogatus rei alicui se ingesserit in eandem mag
 ne suspitois macula incurreret. ff. de pcur. l. q
 omia. ff. de fal. l. uxori. q. i. ff. de testa. tut. l. ex
 sentecia. i. q. vi. c. fi. unde dicamus eu qui ulro
 se ad testimoniu offert pte aut iudice no monē
 tibus ab ortā ex hoc suspitōez a testificatōe. re
 pelli ut notat glo. ibidē plene declarata p Bar.
 ff. de his qui ut indig. l. plegatū. q. his. ec. not
 Spec. in ti. de teste. q. qliter. x. uolēs ulro oēs
 et plene discutiūt dñi mei decisi. cclxxiiii. Scdo
 pncipaliter eadē cōclusio pbat qm no ē dubiū
 hūc sine salario sollicitantē no aliū dici posse q
 familiarē ptis litigātis ad hūc sollicitatōis actū
 licet familiaris sine salari pceptōe pōt pro eo
 cui famulatē testis adhiberi ut nō. Spec. in ti. de
 teste. q. i. x. sed d quo mercenario g zc. Tercio
 pbat qz quāuis qui ho. lierna cōsuetudine alte
 ri famulanē a testimonio repellant. C. de testi.
 l. ii. et. l. cas. ff. eo. ti. l. idonei. iii. q. iii. q. itē eti
 az et. q. itē eos. iii. q. vii. cōsanguinei tñ si hone
 statē uite in se cōtinerēt iure ad testificatōz ad
 mittunt ita ut fidē faciāt ut elegāter dicit In
 noc. exera de testi. in. c. i. litteris cuius doctrinā
 appbat Bal. in. l. ii. C. de testi. sic itaqz in pposi
 to licet hūc sollicitator dici possit q ad hūc solli
 citatōis actū ptis litigātis familiaris tñ si uite ho
 nestatē sociā habet debemus eū ad testimoniu
 admittere Quarto uidēs officiū tutoris pncipū
 esse ut ita sollicitas agat q pupillus indefensus
 dāpnificatus nō remaneat. ff. de adm. tut. l. tu
 toris pncipū officiū et tñ clara ē doctrina dñi
 Bar. q si iā pupillaris p aliū q p tutorē agitec
 tutori in eadē ut testi pducto p pupillo fides
 legitime dabit ita Bar. in. l. qui testamēto i pri.
 ff. de adm. tut. q igit racione nō id dicere de
 bemus in hmoi sollicitatore michi racio nō oc
 currit Quinto nō ē dubiū platu ecclesie eā pci
 pue sollicitudinē circa rē ecclesie habere debere
 p quā nullo mō eadē illicite detrimētuz incur
 rat cū ipse ecclesiasticarū rerū pcurator esse di
 cas de dona. c. ii. xii. q. ii. c. fi. et tñ clara ē deci
 sio q si alius nō ab eo solo pcurator cōstitutus
 cāz ecclesie i iudicio ducat eidē ut testi pccle
 sie cā pducto fides habet ut notat Innoc. in. c.
 ad hec de testi. que sequit Spec. in. d. q. i. x. sed
 nūquid rector quorū sentecia pbat de testi. c.
 insup et. c. cū nūctius. c. tuis et. c. nup d iu. iur.
 et. c. si cristus in fi. xiiii. q. ii. c. sup prudēcia si
 ergo hūc platus cui maior incūbit sollicitatio cir
 ca cāz ecclesiasticā racione necessitatis a platu
 re officio sibi iniūcte q sollicitatori qui suo mo
 tu uolūtatē rogatu dñi hmoi onus sibi assuplit
 ut pbat. ff. de neg. ge. l. tutori de adm. tut. l. tu
 toris qui post. q. qui se negociis a testimonio in
 cā ecclesie sue nō phibetur multo magis idē ē

tenendū in ipso sollicitatore de quo in pnti con
 sultatōe qrit uliō edictū de testibus hoc habet
 ut qui in eo phibiti nō reperiunt ad pibenda te
 stimonia legitimi testes intelligunt. ff. de testi.
 l. i. si g nō reperit ius a testificādi facultate re
 pellēs absq salario sollicitantē seqz ulro nō of
 ferentē sollicitatōi cur hic de quo querit repel
 lēdus sit nō uideo. ex his igit querētis intenti
 onī apparet satisfactū atqz dñoruz meorū plena
 declarata dēcisio laus deo. Et ita uidet michi Lū
 donico Pōtano de urbe iuris utriusqz doctori
 sacri palacii auditori et dñi nostri pape proto
 notario.

Testis Nō pnt ptes renūctiare feris in pū
 diciū testiū tex. ē melior q sit in iure fm Bald.
 ibi in. l. fallacter. C. de aboli.

Testis Vbi testis bis pducit credit magis p
 mo dicto q secūdo ita Archid. in. c. pia de ex
 cep. in. vi. et nō. in. c. ueniēs in ātiqis.

Testimonium Solius pape facit plenam
 fidē. c. cū a nobis de testi. sed an hoc sit uerū in
 his que uidit ante papatū due sūt glo. uolētes q
 sic etiā isto casu una in. c. i. de renūcc. in. vi. alia
 in. c. ad apostolice de re iud. eo. li. an aut hoc di
 ctū sibi locū uēdicet in cardinali cuius solius dic
 to credit. xvi. q. iiii. nobilissimus. cogita qd e. ē.
 lxxxvi. disti. dic q nō qz nō ē uerū q creda
 tur soli cardinali nisi in cau speciali illius. c. nobi
 lissimus de quo ē glo. in. c. sicut de sen. excō. et
 nō. in. c. cum olim de priuilegiis.

Testimonium Omī cau quo testimoniu de au
 ditiū inducit plenā pbatōez requirit q audie
 rit āte litē motā id qd deponit secus si post qz
 tūc etiā semiplene nō pbat et ē racio q pōt
 esse q auctor liq istā famam traxerit in. c. licet
 ex quadaz de testi et Archid. xxv. q. vi. c. con
 sanguineus.

Testimonium De auditu alieno nō pbat. l. te
 stiū. C. de testibus. quero nūquid inducat pūp
 tōez Archid. determinat q sic et ideo transfert
 onus pbandi in aduersariū ita Archid. xxii. q.
 v. in. c. hoc uidetur.

Titulus Excusat possessorē a fructibus q
 picipi potuerūt. l. si fūdus. ff. de rei uen. et ibi ui
 de glo. ponentē fallēcias cui adde q bec regula
 fallit in re minoris. qz possessor rei minoris nul
 lomō excusat etiā si cū ti. possidet a fructibus
 picipiēdis glo. ē sing. in. l. pater. q. p diuz. x. item
 ex diuerso de mino. que glo. pbat per textum
 x. si tantum.

Titulus Cōtra ti. possidentē nō dat peticio
 hereditatis. l. regulariter de petitiōe here. fallit
 ubi ti. supueniēs possessorī habeat ortū ab eo in
 que possessor hereditatē āte alienauerat q tūc
 cōtra talē ti. habentē bñ cōpetit hereditatē peti
 cio casus ē sing. in. l. si rē et pciū de peti. here.

Tortura Torture nemo pōt subici nisi p
 cedētibus iudiciis. l. milites. q. oportet. C. de qf
 tio. cum si. modo pone q iudex de facto posuit
 aliquem ad torturam qui cum confessus fuit

talis confessio est nulla quia facta non preceditibus idem
cuius. pone quod post tale confessionem supervenerit idem
cuius an recedat confessio dicitur quod non glo. est in l. ma-
ritus de questi. et vide Bal. in l. si. C. de accu.

Tortura Milites doctores non possunt torqueri
l. milites et l. a diuo marco. C. de questi. an ualeat
at consuetudo contrarium disponens dicitur quod non imo est
nulla casus est unicus ubi Bar. notat in l. omnes in
dices. C. de decur. l. x.

Tutor Tenetur pecuniam pupilli convertere
in electionem priorum iure moderno uel tradere
mercatori ad honestum locum alias tenetur ad interef-
se ita Bar. in l. diuus. ff. ad l. fal. et l. tutor qui
regit. ff. si post et ff. de adm. tut. p. o. e.
quod tutor retinuit pecuniam sterilem pupillus est fac-
tus maior uult repetere interefse secundum mercatorem
qui forte daret. x. i. anno pro cenario tutor uult
soluere secundum mercatorem qui solitus est dare minus
quod iuris dico quod debet solui secundum minus et ita con-
sului et aliam casum unicum in l. tutor qui. ff. qui
ex ceteris de adm. tut. p. dicto tamen Bar. s. aliam
est casus in c. per uestras de dona. inter ui-
rum et uxo.

Tutor Cautela est ut tutor uedens rem pupil-
li ipsam possit defraudare uidelicet faciat rem publi-
ca auctoritate tanto precio estimari quanto uult
uedere et eo casu quod tutorem pro illo precio uedente
numquam potest haberi regressus tex. unicus in acta
glo. in l. si. C. de magi. conueniendis.

Tutor Pecunia est de rebus que seruando serua-
ri non potest ideo potest per tutorem alienari. C. de adm. tut. l. lex et tutores. fallit ubi pecunia sit posita
penes canonicum ad electionem priorum quia tunc sine de-
creto alienari non potest tex. est in l. iiii. ff. de ergo.
ff. de g. te. tute. et idem dicas in tutore qui cum est
creditor pupilli licet possit auctoritate sua satisfacere
de pecunia pupilli illud est uerum nisi illa pe-
cunia sit in uado posita ad electionem priorum casus
est in l. iiii. ff. quicquid est s. aliam.

Tutor Vbi sunt plures tutores unus tenetur de
male gesto alterius illo non existente soluendo idem
ubi sunt plures dati a magistratu. ite scias quod potest pu-
niri magistratus s. posito casu istis presuppositis
dicitur l. i. ff. usque adeo. ff. de tute. et rationibus di-
stra. quod nunquam puenit ad magistratum ex mala ad-
ministratone nisi cotutor non sit soluendo. hoc de-
bet limitari nisi unus esset testamentarius alius
uero datiuus quia ubi sunt diuersimodi datiuus non te-
netur pro alio et datiuo existente non soluendo potest im-
mediate conueniri magistratus casus est unicus in
l. Lucius. ff. cum testamento. ff. de adm. tut.

Tutor Non est audiendus tutor cum dixit se esse
falsam pecuniam pupillarem ad usuram dare eo quod non
sunt idonea nota si probat quod eodem tempore sua tra-
didit et uerba sunt tex. in l. tutor secundum dignitatem
ff. de adm. tut. quod duo probat primo quod tuto-
ri ante se non potuisse custodire res alienas ut
proprias incumbit probatio quia in contrarium est presumptio.
Secundo quod ubi tutor est in tali periculo quod non potest si-
mul et seipsum custodire res suas et pupilli debet

preferre custodiam bonorum pupilli suis bonis et in
hoc fallit regula. l. si ples d. seruicu. et aqua. ff.
quod omnis caritas et hoc limita nisi res tutoris que
est sub periculo sit preciosa et res pupilli sit
uillis quia tunc periturus tutori si in custodia preferat
sua solimita nisi sit paritas preciositatis in rebus
pupilli et tutoris quia tunc locus est gratificationi et
potest saluare suas glo. est in l. si ut certo ubi
p. inde in p. bo saluas. ff. como. et est ratio quia excu-
sat tutor si in rebus pupilli adhibeat diligentiam
quam quilibet paterfamilias in rebus suis. ff. de
adm. tut. l. a tutoribus. l. in rebus. ff. com. mod.

Tutor Datus ad unum actum non tenetur coficere
re inuencium secundum Bar. notat in l. si hereditatem
ff. de te. tute.

Tutor Vedit rem pupilli elector non uult soluere
re precium an possit tutor soluere et rem sibi habere
per hunc modum dicitur quod sic per tex. et ibi per Bar. in l.
tutor rerum. ff. de adm. tut.

Tutela Sine tutela transigi non potest ita
sing. Bar. in l. ius dandi. ff. de tuto. et curato.
dandis ab his.

Transactio Quero utrum transigere. C.
de transac. permittens transactio in causa criminali ha-
beat locum de iure canonico due glo. dicitur quod de
nullo crimine licet transigere una est in c. i. de col-
la. deteg. alia est in q. iiii. in omnibus et eas sequitur Ar-
ehid. v. q. ii. si p. mates et est ratio duplex prima quia
de iure civili solum est permittitur transigi super criminibus
in quibus inferitur pena sanguinis. xxiii. q. viii.
his a quibus et in c. sententia sanguinis ne cle. uel
mona. g. sequitur quod de iure canonico non potest transi-
gi est ratio quia omnis christi actio nostra est instructio ut
dixit christus que uerba refert gratianus. ii. q. iiii.
alias. iiii. his qui ep. os et idem dicitur tex. xxiii. q.
v. reos sanguinis Secunda est ratio quia de iure cano-
nico super illis criminibus publicis est permittitur trans-
actio ex quibus pena sanguinis irrogatur sed de iure
canonico omne crimine est publicum et ex nullo in-
feritur pena sanguinis ut est tex. vi. q. i. infames et
aliam Bal. in p. ca. C. qui accu. non potest g. et.

Tregua Sicut non accedens ad soluendum idem
ad quod tenetur excusat si sit guerra ita etiam si sit
tregua adeo quod non tenetur ad penam casus est sing.
secundum Bal. in c. i. ff. si uasalli de pac. cost. x. colla.
quod ad se ad lo. an. in addi. Spec. in p. ca. d. tregua
et pac. ibi dicitur an tregua accedat paci uel guerre

Tregua An episcopus pro fiducia tregue possit da-
re unum ex suis clericis pro stagio quidam quod sic per c.
ex rescripto de iur. iur. in g. ruz est glo. sing. in c.
ut pridem. xxiii. q. viii. nec obstat. d. c. ex rescrip-
to quod abbas ibi dedit monachum in uade cum aucto-
ritate pape.

Incipit littera. V.

Assallus Racione feudum
debet domino
prestare fidelitatem illud est uerum nisi
feudum sit exiguum et paruum quia pro tali feudo non

tenetur uasallus prestare fidelitatem ita Bal. in. c. i. q. e. et alia q. fuit p. ma. ca. beneami in usi. feu. alfat. c. ii. de extraor. cog. eo. li. ubi dicit ee. tex. sing. que p. ca. in paucis libris reperit.

¶ Uasallus | Quia de sollempnitate e. q. uasallus no. pot. ius feudi alienare sine consensu dñi. quer. ro. an. sufficit dñm. scire. quau. s. taceat. glo. e. sin. q. no. in. c. i. in. xbo. sine. p. missu. de. p. bibita. feu. alie. p. Lot. qua. sequit. Bal. et. adde. ad. notata. in. l. que. dot. so. ma.

¶ Uasallus | No. defedens dñm. feudo. priuat. duo. fratres. hnt. feudu. a. dño. qui. uadut. ad. pug. na. et. unus. fugit. et. alter. facit. tm. quantu. si. abo. esset. q. dñm. defedat. quero. an. ille. qui. fugit. pri. uet. feudo. uel. utru. ps. eius. accrescat. ffi. defen. deti. dic. q. ille. no. priuat. sed. unus. fuit. alteri. di. ctu. e. Bal. in. c. i. circa. fi. p. riripit. quib. mo. feu. amitta. in. usibus. feu. et. allegat. l. si. his. qui. duo. ff. de. lib. legi.

¶ Uasallus | Regnu. neapolitanu. et. sicilie. iure. pleni. domini. dicit. ad. eccliam. ptinere. c. aposto. lice. de. re. iud. in. vi. et. i. cle. p. storalis. eo. ti. po. ne. casu. q. papa. facit. unu. comite. i. regno. q. iurat. in. maibus. pape. fidelitate. et. sic. e. uasallus. pape. postea. uero. papa. trassert. totu. ius. regni. i. regē. quero. nuquid. i. ista. alienatoe. regni. generali. ue. niat. isti. uasalli. pape. uidef. q. no. q. in. generali. alienatoe. no. ueniut. uasalli. c. i. si. de. feu. fue. co. tro. inter. dñm. et. agna. sed. cotrariu. e. ueritas. q. regula. illa. fallit. ubi. isti. uasalli. sut. acquisiti. per. p. rincipe. ex. iure. eius. feudi. ad. eu. trallati. quo. ca. su. icludunt. etia. uasalli. p. eu. nouiter. questi. tex. est. sing. fm. Bal. in. ti. de. pace. consta. q. in. clu. ta. te. illa. x. colla.

¶ Uasallus | Dño. iuito. no. pot. feudu. alienare. hoc. uerū. nisi. uelit. in. illu. alienare. qui. sit. parat. supportare. oē. illud. onus. qd. supportat. p. ricipal. i. f. uiendo. dño. feudi. q. tuc. eo. iuito. pot. aliena. re. ita. not. Bar. in. l. murileguli. c. de. murile. li. xii. p. quo. facit. l. ii. in. prin. so. ma.

¶ Uenditio | Si. ueditio. fiat. sub. conditoe. fruc. tus. rei. epte. p. eptore. pcepti. deficiete. conditoe. sut. ueditoris. l. neressario. q. si. p. edente. d. pic. et. co. n. rei. uen. hoc. e. uerū. atq. in. casu. co. ditiois. deficiētis. ipe. eptor. pdat. p. ciuz. qd. dedit. uedito. ri. et. cedat. lucro. ueditoris. q. tuc. in. recop. esato. ne. pditi. p. cii. no. restituunt. fructus. ueditori. sed. fient. eptoris. tex. e. sing. in. l. iiii. x. sed. q. ait. ff. de. leg. commiss.

¶ Ueditio | De. dono. facta. cu. resuatoe. q. eptor. no. expellat. ibi. habitates. usq. ad. tpus. eis. p. missu. no. extendit. ad. habitates. grat. casus. e. sin. in. l. mercede. q. si. habitatoribus. de. ac. emp.

¶ Ueditio | De. fudo. ueditio. facta. extedit. ad. capella. uel. altare. i. fudo. co. structa. et. sic. ad. ius. patronatus. qd. habeat. ueditor. i. fudo. glo. e. in. l. imodici. de. cotrahe. ep. et. in. l. quedā. d. acq. re. do. et. p. canonistas. i. c. ex. litteris. de. iure. patro. hoc. limita. nisi. ad. illa. capella. in. fudo. co. structa. possit. haberi. aditus. p. uia. publica. q. tuc. ueditio.

fudo. no. itelligit. uedita. capella. uel. ius. patrona. tus. ut. dicit. Bar. in. l. si. mercede. q. i. de. acti. ep. qui. icipit. si. fundu. p. tex. ibi. facit. qd. not. Bar. in. l. aufidius. ff. de. p. uile. credi. et. e. glo. in. l. si. uen. ditor. ff. de. reli. et. sup. f. uen.

¶ Ueditio | Quero. utru. p. istrumentu. ueditio. nis. p. bet. ueditio. si. no. ponat. p. cii. certitudo. pri. ma. frōte. uidef. dicendū. q. sic. na. si. no. deter. mia. tur. ualet. p. iusto. p. rio. l. si. de. iure. do. ipe. tu. di. cas. cotrariu. racio. e. q. p. batio. dubia. no. releuat. p. bante. l. no. hoc. ude. cogna. et. not. Cy. in. l. i. fi. c. d. cotra. et. conu. stipu. et. appbat. Bal. in. l. i. de. rebus. alie. no. alie. et. Bar. in. l. admonendi. de. iu. iur. et. pbat. q. p. batio. testiū. et. istrumētorū. p. cedit. a. pari. l. in. exercēdis. de. fide. istr. sed. te. ltes. no. plene. deponētes. no. pbat. ut. e. glo. in. l. luctus. i. xbo. deridebāt. de. ifami. g. idē. i. istru.

¶ Ueditio | Tu. scis. q. res. ecclesie. qn. uendant. subastant. et. sic. etia. qn. uedunt. res. minoris. uel. res. pupilli. et. in. subastatoe. dicunt. illa. uerba. q. plus. offerēti. det. zē. ut. dicit. tex. in. l. si. ipse. de. fid. istru. et. iu. alte. ff. li. x. et. ibi. bar. q. talia. x. ba. iducūt. p. cisā. obligatoe. ita. q. no. pot. gratifi. cari. fallit. i. ecclesia. q. copellit. dare. iustu. p. ciuz. offerenti. glo. est. sing. in. c. hoc. ius. porrectum. x. q. ii.

¶ Ueditio | Pau. p. nobilis. si. habet. palatiu. ruino. su. qd. p. per. iopia. no. pot. co. struere. pot. cogi. ad. uedendū. ita. Spec. in. ti. de. fatida. q. hoc. quoq. x. circa. hoc. querit. alfat. l. lege. circa. prin. ff. ad. sollempni. et. l. ii. in. fi. c. p. qui. cau. ser. pro. libe. a. qui.

¶ Ueditio | Celebrata. de. ueditore. no. existe. te. soluēdo. a. cosueto. fenerari. p. sumit. usuraria. et. in. fraude. usuraru. facta. casus. est. sing. in. l. cum. uir. de. iure. dotis.

¶ Ueditio | Tu. scis. l. quoties. c. de. rei. uen. q. ubi. res. duobus. uedit. ille. pocior. e. cui. res. tradi. ta. e. pus. pone. q. abo. p. bant. re. tradita. et. nullus. p. bat. de. p. ritate. traditois. quid. iuris. Iac. d. are. in. d. l. quoties. dicit. q. p. lomif. pro. eo. cui. pus. e. uedita. et. refert. Bal. in. l. et. siquidē. de. publi. qd. limita. uerū. si. ille. cui. prius. fuit. uedita. pot. p. bare. se. pus. p. ciuz. nuerasse. qm. si. alē. possit. p. ba. re. se. pus. nuerasse. p. ciuz. nuerati. p. sumit. res. tdi. ta. licet. pus. emerit. alter. ita. Bal. in. c. si. facta. si. de. feu. fu. cotro. iter. dñm. et. agna. ubi. ita. refert. se. consuluisse.

¶ Ueditor | Indubio. p. sumit. habere. fidem. de. p. cio. l. q. uediti. de. cotrahe. ep. nisi. ipe. putau. rit. eptore. statū. soluturu. modo. pone. q. ipse. pu. tet. se. habituru. p. ciuz. post. x. dies. an. ceseat. fide. habuisse. de. p. cio. dic. q. in. materia. fidei. habite. de. p. cio. dicto. statū. no. uerifirat. post. x. dies. ita. q. ceseat. fide. habuisse. de. p. cio. glo. est. unira. in. l. i. ciuili. c. de. re. uen. qua. no. ubi. aut. quis. uedit. statū. recessuro. no. p. sumit. fide. habere. d. p. cio. et. idē. i. nudinis. xbu. e. sing. Bal. in. l. si. no. donatois. c. de. cotra. ep. et. alfat. l. si. qn. ff. de. pigno. ac. que. lex. ad. aliud. propositum. allegatur. p. eudez.

No. de re uendita duobus

6

ff. solut. matrim. in. l. si. cum dotem. §. final.

Uerba narratiua | Posita in supplicatōe p̄cipi p̄recta plene p̄bāt casus est sing. in. l. ne facis. ff. rem ratam haberi.

Uerba enūctiatiua | Vtrū uerba enūctiatiua fauore dotis inducāt plenam dispositionem uide in littera. d. in p̄mo dicto.

Uerba enūctiatiua | Nō p̄bāt hoc intellige uerū nisi bis p̄ferant dictū ē sing. Bar. in. l. cū scitis. C. de agri. et cens. li. x. et uide in. l. si pacto quo penam in. fi. C. de pac.

Uerba enūctiatiua in istrumēto an p̄bēt uide de Ang. in. l. i. C. de cōue. fi. debi. li. x. et Bal. in. l. optimā. C. de cōtra. et cōm. stip. et Ang. i. l. cū aliq̄s. C. de eden. et Bar. in. l. cū scimus. C. de agri. et cēsi. et dixi in. l. gerit de acqui. here. et in. l. p̄philo. §. p̄positū de leg. iiii. et in. cle. l. de probi. et in. c. si papa de priu. in. vi.

Dictio Uel | Si cōcedit p̄uilegiū unī et hereditibus suis et si cōcedit unī uel hereditibus suis dictio uel q̄liter stet uide supra in littera. p. in uerbo p̄uilegiū incipit si cōcedit.

Uestis | Quibus uestibus debet uti ille qui ē miles et doctor dicit q̄ dū exercet actus militares debz uti militaribus et econ. glo. ē sin. xxiii. di. ecclesiastica et approbat Io. an. in. c. ut quisq̄ de uita et hone. cler.

Uia | Adeo uia ē oībus cōis q̄ licitū ē cuiusq̄ q̄ uia trāseūt iuito dño recipere d. cāpo quātū pōt extēder brachiū p̄ recreatōs equi casus ē sing. in. l. si. in. fi. de pac. tene. et ei. mo. x. coll.

Uia | Nō q̄ uia destructa tenet reparare ille cuius domus ē p̄p̄e uia. l. i. §. cōstruat. ff. de uia publica qd̄ uerū si sit destructa p̄pter uetustatē modo pone q̄ sit caū uel facto alterius destructa et ille qui debet reficere nō ē soluendo an alii uicini cōpelli possūt dicit q̄ hoc casu tenetur quilibet hñs domū in cōtrata glo. est singu. in. l. si. §. si. ff. de uia pub. et itinere. resi.

Uia | Dicit. l. si locus. §. si. quēadmodū serui amit. q̄ destructa uia pōt hiberi aditus p̄ fūdū alterius et notat in. l. p̄ agrū de sul. et aqua. modo pone q̄ passus sim aliq̄ tpe trāfiri p̄ funduz meū demū uia publica purgat utrū uia mea debeat refici i rēpensationē oneris supportati dicit q̄ sic tex. ē quē ibi notat glo. in. l. martius in. l. de ac. re. do. et ibi etia Iaco. de are.

Uicarius | Ex antiqua et lōgeua cōsuetudine ep̄us ciuitatis habet hōc p̄uilegium ut sine cōsentū et cōsilio suo nulla ecclesia uicāis possit cōferri. modo pone q̄ ep̄us se absētauit ita in remotis p̄tibus q̄ q̄si ip̄ossibile sit habere talez cōsentū quero an eius uicarius succedat in p̄statoe talis cōsensus et uide q̄ nō q̄ uicarius generaliter cōstitutus nō extendit ad ea que sūt uolūtarie iurisdictionis p̄ ut ē prestatio cōsensus et collatio beneficiorū. c. cū generali de officio incari. in. vi. tñ Archid. cōtrariū decidit et ita dicit opt. nulle in curia ro. lxxiii. disti. reatina ecclesia uisat tex. in. c. frequētibus de insti. sed in

cōtrariū ē ueritas et allego casū in. c. i. in. fi. ne se. uac. in. vi. et hoc etiā uoluit Freder. cōsilio. cclxx. xviii. ubi ponit istā decisionē q̄ Archid. **Uicarius** | Scis q̄ Bar. in. l. uicarius et. l. filius de leg. ii. ponit q̄ uicarius gaudeat p̄uilegio illius cuius uices gerit quero nūquid debz habere locum cessionis dicit q̄ sic casus ē sing. cxiii. disti. precipimus.

Uicarius | Vacabat unū beneficiū uicarius ep̄isopi hñs ad hoc speciale mādātum cōtulit unī dicebat collatio nulla q̄ fuit collatum tpe quo p̄ ep̄iscopū erat uicarius secundus substitue et p̄ cōstitutōez secūdi dicit sublati p̄mus. p̄mū dubiū erat nūquid ip̄o iure p̄ cōstitutōez secūdi cēseat reuocatus p̄mus Scdm nūquid possit q̄ sic facta tacita reuocatio ualeat sententia lata p̄ primū qui ignorabat se reuocātū et cōstitutū secundū fuit allatus dicit Innoc. in. c. sua de officio uicari. et moderni in. c. i. en. ti. in. vi. qui decidit q̄ p̄ cōstitutōez secūdi intelligit reuocatus primus uicarius allant q̄ in simili dicitur in. p̄curatore in. l. si quis cū p̄curatoris. §. si. cū. l. seq. de p̄cur. et in. c. nō iuste de p̄cura. aliqui aut tenet cōtrariū q̄ p̄ cōstitutōez secūdi simplicē nō uideat reuocatus primus. sed duo uideat insolidū cōstitutū sicut p̄ cōstitutōem secūdi tutoris nō uideat reuocatus p̄mus datus in testamento. l. ii. C. de testa. tute. So. quia sicut uicarius ep̄isopi habet iurisdictionē ordinariā ita legatus sedis apo. ut ē casus in. c. ii. de officio legati et glo. ordinaria et sing. xxv. q. ii. c. in galliarū ep̄iscopis ubi uult glo. q̄ p̄ cōstitutōem secūdi legati nō uideat p̄mus reuocatus notat etiā Spec. in. ti. de lega. §. finis q̄ ita esse uidebat in uicario In secūdo aut dubio oēs dicebant ualere collatōez facta p̄ p̄mū ignorantē secūdū cōstitutū et ad hoc allabant tex. sing. uolentē q̄ p̄ aduētū secūdi cōsulis in p̄uincia intelligit p̄mus reuocatus. l. meminisse d. offi. p̄consu. l. i. de offi. p̄si. aug. qd̄ uerū q̄ p̄mus scit aduētū secūdi alias si ignorat ualet interim qd̄ agit tex. ē sing. in. l. si forte de offi. p̄si. et p̄ illū tex. ita fuit cōclusū in rota. illud aut qd̄ supra dictū ē q̄ remocio iudicis nō ligat manus eius quousq̄ ad eius noticiā p̄uenerit ē ueruz nisi amotio sit facta p̄pter suū delictū in penā q̄ tūc p̄uat etiā ignorantēz. tex. ē sing. a canonistis nō notatus in. c. i. in. §. adiciebat de cōcens. p̄b. i. vi. et ē dictū Innoc. in. c. ueritatis de do. et cōtu. et. c. qualiter et q̄ de acc. quod nota.

Uicinus | Quis sit uide Bar. in. l. si cui. §. hildē de accu. in autentico de testi. in. fi. p̄ncipiū et uide Ang. ibidem et uide in. c. quanto et. c. quosdam de presump.

Uiolencia | Corpori non anime infertur. xxii. q. v. q̄ autem.

Uocis datio | Verū ualeat datio uocis facta alicui d. uniuersitate hoc modo eligo illū quē maior pars uniuersitatis eligit. dicit q̄ non ita Innoc. in. c. cū in iure de elec. et refert Ang. in

l.ii.de pcur.ratio e qa in electoe no admittit datio uocis icerte ut in.c.i.de po.prela. et.c.in electoibus de elec.in.vi.

Uotum Quero coiuges uouerut castitate et quo ad thoru matrimoniu e separuz ita q ab altero no pot exigi debitu carnis modo uxor no uult uti uestibus cōdecētibz maritatis marito recusatē an possit et dicas q no potest uxor et tex.e.xxxiii.q.v.c. q deo que tex. adde ad.l. uestē sordidā de iniuriis et de his uestibus habes in.l.decreto.C.de infami.

Uotū/Factuz p ingressū religionis dissoluit qn uolūtas superioris e q dissolui debeat glo. e sing.xx.q.iiii.in.c.monacho Itē dissoluit p contractū matrimoniu accedēte uolūtate mariti et uxoris.xxxiii.q.v.noluit. itē ius ciuile uolens filiūfamilias uoto no obligari sine cōfēsu patris e correctū p ius canonicū.xxxii.q.ii.mulier qz que spūitu dei aguntur no sunt sub lege seculi .xxviii.q.ii.due sūt et.c.licet de regularibus.

Uxor Laici ex cā iusta pot leuiter castigari uxor uero clerici pot castigari et in cōpedibz poni et hoc habet clericus speciale.c.queadmodū de iur.xxxxiii.q.ii.c. placuit qd adde ad nōta in.l.cōfēsu et autētica ibi posita d̄ repu.

Uxor Ratio quare uxor despōsata no cito ad domū uiri uadit e ne maritus habeat uxore uilem quia graciōr e fructus que spes pducit in euū.c.institutum.xxvii.q.ii.

Usufructuarius Tenet ad expēsas quas fiēdas in re cuius ipse habet usūfructū sed quid in usuario an teneat facere ipensas p reparatōne rei cuius usū habet aliquādo autē p̄cipit ille solus qui usū habet et tali casu tenet solus usufructuarius casus e sing.in.l.si domus.ff.de usu.et habitū.et ita dixi rome de facto.

Usufructuarius Tenet ad collectas et tributa que iponunt ratōe domini.l. qro.ff.de usufruc.leg.et.l.apud iulianū. qz heres de leg.i.l.si pendētes et.l.hactenus cū si s̄ de usufru.hoc lī mīta uerū nisi tāta esset solutio collectarū que equiualeret p̄ceptōni fructuū quo casu tenetur p̄prietarius glo. e unica in.l. qui cōcubinā. qz qui ortos de leg.iii. que aliat.l.si res obligata de leg.i. de qua glo. facit magnū festū Dy. et Bar. in.l. his p̄bis. qz idē testamētuz de leg.iii.

Usufructuarius Subrogatus in locū aui legati no stat in natura usufructus sed trāsit i natura aui legati casus e sing.in.l.generalis. qz heres de usufruc.leg.et uide de hoc in materia uoluntatum.

Usufructus Pater emācipado filiū resuat sibi integrū usufructū p hāc emācipatōez nullo modo remittere intēdit filius cōsentit an p hoc pater habebit integrū usūfructū de pte non est dubiū p.l.si auiā.C.de bonis maternis.hāc q̄stīōnem Oldra.in suis consiliis ponit Io. an. i ti. de na.ex lib.uen. qz unico in addi. que incipit q̄ p̄missas formas ubi determinat talē reseruatōez esse nullam quod e mirabile.

Usufructus Nota q exceptio rei iudicate in una pte rei obstat agētī p alia pte que accreuit p̄me portōi an id sit in usufructu quibet diceret q sic sed cōtrariū e uerū p casū sing.in.l. si ticio. qz i. ff. de usufruc. et hoc intellige quando post sētenciā alia ps accreuit qd aut si p̄dēte iudicio accrescat an ex eadē instācia uel processu sequi possit cōdēpnatio uel absolutio. tu fies ad.l.no pot uideri. ff. de iud. et. c. abbate sane de re iud. sed dicas breuiter q sic p.l. qui repudiatis in prin. et.l. si pponas. qz si. de inoffi. testa. et hoc ad le ad Bar. in.l. si cōiuucti d̄ leg. iiii. ubi de materia iuris accrescēdi q̄ ad ultimā uolūtates sed de iudiciali nichil dixit et studeas et sis bonus qz in malūolā animā no intrabit sapiēcia et si intrabit dicit ibi glo. fructū no faciet qz p̄pter malos mores pot doctor re p̄bari dicit Bar. in.l. magros. C. de p̄fess. et medi. l. x. ego aut qm non audio missaz saltem his diebus quibus debeo no possū aliqd boni speculari.

Usura Pactū nudū usurarū no uestit coherēcia cōtractus stricti iuris. l. quāuis. C. de usu. hoc e uerū nisi sit cōtractus stricti iuris similis cōtractū bone fidei glo. e sing. in.l. ticius i p̄bo deberi. ff. de p̄sup. uerb.

Usura Permissa e de hoste iusto in hostem et sic ubi e ius belli iusti ibi ius usure p̄missū e casus e sin. xxiii. q. iiii. c. ab illo alias. xliii. q. xxx.

Usura Vtrū p̄fēneta cōtractus usurariū teneat ad restitutōez usurarū glo. e. sing. que dicit q sic in.l. si sciētis. ff. ad.l. p̄p̄o. de pa. de q̄ ibi Bar. no facit mēcionē sed i. l. i. i. qz incidit. ff. ad turpil. sequit eā Bal. in.c. i. in. qz si mulier i ult. col. de q̄tra. inuestitū. dicit illā glo. falsā. tu uide Innoc. et Io. an. in. e. michael de usu. et Glo. et Archid. xxxvi. di. c. sicut no sūt et Lapū in al. legatōe. xciii. et Bal. in p̄ica res inter alios acta ubi in aduocato cōtractū usurariū dictate loq̄ et glo. in. d. l. itē si sciētū que loquitur in notario scribente.

Usura Omipotentj dei postulato suffragio in primis sciendū e q uēdicio p̄ maiorī p̄cio facta ratōe dilatate solutionis q̄ si de p̄nti foret p̄ciū nūeratū et facta solutio ex forma sua celerit no pot in se cōtineri crimē usure. c. in ciuitate de usu. ueruntū qz pot ita cōtrahi i fraudē usurarū ideo ad hoc ut ex tali cōtractu arguat usura. tria sunt p̄banda. Primū qz tpe celebrati cōtractus uerisimile no erat res uēdita magis ualitura tpe solutōis q̄ ualere tpe cōtractū. Scdm qz talis cōtractus tpe hic uēdens res eas uenales habebat et hec ābo p̄ banf in. d. c. in ciuitate et. c. nauiganti eo. ti. Terciū qz hic uēdens alias erat solitus fenerari. c. illo uos de pigno. sed in casu p̄posito nullū horū e p̄batū igit cōsequēs e ut talis cōtractus tanq̄ no celebratus i fraudē usurarū rescindi no possit qz aut nihil horū sit p̄batū patet qz ubi cōsuetudo feneradi in uēdēte no e qz tēpore cōtractus ipse idē res uenales

62

habeat nec de hoc aliquid articulatū ceterū nec etiā pbatū q̄ ipse uēditor uēdidisset p̄ minori p̄cio pecunia sibi statī numerata quā ad eos numeratōz dato termino licet enī testes deponāt p̄ hūc modū pluries uēdere solere et ita etiam p̄ sanifices cōiter uēdi usitatū nō tñ p̄ hoc pbatū q̄ hmōi uēditor ita uēdiderit unde bec p̄batio tanq̄ dubia p̄bātem nihil releuat. l. non hoc. unde cognati. c. in p̄ncipia d. p̄ba. C. eo. l. matre et. l. neq̄ natales. ut enī usure crimē in cōuēto arguat oportet rē specificē p̄bari uide elegāter cōcludūt Cy. et Bal. in. l. i. C. de p̄ba. q̄ dato. q̄ p̄baueri mutuantē michi cōiter consuetū fuisse ad fenus pecuniā mutuare nihilominus si nō p̄bo q̄ solueri illi fenus eū ut usurariū conuenire nō possē in q̄ etiā ratōe bene intuenti inclināt glo. Io. an. in. c. quicq̄ de usu. in. vi. i. no uella Et ita michi Ludouico pōtano uideēt.

Usurarius | Quidā repetit usuras q̄s dicit se soluisse cuidā usurario qui pbat q̄ iste talis ē cōsuetus fenerari et q̄ multū accepit ab eo q̄ scdm cōfiteēt q̄ dicit sibi factā solutōez debiti principalis nō tñ usurariū. quero nūquid eo ipso q̄ pbat eū cōsuetū fenerari si aliter nō pbat de usura. uideat pbatū eū ad usuras mutuasē Cy. Pe. et Bal. in. l. i. C. de p̄ba. tenēt istam nō esse sufficientē pbatōez p̄ illū tex. hāc opi. sequitur Io. cal. in. cōsi. suis. in. ti. de testi. ubi hoc late ponit Io. an. qui a nemine allegabat uideēt firmare cōtrariū in. c. ex litteris de iur. ubi dicit hoc ultimum seruari consuetudine.

Usurarius | Solet queri nūquid pactū de re uēdendo ad certū t̄pus faciat p̄sumi cōtractum usurariū ponūt canonistae in. c. ad nrām de ep̄. et uēdi et in. c. illo uos de pig. c. conquestus de usu. glo. Archid. xxiii. q. iii. c. pleriq̄ Hosti. in. lūma in. ti. de usu. q̄. an aliq̄ Bal. in. l. fi. C. de cōdi. in. fr̄is. et in. p̄ica. C. de usu. et in. c. i. de feud. in. vi. l. cōmissorie et adde. l. ii. de pac. inter empt. et uēdi. sed teneas p̄ regula q̄ ubicunq̄ pactū de reuēdendo celebratū in cōtractu ep̄tōnis p̄cessit tractatus mutui semp cōtractus emptōis et uēditōis hūc ānexū cōtractū de reuēdēdo p̄sumit celebratū in fraudē usurarum et ideo ut usurarius p̄t nullus declarari et fruct⁹ p̄cepti uēdicari dictū ē sing. Odofr. et ibi refert Bal. in. l. ep̄tōis. C. plus ualere q̄ agat.

Usurarius | Scholaris recipit ceteruz ad usuras cū postea nō indigeret illis dicit socius da michi istas pecunias cui ille dat cū pacto q̄ soluat usuras an sit hac cōuentio licita dic q̄ sic scdm Io. calda. in. c. fi. de usu. et Archid. xiiii. q. iiii. c. usura.

Usurarius | Dicit. c. q̄ frustra de usu. q̄ usurarius qui recipit pecuniā sub usuris usuras q̄s soluit nō p̄t repetere nisi p̄us ipse soluat usuras q̄s ab aliis exegit eisdē. quero nūquid illud. c. loquēs in cā delegata locū habeat in cā que uertit corā ordinario Lopus tenet q̄ non allat. l. v. q̄ ē ling. dictū sed nō ē uerū q̄ q̄ casū sin.

In. c. michael extra de usu. ubi apparet idem esse corā ordinario et delegato indistincte.

Usurarius | Ceteris paribus oēs p̄cedūt usurarium dixit Bal. in. l. fi. C. de po. per tex. in. l. si hominem. ff. eo. ti.

Usurarius | Qui ferē se publicū usurariū nō p̄pterea tenet cauere q̄n uult testari fm forma. c. quicq̄ de usu. in. vi. ita notāter dixit Bal. inferēdo Fred. de senis ita tenuisse in. l. C. d. cōfess. q̄ tene menti q̄ q̄ id q̄ audio de facto fuisse attētātū q̄ dñm Bar. de p̄do. mutinēsez spe mortis sue.

Uulneris appellatione | Nō uenit percussio faciēs rumore sine sanguinis percussione casus ē sing. in. l. si suus suū. q̄. rupisse ad. l. ag. an aut ueniat ualnuſculū habes tex. in. l. i. q̄. p̄ inde de edi. edic. et an app. sanguinis effusionis ueniat aliq̄e gutte sanguinis uide glo. in. c. eū illo rū de sen. excō. et reportatur in. l. stipulo. q̄. hoc aut de no. op. nunc.

Ulcime uoluntates

Lego tibi utilitatē istius rei iportat legatuz usus simplicis rei nō usufructū casus ē sing. i. l. habitatio. q̄. iuncta glo. in uerbo sed si. ff. de usu. et hab.

Testator legauit ticio usumfructū fūdi pure eiusdē fūdi usufructū et p̄prietatē sub cōditōe legat sepronio pendēte cōditōe legatarius usufructus emit ab herede p̄prietatē legatā sub cōditōe. cōditio euenit sepronius petit a ticio p̄prietatē et usufructū ille uult dare p̄prietatem q̄d diceret in hoc tu habes tex. sing. in. l. si tibi fūdim. quibus mo. usu. amitt. q̄ p̄t ius usufructus in calū predicto parificata cōditione quod nota.

Inutilis alienatio speciei inter uiuos aut dispositio speciei inutilis inter uiuos facta diminuit legatum gnis. l. si fundū instructum. q̄. fi. de fun. instru. q̄d nō ē alibi fm Bar. sed ei similis ē in. l. legatū sub cōditōe. q̄. fi. de ad. leg. quod in ultima uoluntate an inutilis depositio facta in ultima uolūtate dimīnuat legatū generis dic q̄ non textus est et nō alibi in. l. fi. q̄. fi. de aur. et ar. leg.

Testator legauit usufructū infātis an ualeat legatū cū infātis nulle sint oge ut. l. fi. ff. de op. liber. l. certū de rei uen. dic q̄ ualeat legatū et incipit a tpe quo incipit adolere. l. si infantis de usufruc.

Grauo heredē de hereditate restituēda cum uoluerit decedit heres atēq̄ declarat se uelle hereditatē restituere an fidei cōmissario cōpetat ius hereditat⁹ petēte uideēt q̄ nō q̄ uolūtas morte finit. l. si ita. q̄. illi si nolet de leg. i. C. si grato se de resc. in. vi. et dixi in. l. ceterimus in. fi. de p̄bo. ob. tñ in cōtrariū ē ueritas quā censetur grauatus post mortē si aliter non declarat caus.

est sing. in. l. uxorem. §. sceuola de leg. iii.

Testator ita dicit cura re filiorum meorum bene agere et ita fiat ut ipsi det tibi mille uel medietate hereditatis qui talis curauit nobiliter an ex illis rebis possit iure legati petere qd s. relictu e die qd no casus e sing. in. l. iulianus. §. ex his de leg. iii. na rba enunctiua ad id qd pot in futurum euenire no iducit dispositoez. ille tn tex. limitat nisi rba sint relata ad filios testatoris qz tuc eoru fauore dispositoez fidei comissi inducut tex. e sing. et no. in. l. unum ex familia. §. si de tu. idem si ad nepotes. l. fideicomissa. §. hec uerba de leg. iii.

Testator instituit ticiu heredem in certa parte et eidem plegauit fundum et dixit uolo heres mi q accipias eoheredem tibi in re ista legata se proniu an poterit sepronius dimidia rei petere ut heres an tanq legatarius dic q tanq legatarius licet testator mentoez heredis fecerit. l. pater. §. si. et. l. lucius. §. si. de leg. iii.

Licet pater in testamento dicat comitto filiu meum matris custodie et similia tn no uidet ea creare tutrice casus sing. in. l. qui alienas. §. qd quid. ff. de ne. ge. fm ultimam lec. glo.

Legat ticio siue nauis ex asia uenerit siue no morit anteq sit declaratu an nauis ex asia uenerit ul no an trasmittat ad heredem uidet q sic si cut in legato sub conditoe omnino extitit qd trasmittit conditoe no impleta. l. i. §. cu aut de ca. tol. contrariu est ueritas per tex. sing. in. l. hmoi qn di. le. ced.

Legatu annu trasmittit ad heredem p toto illo ano in quo quis morit et ad hoc ut ita trasmittat sufficit testator uivere una die illig. an. l. in singulos lag. de an. leg. pone testator legat ticio. x. annua et si heres no uult dare. x. annua grauat eu ut emat fundu ex cuius usufructu ticius. x. picipere ualeat pone q ticius decedit in principio ani fundo epto p heredem quo tpe fructus illius ani ex quibus. x. picipere debebat no du erat collecti nuquid heres eius possit illa. x. petere ita q istud legatu p illo ano sit trasmittibile dic q sic na ubi usufructus subrogat i lo eu anni legati no stat in natura usufructus sed trahit in natura annui legati tex. sing. in. l. generali. §. heredis de usu. lega.

Legatarius re legata no pot picipere ppria auctoritate ut in. l. i. quo. lega. nisi ex dispositione testatoris hoc faciat. l. ticia cu testamento de leg. ii. ubi glo. pone q testator reliquit ticio fudu et pibet in re legata sibi molestia fieri an uideat concessisse licentia ppria auctoritate capied hoc solu tangit Bal. in. l. si. in. fi. C. con. de leg. in. lec. atiqua ubi dicit q sic allat. l. pmissam. §. spes que nihil facit de ac. pos.

Legatu puru trasmittit p legatariu ad heredem hoc ueru pato nisi illi sit adiuctuz aliud conditionale et alternatiu qz tuc no trasmittitur nisi conditoe impleta tex. e in. l. cu illud in princ. ff. quando dies leg. ced.

Testator instituit hospitale heredem sub conditoe si infra unum annum construxerit unam capellam et si no fecerit instituit ticiu modo hospitale scies se sub conditoe institutu no implet conditoez ticius substitutus petit hereditate hospitale restituoze in integrum an possit hac questione ponit Bal. in. l. pupilloru. C. de repu. hered. arguendo p et q sed q possit restitui allego tex. unicu in. l. deniq. §. si heres de mino.

No pot dare pater filiis legitimis filiu spurium tutore in testamento tex. e in. l. in testamento tutores alias incipit siquidem. ff. de te. tu.

Heres rogatus de restituendo quicq ad euz puenit tenet restituere plegata. l. cu uiru. C. de fideico. cu si. fallit sic ubi rogatus pibitus sit alienare plegata quia tuc no uenit in restituoze tex. est sing. in. l. lucius. §. heredibus. ff. ad trebe. alias. §. pluribus.

Heres cui factu e plegatu rogatus portioem hereditatis restituere no tenet plegata. l. marcellus. §. quedam ad trebe. et. l. ticius de leg. iii. hoc ueru nisi filius testatoris sit rogatus casus sin. fm Bar. in. l. liberto. §. filiu de an. leg.

Dicit testator relinquo ticio mille si cu filiis meis morabit an sufficit q moret in ciuitate eade an uero requiritur q moret cu illis dic q si testator dixit q moret in ciuitate et tuc sufficit. l. qui cocubina. §. uxori de leg. iii. aut no ex pssit conditoez demonstrando locu sed simpliciter dixit cu filiis et tuc requirit q in eadez domo moret et nutritat casus sing. in. l. si quis ita d. codi. et demo.

Cu querit utru testator possit pibere quartam trebel. dic q no habet locu ubi possit due qre detrahi ut in filio et nepote q tali casa pot testator una pibere. ita not Bal. in autentica res que. C. coia de leg. allat Dy. in. l. lucius. §. maritus ad trebe. cui uidet refragari dictu eius de Bal. no uerum in. l. iubemus. C. ad. l. falcidia alias ad trebe.

Testator legat mille nepoti suo et postea per hec rba tibi alteri nepoti ut equalis sis alteri nepoti lego alia mille quo in codicillis ademit legatu pmo no facta mencione lacudi an ceseat legatum ademptum secudo dic q sic p tex. sing. in. l. alteri de adi. leg.

Condicio adiecta uni legato censet tacite repetita in alio legato facto eide plone et in eode testamento. l. in repetendis. l. si tibi pure de leg. iii. l. cu seruus de codi. et dem. pone testator legauit filie sue cetum si qua nupserit nubilis etaq fuerit que talis condicio tacite intelligit in legato. dotis. l. hec conditio la pma de codi. et demo. l. q pupille qn di. le. ced. post quod eidem filie sue simpliciter legat domu quero an i secudo legato intelligat condicio repetita que erat i pmo Innoc. et Pau. de ea consuluerint q sic Norianq et Io. de anania contrariu quos ego secutus fui p e sum sing. in. l. si in diem. §. si. de codi. et dem. ubi habes q condicio adiecta legato primo

que si nō fuisset expressa tãcete in esse non intel-
ligitur repetita quod rogo teneas menti.

¶ Propter supuenientē inimiciã inter legata-
riũ et testatorē legatũ extinctũ cõset ubi cul-
pa legatarii supuenit secus si testator casus est
unicus et sing. in. l. cũ tabulis. §. i. de hiis quẽ
ut indigni.

¶ Testator qui factõ scdo testamẽto p̃mũ la-
cerat nō p̃t p̃mũ in totũ lacerare adeo q̃ non
posset reperiri q̃ si uult facere p̃t notarius et
legitime cõtradicere ita Bar. in. l. i. §. si plura. ff.
quemadmo. testa. ap̃.

¶ Dicitur in. l. si uas pluriũ. §. si. de leg. i. q̃ si
legatũ quãtitas nec apparet de qualitate stat cõ-
suetudini testatoris et ciuitatis an habeat locũ
si legatũ quãtitas alterius generis q̃ pecunie dic
q̃ nō sed tũc heredis ẽ electio in qua quãtitate ue-
lit dare casus est sing. in. l. cum certum de ue-
tri. ol. leg.

¶ Q̃nã conditio iusta adiciẽ libertati debet liber-
tas suo si p̃ eũ nō stat q̃minus cõditõz impleat.
p̃one q̃ testator reliquid suo libertatẽ si here-
di t̃m dederit et dixit uolo q̃ nō cõsequat liber-
tatẽ nisi cõditõz impleat an istis r̃b̃is nō obstan-
tibus si p̃ suũ nō stat quominus impleat cõditõz
possit libertatẽ cõsequi dic q̃ sic casus ẽ sing. in.
l. si. in. fi. iũcta glo. in. fi. de manu. test. ff. quam-
allat. Ang. in. disputatõẽ que incipit exorta guer-
ra q̃ ad piã cãm p̃t recte extendere.

¶ Lego tibi usufructũ usq̃ ad. x. años s̃pronis
moris s̃pronis aũt decimũ añũ quero an lega-
tũ extinguat. uel sic lego ticio usufructũ bonorũ
meorũ donec filius meus ifurore p̃mãserit nũc
moris filius meus ifurore querit an legatũ extin-
guat et dic q̃ durat usq̃ ad id t̃pus usq̃ quo s̃-
p̃nũs si uixisset ad decimũ añũ puenisset scdo
casu durat uiuente legatario casus in. in. his duo-
bus in. l. abiguitas. C. de usufruc.

¶ Testator legat ticio fundũ et eidẽ legat usufru-
ctus extimatõz oĩuz bonorũ suorũ an ticio debeat
extimatio fundi legati eidẽ dic q̃ sic p̃ tex. in. l. si
alii. §. rerum. ff. de usufruc.

¶ Vult. l. si. de her. insti. q̃ ubi testator facte
testamẽtũ scdm̃ p̃ falsũ rumorẽ pbata falsitate
rumoris p̃mũ remanet ualidũ scdm̃ iualidũ quo
ad institutõz nō aũt quo ad legata. hoc limita-
nisi legata sint ita magna q̃ exhauriat patrimo-
niũ ut dicit sing. Bar. in. l. demonstratio. §. qd
aũt de condi. et demon.

¶ Tex. in. l. plane. §. si duobus de leg. i. dicit q̃
legatũ rei factũ ticio et heredi nō ualet quo ad
heredẽ ideo accrescat legatario. q̃ro an hoc sit
uerũ in legato usufructus dic q̃ nō q̃ hoc casu
heres facit p̃tem tex. ẽ sing. in. l. si quis ticio et
heredi. de usu. accre. et de ratione uide Bar. in. l.
hmo. §. ticio de leg. i.

¶ Si testator legat fundũ qui ẽ cõis dicit legatũ
p̃tem suã. l. sui electione. §. si. de leg. i. fallit i re
cõmuni heredis et testatoris. l. cum filiis. §. do-
minus de leg. ii.

¶ Legatũ fructuũ ex tali fundo annũ tũc intelli-
git deberi cũ recipiunt unde nō. habet locũ illi
x. añua si debes. tex. et glo. in. l. firmio et in. l.
nec semel. §. si in habitatõẽ qũ dies leg. ced. p̃õẽ
q̃ ticio legatũ certa p̃s fructuũ ex tali fundo et
certa pecunia quãtitas dũ ẽ q̃ fructus ante p̃ce-
ptõẽz nō debent qd de pecunia. uerũ possit peti
statĩ post aditõẽz hereditatĩ dic q̃ nō sed petiẽ
post fructuũ p̃ceptõẽz. l. si legatarius. §. de leg.
iii. et ibi Bar. p̃ illũ tex. qui bũ p̃bat.

¶ Dicit. l. q̃ legatũ rei aliene factũ a sciẽte ua-
let saltẽ quo ad extimatõẽz. l. cui alienam. C. de
leg. hoc uerũ nisi quis leget rẽ alienã quã spe-
rat futurã suã p̃pter cãz mortĩ alterius et p̃pter
spẽ fundatã in iure de p̃nti q̃ tũc legatũ nō de-
bet quo ad extimatõẽz spe illa deficiẽte tex. ẽ
in. l. si dñs. unde p̃prietatĩ s̃. de usu. et glo. q̃ fa-
cit ibi apostolicã corruptiuã tex. ẽ in. l. falsa et
l. proponebat de ca. pe. et. l. seruum filii in p̃ri-
cipio de leg. i.

¶ Testator instituit plures heredes quẽlibet p̃
p̃te et unũ ex illis grauauit q̃ si decederet sine
liberis restitueret s̃pronio hereditatẽ quero an
in restitutõẽ ista ueniat tota hereditas an p̃s sua
t̃m dic q̃ p̃s sua t̃m licet testator dixerit etiam
totã hereditatẽ casus est sing. et ibi Bal. in. l. lu-
cius in principio de leg. i.

¶ Lego granũ qd ẽ meũ in ciuitate an ueniat
id qd ẽ in portu dic qd nō p̃ tex. sing. in. l. si q̃s
ita de au. et ar. leg. et uide qd habet de suis. ex
por. l. seruus et. l. qui ex tribus de r̃bo. sig. et in
l. presens de procur.

¶ Tex. in. l. spes de au. et ar. leg. et in. l. si. de
usu. re. que u. su. cõs. uolũt q̃ p̃ legatũ factuz
ticio de usufructu cũ additõẽ q̃ post mortẽ suã
illũ heredi restituat uidetur legata potestas et
dominiũ hoc limita nisi testator errauerit in iu-
re q̃ credidit q̃ usufructus non firmet morte
fructuarii casus est sing. in. l. si fructus predio-
rũ de usu. lega.

¶ Testator legat uestes mulieri q̃s sibi fecit an
cõprehendant ornãmẽta aurea uel argẽtea uestiũ
semel unus cõsuluit q̃ nō q̃ nō dicit accessoriũ
qd ẽ nobilius suo principali. l. ii. de pe. leg. ubi
glo. ordinaria sed ea accessoria sunt uestibus p̃
cõsiora q̃ zc sed in cõnriũ ẽ ueritas et ita cõsu-
lũ p̃mo q̃ regula illius glo. ẽ falsa q̃ accessoriũ
licet nobilius fortitẽ naturã sui principalis tex. ẽ
notabilis in. l. et si non sint. §. qui ueniamus de
au. et ar. leg. et p̃ p̃ dicta decisione q̃ ornãmẽta
p̃ciosa ueniat in legato uestiũ ẽ casus que ibi no-
tat Bar. in. l. cũ aurũ. §. si. de au. et ar. leg.

¶ Generalis adẽptio legatorũ nō inducit p̃lega-
ta tex. ẽ sing. in. l. paulo calimato. §. pomponius
de lega. iii.

¶ Quero utz generali legato usufructũ uel habi-
tatõis deroget p̃ speciale legatuz rei dic q̃ non
casus ẽ fm̃ Bar. ff. de usu. leg. l. s̃pronio in fi.
bene facit. l. si alii in prin. eo. ti.

¶ Testator grauauit heredẽ det mutuo alii cõtũ

an possit heres p tali mutao cautoez idonea pe-
tere dicit q sufficit nuda. l. fideicomissa. q. si he-
res de lega. iii.

Ubi e legatu annuu respectu certe necessitat
debet illo rpe quo in illa necessitas. l. nec semel
. q. si habitacoe qn di. le. ce. pone q ticio e lega-
ta uestis estiva et hyem illis quero quo tpe pos-
sit peti dic q estiu in kalendis aprilis et hye-
malis in kalendis septribris casus est in. l. i. C. de
ueste mili. li. xii.

Lego tibi q cui usu sut parata an ueniat pa-
rata ad usu coez dic q no. l. legatis de leg. ii. et
in. l. quitus de au. et ar. leg. et in. l. hoc legatuz
de lega. iiii. fallit ubi uxori legat linu lana sirciu
uel purpura qz si maritus legat uxori calia que
sunt parata ratoe usus sui ceset legata parata ca
usus sui et alieni casus est sing. in. l. cu queritur
. q. lana de leg. iiii.

Regula e q si testator legat domu cu his q
in ea sut no ueniut legata q ibi sut non ppetuo
ut sint sed ad tpus. l. ex facto ligi. de here. isti.
fallit ubi i domo no esset aliq ut ibi sint ppetuo
na hoc cau ut ea pba aliqd opent ueniut etia ea
q ibi sut extitura ppetuo ite fallit ubi pater le-
gat filio casus est in. in. l. questu. q. ipe papa de
fun. instruc.

Debiti codicilis uel in die pot peti caucio
uey e hoc nisi posset illud debitu sola debitoris
pnca reuocari. na tuc no pot peti caucio tex. e
sing. in. l. sera. ff. de dona. ca. mo.

Mone legatu pstandu ex redditibz certe rei
dicit annuu casus e sing. in. l. defucta. ff. d. usuf.
exemplum in legato terciie partis reddituum ex
morte et si.

Du querit utz legatu traslatu ceseat trasla-
tu cui eode onere uel coditoe cu qua erat pmu
legatu dicas q aut fit traslacio de uno in aliuz
et semp itelligit facta cu eode onere. l. legatuz
sub coditoe de adim. leg. aut fit de una in eade
psona et tuc aut tli legato ong e adiectu expsse
et no itelligit in traslatz repetitu. l. si tibi certaz
de adm. leg. aut fit traslacio legati de una i ea
de psona et tuc onus tacite no expssu inuictuz
ipi legat itelligit repetitu. l. cui tacita in prin.
de pba. l. stacius floruz in prin. de iure fisci.

Codicilio adiecta istitutoi facte uni itelligit
repetita legato facto eid. l. si. q. si. d. do. excep.
. l. cu suus. ff. de codi. isti. l. auia et. l. cu suus. l.
julianus de codi. et dem. et e materia i. l. i. repe-
tedis de leg. iiii. fallit ubi legatu puz pcedit et
relictu coditoe sequit qz tuc no itelligit repe-
tita codicio in legato pure facto pmo tex. sing.
in. l. filiu. ff. qn dies lega. ced. Bar. not. i. d. l. auia
et ratio e qz maioris uirtut e cfa pcedes ad ex-
positoz sequenti qz cfa seques ad determinatoez
pcedenti. l. quisqz de leg. iiii.

Heres heredis testatoris e heres. l. si. d. her.
isti. cu si. i tantu qz etia si sit hrs alio ti. qz heredi-
tario puta qz uniuersalis successor hris mortui
uel aliter dicit tli successor hrs testator. tex. e

ling. quem solum noto in. l. i. de ca. pu.

Si legatarius decedit uiuo testatore legatu
remanet penes hrede. l. unica. q. i. et. q. p. scdo d
cad. col. an hoc sit uey i legato usufructus pprie-
tate alteri legata ex pluz. legat ticio usufructus
gao pprietas ticius decedit uiuo testatore an
usufructu remaebit penes hrede an uero trasibit
ad pprietariu dic q ad pprietariu et sic illa re-
gula fallit casus in. i. l. si ticio. ff. d. usuf. ti. gnali.

Ubi res qsite post testametu sut accessoria
ad res pmo legatos ueniut i legato tex. in. in.
. l. creditor. q. gao de lib. lega. facit. l. uotum de
bitoris de leg. iiii.

No q qu usufructus p morte fructuarii re-
uerit ad pprietate dicit fuerit p consolidatoz na
regula iur. ciuili e qz porcionu reuante iure spali
et puilegio singulari n accrescit ps deficles. l. mu-
lieri et ticio d. codi. et dem. ubi si uirgini si no
nupserit et ticio legat domus si nubat sibi reua-
tur ps sua puilegio spali ubi aut ticius repudiat
pte sua tli uirgini no accrescit. quero an id sit
i usuf. sicut cōsuato porcionis euenies spali
puilegio ipedit ius accrescedi ita ipediat cōsua-
toz pprietat i iure consolidatois dic q no p tex.
in. i. l. si exneo. ff. d. usuf. ubi cōsuacio pprietat
iure spali cōringes no ipedit ius cōsolidationis

Codicilio adiecta in istitutoe unius hris itel-
ligit repetita i legato fco eid. l. auia cu si. de co-
di. et dem. hoc uey ubi legatu fieret ab eodem
gradu. secus si a diuerso tex. in. e que ibi notat
Bar. in. l. ab oibus. q. cu quida de leg. i. ex pluz
ticiu hrede istituo sub coditoe eiqz talem substi-
tuo. item eidem legato.

Hes in. l. cu quida. C. de p. sig. qz disincta posi-
ta iter hres uel legatarios resoluit in coiunctaz
hoc uey nisi in eade oratoe simul ponat coiuncta
et disincta qz tunc disincta no resoluit i coiunc-
ta ut i exeplo lego ticio et sepronio uel eoz alte-
ri q casu dicitio ul stat in finibus coiunctois et
erit effectus qz ps deficles p morte ul repudia-
toz accrescit alteri p ius decrecedi casus singu-
in. l. si funduz sub coditoe. q. his pba d. leg. i.

Lego ticio terciu pte fudi mei hrs uult ue de-
re fructus fundi et illius pecunie soluere terciuz
pte legatario iuito ex pecunia recipienda an possit
dic q sic casus e i. l. fundi trebaciani d. usuf. leg.
facit liberto. de an. le. l. nihil de leg. i.

Rogatus restituere no lucrat fructus si hrdi-
tates clade peant in. casus et ibi Bar. in. l. scri-
bit ad trebel.

Si calix legat eccleie fauore pie cae debet au-
reus casus e in. i. l. ticia. q. si. de au. et ar. leg.

Codicilio no nubeti adiecta relicto fco uirgini
reicifut patet p totu titulu de iud. uid. pone qz
cu tli coditoe de no nubedo e adiecta codicio
morq legato fco uirgini an stat i uirgo nupta le-
gatu cosequat no expectata morte uidet qz sic
qz ubi sut due coditones una licita alia illicita
una reiecta alia remanet iura sut uulgaria sed tn
in qruuz hes tex. in. in. l. cu tle. q. menia d. codi.

et de non. et ibi uide glo. quod nota ad regulaz
utile pro inutile.

Maritus legat uide uxori ueste et grauat
hedez ut uida uxore uestire teneat an sit lega
tu anuu an uero unico uestimeto liberet supro
ar. ex. l. bone. §. hoc p mone de p. sig. et qz pba
dubia p herede iterptant. l. apd iulianu d leg.
i. cotrariu dicit Bal. in. l. i. c. de fideicomiss.

Ubi testator legat. x. ticio p qdrieniū i festo
alicuius facti uel ecclie illud legatu debz pstatu
de qdrieniū i quadrieniū tex. e. fin. in. l. cu erat
de anu. leg.

Lego ticio quolibet ano unū modiu frumeti
qd si hrs nō soluit frumetu reliquo ticio mille.
pone qz hrs nō soluit frumetu utz st at tenet
ad illa mille an uero ad pte illoy mille dic qz ex
pma negligēcia totū legatū anuu trāfferit i lega
tū mille tex. e. sing. in. l. i. §. si. ff. de penu. leg.

Quero nūquid si uiues testator legatuz a se
factū trāsmittat in aliā rē dicat legatū extictū
an durat in re trāsmitta dic qz aut legat res a cu
ius pstatōe liberae heres p cessionē actōis factā
legatario ut e. in casu. l. apd iulianu. §. ticius. l. le
gatū. l. si sic legatū. l. nō qdūqz. §. qui gatiū d leg.
i. l. ut hrdibus alias si ticius. §. si. de. le. ii. l. lega
to nōis. c. de leg. et tūc dic qz trāsmutatio facta
legati p testatorē uiuētez legatū nō extinguit
imo durat in re in qua facta e trāsmutatio caus
e notabilis in. l. fideicomissa. §. si rē. p. quidā de
lega. iii. aut legat res a cuius pstatōe hrs nō li
berat nisi pstat corpus rei legatē et tūc eēt dicē
dū qz trāsmutatio rei legatē uiuo testate cōtin
gēs legatū pimat de au. et ar. leg. l. lana. l. legatū
§. i. et. l. ite legatō. §. i. alias. §. pe. de leg. iii. iuc
ta. l. cetera. §. si. l. suū filii. §. pocula de leg. i. p
bat etiā alia racione qz si p alienatōz rei legatē
uolūtariā legatū itelligit adēptū neqz reuulscit
licet res legatā a testatore redimat. l. cū seruua.
de adi. le. l. quociēs. §. suus cū libertate de her.
isti. nō fauore pie eae. l. uez de man. te. g. multo
magis ipsius legati trāsmutatio p ēptōez iducit
Itē alia rōe pbat qz p destructionē rei legatē le
gatū pimit adeo qz nō reuulscit secuta relectōe
l. qd in rez. §. si. et. l. si ita legat si. de leg. ii. l.
qd tū. §. si nauis qui. mo. usu. amit. g. multo ma
gis ex ipsius rei legatē trāsmutatōe pimit lega
tū. fallit tū h regula nisi rei in qz res legatā fuit
trāsmutata foret appositū nomē rei legatē quia
tūc legatū durat i testamēto casus e. in. l. suum
filii. §. si aree de leg. i. l. si aree de leg. ii. l. si cor
pus. §. si areā d leg. iii. Tercio fallit nisi testator
uiues trāsmutauerit edes legatas i alias edes et
illas deputauerit ad loci religiosi cōstructōez qz
tūc fauore pie eae durat legatū i trāsmutato ca
sus e. sing. in. l. placet in si. cum se. de lib. et po.
ubi Bar. qui sic cōsuluū p illū tex. cōsilio qd icū
pū testator test amēto disposuit.

Ius patronatus pōt legari fm uerā opionē
in. c. i. de iure patro. pōe testator dicit ticio cuz
ecclia mea iux patronatus lego fūdū. quero an

fūdus cēseat p dimidia legatō ticio et p pte di
midia ecclie an uero ticio uidet legatus fundus
et ius patronatus qd habet in ecclia illa uidet
pie eae faciendū et p ea iterptandū. l. sūt pso
ne de religio. itē in legato uenit qd minus e. l.
apd iulia. §. seio de leg. i. et. c. ex pte de cēsi. dic
cotrariū qz uidet legatū ius patronatus fūdū ca
sus sing. in. l. si his q. §. si. qz ita d rebus dub.

Reliquo seproniu executorē meū cū potesta
te distribuēdi bona mea cuicūqz pauperi an pōt
executor eligere tres uel qtuor psonas qbus ue
lit dare. cū hec qstio esset de facto fuit termia
ta p casū notabile in. l. si uau ex familia. §. si du
os de leg. ii. facit. l. cū quidā eo. ti. qd e. g. an pos
sit unū eligere si testator dicat quē uelit in hoc
Bar. e. s. g. riu in. l. i. d. op. le. dicit qz ad minus de
bet tres eligere qd e. g. nōta et tex. in. d. §. si du
os ubi nō uidet referre an dixerit cui uolueris
ul quibus qz aut sit ueritas nunc nō declaro.

Testator alienauit in uita illud ex quo uult
legato satisfieri an p hoc sit legatū extictū dic
qz aut res ex quo testator uult legato satisfieri
adicit in oratōe legata et diuersa ab illa in qua
factū e legatū et tūc legatū nō e extictū qz ui
det potius illā adicisse cā demōstradi. unde le
gatū sit facilius soluēduz qz ut ex re illa necessa
rio fiat solutio casus in. l. quidam testamēto de
leg. i. et. l. paulo calimato. §. si. de leg. iii. facit
qd nōc Bar. in. l. iter stipulatē. §. sacra. de pō.
ob. et Cy. in. l. si quis argētū. c. de dona. aut rez
illā ex qz testator uult legato satisfieri adicit in
oratōe i qz sit legatū et tūc si nō apparet qz loco
illius rei aliā subrogauerit uidet legatū extictū
et e ratio qz uidet in eadē oratōe res ipa ex qua
uoluit legato satisfieri posita ad ipsuz legatum
substaciādūz ut ex illo fiat necessario solutio ca
sus e. in. l. lucius. §. ciuibus de leg. ii. l. si sic lega
tum. §. si michi qd ticius. l. si suus. §. quinqz de
leg. i. aut qz in eadē oratōe ponit legatū et res
ex qz testator uoluit solui legatū testator aliena
uit et cōstat qz loco rei alienate illā subrogauit
et tūc caū nō extinguit imo remanet in re subro
gata casus unicus e. in. l. pater iter filios d adi.
leg. et bec pcedūt in legatū nō piis. in legatū aut
ad piās cās dic qz posito qz testator in eadē ora
tōe posuerit legatū et rē illā ex qz uult legato sa
tisfieri itē rē illā alienauerit nūqz extinguit lega
tū qz nō uidet apposuisse ut ex illa fiat necessa
ria solutio sed ut illa sit specialiter ipotēca p le
gato soluēdo de hoc sūt tres glo i. l. gatus d an.
le. i. l. lucius de adi. le. i. si. §. si. de ghe. ēpt.

In legatō gñali nō cōprehēdunt uenalia. l. ga
nerali. §. uxori cū si. de usus. le. hoc uez ubi sūt
aliqz in quibus legatū pōt subsistere. sed si omia
testatorū essēt uenalia tūc caū ne legatū sit i uci
le etiā uenalia cōtinent tex. e. sing. fm uez intel
lectū i. l. pedicul. §. itē cū qrit de au. et ar. leg.

Rogat quis hereditatē restituere ei a quo il
lā accepit et ponit tpus quo fieri debet restitu
tio de quo tempore intelligitur dic de tempore

mortis rogati. casus e sing. i. l. filia de usuf. leg.
Conceptus post mortem aui nec iure ciuili
nec ptorio adire potest hereditate. l. ticius. ff.
de suis et legi. l. i. §. si quis p. ximus uide cogna.
isti. de hereditate ab inte. b. §. cum aut. l. si quis
filiu. C. de inoffi. testa. et doc. in. l. qui se patris
fallit in iure patronatus ad quod ad mittitur ex
propria persona etiam conceptus post mortem
aui casus est unicus et sing. quem ego solus po.
dero in. l. paulus el. i. de bonis libertorum.

Testator mandat uai ecclesiam fieri in do.
mibus sui testatoris. sicra oratoria non possunt
fieri sine episcopi auctoritate in autetica de ec.
cle. ti. per totum. heres requirit episcopum qui
recusat licenciam sibi concedere q. fiat ecclesia
in illa domo sed uale q. fiat in alia domo unde
dicit uendis istam et emas talez ex qua costru.
as an heres incidit in penam a testatore adiecta
casus est sing. quem bene noto in. l. testamento
quidam la grande. ff. de condi. et demon. ita eni
allegat Bal. fm quem ego consului in. l. unica. C.
de hiis qui pene nomine.

Lego optionem unius ex tribus rebus omni
no conformibus et non differentibus exepulum
in tribus tazzeis argenteis an ualeat hoc legatu
dic q. quo ad optionem non ualeat sed bene pot.
heres dare quam uult casus est sing. in. l. cu au.
rum. §. sed si argenti iuncta glosa in uerbo ticio
. ff. de aur. et ar. leg. et per hunc textum decisi
causaz unius canonicatus michi comissam nam
erat ibi statutum q. antiquior canonicus possit
optare prebendam uacantem de quo in. c. fi. de
consue. in. vi. accidit q. decesserunt duo canoni.
ci habentes duas prebendas in nibillo differen.
tes unus optauit unam ex illis et eandem accep.
tauit unus alius ratione consuetudinis tamen p.
istum tex. determinauit q. non caderet optacio
cum nulla esset inter illa differentia.

Lego ticio fundum et si heres eum non sol.
uerit grauo eum de soluendo centuz nomine pe.
ne ticio. moritur ticius. an transmittat legatum
cum conditione pene dic q. non duo sunt tex.
in. l. si penam alius in. l. sine presumptione. ff.
quando dies lega. ced. et iste est unicus casus in
quo accessorium non sequitur naturam princi.
palis.

Quidam doctor decessit cum tali testamen.
to lego ticio omnes libros meos et iforciatu ac.
cidit q. inter libros sunt tria uolumina inforci

ati an uideatur legatum unum inforciatum an
omnia uolumina dic q. ibi in eadem oratione
coniungitur legatum generis et legatu. speciei
contentum sub illo genere tali casu non uenit
alia species q. expressa etiaz si sit similis textus
est expressus in. l. heres meus. §. duo testes de
leg. iiii. et. l. i. §. item duo de aur. et ar. leg. uide
Bar. in. l. quesitum. §. si quis fundam de fun. do
instruc. pro eorum declaratione.

Quidam fecit duo testimenta et in primo
legat omnes libros suos ticio in secundo dicit no.
lo per hoc secundo derogari legato facto ticio
in primo testamento quero an in legato ueniat
soliis hii libri quos testator habebat tepore te.
stamenti primi an uero eria illi quos habet tem.
pore secundi. dic q. tempus primi inspicitur. ca.
sus est in. l. aurelius. §. testamento de libe. le. et
sic habes allegare legatum factum in testamen.
to primo et reuocatum in secundo non habet ma.
iorem potenciam inclusiuam q. haberet pmitus
in testamento primo quod nota ad. l. si ira. ff. de
aur. et ar. leg.

Ubi legatur res ad tempus soluenda cuius p.
cium tempore uariata inspicitur tempus soluti.
onis non testamenti casus est sing. in. l. cuz cer.
tum. ff. de aur. et ar. leg. nisi heres fuerit in mo.
ra soluendi quia tunc inspicitur tempus magis
preiudiciale. l. uinum. ff. si certum petatur.

Explicunt Singularia notabilia cum additioni.
bus in locis suis iuxta alphabeti ordinez inserti
famosissimi utriusq. iur. Monarche domini Lu.
douici Pontani de Roma qui suo tempore fuit
Auditor Rote et Aplice sedis Prothonotarius

Registrum horum singularium

Primum uacat.
Incipiunt.
Alias.
Appellacio.
Creditori.
Habes.
Questionis.
§. quesitum.
C. §. morte.
Forum.
Pone.
Illas.

Incipit.
Non petit.
q. aut.
Nobilitas.
Et cle.
Absens.
Affligi.
Sequitur.
Induci.
Videlicet.
Ipsum.
Sumus.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Smolna L. Doyca — 6 gntozny.

Trattato di S. Agostino

Faint, illegible text in the left column, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text in the right column, likely bleed-through from the reverse side of the page.

11

Ad Reuerendissimum in xpo patrem et domi-
num dñm. L. Ep̄m Tusculanum. S. R. E. Cardi-
nalem de Vrsinis. D. N. p̄pe Camerariū. Trac-
tatus de successione ab intestato editus per
R. P. D. Nicolaum de Vbaldis de Perusio doc-
torem in utroq; iure clarissimum Sacri palatii
Apostolici causarum Auditorem. zc.

Probemium.

Referēti Moysi causaz filiarū Salphaad ad
iudicium domini petentium ad parētis successio-
nem admitti. Rñsum tradit a dño iustā rem po-
stulāt filie Salphaad. da eis possessionē inter co-
gnatos patris sui et ei in hereditate succedant.
Statuente iam tunc legem uniuersalem heredi-
tarie successiōis filiis Israhel hiis uerbis. Homo
cum mortuus fuerit absq; filio ad filiā eius trā-
sibit hereditas. Si filiam non habuerit habebit
successores fratres suos. q; si fratres nō fuerint
dabitur hereditatem fratribus patris eius. Sin au-
tem nec patruos habuerit dabitur hereditas hiis
qui proximi sunt. Eritq; hoc filiis israhel sanctū
l. perpetua. Numeri. xxvii. c. Omnipotēs enim
deus cum creasset celum et terrā et que sub eo
sunt cuncta hominū dirioni subiecisset uoluit tā-
te quoq; necessitati prouidere. ne de cetero de
successione defuncti ulla oriretur inter relictos
controuersia. Cui rei et lex. xii. tabularū suffra-
gari atq; adberere facile dinoscit. quin et diuer-
sa senatusconsulta. Varia prudentum responsa.
Edicta pretorum. Imperatorum sanctiones atq;
decreta. et nouelle constiturōnes. Addendo cor-
rigendo et emendando. successiōis hmōi mate-
riam longe lateq; tractauere. Verum ita implici-
te et sparsim ut relicta potius uideatur doctori-
bus occasio confuse disputationis q; clare decisi-
onis. Hanc igitur prouinciam etsi supra uires in-
genioli mei esse non ignorem assumere placuit.
ut pote qui aliquando meminerim me in studio
perusino decretalem reperēs bonifacianam si pa-
ter. quantum studia illa nostra et etas patieban-

tur. testamentariam successionem enucleare. et
ante oculos ponere pro uiribus conatus atq; eni-
sum fuisse. Eam nunc proximis superioribus fe-
riis quibus datum est paululum a strepitu iudi-
ciario et causarum discussione secedere. nō sine
diligenti inuestigatione et studio contextam et
deinceps cum aliquid ocii publicis negociis sub-
trahere licuit emendatam atq; digestam exigu-
um quidem opus et tua forsā minus dignū ex-
cellentia. cui potius dicere possum et debeo q; p̄-
stantissimo nomini tuo. qui pro suis erga me et
ubaldorum familiam immortalibus meritis om-
ne meum studium quantuluncunq; est labores
et uigilias iure optimo sibi iam pridem uendica-
uit. Nam ut taceā ad presens antiquissimā Vr-
sinorum profāpīam que non Rome modo i qua
felicissimo statu diu floruit. sed Italie et extera-
rum quoq; nationum bellice rei gloria et littera-
rum studiis domi milicieq; decus atq; ornamen-
tum clarissimum semper extitit. Tu patrum re-
uerendissime prestantissimo ingenio et dignita-
te clarissimis artibus summo studio et labore cō-
paratis exornas. auges. illustras. atq; instauras.
Romanum illud nomen cui olim teste Cicerone
pro Aulo Cluentio nil fuit antiquius q; legibus
uiuere. nihil utilius q; legibus gubernari. nihil e-
contra indignius in ea ciuitate que legibus tene-
tur discedi a legibus. illud enim uinculum urbis
rome. hoc fundamētum libertatis. hic fons equi-
tatis. Mens et animus et consilium et sententia
ciuitatis posita est in legibus. Et ut corpora no-
stra sine mente sic ciuitas sine lege suis partibus
et neruis ac sanguine et membrīs uti non potest.
Legum ministri magistratus. Legum interptes
iudices. Legum deniq; idcirco serui sumus ut li-
beri esse possimus. Quamobrem ad ipsum legum
tractatum ueniam. qui si iudicio tuo probarus
extiterit non modo non multitudinis sed nedo-
ctorum quidem aurium iudiciū formidabit. Da-
tū in uigilia p̄thecostes. Anno dñi. M. CCCC
LXXII. Die. XVI. Maii. zc.

INC
7539